

**Programmabegroting 2027
en Meerjarenperspectief
2028-2030**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Aanbieding.....	3
Leeswijzer.....	7
Financieel en beleidskader	8
0. Bestuur en ondersteuning	16
1. Veiligheid.....	20
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	23
3. Economie	25
4. Onderwijs	27
5. Sport, cultuur en recreatie	30
6. Sociaal Domein	34
7. Volksgezondheid en milieu	40
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening.....	44
Paragraaf Lokale heffingen	47
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	50
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	60
Paragraaf Financiering.....	63
Paragraaf Bedrijfsvoering	70
Paragraaf Verbonden partijen	80
Paragraaf Grondbeleid	90
Paragraaf Openbaarheid.....	93
Paragraaf Taakstellingen en reserveringen	94
Totaaloverzicht baten en lasten per programma	95
Financiële begroting per taakveld.....	96
Financiële uitgangspunten.....	116
Incidentele baten en lasten en structureel saldo	118
Bijlage 1 Reserves en voorzieningen.....	122
Bijlage 2 Geprognosticeerde balans.....	125
Bijlage 3 Algemene dekkingsmiddelen	126
Bijlage 4 Gemeentefonds.....	127
Bijlage 5 Latente ontwikkelingen	128
Bijlage 6 Interbestuurlijk toezicht	130
Bijlage 7 Voortgang Ombuigmaatregelen	135
Bijlage 8 Portefeuilleverdeling	138
Bijlage 9 Afkortingenlijst	140

Aanbieding

Aan de leden van de gemeenteraad,

Balans tussen ambitie en realiteit. Met dit vertrekpunt bieden wij u de eerste begroting van deze nieuwe raadsperiode aan. De Programmabegroting 2027 en meerjarenperspectief 2028-2030 geeft invulling aan de door uw raad op 1 juli vastgestelde Kadernota 2027 en het coalitieakkoord Ster(k) in Twente. Wij leggen u een koersvaste begroting voor. Beleid dat goed werkt, blijft overeind. We bouwen verder op de Omgevingsvisie Haaksbergen en de Visie op het Sociaal Domein 'De kracht van samen'. Wij hebben zorgvuldig gekeken naar wat nodig is om onze doelstellingen voor Haaksbergen te realiseren én tegelijkertijd oog te houden voor de financiële haalbaarheid daarvan. Met de juiste fasering houden wij oog voor opgaven op de korte en op de lange termijn.

Financieel vooruitzicht

Wij kunnen niet voorbijgaan aan de financiële werkelijkheid waarmee gemeenten worden geconfronteerd. Ook de financiële positie van Haaksbergen staat onder druk. Voor het jaar 2027 presenteren wij nog een positief begrotingsresultaat. Het meerjarenperspectief laat zien dat vanaf 2028 sprake is van negatieve begrotingsresultaten. Deze ontwikkeling sluit aan bij de financiële uitdagingen, waarvoor gemeenten zich de komende jaren gesteld zien. Eerder werd landelijk gevreesd voor een forse financiële terugval in 2026. Dankzij extra geld van het Rijk is destijds de acute nood afgenomen. Het zogeheten ravijnjaar is doorgeschoven naar 2028. De steun uit Den Haag was grotendeels tijdelijk, waardoor de structurele tekorten vanaf 2028 alsnog in volle hevigheid landelijk terugkeren. De tekorten laten zich volgt verklaren:

- stijgende zorgkosten; de uitgaven voor zorg blijven hard groeien en de tekorten lopen op.
- verkeerde ramingen Centraal Planbureau; door achterblijvende inflatiecompensatie en stijgende loon- en materiaalkosten komen gemeenten structurele middelen tekort.
- aflopende fondsen; incidentele bijdragen van het Rijk stoppen, terwijl de wettelijke taken van gemeenten (zoals Wmo en jeugdzorg) doorlopen.

We willen deze raadsperiode de meerjarenbegroting weer in balans brengen. Vóór de Kadernota 2028 voeren wij een financiële scan uit als onderdeel van een ombuigingstraject. Daarbij brengen wij duidelijk in beeld welke taken wettelijk verplicht zijn, welke taken we zelf hebben gekozen en hoe we die taken uitvoeren. Deze scan zal ons helpen inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente, de ontwikkeling van onze baten en lasten en de mogelijkheden de begroting toekomstbestendig te maken. Aan deze opdracht geven wij al uitvoering. Op basis daarvan maken wij keuzes en sturen wij bij. Wij voeren geen nieuw beleid uit zonder (structurele) dekking. We stellen uw raad alleen voor lasten te verhogen als inwoners daar iets voor terugzien. Dat is mogelijk voor een toekomstige maatschappelijke investering, zoals in het zwembad of onderwijshuisvesting.

Positie in de regio

Twente is door het Rijk aangewezen als regio met kansen voor economische groei en woningbouw. Twente werkt samen aan een ruimtelijke ontwikkelstrategie (ROS) met plannen voor bereikbaarheid, economie, natuur, energie en klimaat. We betrekken de gemeenteraad bij deze regionale ontwikkelingen. De ROS hebben wij voor wensen en bedenkingen aan de gemeenteraad voorgelegd. In de ROS is Haaksbergen opgenomen als dynamisch knooppunt met ruimte voor woningbouw en een hoogwaardige openbare vervoersverbinding. Deze ambitie sluit aan bij de Omgevingsvisie Haaksbergen en het Masterplan uitbreidingslocaties. Voor de positie van Haaksbergen in de regio Twente en voor de positie van de regio Twente is een sterk netwerk onmisbaar. De lobby met het Rijk voor onder andere woningbouw en infrastructuur van en naar Twente verloopt via de Twenteboard. Wij

kiezen ervoor onderdeel te blijven van Twenteboard en ons actief en constructief in regionaal overleg op te stellen. Wij vergroten onze zichtbaarheid in de regio door zitting te nemen op sleutelposities bij de verbonden partijen.

Toekomstbestendige voorzieningen

Goed onderwijs is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren én voor de leefbaarheid van onze kernen. Scholen zijn het hart van onze kernen en wijken. Tegelijk zien wij dat veel schoolgebouwen verouderd zijn en niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd. Dat vraagt stevige keuzes en grote investeringen de komende jaren. Wij hebben u voorstellen voorgelegd om grondig te investeren in de basisscholen in Buurse en St. Isidorushoeve. Daarmee is de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan afgerond. De kapitaallasten van deze investeringen zijn in deze begroting verwerkt.

We werken samen met inwoners, fondsen en bedrijven aan het in stand houden van sportvoorzieningen. Ook enkele gymzalen voor bewegingsonderwijs zijn in slechte staat. Wij hebben u al voorgesteld in de gymzaal voor basisschool Pius X te investeren. Wij investeren daarnaast om de levensduur van Sporthal De Els te verlengen.

Assink

In de tweede fase van het Integraal Huisvestingsplan (vanaf 2028) is de huisvesting van het Assink lyceum opgenomen. We werken aan een duurzame toekomstbestendige school voor het Assink lyceum. Gelijktijdig met het opstellen van deze begroting is een onderzoek naar de kosten van renovatie van de Bouwmeester in afronding. Overeenkomstig de kaders van uw raad bekijken we of nieuwbouw of renovatie het beste is. Wij vinden het van belang dat de functionaliteit en kwaliteit van het schoolgebouw bij nieuwbouw en renovatie gelijk zijn aan elkaar. Daarbij kijken we naar locatie, kosten, levensduur en kwaliteit van onderwijs. Uiterlijk bij de Kadernota 2028 nemen we een richtinggevend besluit over de huisvesting van het Assink lyceum.

Zwembad

Het behoud van een zwembad is van groot belang voor onze verenigingen en inwoners en draagt bij aan de (recreatieve) aantrekkingskracht van Haaksbergen. De kosten en financiële risico's van instandhouding van De Wilder zijn te groot. We zetten in op de bouw van een nieuw zwembad. Een zwembad dat bijdraagt aan onze ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn. Daarbij luisteren we naar de door de gebruikers aangegeven behoefte. We leggen uw raad voor het eind van dit jaar een procesplan voor dat ziet op de bouw van een nieuw zwembad en de omgang met het huidige zwembad.

Huis van Haaksbergen

In het coalitieakkoord staat dat we zorgen voor plekken waar mensen elkaar ontmoeten. Wij willen de maatschappelijke deelname van onze inwoners versterken en dienstverlening van de Noaberpoort in het Huis van Haaksbergen huisvesten. Daarmee verbinden we de dienstverlening aan sociale activiteiten. We stellen een businesscase op voor het huisvesten van de Noaberpoort in het Huis van Haaksbergen. In die businesscase betrekken we zowel het huisvesten van de Noaberpoort in het Huis van Haaksbergen, als de invulling van het gemeentehuis. Het komende jaar leggen wij uw raad een voorstel voor, waarbij u besluit over de huisvesting van de Noaberpoort.

Samen Sociaal

We zijn een krachtige gemeente waar inwoners veilig en gezond kunnen leven. Sommige inwoners hebben extra hulp nodig. De kosten van (jeugd)zorg en ondersteuning lopen op. Met onze regionale partners werken wij samen, om aan de Hervomingsagenda Jeugd van het Rijk handen en voeten te geven. We willen daarnaast de kracht van de samenleving inzetten om kwetsbare inwoners zoveel mogelijk te ondersteunen. Dat doen wij met

algemene, vrij toegankelijke voorzieningen en preventieve hulp (het zogenoemde voorliggend veld). Vanuit schaarste bekijken we hoe we onze middelen effectief inzetten. We zetten met gerichte monitoring in op meer inzicht in en sturingsinformatie over het sociale domein. Met inzet op procesregie in de zorgketen voorkomen wij zorg en veiligheidsproblemen.

We stimuleren sport, bewegen, kunst en cultuur. We investeren daarom de komende jaren in het behoud van onze speelvoorzieningen. We zetten in 2027 in op vernieuwing van het Sportakkoord en stellen een integraal huisvestingsplan voor onze sportvoorzieningen op. Onze culturele en historische rijkdom verdient aandacht, waardering en ondersteuning. We behouden en ondersteunen onze cultuur en ons erfgoed en zetten daar personele capaciteit op in. Daarmee nemen we stappen om te blijven voldoen aan het toezicht (IBT) dat de provincie op het domein Erfgoed heeft. In deze begroting zijn middelen opgenomen voor de restauratie van de “Nachtwacht van Haaksbergen” en het in 1986 geschonken carillon van 18 bronzen klokken boven de raadszaal van het gemeentehuis.

Krachtige Kernen

Een bruisende, leefbare, veilige en economisch waardevolle woon- werk- en leefomgeving is een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor ondernemers en ondernemingen. Dat vraagt om goede voorzieningen, cultuur, onderwijs, zorg, veilige en prettige openbare ruimte en werkgelegenheid. Wij geven uitvoering aan deze waarden uit onze Omgevingsvisie om Haaksbergen aantrekkelijk te houden.

Iedereen die zich graag in Haaksbergen wil vestigen, willen wij een dak boven het hoofd bieden. Wij bouwen ook voor doelgroepen. Op 17 maart 2026 hebben wij het Masterplan uitbreidingslocaties vastgesteld. Wij hebben uw raad een voorstel tot het vaststellen van een participatie- en communicatieplan voor de vervolgstap voorgelegd. De komende periode gaan wij de woningbouwlocaties stedenbouwkundig verder uitwerken tot concrete verkavelingen en werken wij aan de vaststelling van een gewijzigd Omgevingsplan in 2027.

Wij zetten de komende jaren zowel regionaal als in Haaksbergen in op een verbetering van de mobiliteit. Mede met behulp van bijdragen voor bovenwijkse voorzieningen zijn er mogelijkheden stappen in onze bereikbaarheid te zetten. Dat vergt een strategische blik op onze infrastructuur. Met deze begroting zetten we de komende jaren in op versterking van het inzicht in en de uitwerking van onze infrastructurele opgaven.

Toekomstbestendig buitengebied

Op 26 juni 2026 presenteerde het kabinet zijn het maatregelpakket om Nederland van het stikstofsloot te halen. In Haaksbergen zijn de Natura 2000 gebieden Buurserzand & Haaksbergerveen en Witte Veen gelegen. De provincie is bevoegd gezag als het gaat om Natura 2000 en vergunningverlening. De aanpak van stikstof en vernatting heeft grote impact op de leefbaarheid in het buitengebied en het bestaan van onze agrariërs in het bijzonder. Onze agrariërs in Haaksbergen, Buurse en Sint Isidorushoeve zijn de laatste jaren geconfronteerd met een opeenstapeling van onzekerheden en veranderend beleid. Wij staan naast onze agrariërs en willen samen met hen duidelijkheid. Wij zijn voorstander van een gebiedsgerichte aanpak van onderop met balans tussen landbouw, natuur en landschap. Voordat maatregelen worden genomen, moet de concrete sociaal-economische impact bekend zijn en bij besluitvorming worden betrokken. Wij blijven inzetten op een constructief gesprek met het Rijk en de provincie Overijssel over de plannen.

We werken dit jaar aan de vaststelling van het programma Toekomstbestendig Buitengebied. In het programma maken we afspraken over wonen en werken in het buitengebied. Wij stellen het uitgangspunt “ja, mits” daarbij voorop. Wij faciliteren particuliere initiatieven in het buitengebied van Haaksbergen. We vervangen en versterken in 2027 bruggen over de Buurserbeek om het buitengebied en onze kernen bereikbaar te houden.

Ondermijning

Wij willen de bewustwording rondom ondermijning bij inwoners en ondernemers vergroten, zodat risico's en signalen sneller worden herkend en gemeld. We gaan in 2027 themagericht werken, waarbij de focus ligt op het buitengebied en het vergroten van de externe bewustwording. Hierbij organiseren wij acties gericht op het versterken van de weerbaarheid van inwoners en ondernemers, vergroten van de meldingsbereidheid en verder ontwikkelen van de samenwerking met externe partners.

Tot slot

Wij zien deze begroting als een stap om samen met uw raad het gesprek te voeren over prioriteiten en keuzes voor de komende jaren. Alleen door tijdig vooruit te kijken, kunnen wij ervoor zorgen dat de gemeente financieel gezond blijft en tegelijkertijd blijft investeren in de toekomst van Haaksbergen. Wij hebben daarbij gezocht naar een evenwicht tussen ambitie, financiële verantwoordelijkheid en uitvoeringskracht van onze organisatie. Wij vertrouwen erop dat deze begroting een goede basis vormt voor de behandeling in uw raad en zien uit naar de verdere bespreking ervan.

Het college van burgemeester en wethouders,
Gerard van den Hengel
Johan Niemans
Esther Diepenmaat-van den Hoff
Thij Looman

Leeswijzer

De voorliggende Begroting 2027-2030 heeft dezelfde opzet als de Begroting 2026-2029.

Zowel de individuele bedragen als tellingen in de financiële tabellen sluiten aan op de onderliggende financiële administratie. Echter door afronding op € 1.000 kan het in de presentatie van sommige tabellen lijken, dat de tellingen met € 1.000 of € 2.000 afwijken van de som van de individuele bedragen daarboven. Wij passen hier geen handmatige correctie toe om de aansluiting met de financiële administratie te behouden en administratieve handelingen te beperken.

Financieel en beleidskader

Hier worden de financiële beleidskaders uitgewerkt. Ook is een overzicht toegevoegd met alle mutaties ten opzichte van de Kadernota 2027-2030.

Centrale thema's

Hier zijn een aantal belangrijke thema's opgenomen, die meerdere programma's raken.

Programma's

Ieder programma is in een apart hoofdstuk opgenomen. Per programma is het maatschappelijk effect in een doelstelling geformuleerd en wordt ingegaan op wat we willen bereiken en wat we hiervoor doen in 2027. Daarnaast zijn de begrote middelen op programmaniveau opgenomen. Voor een aantal indicatoren heeft de gemeenteraad nog geen norm vastgesteld. Deze zijn aangegeven met het *-teken.

Paragrafen

De verplichte paragrafen zijn in aparte hoofdstukken opgenomen.

Financiële begroting per taakveld

De financiële Begroting 2027 en het meerjarenperspectief 2028-2030 is in dit hoofdstuk per taakveld opgenomen. Hierbij wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van de Begroting 2026-2029, na vaststelling van de Eerste bestuursrapportage 2026.

Totaaloverzicht baten en lasten per programma

Hier is een totaaloverzicht opgenomen van alle baten en lasten per programma.

Financiële uitgangspunten

In dit hoofdstuk zijn de financiële uitgangspunten opgenomen, op basis waarvan de financiële begroting is opgesteld.

Overzicht en toelichting incidentele baten en lasten

De incidentele baten en lasten en een toelichting hierop zijn opgenomen in dit hoofdstuk.

Financieel en beleidskader

Het uitgangspunt voor deze begroting is de op 1 juli 2026 vastgestelde Kadernota 2027-2030. De Gemeentewet schrijft voor een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Een opdracht die wordt bemoeilijkt doordat het Rijk gemeenten vanaf 2028 kort op de Algemene Uitkering. Een begroting die structureel en reëel in evenwicht is, vraagt met het oog op het ravijnjaar, opnieuw om richting het proces voor de Begroting 2028 bezuinigingen door te voeren.

Begroting 2027 en meerjarenperspectief 2028-2030

In onderstaand is een verloopoverzicht van het begrotingssaldo weergegeven. De Begroting 2027 sluit met een positief resultaat van € 403.000. Meerjarig laat de begroting vanaf 2028 een negatief resultaat zien van € 460.000 in 2028, € 210.000 in 2029 en € 411.000 in 2030.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
Van kadernota naar begroting	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Saldo Kadernota 2027	367	-615	-866	-944
Mutaties na kadernota 2027	36	155	656	534
Saldo begroting	403	-460	-210	-411

Ombuigingsstrategie

De Begroting 2027 is sluitend. Tegelijkertijd laat de meerjarenraming vanaf 2028 en daaropvolgende jaren een tekort zien. Een belangrijke oorzaak is de structurele verlaging van de middelen uit het Gemeentefonds. Om ook in de toekomst een structureel en reëel sluitende begroting te realiseren, is het noodzakelijk een ombuigingsoperatie in gang te zetten.

Deze opgave richt zich niet alleen op het oplossen van het geprognosticeerde tekort, maar ook op het creëren van financiële ruimte voor toekomstige ontwikkelingen en noodzakelijke investeringen. Daarbij is rekening gehouden met de opgaven die de komende 4 jaar op de gemeente afkomen, waaronder de nieuwbouw van het Assink Lyceum, de toekomst van het zwembad, de verdere ontwikkeling van informatiemanagement en de gevolgen van de dienstverleningsovereenkomst voor de Wet sociale werkvoorziening. Daarnaast dient ruimte te worden gecreëerd voor onvoorziene autonome ontwikkelingen.

Op basis van de huidige inzichten bedraagt de financiële opgave naar verwachting tussen de € 2.400.000 en € 3.400.000 structureel. Om tot zorgvuldige en verantwoorde keuzes te komen, is het college voornemens een financiële scan uit te laten voeren. Deze scan biedt niet alleen inzicht in de toekomstige financiële positie van de gemeente, maar ook in de wijze waarop beschikbare middelen momenteel worden ingezet en welke beleidsmatige keuzes daaraan ten grondslag liggen.

De uitkomsten van de financiële scan vormen de basis voor het maken van afwegingen en het opstellen van scenario's om, bij ongewijzigd Rijksbeleid, te komen tot een duurzaam financieel evenwicht en een toekomstbestendige begroting.

Algemene reserve

De algemene reserve bedraagt per 1 januari 2027 naar verwachting € 12.108.000. Met de voorliggende begroting daalt de algemene reserve naar € 10.817.000 per 31 december 2030. De stand van de algemene reserve is voldoende om alle risico's op te vangen. In 2027 bedraagt de weerstandsratio 2,3. Dit wordt nader toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen.

bedragen x € 1.000

Ontwikkeling algemene reserve	2026	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve per 1 januari	17.405	12.108	12.156	11.438	11.228
Saldo begroting	1.295	403	-460	-210	-411
Begrote onttrekkingen en dotaties in AR	-6.592	-354	-258	-	-
Algemene reserve per 31 december	12.108	12.156	11.438	11.228	10.817

Mutaties na de Kadernota 2027-2030

Het vertrekpunt voor de Begroting 2027 en meerjarenperspectief 2028-2030 is de Kadernota 2027-2030. Onderstaande tabel geeft inzicht in de autonome mutaties, die na de Kadernota 2027-2030 zijn doorgevoerd in de voorliggende Begroting 2027 en meerjarenperspectief 2028-2030. In deze tabel hebben min-bedragen een negatief effect op het saldo en plus-bedragen een positief effect.

Mutaties begroting 2027 tov Kadernota 2027

(Bedragen x € 1.000)

		2027	2028	2029	2030
A	Saldo aanvang kadernota	367	-615	-866	-944
		voordeel	nadeel	nadeel	nadeel
B	Autonome ontwikkelingen				
	<u>Prijsstijging</u>				
1 d	Subsidies	136	136	136	136
	Subtotaal prijsstijging	136	136	136	136
	<u>Dekking prijsstijging</u>				
2	Dekking: stelpost meerjarige loon- en prijsontwikkeling	450	200	200	200
3	Dekking: indexatie overige baten	0	0	0	0
	Subtotaal dekking prijsstijging	450	200	200	200
	Effect prijsstijging	586	336	336	336
	<u>Overig autonoom</u>				
4	Reiskostenvergoeding woon-werkverkeer	-15	-15	-15	-15
5	Toename preventie en verzuimbegeleiding	-30	-30	-30	-30
6	Hoger aantal peuteropvangplaatsen	-14	-14	-14	-14
7	Beleidslijn stoppen verkoop snippergroen	-26	-26	-26	-26
8	Hogere kosten Bemoeizorg	-15	-15	-15	-15
9	Dalende vervoersbewegingen Wmo collectief vervoer	69	69	69	69
10	Ontwikkelingen Jeugdhulp	84	84	84	84
11	Mutaties Jeugdbescherming en -reclassering	45	45	45	45
12	Riooexploitatie	248	240	190	168
13	Afvalexploitatie	68	68	68	68
14	Herbeoordeling MIP	6	108	4	136
15	Beheerplan Wegen en Civiel Kunstwerken	PM	PM	PM	PM
16	Overige verschillen	-17	-17	-17	-17
	Subtotaal overig autonoom	403	497	343	453
	Totaal autonome ontwikkelingen	989	833	678	789
C	Algemene middelen				
1	Ontwikkelingen meicirculaire 2026	398	381	375	375
	Totaal algemene middelen	398	381	375	375
D	Noodzakelijkheden				
	<u>Overige noodzakelijkheden</u>				
1	Twente Board	0	0	0	-181
2	Basisscholen Buurse en Basisschool st. Bonifacius	-299	-424	-265	-318
3	Gymzaal Pius X	-139	0	0	0
4	Versterking beleidscapaciteit erfgoed, infra en vastgoed	-293	-293	0	0
5	Verkeerskundige aanpassing Braamweg Buurse	-17	0	0	0
6	Vitale vakantieparken	-100	-100	0	0
7	Lokaal sportakkoord en IHP Sport en Bewegen	-55	-15	-15	-15
8	Procesregie zorg en veiligheid	-107	-107	0	0
9	Herstel nachtwacht van Haaksbergen	-20	0	0	0
10	Investering en onderhoud maatschappelijk vastgoed	-250	-119	-117	-116
11	Taakstelling Wijkkracht	-70	0	0	0
	Subtotaal overige noodzakelijkheden	-1.351	-1.059	-397	-630
	Saldo begroting 2027-2030	403	-460	-210	-411
		voordeel	nadeel	nadeel	nadeel

A Saldo kadernota

Uitgangspunt voor de Begroting 2027-2030 is het meerjarig saldo, zoals opgenomen in de Kadernota 2027-2030.

Autonome ontwikkelingen

Prijsstijgingen

B1. Prijsstijgingen

In de Kadernota 2027-2030 zijn prijsstijgingen doorgevoerd. De gehanteerde prijsstijgingen die volgen uit contracten, wettelijke verplichtingen of financiële uitgangspunten zijn gebaseerd op verschillende indexcijfers, zoals opgenomen in het hoofdstuk 'Financiële uitgangspunten'. In de kadernota is tevens voorgesteld voor de Begroting 2027 geen indexering toe te passen voor de subsidies. In bovenstaand overzicht is de opgenomen indexatie in de kadernota teruggedraaid.

B2. Dekking: stelpost meerjarige loon- en prijsontwikkeling 2027

Betreft de vrijval uit de stelpost meerjarige loon- en prijsontwikkeling ter dekking van de loon- en prijsstijgingen in 2027.

B3. Dekking: indexatie overige baten

De laatste dekking van de prijsstijgingen is de indexatie van de overige baten. De verhoging van de baten is gekoppeld aan de gecombineerde bbp-index. Deze is al verwerkt in de Kadernota 2027.

Overig autonoom

B4. Reiskostenvergoeding woon-werkverkeer

Per 1 januari 2026 is landelijk de maximale onbelaste reiskostenvergoeding van € 0,23 naar € 0,25 per kilometer verhoogd.

Door de landelijke verruiming van de fiscale ruimte ontstaat de noodzaak de regeling aan te passen, zodat deze aansluit bij geldende wet- en regelgeving en de praktijk in de regio. Per 1 juli 2026 is de verhoging van € 0,23 naar € 0,25 per kilometer binnen Gemeente Haaksbergen doorgevoerd.

De verhoging draagt bij aan aantrekkelijk werkgeverschap en het gedeeltelijk compenseren van de gestegen kosten voor woon-werkverkeer voor medewerkers. Daarnaast sluit de aanpassing aan bij de ontwikkeling in omliggende gemeenten (Hengelo, Twenterand en Wierden), die eveneens meebewegen met het fiscaal maximaal toegestane tarief. Hiermee blijft de gemeente Haaksbergen concurrerend op de arbeidsmarkt. De meerkosten bedragen op basis van het huidige personeelsbestand circa € 15.000 per jaar structureel vanaf 2027.

B5. Toename preventie en verzuimbegeleiding

Het personeelsbestand is de afgelopen jaren gegroeid, terwijl het arbobudget gelijk is gebleven. Hierdoor sluit het budget niet meer aan op de omvang van de organisatie en komt de inzet op preventie, begeleiding en ondersteuning onder druk te staan.

Het ziekteverzuim neemt landelijk toe en blijft ook binnen onze organisatie een aandachtspunt. Daarbij zien we vaker langdurige en complexe uitval, wat vraagt om tijdige en gerichte ondersteuning van medewerkers. In de kadernota is het ziektevervangingsbudget verhoogd richting de basisnorm van 3,9%. Hiermee borgen we de continuïteit van de dienstverlening bij uitval. Deze verhoging naar 3,9% is gericht op vervanging, terwijl het arbobudget zich richt op het voorkomen en beperken van verzuim.

B6. Hoger aantal peuteropvangplaatsen

In 2026 is geconstateerd dat meer peuters gebruik hebben gemaakt van peuteropvangplaatsen, dan waarvan bij de subsidieverlening aan de opvangaanbieders was

uitgegaan. Tevens is geconstateerd dat deze trend zich voortzet. Daarom is besloten in de Begroting 2027 het budget te verhogen.

B7. Beleidslijn stoppen verkoop snippergroen

In juli 2025 is uw raad geïnformeerd over het besluit de beleidslijn te hanteren geen nieuwe verzoeken voor verkoop en verhuur van snippergroen in behandeling te nemen. In 2026 zijn de openstaande verzoeken, die bij de notaris lagen, afgehandeld en zijn geen nieuwe verzoeken in behandeling genomen. Vanaf 2027 komen alleen nog inkomsten binnen uit de bestaande verhuur van snippergroen.

B8. Hogere kosten Bemoeizorg

De hogere kosten voor Bemoeizorg worden met name veroorzaakt door een forse tariefstijging per traject in 2026, die structureel zijn doorgevoerd in de Begroting 2027 en het meerjarenperspectief. De bijstelling is door de zorgaanbieder gedaan, omdat jarenlang geen verhoging van de tarieven heeft plaatsgevonden.

B9. Dalende vervoersbewegingen Wmo collectief vervoer

In de Eindejaarrapportage 2025 en de Jaarrekening 2025 hebben wij u geïnformeerd over het dalend aantal vervoersbewegingen. Deze trend heeft zich in de eerste maanden van 2026 doorgezet. Als gevolg daarvan hebben wij de lasten in de Begroting 2027 structureel bijgesteld.

B10. Ontwikkelingen Jeugdhulp

Uit analyse van de gegevens over de eerste helft (tot en met mei) van 2026, hebben wij een scherpe daling van de instroom van het aantal jeugdigen geconstateerd, dat gebruik maakt van ambulante jeugdhulp. Eind 2025 maakten 326 kinderen gebruik van ambulante hulp en dat aantal is gedaald naar 300 jeugdigen eind april 2026 (daling van 8%). Daarnaast is geconstateerd dat het aantal afgegeven indicaties door derde verwijzers (huis- en jeugdartsen) in het begin van dit jaar fors is afgenomen, van 123 afgegeven indicaties eind 2025 naar 93 afgegeven indicaties in april. Dit laatste kan te maken hebben met de ingezette ombuiging, door de inzet van een extra POH-ondersteuner bij de huisartsen. Echter dit laatste moet nog nader worden geanalyseerd.

Als gevolg van bovenstaande en rekening houdende met de negatieve ontwikkeling rondom complexe casuïstiek in wonen en verblijf, verwachten wij dat de lasten € 68.000 structureel lager zullen uitvallen.

B11. Mutaties Jeugdbescherming en -reclassering

Met de Eerste bestuursrapportage 2026 hebben wij u geïnformeerd over de lagere kosten per jeugdige. In het jaar 2025 stoomden veel jeugdigen in. In het eerste jaar vallen de kosten per jeugdige hogere uit, als gevolg van tijdelijke intensievere zorg in het begin van het traject. Na 1 jaar jeugdbescherming daalt over het algemeen dit tarief. De hiermee gepaard gaande ontwikkelingen in de kosten, zijn in de Begroting 2027 structureel doorgetrokken. Het gaat hierbij om een autonome ontwikkeling, die voortvloeit uit met zorgaanbieders afgesloten contracten voor het leveren van zorgtrajecten.

B12. Riioleexploitatie

Actualisatie van de riioleexploitatie heeft plaatsgevonden. Daarbij is ook gekeken naar de toerekening van de loon- en overheadkosten, zoals aangekondigd in de kadernota. In de begroting passen we de berekeningssystematiek zoals opgenomen in de standaardmodellen van de VNG toe. Dit sluit aan bij de financiële verordening van de gemeente Haaksbergen. Ook geven de toerekenbare uren en Btw een voordeel in de algemene exploitatie. Voor de rioolheffing leidt dit alles niet tot hogere tarieven; het tarief daalt met 4,8%.

B13. Afvalexploitatie

Zie de toelichting bij de rioolexploitatie. Het tarief van de afvalstoffenheffing zal per saldo met ongeveer dezelfde indexatie stijgen.

B14. Herbeoordeling Meerjareninvesteringsplan (MIP)

Als gevolg van financiële tekorten is afgesproken het MIP nogmaals tegen het licht te houden en af te wegen of bepaalde investeringen later of op een ander niveau kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft ertoe geleid dat enkele investeringen zijn opgeschoven in tijd, verwacht wordt dat voor een investering aanspraak kan worden gemaakt op een subsidie of een bijdrage uit het bovenwijksfonds. Het actuele MIP met toelichting is opgenomen in de paragraaf financiering.

B15. Beheerplan wegen en civiele kunstwerken

Op dit moment wordt een nieuw wegenbeheerplan opgesteld. Uit inspecties blijkt dat de kwaliteit van de wegen in Haaksbergen lager is dan het door uw raad vastgestelde kwaliteitsniveau B. Het beheerplan is nog niet vastgesteld, waardoor de financiële consequenties en noodzakelijke bijstellingen van de onderhoudsbudgetten nog niet kunnen worden verwerkt in de begroting. Na vaststelling van het beheerplan worden de financiële effecten betrokken bij de eerstvolgende begrotingsactualisatie.

B16. Overige bijstelling

De overige autonome ontwikkelingen bestaan uit verschillende kleine ontwikkelingen.

C Algemene middelen

In juni 2026 is de gemeenteraad met een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de effecten van de Meicirculaire 2026. De effecten zijn in deze begroting verwerkt.

D Noodzakelijkheden

D1. Twenteboard

In de Kadernota 2026 en vervolgens Programmabegroting 2026 is een taakstelling opgenomen van 6% te realiseren op de bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties. Dit percentage is gebaseerd op de verwachte korting van het Gemeentefonds voor 2026, bekend als het ravijnjaar. In de programmabegroting staat dat Haaksbergen uit Twenteboard stapt, wanneer de ombuiging van 6% niet of niet volledig via een gezamenlijke taakstelling op gemeenschappelijke regelingen ingevuld kan worden. Het college ziet aanleiding niet langer voor te stellen uit de Twenteboard te stappen. Daarvoor zijn meerdere redenen.

1. Verstedelijksopgave voor Twente (ontwerp Nota Ruimte van het Rijk).
2. Plan voor de Regio (uitwerking Nationaal Programma Vitale Regio's).
3. Belang van Agenda voor Twente/Regiodeals (looptijd tot en met 2027).

Het restant van de taakstelling in 2030 bedraagt € 181.000. Deze taakstelling wordt hiermee structureel teruggedraaid.

D2. Basisscholen Buurse en St. Bonifacius

Voor de renovatie van BS Buurse te Buurse en de nieuwbouw van basisschool St. Bonifacius te Sint Isidorushoeve heeft de gemeenteraad in het Integraal Huisvestingsplan 2022 al rekening gehouden met een deel van de toekomstige jaarlijkse lasten. Op basis van de uitgewerkte plannen en een actuele bouwkostenraming, blijkt dat de benodigde investeringen hoger uitvallen dan eerder werd voorzien. Daarom zijn aanvullende middelen opgenomen in de begroting. In 2027, 2028 en 2029 gaat het daarbij onder meer om kosten voor tijdelijke huisvesting en de afschrijving van de bestaande gebouwen. Vanaf 2028/2029 worden de vernieuwde scholen naar verwachting in gebruik genomen en resteert vanaf 2029/2030 voornamelijk het structurele effect van de aanvullende kapitaallasten.

D3. Gymzaal Pius X

In de Begroting 2027 is een bijdrage van bijna € 140.000 opgenomen voor noodzakelijk groot onderhoud aan de gymzaal Pius X. De gymzaal wordt gebruikt door meerdere basisscholen en is belangrijk voor het bewegingsonderwijs in Haaksbergen. Met het onderhoud blijft de accommodatie veilig, functioneel en geschikt voor gebruik de komende jaren. De werkzaamheden zijn bewust beperkt tot de maatregelen die nodig zijn om de gymzaal minimaal vijf jaar in stand te houden, in afwachting van de uitkomsten van het nieuwe Integraal Huisvestingsplan.

D4. Versterking beleidscapaciteit erfgoed, infra en vastgoed

Om de ambities van de gemeente de komende jaren adequaat te kunnen realiseren, is beleidscapaciteit noodzakelijk. Op dit moment ligt de beschikbare formatie sterk op de uitvoering van projecten en werkzaamheden. Hierdoor ontstaat het risico dat ambities onvoldoende worden voorbereid, uitgewerkt en bestuurlijk vertaald naar uitvoerbare plannen. Voorgesteld wordt daarom voor de jaren 2027 en 2028 incidenteel extra capaciteit beschikbaar te stellen voor de beleidsterreinen erfgoed (0,5 fte), infrastructuur (1 fte) en vastgoed (1 fte).

De totale incidentele lasten bedragen € 294.000 per jaar in 2027 en 2028. Met deze tijdelijke versterking wordt een overbruggingsperiode gecreëerd, waarin de benodigde beleidsmatige werkzaamheden kunnen worden opgepakt en ingebed.

Gedurende deze periode wordt tevens onderzocht in hoeverre de bestaande formatie en taakverdeling kunnen worden herijkt, zodat de benodigde beleidscapaciteit op termijn binnen de reguliere organisatie kan worden opgevangen. Hiermee wordt voorkomen dat op voorhand structurele uitbreidingen worden voorgesteld, terwijl tegelijkertijd ruimte wordt gecreëerd om de huidige en toekomstige ambities van de gemeente te realiseren.

D5. Verkeerskundige aanpassing Braamweg Buurse

Vanuit de wijkraad Buurse is het verzoek binnengekomen een verkeerskundige aanpassing te doen aan de Braamweg. In het verleden is deze weg gereconstrueerd met een recreatieve uitstraling, door middel van gele suggestiestroken en gele bermverhardingen. Met markeringen en verkeersborden worden fietsers op deze locaties naar de bermverharding geleid. In de praktijk blijkt dat fietsers hier nauwelijks gebruik van maken. Met deze verkeerskundige aanpak sluit de weg beter aan op de praktijk, wordt de situatie duidelijker, kunnen overbodige verkeersborden worden verwijderd en sluiten wegmarkeringen beter aan bij het feitelijk gebruik van de weg.

D6. Vitale vakantieparken

Voor het project Vitale Vakantieparken is een projectteam ingericht dat werkt aan een sterke, vitale en toekomstbestendige recreatiesector in Haaksbergen. In 2025 is gestart met de uitvoering van het project en zijn middelen beschikbaar gesteld voor de periode 2025-2026. Om de ingezette aanpak voort te kunnen zetten en de behaalde resultaten te borgen, zijn voor 2027 en 2028 aanvullende middelen noodzakelijk.

De aanpak richt zich op zowel vakantieparken als solitaire recreatiewoningen en bestaat uit drie samenhangende onderdelen:

1. Versterken en vitaliseren van de verblijfsrecreatieve sector door ondersteuning van ondernemers, kwaliteitsverbetering van recreatieve locaties en stimuleren van toekomstbestendige recreatieve ontwikkelingen.
2. Projectcoördinatie, communicatie, beleidsontwikkeling en interne afstemming vanuit een integrale aanpak, waarbij verschillende gemeentelijke beleidsterreinen en externe partners worden verbonden.
3. Toezicht en handhaving op nieuwe gevallen van permanente bewoning van recreatiewoningen, gericht op het behouden van de recreatieve functie en het voorkomen van ongewenste ontwikkelingen.

Met de voortzetting van het project wordt verder gewerkt aan een kwalitatief hoogwaardige recreatiesector, aantrekkelijke leefomgeving en effectieve aanpak van vraagstukken rondom recreatief vastgoed. De gevraagde middelen voor 2027 en 2028 zijn nodig om de uitvoering van deze integrale aanpak te continueren en de beoogde maatschappelijke effecten te realiseren.

D7. Lokaal sportakkoord en IHP Sport en Bewegen

Op 1 januari 2027 eindigt de rijksbijdrage Sportakkoord. We willen de ingezette koers van de vorige Sportakkoorden ook in de periode 2027-2030 voortzetten, zodat wij sport- en beweegaanbieders ook in de volgende periode kunnen ondersteunen en nieuwe initiatieven kleinschalig kunnen aanjagen en stimuleren.

Daarnaast wordt incidenteel budget gevraagd voor een integraal Huisvestingsplan Sport en Bewegen. Voor toekomstbestendige sportvoorzieningen, die bijdragen aan sportdeelname, gezondheid en een sterk verenigingsleven, is een IHP Sport nodig. Voor het opstellen van het IHP Sport is incidenteel geld benodigd. In het IHP Sport worden duidelijke kaders gesteld en een toekomstbestendige langetermijnvisie opgesteld voor binnensportaccommodaties, gebaseerd op de uitkomsten van diverse onderzoeken en behoeften van onderwijs, verenigingen en inwoners.

D8. Procesregie zorg en veiligheid

Binnen het Integraal Veiligheidsplan 2024-2027 is ingezet op een integrale aanpak van complexe zorg- en veiligheidsvraagstukken. De in 2025 door de Noaberpoort uitgevoerde pilot procesregie zorg & veiligheid laat zien dat deze inzet leidt tot betere samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners, snellere en preventieve interventies en meer bestuurlijke grip op risicovolle situaties. Door een duidelijke scheiding tussen casusregie en procesregie, wordt voorkomen dat kwetsbare inwoners tussen wal en schip vallen en worden escalaties en hoge maatschappelijke kosten op termijn beperkt.

Om deze werkwijze structureel voort te zetten en de opgebouwde kennis, samenwerking en resultaten te borgen, zijn voor 2027 en 2028 aanvullende middelen noodzakelijk. Hiermee kunnen maatschappelijke en bestuurlijke risico's beter worden beheerst en blijft de gemeente in staat complexe zorg- en veiligheidsvraagstukken integraal aan te pakken. Gedurende deze periode wordt tevens onderzocht in hoeverre de bestaande formatie en taakverdeling kunnen worden herijkt, zodat de benodigde capaciteit op termijn binnen de reguliere organisatie kan worden opgevangen. Hiermee wordt voorkomen dat op voorhand structurele uitbreidingen worden voorgesteld.

D9. Herstel nachtwacht van Haaksbergen

De Stichting Beeldende Kunst Haaksbergen (SBKH) heeft beschadigingen geconstateerd aan een kunstwerk dat op de zolder van het gemeentehuis was opgeslagen. In juni 2025 is het kunstwerk door een verhuisbedrijf verplaatst van het gemeentehuis naar een depot. Het kunstwerk heeft als bestemming Huis van Haaksbergen, reden waarom het kunstwerk is uitgepakt en de beschadigingen zijn geconstateerd. Het kunstwerk is eigendom van de gemeente. In de dienstverleningsovereenkomst staat dat SBKH zorgdraagt voor eventuele schades tot een bedrag van maximaal € 20.000 per afzonderlijk schadegeval. De verwachting is dat kosten voor reparatie rond de € 40.000 bedragen, waardoor de gemeente een tegemoetkoming in de kosten betaald.

D10. Investeren en onderhoud maatschappelijk vastgoed

Binnen het gemeentelijk vastgoed zijn diverse technische installaties en bouwkundige voorzieningen aan vervanging of herstel toe. Voor sporthal De Els is vervanging van de platdakbedekking noodzakelijk. In het gemeentehuis zijn onder meer het klokkencarrousel, de zonwering en cv-pompen defect. Daarnaast zijn er problemen met dakgoten, lekkages en

afvoersystemen. Om de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan het gemeentehuis en sporthal De Els uit te kunnen voeren, wordt € 250.000 beschikbaar gesteld.

Naast het onderhoud is een investering van € 1.400.000 in het gemeentelijk vastgoed noodzakelijk. Deze investering is onder meer bedoeld voor:

- de vervanging van de verwarmingsinstallaties in sporthal De Els, waarmee tevens een stap wordt gezet in de verduurzaming van het pand;
- de vervanging van de afgeschreven cv-ketels in het gemeentehuis door een warmtepompsysteem;
- technische verbouwkosten, waaronder aanpassingen aan de luchtbehandelingsinstallatie en de vervanging en verbetering van verlichting en stoffering;
- de aanschaf van meubilair en aanpassingen van de trouwzaal.

Met deze investeringen wordt zowel de functionaliteit als de duurzaamheid van het gemeentelijk vastgoed verbeterd.

D11. Taakstelling Wijkkracht

Bij de behandeling van de Kadernota 2026 is aan Wijkkracht een taakstelling opgelegd van €70.000 in 2026 en €70.000 in 2027. Daarmee is besloten tot een structurele besparing van in totaal € 140.000 op de subsidierelatie met Wijkkracht.

In de Kadernota 2027 is daarnaast voorgesteld om de subsidiebudgetten voor 2027 niet te indexeren. Gezien het feit dat de kostenstructuur van Wijkkracht grotendeels bestaat uit personeelslasten, leidt het achterwege laten van indexatie feitelijk eveneens tot een bezuiniging.

Om te voorkomen dat Wijkkracht in 2027 wordt geconfronteerd met een stapeling van bezuinigingsmaatregelen in één jaar, wordt voorgesteld de voor 2027 geraamde taakstelling van €70.000 met één jaar uit te stellen. De structurele taakstelling blijft daarmee gehandhaafd, maar wordt vanaf 2028 volledig geëffectueerd.

0. Bestuur en ondersteuning

Inleiding

De activiteiten binnen het programma bestuur en ondersteuning zijn gericht op het ondersteunen van beleidsprogramma's en hiermee de uitvoering van de gemeentelijke taken. Dit loopt van inkoop tot financiën, van personeel tot communicatie. Belangrijk hierbij is de visie op dienstverlening en zorgen dat onze dienstverlening passend is, zodat iedereen de dienstverlening krijgt die hij of zij nodig heeft.

Waar doen we het voor?

Het bestuur van de gemeente heeft een grote invloed op het leven van mensen in de dorpen. Het college en de gemeenteraad nemen besluiten over onderwerpen, die inwoners en organisaties raken.

Gemeente Haaksbergen heeft vanuit de visie op dienstverlening één dienstverlenings-concept en één gemeente brede beleving van inwonengerichtheid. Hiermee helpt Haaksbergen de inwoners die iets van de gemeente nodig hebben naar tevredenheid, nu en in de toekomst.

Burgerzaken

Wat willen we bereiken?

- 0.1 We organiseren in maart 2027 de gecombineerde verkiezingen voor de Provinciale Staten en Waterschappen. Daarbij stellen we alle kiesgerechtigde inwoners in de gelegenheid hun stem uit te brengen en zorgen we voor een rechtmatige en betrouwbare vaststelling van de verkiezingsuitslag.
- 0.2 We zetten de verdere professionalisering van het team voort, met aandacht voor ontwikkeling en behoud van vakken, kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 0.1.1 Om de gecombineerde verkiezingen voor de Provinciale Staten en Waterschappen goed te laten verlopen, worden onder meer stembureauleden geworven en opgeleid, stembureau locaties aangewezen en ingericht, kiesgerechtigden voorzien van de benodigde verkiezingsdocumenten en worden de stemmen geteld en de uitslag vastgesteld.
- 0.2.1 Voor de verdere professionalisering van het team wordt het opleidingsplan, dat in 2025 is gestart, voortgezet.
- 0.2.2 Daarnaast vergroten we de onderlinge vervangbaarheid door medewerkers breder inzetbaar te maken en kennis en werkzaamheden binnen het team beter te borgen.
- 0.2.3 We zetten in op het actueel houden en verder ontwikkelen van onze digitale dienstverlening, zodat inwoners eenvoudig, toegankelijk en efficiënt gebruik kunnen maken van onze producten en diensten.

Communicatie

Wat willen we bereiken?

- 0.3 Het Latijnse woord communicare betekent 'iets gemeenschappelijk maken'. In een verdeelde samenleving is het niet gemakkelijk tot elkaar te komen. Er zijn zoveel belangen, meningen, dilemma's en onderstromen. Met communicatie - waaronder ook participatie - luisteren we, delen we informatie, leggen we uit, brengen we groepen bij elkaar en komen we samen tot passende oplossingen. Meer concreet betekent dit dat we inwoners (waaronder jongeren en ouderen), ondernemers en maatschappelijke en professionele organisaties over gemeentelijke besluitvorming en projecten willen informeren en betrekken. Ook is het van belang dat medewerkers

van de gemeente voldoende toegerust zijn voor professionele contacten met de buitenwereld.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 0.3.1 We passen de uitgangspunten uit de communicatievisie 'Kijk op communicatie en participatie' toe bij communicatie en participatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, zodat zij tijdig worden geïnformeerd en betrokken bij gemeentelijke ontwikkelingen.
- 0.3.2 We informeren inwoners actief over de voortgang en status van woningbouwprojecten via online en offline communicatiemiddelen.
- 0.3.3 We zetten visuele communicatie, zoals infographics en video's, in om gemeentelijke informatie begrijpelijk en toegankelijk over te brengen, overeenkomstig de opgefriste huisstijl van de gemeente.
- 0.3.4 We verbeteren de websites [haaksbergen.nl](https://www.haaksbergen.nl) en [samenhaaksbergen.nl](https://www.samenhaaksbergen.nl) door de structuur verder te optimaliseren, zodat informatie voor bezoekers beter vindbaar is.
- 0.3.5 We versturen een wekelijkse algemene digitale nieuwsbrief en bieden daarnaast digitale nieuwsbrieven aan voor specifieke doelgroepen, zoals ondernemers en plattelandsbewoners, waarvoor inwoners zich kunnen aanmelden.
- 0.3.6 We zetten de opleiding van medewerkers in begrijpelijk communiceren voort, door onder meer taaltips Helder Haaksbergs aan te bieden via intranet. We begeleiden medewerkers die optreden als interne taalcoach, zodat zij collega's kunnen ondersteunen bij het opstellen van begrijpelijke brieven en e-mails aan inwoners.
- 0.3.7 De nieuwe participatieverordening wordt medio 2027 aan uw raad ter vaststelling voorgelegd.

Juridische zaken

Wat willen we bereiken?

- 0.4 We professionaliseren de bezwaren- en klachtbehandeling, waarmee we de dienstverlening richting onze inwoners verbeteren.
- 0.5 We coördineren de verbonden partijen en het interbestuurlijk toezicht.
- 0.6 Met (juridische) kwaliteitszorg dragen we bij aan zorgvuldig bestuur en het minimaliseren van (juridische) risico's.
- 0.7 We bieden actieve ondersteuning bij (het verbeteren van) besluitvormingsprocessen.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 0.4.1 In 2027 actualiseren we de klachtenregeling en stellen we veelklagersbeleid op.
- 0.4.2 Voor de bezwaren- en klachtbehandeling geven we trainingen mediation aan de ambtelijke organisatie.
- 0.5.1 In 2027 actualiseren we de Nota verbonden partijen.
- 0.6.1 Naar aanleiding van de organisatieontwikkeling wijzigen we de organisatieregeling, budgethoudersregeling en het mandaatbesluit.
- 0.6.2 We geven trainingen en bewustwordingssessies aan de ambtelijke organisatie, die zien op subsidiering, inkoop, aanbesteding, rechtmatigheid en gebruik van bevoegdheden.
- 0.6.3 Vanwege de (zeer) complexe aard van meerdere dossiers zetten we externe juridische advisering in. Dat kan zijn vanwege gebrek aan beschikbare capaciteit of specialistische kennis of als vereiste van een procedure.
- 0.7.1 We optimaliseren het besluitvormingsproces in lijn met de organisatie-inrichting.
- 0.7.2 We geven trainingen bestuurlijke besluitvorming aan nieuwe medewerkers en opfrustrainingen bestuurlijke besluitvorming aan huidige medewerkers.

Facilitair

Wat willen we bereiken?

- 0.8 De gemeente blijft inzetten op duurzame en toekomstbestendige huisvesting en mobiliteit, met oog voor de vitaliteit van medewerkers en stapsgewijze verduurzaming

- van het gemeentehuis.
- 0.9 We zorgen voor een doelmatige en toekomstbestendige benutting van de beschikbare ruimte in het gemeentehuis, passend bij de ontwikkeling van het Huis van Haaksbergen binnen locatie De Kappen en de huisvestingsbehoefte van maatschappelijke partners.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 0.8.1 Na de modernisering van de kantoren en raadzaal worden het ontvangst- en huurdersdeel gefaseerd aangepakt, in samenhang met de toekomstige verduurzaming van het gemeentehuis.
- 0.9.1 In de bestuursvleugel worden doelmatige verbeteringen doorgevoerd, zoals schilderwerk en vernieuwing van tapijt. Hierbij worden onnodige desinvesteringen voorkomen in aanloop naar de toekomstige verduurzaming van het gemeentehuis.
- 0.9.2 We leveren een bijdrage aan de businesscase voor de huisvesting van de Noaberpoort en brengen de gevolgen voor de ruimtebehoefte, indeling en benutting van het gemeentehuis in beeld. De herinrichting van het centrale ontvangst- en huurdersdeel in het gemeentehuis sluit aan op de visie op dienstverlening en de ontwikkeling van het Huis van Haaksbergen.

Informatievoorziening

Wat willen we bereiken?

- 0.10 In 2027 werken wij verder aan een informatievoorziening, die medewerkers ondersteunt bij hun dagelijkse werkzaamheden en bijdraagt aan een efficiënte, transparante en betrouwbare dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Daarbij staat centraal dat informatie gedurende de gehele levenscyclus toegankelijk, vindbaar, veilig en duurzaam beheerd wordt.
- Daarnaast wordt informatiemanagement verder verankerd in de organisatie. Informatievoorziening is geen afzonderlijke taak of systeem, maar een randvoorwaarde voor vrijwel alle gemeentelijke processen. Door het versterken van eigenaarschap, samenwerking en sturing werken wij aan een organisatie, waarin informatie bewust en structureel wordt ingezet als basis voor dienstverlening, bedrijfsvoering en besluitvorming.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 0.10.1 In 2027 zetten we de verdere ontwikkeling van de informatievoorziening voort. We werken aan het versterken van de basis, verdere invoering van zaakgericht werken en verbeteren van de samenhang tussen processen, informatie en dienstverlening. Daarnaast versterken we de sturing op de informatievoorziening door rollen, verantwoordelijkheden en besluitvorming verder te verduidelijken. Zo werken we stap voor stap aan een betrouwbare informatiehuishouding, die bijdraagt aan een efficiënte en toekomstbestendige dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

Treasury, OZB, belastingen, Algemene Uitkering en reserves

Hoewel deze onderwerpen onder dit programma vallen, verwijzen wij hiervoor naar andere hoofdstukken in deze begroting: paragraaf financiering, paragraaf lokale heffingen, bijlage 1 reserves en voorzieningen en bijlage 4 Gemeentefonds.

Verbonden partijen

- Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Enexis
- Euregio
- Centrumgemeenteregeling samenwerking ICT Hengelo

Zie paragraaf verbonden partijen

Prestatie-indicatoren

De prestatie-indicatoren die voorheen in programma 0 stonden, staan vanaf deze begroting in de paragraaf Bedrijfsvoering, waar de indicatoren gezien hun aard beter op hun plaats zijn.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2025	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
0	Bestuur en Ondersteuning	Baten	74.683	82.577	67.154	66.936	66.864	68.994
0	Bestuur en Ondersteuning	Lasten	25.878	34.255	18.071	20.357	21.993	24.163
	Totaal programma Bestuur en Ondersteuning		48.805	48.322	49.083	46.579	44.872	44.831

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

1. Veiligheid

Inleiding

Dit programma omvat de taken die voortvloeien uit de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de openbare orde en veiligheid. Activiteiten zijn onder andere vastgelegd in het Integraal Veiligheidsplan 2024-2027. In samenwerking met partners zoals politie, brandweer, Veiligheidsregio, omliggende Twentse gemeenten, inwoners en ondernemers zetten we ons binnen dit programma in voor een veilig Haaksbergen. We richten ons daarbij op uiteenlopende thema's binnen het veiligheidsdomein, waaronder integrale veiligheidszorg, aanpak van ondermijning, evenementenveiligheid, crisisbeheersing en inzet van en samenwerking met de politie en brandweer.

Waar doen we het voor?

We werken aan een gemeente waar inwoners zich veilig voelen en criminaliteit wordt tegengegaan. Daarnaast zorgen we ervoor dat onze gemeenschap voorbereid is op onverwachte situaties, zoals maatschappelijke onrust, technische incidenten, natuurgerelateerde incidenten en andere risico's.

Crisisbeheersing en brandweer

Wat wil de brandweer bereiken?

- 1.1 De brandweer staat 24/7 paraat om uit te rukken vanuit 29 kazernes in Twente. De brandweer streeft naar een professionele en slagvaardige brandweezorg, die voldoet aan wensen en verwachtingen van inwoners, wet en verwachtingen van het bestuur.
- 1.2 De brandweer beschikken over een parate crisisorganisatie, die flexibel en slagvaardig is, en kan worden ingezet bij verschillende soorten rampen en crises, waaronder complexe, grensoverschrijdende, langdurige en gelijktijdige crises.
- 1.3 Alle functionarissen in de crisisorganisatie zijn professioneel, goed opgeleid en getraind.
- 1.4 Crisiscommunicatie is tijdig en helder, en sluit aan bij het type incident.

Wat de brandweer ervoor doen in 2027?

- 1.1.1 De brandweer gaat verder met het versterken van een flexibele en robuuste crisisorganisatie. Zij bereidt zich voor op zowel de klassieke crises als nieuwe type crises, van een andere aard, omvang en tijdsduur. De brandweer is een vakbekwame organisatie en zorgt ervoor dat de brandweermensen geoefend blijven en beschikken over de benodigde en actuele kennis. Hierbij oefent zij risicogericht. Zij leert van incidenten door bijzondere inzetten te evalueren. Ook heeft de brandweer aandacht voor bovenregionale crises en internationale samenwerking.
- 1.1.2 De kazernes, materieel en materiaal zijn goed onderhouden en kwalitatief in goede staat. De brandweer beschikt over een actuele informatievoorziening, die essentieel is voor het leveren van goede brandweezorg. De crisisorganisatie gaat verder met het versterken van een flexibele en robuuste crisisorganisatie. Zij bereidt zich voor op zowel de klassieke crisis als nieuwe type crises (cyber, klimaat of langdurig van aard). Ook is aandacht voor het versterken van weerbaarheid van de samenleving.
- 1.1.3 De brandweer zorgt voor goed gekwalificeerde functionarissen, die geoefend en getraind zijn en blijft op deze manier als crisisorganisatie vakbekwaam. De brandweer oefent risicogericht.
- 1.4.1 De brandweer traint de crisiscommunicatie structureel door het organiseren van jaarlijkse oefeningen. Dat doet zij op basis van realistische scenario's, die nauw aansluiten bij de praktijk. Zo zorgt de brandweer ervoor dat zij bij een echt incident snel, helder en passend kan communiceren.

Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?

- 1.5 Een goede samenwerking met partners, zoals politie en RIEC (Regionaal Informatie- en Expertisecentrum), is van groot belang binnen de verschillende veiligheidsthema's. Binnen het platform IVZ (Integrale Veiligheidszorg) vindt een structurele en integrale samenwerking plaats tussen alle Twentse gemeenten en diverse veiligheidspartners. Deze regionale samenwerking is gericht op het versterken van de veiligheid in Twente, en daarmee ook in Haaksbergen.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 1.5.1 Het Integraal Veiligheidsplan 2024-2027 is in 2024 vastgesteld. Aan de hand van de doelen en onderwerpen uit dit plan (jeugd en veiligheid, ondermijnende criminaliteit, zorg en veiligheid en veiligheidsbeleving) zetten we ons in 2027 verder in, om de veiligheid en leefbaarheid in Haaksbergen te verbeteren. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met onze partners. Ook zullen de eerste stappen worden gezet in het vormen van een nieuw integraal veiligheidsplan.

Ondermijning

Wat willen we bereiken?

- 1.6 Het vergroten van de bewustwording rondom ondermijning bij inwoners en ondernemers, zodat risico's en signalen sneller worden herkend en gemeld.
- 1.7 Het actief voorkomen van criminele inmenging bij gemeentelijke vergunningen, vastgoedtransacties, subsidies en aanbestedingen, ter bescherming van de integriteit van het openbaar bestuur en een eerlijk ondernemersklimaat.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 1.6.1 We gaan in 2027 themagericht werken, waarbij de focus de ligt op het buitengebied en het vergroten van de externe bewustwording. Hierbij worden acties georganiseerd gericht op het versterken van de weerbaarheid van inwoners en ondernemers, vergroten van de meldingsbereidheid en verder ontwikkelen van de samenwerking met externe partners.
- 1.7.1 Met de uitvoering van het Bibob-beleid draagt de gemeente Haaksbergen actief bij aan het voorkomen van criminele inmenging bij onder meer (omgevings-) vergunningen, vastgoedtransacties, subsidies en aanbestedingen. Hiermee beschermen we de integriteit van het openbaar bestuur en dragen we bij aan een eerlijk ondernemersklimaat, waarin bonafide ondernemers kunnen rekenen op een gelijk speelveld. Gelet op ontwikkelingen in wet- en regelgeving wordt het Bibob-beleid waar nodig geactualiseerd, zodat het blijft aansluiten bij de actuele juridische kaders en risico's. We brengen risico's en kwetsbaarheden in beeld en op basis daarvan bepalen we de prioriteiten en nemen we maatregelen.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Twente

De Wet Veiligheidsregio, Wet geneeskundige hulpverlening en Wet rampen en zware ongevallen vormen de basis voor deze gemeenschappelijke regeling.

Doel: Op basis van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) bereidt de Veiligheidsregio Twente (VRT) zich voor op branden, zware ongevallen, rampen en crises. De VRT inventariseert en analyseert risico's en adviseert hierover. Bij incidenten beschikt de organisatie over de benodigde capaciteit en expertise om snel, professioneel en effectief op te treden. De kernopdracht van de VRT is het uitvoeren van de wettelijke taken, die voortvloeien uit de Wet veiligheidsregio's.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaartal actuele cijfers	Stand Haaksbergen	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Verwijzingen Halt (12-17 jaar)	Aantal per 1.000 jongeren	2025	4	9	*
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2025	0,4	0,9	*
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2025	2,1	2,6	*
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2025	1,0	1,1	1,6
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2025	1,9	3,5	*

* Voor de indicatoren geldt dat geen norm is vastgesteld.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2025	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
1	Veiligheid	Baten	0	0	0	0	0	0
1	Veiligheid	Lasten	2.754	2.677	2.959	2.859	2.859	2.859
	Totaal programma Veiligheid		-2.754	-2.677	-2.959	-2.859	-2.859	-2.859

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Inleiding

Dit programma richt zich op de mobiliteit van personen en goederen in Haaksbergen. Het programma omvat de aanleg en het onderhoud van wegen, fiets- en voetpaden en openbaar vervoer. Ondanks dat we de ombuigingsmaatregelen in de buitenruimte ook zichtbaar merken, blijven we als doel houden een optimale bereikbaarheid en verkeersveiligheid te waarborgen.

Waar doen we het voor?

Binnen de beschikbare budgetten streven we naar een goede bereikbaarheid van Haaksbergen, Buurse en St. Isidorushoeve en een hoge verkeersveiligheid.

Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken?

- 2.1 Verkeersveiligheid en wegonderhoud, zodat deze zoveel mogelijk voldoen aan de landelijke CROW-richtlijnen.
- 2.2 Goede bereikbaarheid van Haaksbergen en omgeving, zowel met eigen als openbaar vervoer.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 2.1.1 Uitvoering klein en groot onderhoud van diverse wegen conform het beheerplan wegbeheer.
- 2.1.2 Verder verduurzamen van de openbare verlichting.
- 2.1.3 We blijven inzetten op educatie en communicatie rond verkeersveiligheid, onder andere op scholen.
- 2.2.1 Uitvoeren reconstructie Goorsestraat tussen de Benninkrotonde en S. Frankenhuisrotonde
- 2.2.2 Realiseren vervangen Oortjesbrug en versterken 3 andere bruggen over de Buurserbeek.
- 2.2.3 Voorbereiding voor de werkzaamheden aan de Bartokstraat en de Weert en de Buursestraat en Wilhelminaviaduct.

Parkeren

Wat willen we bereiken?

- 2.2.4 Bijdrage aan duurzame mobiliteit.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 2.2.5 Voortzetten van de uitrol van openbare laadplekken voor elektrische voertuigen.

Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken?

- 2. 4 Faciliteren van openbaar vervoer om vervoer binnen, van en naar Haaksbergen veilig, comfortabel en snel uit te voeren.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 2.4.1 We monitoren de prestaties van de concessiehouder.
- 2.4.2 We implementeren maatregelen voortkomend uit het onderzoek Verkenning en planvorming mobiliteitshubs gemeente Haaksbergen.
- 2.4.3 We implementeren actiepunten die voortkomen uit de Beleidsuitwerking mobiliteit.
- 2.4.4 We monitoren FlexRRReis in Haaksbergen.
- 2.4.5 We zetten in op behoud en mogelijk verdere uitbouw van hoogwaardig ov naar Enschede.

Verbonden partijen

Provincie Overijssel

De provincie is concessieverlener openbaar vervoer en is ook subsidieverstrekker voor projecten op het gebied van verkeersveiligheid, educatie en gedragsbeïnvloeding.

Twente Milieu

Sinds 2018 is Twente Milieu een partner van de gemeente Haaksbergen voor taken in de openbare ruimte. Twente Milieu is onder andere actief op het gebied van groen, (water)wegen, riolering, afval, evenementen en recreatieve voorzieningen. Samen met de gemeenten Almelo, Berkelland, Borne, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Wierden is Haaksbergen 100% aandeelhouder.

Prestatie-indicatoren

Voor dit programma zijn geen verplichte indicatoren.

Wat kost het?

Begroten baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2025	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	Baten	254	271	94	94	94	94
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	Lasten	4.330	4.549	4.763	4.957	4.823	4.867
	Totaal programma Verkeer, vervoer en waterstaat		-4.077	-4.279	-4.670	-4.863	-4.729	-4.773

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

3. Economie

Inleiding

De gemeente Haaksbergen is een aantrekkelijke gemeente om te wonen, werken, ondernemen en recreëren. De lokale economie wordt gedragen door een betrokken samenleving, een sterk lokaal geworteld bedrijfsleven en een actief netwerk van ondernemers, onderwijs en overheid. Noaberschap, samenwerking en een praktische aanpak kenmerken het economische profiel van Haaksbergen. Binnen dit programma werken we aan een krachtige lokale economie, toekomstbestendige bedrijventerreinen, vitaal centrum en sterke vrijetijdseconomie. Daarbij houden we het centrum en de winkelgebieden in de kernen levendig, zodat Haaksbergen aantrekkelijk blijft voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Waar doen we het voor?

Een sterke economie draagt bij aan bestaanszekerheid, werkgelegenheid en een goed leefklimaat voor inwoners. Ondernemers, instellingen en overheid vormen samen de basis voor voorzieningen, innovatie, stageplekken, maatschappelijke betrokkenheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Door ondernemerschap, recreatie en centrumontwikkeling te versterken, zorgen we voor een gemeente die vitaal, bereikbaar en toekomstbestendig blijft.

Wat willen we bereiken?

- 3.1 Duidelijke beleidskaders en een positieve stimulering van het ondernemersklimaat en de werkgelegenheid, inclusief toeristische sector.
- 3.2 Een toegankelijke gemeentelijke organisatie voor ondernemers.
- 3.3 Meer verbinding met ondernemers om hen te inspireren, ondersteunen en adviseren.
- 3.4 Goede aansluiting op regionale en provinciale ontwikkelingen en netwerken.
- 3.5 Structurele kennisuitwisseling met het bedrijfsleven en beter zicht op wat er leeft en speelt onder ondernemers.
- 3.6 Een compact, aantrekkelijk, levendig en toekomstbestendig centrum en sterke, vitale winkelgebieden in de kernen.
- 3.7 De kwaliteit en het onderscheidend vermogen van Haaksbergen sterker op de kaart zetten.
- 3.8 De samenwerking met het georganiseerde bedrijfsleven in stand houden en bevorderen.
- 3.9 Vitale toeristische bedrijven in zowel verblijfsrecreatie als dagrecreatie.
- 3.10 Aantrekkelijke en goed onderhouden recreatieve routestructuren met aandacht voor innovatie, verduurzaming en doorontwikkeling.
- 3.11 Meer bezoekers naar Haaksbergen trekken, die de lokale economie versterken en bijdragen aan het behoud van voorzieningen.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 3.1.1 Uitvoering geven aan de economische agenda en het bestaande economische beleid.
- 3.1.2 Doorontwikkelen van bedrijventerrein Stepelerveld (Fase 2).
- 3.2.1 Het ondernemersloket verder uitbouwen en meer onder de aandacht brengen bij ondernemers.
- 3.3.1 Kennis- en netwerkbijeenkomsten organiseren voor ondernemers en andere stakeholders.
- 3.4.1 Deelnemen aan regionale en provinciale netwerkbijeenkomsten en overleggen.
- 3.5.1 Meer bedrijfsbezoeken afleggen en persoonlijk contact met ondernemers onderhouden.
- 3.5.2 Het lokale bedrijfsleven via ondernemersverenigingen informeren over relevante ontwikkelingen, regelingen en subsidiemogelijkheden.

- 3.6.1 De projectleiding voeren op “Toekomstbestendig centrum Haaksbergen” in samenwerking met HOV, aansluitend op het Retail investeringsprogramma van de provincie Overijssel, met aandacht voor de samenhang met de winkelgebieden in de kernen.
- 3.6.2 Evenementen, festiviteiten en dorpsfeesten in het centrum en de kernen stimuleren en faciliteren, zodat deze bijdragen aan levendige en aantrekkelijke winkelgebieden.
- 3.7.1 Onderzoek uitvoeren, regionale benchmarks opstellen en resultaten delen met stakeholders.
- 3.8.1 Vaste overlegmomenten organiseren met het georganiseerde bedrijfsleven.
- 3.9.1 De samenwerking voortzetten met het expertisecentrum Vitale Vakantieparken Overijssel en uitvoering geven beleid op het gebied van verblijfsrecreatie.
- 3.10.1 Verbindingen optimaliseren en de kwaliteit van de bestaande routes verbeteren om de beleving van bezoekers te versterken.
- 3.11.1 Het uitvoeringsorgaan Haaksbergen Natuurlijk aansturen om Haaksbergen sterk te positioneren als toeristische trekpleister in Twente.
- 3.11.2 De Raad van Advies van Haaksbergen Natuurlijk vervullen als schakel tussen de betrokken partijen.

Verbonden partijen

Twenteboard/BOSS Twente

Twenteboard verbindt overheid, onderwijs en ondernemingen in Twente. Via de bestuursovereenkomst wordt de gemeentelijke inbreng voorbereid, afgestemd en ingebracht. De samenwerking richt zich op versterking van de sociaaleconomische structuur, gezamenlijke lobby en afstemming op regionale beleidsopgaven.

Recreatieschap Twente

Recreatieschap Twente beheert en exploiteert recreatiegebieden namens de veertien Twentse gemeenten en onderhoudt recreatieve fietspaden en routenetwerken. Daarnaast ondersteunt het de toeristische marketing en promotie van Twente. De bestuurlijke afstemming over de vrijetijdseconomie vindt plaats binnen BOSS Twente.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaartal actuele cijfers	Stand Haaksbergen	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Functiemenging	Percentage (verhouding tussen banen en woning)	2023	50,7%	49,9%	*
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	2023	177,4	195,4	*

* Voor de indicatoren geldt dat geen norm is vastgesteld.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2025	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
3	Economie	Baten	437	465	530	540	546	546
3	Economie	Lasten	1.034	1.238	1.189	1.189	1.069	1.069
	Totaal programma Economie		-598	-773	-660	-650	-523	-523

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

4. Onderwijs

Inleiding

In Haaksbergen vinden wij het belangrijk dat ieder kind de kans verdient om zijn of haar talenten te ontwikkelen. Samen met onderwijsinstellingen, kinderopvang, ouders en maatschappelijke partners werken wij aan een optimale leer- en ontwikkelomgeving. Door te investeren in toekomstbestendige onderwijsvoorzieningen, gelijke kansen en toegankelijke ondersteuning, en door onderwijs, jeugdhulp en andere partners met elkaar te verbinden, creëren wij de voorwaarden voor een succesvolle ontwikkeling van kinderen en jongeren. Zo leggen wij met doorgaande ontwikkelijnen van 0 tot 18 jaar een stevige basis, zodat alle kinderen en jongeren in Haaksbergen, ongeacht hun achtergrond of ondersteuningsbehoefte, kunnen meedoen en kansrijk kunnen opgroeien.

Waar doen we het voor?

Voor gelijke kansen en een optimale ontwikkeling van kinderen en jongeren in Haaksbergen in een veilige, stimulerende en passende leeromgeving, zodat zij hun talenten kunnen benutten en kansrijk kunnen opgroeien.

Onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

- 4.1 We investeren in toekomstbestendige schoolgebouwen en de verdere ontwikkeling van Integrale Kindcentra (IKC's), zodat ieder kind in Haaksbergen zich optimaal kan ontwikkelen.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 4.1.1 We gaan in 2027 starten met de vervangende nieuwbouw van basisschool Sint Bonifacius en de renovatie van basisschool Buurse.
- 4.1.2 Samen met Stichting Portuur werken we de plannen voor het Assink Lyceum verder uit. We besluiten over nieuwbouw of renovatie en stellen hiervoor een investeringsplan en planning op.
- 4.1.3 We onderzoeken hoe de zes basisscholen uit de langetermijnplanning van het IHP 2022 kunnen samenwerken in IKC's. Daarbij kijken we ook naar de benodigde capaciteit voor bewegingsonderwijs.
- 4.1.4 We actualiseren de verordening onderwijshuisvesting en de beleidsregels voor gymnastiekvoorzieningen, zodra de nieuwe landelijke wetgeving van kracht is.

Kansengelijkheid en onderwijsachterstanden

Wat willen we bereiken?

- 4.2 Ieder kind krijgt een goede start en gelijke kansen om te leren, zich te ontwikkelen en zijn of haar talenten te benutten.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 4.2.1 We stellen een nieuw beleidskader op voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en onderwijsachterstanden. Samen met onze partners werken we aan een kwalitatief sterk en toegankelijk voorschools aanbod.
- 4.2.2 We actualiseren de subsidieregels voor VVE en onderwijsachterstanden, zodat deze aansluiten op het nieuwe beleidskader.
- 4.2.3 We voeren samen met onze educatieve partners de uitvoeringsagenda uit van de Lokale Educatieve Agenda (LEA).
- 4.2.4 We versterken de kwaliteit van het voorschoolse aanbod door coaching van VVE-professionals.
- 4.2.5 We ontwikkelen een gezamenlijke aanpak voor kinderen van 0 tot 6 jaar, waarbij onderwijs, opvang, zorg en ondersteuning beter op elkaar aansluiten.

- 4.2.6 We zetten het ExpertiseTeam Taal (ETT) in om onderwijs en kinderopvang te ondersteunen bij taalontwikkeling, meertaligheid en begeleiding van nieuwkomers.
- 4.2.7 We werken samen met onze partners aan een gezamenlijke visie op IKC's.
- 4.2.8 Met ondersteuning van de provincie starten we een lerend netwerk op, om de basisvaardigheden van jonge kinderen verder te versterken.
- 4.2.9 Samen met de Bibliotheek voeren we de provinciale subsidie Kansrijke Start Basisvaardigheden uit.

Leerlingenvervoer

Wat willen we bereiken?

- 4.3 Leerlingen die daarvoor in aanmerking komen, kunnen veilig en passend van en naar school reizen.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 4.3.1 We ontwikkelen het leerlingenvervoer verder door. Daarbij stimuleren we waar mogelijk de zelfstandigheid van leerlingen en de eigen kracht van ouders.
- 4.3.2 We actualiseren de verordening leerlingenvervoer en stellen aanvullende beleidsregels vast die aansluiten bij de huidige ontwikkelingen.

Leerplicht, schoolaanwezigheid en voortijdig schoolverlaten

Wat willen we bereiken?

- 4.4 Alle kinderen en jongeren gaan naar school, behalen zo veel mogelijk een startkwalificatie en zetten een succesvolle stap naar vervolgonderwijs of werk.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 4.4.1 Met de uitbreiding van de leerplichtformatie versterken we de preventieve aanpak van schoolverzuim. We zetten actief in op schoolaanwezigheid en grijpen samen met scholen en hulpverleners vroegtijdig in bij signalen van verzuim.
- 4.4.2 Samen met onze regionale partners voeren we de Twentse Belofte uit. Daarmee werken we aan het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en een betere aansluiting tussen onderwijs, vervolgonderwijs en werk.
- 4.4.3 We ondersteunen jongeren die extra begeleiding nodig hebben bij de overgang naar vervolgonderwijs of werk.
- 4.4.4 Samen met de Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen maken we afspraken over de uitvoering van de Wet van school naar duurzaam werk en de samenwerking met het Doorstroompunt.

Onderwijs, zorg en ondersteuning

Wat willen we bereiken?

- 4.5 Kinderen en jongeren krijgen tijdig de ondersteuning die zij nodig hebben, om zich optimaal te ontwikkelen en zoveel mogelijk thuisnabij onderwijs te volgen.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 4.5.1 We voeren samen met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs de ondersteuningsplannen uit, zodat zoveel mogelijk kinderen thuisnabij onderwijs kunnen volgen.
- 4.5.2 We versterken de samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulp en andere partners, zodat kinderen eerder passende ondersteuning krijgen en hulp beter op elkaar aansluit.
- 4.5.3 We maken afspraken met het onderwijs over de uitstroom van leerlingen uit het nieuwkomersonderwijs naar het regulier onderwijs, om ervoor te zorgen dat leerlingen een passende onderwijsplek hebben, waarbij een zorgvuldige overdracht en continuïteit van ondersteuning centraal staan.

Verbonden partijen

Aan dit programma zijn geen verbonden partijen verbonden.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaartal actuele cijfers	Stand Haaksbergen	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Absoluut verzuim (1)	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	0,0	8,5	0
Relatief verzuim (2)	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	11	21	0*
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsvers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2024	1,1%	1,8%	1,0%

* Ingezet wordt op de norm dat geen enkel kind verzuimt. Kanttekening hierbij is dat met name luxe verzuim niet 100% is tegen te gaan. Wel daarbij de toevoeging dat in dat geval een proces-verbaal wordt opgemaakt.

(1) Van **absoluut verzuim** is sprake als een leer- of kwalificatie plichtige jongere niet op een school staat ingeschreven.

(2) Van **relatief verzuim** is sprake als een leerling op een school is ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd niet op school of op stage aanwezig is. Wanneer de afwezigheid langer dan 4 weken onafgebroken aanhoudt, is er sprake van langdurig relatief verzuim. Relatief verzuim is verder onder te verdelen in luxe en overig verzuim.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2025	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
4	Onderwijs	Baten	522	407	458	458	491	510
4	Onderwijs	Lasten	2.668	2.964	3.473	3.376	3.427	3.500
	Totaal programma Onderwijs		-2.146	-2.557	-3.015	-2.918	-2.936	-2.990

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

5. Sport, cultuur en recreatie

Inleiding

Dit betreft een breed programma. Naast sport en cultuur vallen namelijk ook openbaar groen, erfgoed, speelvoorzieningen en recreatie binnen dit programma.

Waar doen we het voor?

Haaksbergen is een bruisende dorpsstad met veel voorzieningen, waar het prettig wonen, leven en recreëren is. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken we aan een aantrekkelijk aanbod van sport, cultuur, recreatie, erfgoed en openbaar groen. We stimuleren ontmoeting, ontwikkeling en participatie en richten de openbare ruimte zo in, dat deze uitnodigt tot bewegen, ontspannen en recreëren. Daarmee versterken we de sociale samenhang en dragen we bij aan de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners.

Sport

Wat willen we bereiken?

- 5.1 Een koersbepalende sport- en beweegstrategie voor de periode 2027-2030.
- 5.2 Dat kinderen van 4 tot 12 jaar op een laagdrempelige manier kennis maken met sport en bewegen.
- 5.3 Een sterke regionale samenwerking ter versterking van sport en bewegen in Twente.
- 5.4 Behoud van een zwemvoorziening in 2027 en verdere uitwerking van een toekomstbestendige zwemvoorziening.
- 5.5 Heldere kaders en een toekomstbestendige langetermijnvisie voor binnensportaccommodaties (IHP Sport), gebaseerd op de uitkomsten van diverse onderzoeken binnen het onderwijs en de sportsector en de behoeften van onderwijs, verenigingen en inwoners.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 5.1.1 We ontwikkelen en implementeren een nieuw Sport- en Beweegakkoord 2027-2030 en geven hier uitvoering aan.
- 5.1.2 Op 1 januari 2027 eindigt de rijksbijdrage Sportakkoord. We zetten de ingezette koers van de eerdere sportakkoorden voort, zodat we sport- en beweegaanbieders kunnen blijven ondersteunen en nieuwe initiatieven kunnen stimuleren.
- 5.2.1 We continueren Sjors Sportief & Creatief als onderdeel van het Sport- en Beweegakkoord 2027-2030. Hiermee stimuleren we dat kinderen op jonge leeftijd kennismaken met sport en bewegen en ondersteunen we een gezonde en actieve ontwikkeling.
- 5.3.1 We nemen actief deel aan het regionale sport overleg en zijn partner binnen de Twentse Visie op Sport en Bewegen.
- 5.4.1 We verstrekken een exploitatiebijdrage aan Optisport Haaksbergen B.V. voor het openhouden van zwembad De Wilder in 2027. De gemeente blijft daarbij risicodragend voor de exploitatie (zie ook risicoparagraaf).
- 5.4.2 Op basis van het procesplan en besluitvorming starten we in 2027 met de verdere planvorming voor een toekomstbestendige zwemvoorziening. Vanaf dat jaar verwachten we kosten voor de uitwerking van de plannen en het vervolgtraject richting realisatie.
- 5.5.1 We starten met het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan Sport (IHP Sport) gericht op toekomstbestendige binnensportvoorzieningen, die bijdragen aan sportdeelname, gezondheid en een sterk verenigingsleven.
- 5.5.2 We onderzoeken de tarieven en subsidies voor binnensportaccommodaties, zodat deze aansluiten bij een toegankelijk, betaalbaar en toekomstbestendig sportaanbod.

- 5.5.3 We nemen het beheer van de sportzaal aan de Van Brakelstraat op in de gemeentelijke begroting, inclusief de bijbehorende beheerlasten, verhuurinkomsten en belasting- en waterschapslasten.

Cultuur

Wat willen we bereiken?

- 5.6 Een sterke en toekomstbestendige culturele basis in Haaksbergen.
- 5.7 Toegankelijk bibliotheekwerk dat aansluit bij de wettelijke zorgplicht en de behoeften van inwoners.
- 5.8 Een sterk cultureel aanbod door regionale samenwerking binnen Twente.
- 5.9 Een duurzame opslag- en presentatieruimte voor de gemeentelijke kunstcollectie.
- 5.10 Laagdrempelige ondersteuning voor inwoners en ondernemers bij het gebruik van online overheidsdiensten.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 5.6.1 We geven uitvoering aan het Cultuurakkoord Haaksbergen 2025-2028, zodat kunst en cultuur toegankelijk blijven voor inwoners, culturele organisaties worden versterkt en cultuur bijdraagt aan ontmoeten, ontwikkelen en meedoen.
- 5.6.2 We continueren Sjors Sportief & Creatief als laagdrempelig platform, waar kinderen kunnen kennismaken met culturele en creatieve activiteiten.
- 5.6.3 We geven vervolg aan het programma Cultuureducatie in samenwerking met het primair onderwijs, met inzet van een cultuurcoach (basis)onderwijs voor twaalf uur per week.
- 5.6.4 We zetten een cultuurmakelaar in voor vier uur per week en onderzoeken de mogelijkheden voor uitbreiding van de inzet op basis van behoefte en beschikbare financiering.
- 5.7.1 Vanaf 2027 wordt de financiering voor de Zorgplicht bibliotheken via het Gemeentefonds beschikbaar gesteld. We reserveren hiervoor binnen de gemeentelijke begroting jaarlijks € 100.000 en stellen een meerjarenplan op, om alle inwoners toegang te bieden tot een volwaardige bibliotheekvoorziening.
- 5.8.1 We nemen ambtelijk en bestuurlijk actief deel aan de Cultuurregio Twente en zijn partner binnen het uitvoeringsprogramma Cultuurregio Twente tot en met 2028.
- 5.9.1 Voor het beheer, de opslag en presentatie van de gemeentelijke kunstcollectie wordt structureel een ruimte aan de Spoorstraat 27 gehuurd.
- 5.10.1 De middelen voor de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) maken vanaf 2026 deel uit van het Gemeentefonds en worden structureel ingezet binnen programma 5. We zetten deze middelen in voor laagdrempelige ondersteuning bij het gebruik van online overheidsdiensten, de doorontwikkeling van het Digitaalhuis en de samenwerking binnen het Maatschappelijk Ontwikkelplein, zodat inwoners en ondernemers beter kunnen deelnemen aan de digitale samenleving.

Erfgoed

Wat willen we bereiken?

- 5.11 Erfgoed heeft waarde en is bepalend voor de lokale identiteit. Het maakt dat je ergens prettig woont en laat je voelen en beleven wat waardevol is binnen een lokale gemeenschap. Het omvat zowel materieel als immaterieel erfgoed.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 5.11.1 Wij ronden het onderzoek naar de in totaal 19 panden en objecten uit de wederopbouwperiode af en doorlopen voor 5 objecten en/of panden de procedure, om deze aan te wijzen als gemeentelijke monument.
- 5.11.2 Wij actualiseren de archeologische waardenkaart, zodat deze gebruikt kan worden als basis voor het thema archeologie in het omgevingsplan.
- 5.11.3 Wij onderhouden de monumenten die we in eigendom hebben.

- 5.11.4 Wij subsidiëren het in standhouden van monumenten van derden en adviseren daarbij met als uitgangspunt de Erfgoedverordening.
- 5.11.5 Wij ondersteunen het onder de aandacht brengen en in standhouden van ons (cultuurhistorisch) erfgoed met specifieke aandacht voor het verduurzamen van erfgoed. We actualiseren in dat kader onze gemeentelijke website.

Recreatie

Wat willen we bereiken?

- 5.12 Het museum in Haaksbergen door laten ontwikkelen tot een belangrijke, regionale publiekstrekker voor zowel de eigen inwoners als toeristen.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 5.12.1 Het museum in Haaksbergen financieel ondersteunen door middel van subsidie.
- 5.12.2 Adviseren en stimuleren van productontwikkeling.
- 5.12.3 Regelmatig ambtelijk en bestuurlijk overleg met gemeente Enschede over de ontwikkelingen bij het museum.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Wat willen we bereiken?

- 5.13 Veilige speelvoorzieningen die aansluiten bij de wensen van de buurtbewoners en ontwikkeling van kinderen.
- 5.14 Waarborgen van veiligheid in de openbare ruimte en voorkomen van kapitaalvernietiging.
- 5.15 Zorgen dat er voldoende toegankelijk groen in de bebouwde kom blijft en het koppelen van functies (b.v. groen, waterberging en recreatie, zoals spelen).
- 5.16 Herstel van natuurlijk evenwicht en bevorderen van de biodiversiteit.
- 5.17 Minder hittestress in de openbare ruimte.
- 5.18 Het bevorderen van klimaat adaptieve maatregelen (minder verstening/meer groen en het vasthouden van water).
- 5.19 De entrees en het centrum van Haaksbergen moeten het visitekaartje van de gemeente zijn.
- 5.20 Burgerparticipatie en groenadoptie aangezien dit leidt tot meer biodiversiteit en samenhang in buurten en wijken bevordert.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 5.13.1 We onderhouden de bestaande speelvoorzieningen en verwijderen deze als er niet meer aan de veiligheidseisen kan worden voldaan.
- 5.14.1 Wij beheren de openbare ruimte volgens de principes 'schoon, heel en veilig'.
- 5.15.1 Wij gaan het planmatig onderhoud van de bomen verder optimaliseren.
- 5.16.1 Wij houden rekening met de regels uit de Omgevingswet met betrekking tot soortenbescherming (flora en fauna).
- 5.16.2 We passen meer duurzame en bijenvriendelijke bloemmengsels toe in bermen en gazons en op zichtlocaties/entrees.
- 5.16.3 Bij renovaties en nieuw groen worden soorten toegepast, die de biodiversiteit bevorderen en bijvriendelijk zijn.
- 5.16.4 In kleine plantvakken komen zoveel mogelijk bloeiende vaste planten. Grote vakken worden ingezaaid met meerjarige bloemenmengsels.
- 5.17.1 Er worden extra bomen geplant op locaties, waar ze een meerwaarde zijn en voor verkoeling kunnen zorgen.
- 5.18.1 Bij aanlegprojecten moet waterinfiltratie worden bevorderd.
- 5.18.2 We voeren op kleine schaal vergroeningsprojecten uit. Het liefst in combinatie met infra-projecten.
- 5.19.1 We blijven ons inzetten voor de "sterren" en zaaien op andere locaties éénjarige bloemenmengsels in, zoals bij de entrees naar wijken.
- 5.19.2 De bloembakken zorgen voor een kleurrijke sfeer in het centrum.

5.20.1 Wij ondersteunen initiatieven voor groenadoptie en voeren op initiatief van bewoners renovaties van groenvoorzieningen uit.

Verbonden partijen

Twente Milieu

Sinds 2018 is Twente Milieu een partner van de gemeente Haaksbergen voor taken in de openbare ruimte. Twente Milieu is onder andere actief op het gebied van groen, (water)wegen, riolering, afval, evenementen en recreatieve voorzieningen. Samen met de gemeenten Almelo, Berkelland, Borne, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Wierden is Haaksbergen 100% aandeelhouder. Twente Milieu realiseert een aanzienlijk deel van de afgesproken ombuigingen.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaartal actuele cijfers	Stand Haaksbergen	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Niet sporters **	%	2024	40,6	44,1	*

* Voor de indicatoren geldt dat geen norm is vastgesteld.

** Betreft inwoners ouder dan 19 jaar, Gezondheidsmonitor GGD-CBS/RIVM.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2025	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
5	Sport, cultuur en recreatie	Baten	1.656	942	723	723	713	713
5	Sport, cultuur en recreatie	Lasten	6.253	6.084	6.096	5.325	5.181	5.170
	Totaal programma Sport, cultuur en recreatie		-4.597	-5.141	-5.373	-4.601	-4.468	-4.457

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

6. Sociaal Domein

Inleiding

We ondersteunen inwoners zodat zij zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. Het programma Sociaal Domein omvat de ondersteuning die inwoners kunnen ontvangen, om zoveel mogelijk op eigen kracht te kunnen functioneren. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), Jeugdwet, Participatiewet, Wet inburgering en Wet gemeentelijke schuldhelpverlening vallen onder dit programma. Dit betekent dat dit programma een grote diversiteit aan wettelijk uitvoeringstaken heeft.

We zien al langer dat er ontwikkelingen zijn, die zorgen voor een toenemend beroep op deze wetten. Hierbij gaat het om dubbele vergrijzing (niet alleen meer ouderen maar ook steeds oudere ouderen), het voortdurend stijgende percentage jeugdigen en/of hun ouders dat problemen ervaart, de steeds verdergaande digitalisering, de instroom van vluchtelingen en statushouders en de toenemende complexiteit van de samenleving.

We voorzien ook dat een aantal van de maatschappelijke en economische ontwikkelingen, die op dit moment spelen, zich doorzetten in 2027. Deze ontwikkelingen zijn onder andere de hogere kosten voor levensonderhoud (waaronder energie), tekorten op de arbeidsmarkt en onzekerheid over de (eigen) toekomst. Deze ontwikkelingen zorgen voor een toenemend beroep op ondersteuning door de gemeente. Daarnaast leiden deze ontwikkelingen ook tot een forse stijging van de tarieven van aanbieders van zorg en ondersteuning. Om de stijging in vraag en uitgaven beheersbaar te houden, is een stevige inzet nodig op de ontwikkeling en uitvoering van preventieve activiteiten en voorliggende voorzieningen.

Hoewel het Rijk de gemeenten in de Voorjaarsnota 2025 voor de jaren 2026 en 2027 gedeeltelijk financieel tegemoetgekomen is, zijn op het programma Sociaal Domein (dat wil zeggen Wmo, Jeugdwet, Participatiewet en voorliggende voorzieningen) vanaf 2026 ombuigingen van toepassing. Deze ombuigingen zijn noodzakelijk om de forse bezuiniging door het Rijk op de Algemene Uitkering aan gemeenten op te vangen.

Waar doen we het voor?

Voor een krachtige, inclusieve gemeente waar inwoners veilig en gezond kunnen leven. Inwoners kijken naar elkaar om en steunen elkaar, veerkracht staat daarbij centraal. Inwoners die meer hulp nodig hebben en die niet in hun sociale omgeving kunnen vinden, kunnen rekenen op ondersteuning door de gemeente. We helpen mensen de regie over hun leven (terug) te nemen, door tijdig de juiste en betaalbare hulp en ondersteuning op de juiste plek te bieden.

Sociaal Domein

Wat willen we bereiken?

Iedereen moet mee kunnen doen aan de samenleving. Zo bereiken we een inclusieve samenleving. Hieronder valt:

- 6.1 Voor veel inwoners is werk één van de belangrijkste vormen van meedoen in de maatschappij. Uitgangspunt is dat de weg naar werk kort is. Wanneer mensen niet op eigen kracht kunnen werken of betaald werk kunnen vinden, is daar een taak voor de gemeente weggelegd. Voor mensen waarbij betaald werk (nog) niet lukt, ondersteunt de gemeente in het zoeken naar een zinvolle daginvulling.
- 6.2 Inwoners zijn financieel gezond en in staat rond te komen van hun inkomen. Mocht dit vanwege omstandigheden niet lukken, zoeken wij samen met hen naar oplossingen.
- 6.3 Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn leven en een goede toekomst. Kinderen en hun gezin hebben daar soms ondersteuning bij nodig, variërend van ondersteuning vanuit het eigen sociale netwerk tot jeugdhulp en jeugdzorg vanuit het gedwongen kader.
- 6.4 Inwoners blijven zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen en doen naar vermogen mee in de samenleving. De nadruk ligt op veerkracht, eigen regie en het

- aanpassingsvermogen van de inwoner en niet op de beperkingen of ziekte zelf (positieve gezondheid).
- 6.5 Inwoners die moeten inburgeren doen zo snel mogelijk mee in de samenleving.
- 6.6 De ontwikkeling om de bereikbaarheid van de toegang (Noaberpoort/Huis van Haaksbergen) te vergroten zetten we door, met name door meer functies bij elkaar te brengen. Zodat algemene voorzieningen voor inwoners beter en sneller bereikbaar zijn.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 6.0.1 We geven uitvoering aan het, op basis van de vastgestelde meerjarige Visie op het Sociaal Domein 'De kracht van samen', opgestelde beleidsplan en uitvoeringsagenda 'De kracht van samen'. Om grip te houden op de uitgaven in het Sociaal Domein, werken we aan een monitor Sociaal Domein. Zo worden uitgaven zichtbaar en of bijstelling van beleid nodig is.
- 6.0.2 In het regioplan Twentse Koers en het Aanvullend Zorg en Welzijns Akkoord (AZWA), als opvolger van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), wordt het belang van een sterke sociale basisinfrastructuur (het voorliggend veld) nadrukkelijk onderstreept. Ook in 2027 blijven wij samen met onze partners actief zoeken naar mogelijkheden om deze sociale basisinfrastructuur verder te versterken. We geven uitvoering aan de verschillende basisfunctionaliteiten die onder het AZWA vallen, met als doel het realiseren van een gezonde generatie in 2040. Dit doen we in nauwe samenwerking met lokale en regionale partners.
 - 6.1.1. Door de Uitvoeringsorganisatie Hengelo, Borne en Haaksbergen wordt ingezet op de invoering van de Participatiewet in Balans. Dit betekent we de klant niet alleen naar werk of een andere vorm van maatschappelijke participatie helpen, maar ook willen dat de klant daar goed op zijn plek is. De focus ligt dus op duurzame uitstroom en de menselijke maat centraal stellen.
 - 6.1.2. Het aandeel statushouders is groeiende in de Participatiewet. Dit vraagt een doelgerichte aanpak. Met werkcoaches inburgering wordt extra ingezet op duurzame uitstroom.
 - 6.2.1 In 2027 wordt de pilot geëvalueerd van het Jongerenperspectief fonds (JPF). Deze methodiek richt zich specifiek op de doelgroep jongeren met schulden. In de schuldhelpverlening werken we aan de elementen van de basisverlening. Met het toepassen van deze methodiek voldoen we hieraan.
 - 6.2.2 De Stadsbank werkt aan de verdere ontwikkeling van (de pilot) financiële begeleiding, richting een werkwijze waarin stabilisatie en persoonlijke ontwikkeling beter op elkaar aansluiten. Een toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening draagt hieraan bij. Door het betrekken van de klanten in de ontwikkeling van de dienstverlening en organisatie, zorgt de Stadsbank dat de ervaringen en behoeften van de klanten meer centraal staan.
 - 6.3.1 We voeren, samen met de andere Twentse gemeenten, de (prestatie)afspraken met de jeugdhulpaanbieders over het verminderen van wonen en verblijf en het opbouwen van ambulante alternatieven uit. Daarnaast blijven we werken aan een verschuiving van (geïndiceerde) ambulante jeugdhulp naar voorliggende (niet geïndiceerde) oplossingen en/of eigen kracht en samenkracht.
 - 6.3.2 We continueren de professionalisering van de regievoering van de jeugdregisseurs. We doen dit onder meer door de jeugdregisseurs te begeleiden in deze werkwijze en door het inwonersportaal, dat bij het in 2026 ingevoerde regiesysteem hoort, te implementeren.
 - 6.3.3 We gaan door met de invoering van de verklarende analyse. In de verklarende analyse worden de kern van de situatie, aanwezige problematiek en mogelijkheden, oorzaken en verbanden in een gezinssysteem samen met het betreffende gezin in beeld gebracht. Hierdoor ontstaat een gezamenlijk beeld van de situatie en is er bij het gezin draagvlak voor de in te zetten ondersteuning.

- 6.3.4 We versterken het onderdeel jeugdzorg in de Noaberpoort door, conform de landelijke Hervormingsagenda Jeugd, structureel stevige lokale team (SLT) in te richten.
- 6.3.5 We zetten de pilot met de huisartsen voort waarin een jeugdregisseur bij de huisartsen, samen met de POH-JGGZ, jeugdhulp vragen die bij de huisartsen binnenkomen, afhandelt. Tevens zorgen we hiermee voor meer afstemming tussen de huisartsen en POH-JGGZ en jeugdregisseurs in Noaberpoort.
- 6.4.1 Naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie van de pilot indiceren 'Huishoudelijke Ondersteuning (HO) om de week' in 2026, ontwikkelen we in 2027 'Huishoudelijk Ondersteuning om de week' indiceren door. We nemen de uitkomsten van het onderzoek naar het nieuwe normenkader door Bureau HHM uit 2026 hierin mee.
- 6.4.2 In 2027 starten we een aanbesteding voor Wmo-hulpmiddelen, waarbij bruikleen- en/of koopconstructies worden onderzocht.
- 6.4.3 We zetten in op meer deskundige gespreksvoering bij de Wmo intake door gespreksvoering, probleemoplossend werken en zorgvuldige analyse ten behoeve van positieve gezondheid. Trainingen voor medewerkers lopen door in 2027.
- 6.4.4 De Greune wordt in 2027 als brede voorliggende voorziening voortgezet en ondersteunt op basis van een subsidiebijdrage.
- 6.4.5 De subsidie aan Wijkkracht wordt in 2027 gekort. Samen met Wijkkracht onderzoeken we of we door een efficiëntieslag en met inzet van SPUK-middelen de ombuiging kunnen realiseren en/of we diensten/activiteiten moeten gaan afbouwen.
- 6.4.6 In 2027 ronden we het volkshuisvestingsprogramma af en beginnen we met het maken van een doorvertaling van wat dit betekent voor het Sociaal Domein. Denk hierbij aan begeleiding van specifieke doelgroepen (urgente groepen, ouderen, jongeren, beschermd wonen), om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen, maar ook aan een nadere uitwerking van de (landelijke ontwikkeling) scheiden van wonen en zorg. Samen met onze netwerkpartners geven we in 2027 verder uitvoering aan het hoofdstuk wonen met zorg in het volkshuisvestingsprogramma, om te komen tot passende locaties en aanbieders naar behoefte.
- 6.4.7 In regionaal verband en met inzet van regionale middelen geven we in 2027 uitvoering aan de uitvoeringsagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang en dragen we bij aan het voorkomen van dakloosheid.
- 6.4.8 In 2027 gaan we de implementatie van de nieuwe urgentieverordening voorbereiden in het kader van de nieuwe wet Versterking regie Volkshuisvesting.
- 6.5.1 In 2027 zetten we het uitgebreide inburgeringsaanbod voort en borgen we de ingezette activiteiten gericht op participatie, taalontwikkeling, werkervaring en sociaal netwerk. De extra begeleiding binnen de Z-route, fiets- en zwemlessen en overige participatieactiviteiten worden geëvalueerd en waar nodig doorontwikkeld, zodat het aanbod blijvend aansluit bij de behoeften van de doelgroep.
- 6.5.2 We stimuleren in 2027 de arbeidsparticipatie van inburgeringsplichtigen, door de samenwerking met de uitvoeringsorganisatie en lokale partners te versterken. Met gerichte begeleiding, trainingen en ondersteuning vanuit de gemeente, bevorderen we de overgang naar betaald werk.
- 6.6.1 In de Noaberpoort/Huis van Haaksbergen brengen we in 2026 meer functies bij elkaar. Hierdoor zijn algemene voorzieningen meer geconcentreerd en daarmee voor inwoners beter en sneller bereikbaar.

Opvang ontheemden

Wat willen we bereiken?

- 6.7 Het opvangen van ontheemden (vluchtelingen uit Oekraïne, asielzoekers en statushouders).

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 6.7.1 We hebben 166 beschikbare plekken voor Oekraïners en dit willen we in 2027 in standhouden.
- 6.7.2 Volgens de Spreidingswet moet Haaksbergen 129 asielzoekers opvangen, waarvan tenminste 8 AMV'ers (alleenstaande minderjarige vreemdeling). We hebben een bestuursovereenkomst met het COA voor de opvang van 50 AMV'ers tot eind 2029. Haaksbergen heeft nog een resterende opgave om minimaal 79 asielzoekers op te vangen. In 2027 werken we aan de realisatie van een kleinschalige opvanglocatie voor in totaal 129 asielzoekers.
- 6.7.3 In 2027 krijgen we wederom een taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Het aantal wordt halfjaarlijks bekend gemaakt. Voor het behalen van deze taakstelling werken we samen met de woningbouwcoöperatie en zetten we doorstroomlocaties in.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid (Openbaar Lichaam SamenTwente)

Per 8 juli 2021 is de Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid ingegaan. SamenTwente behartigt de belangen op het gebied van Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente (zie programma 7 Volksgezondheid en Milieu); Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) en Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT).

Veilig Thuis Twente (VTT)

Vanaf 1 januari 2015 moet elke regio in Nederland, op basis van de Wmo 2015 en de Jeugdwet, een Veilig Thuis organisatie hebben. Veilig Thuis Twente is voor de regio Twente het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. De missie van Veilig Thuis Twente is het stoppen van alle vormen van huiselijk geweld tegen volwassenen en kinderen. Het opheffen van acute onveiligheid en het creëren en borgen van duurzame veiligheid binnen huiselijke situaties staat centraal.

In 2027 werkt VTT aan de volgende speerpunten:

1. Veilig Thuis Twente biedt snelle, tijdige en effectieve bescherming bij onveiligheid thuis.
2. Besluitvorming van Veilig Thuis Twente is goed onderbouwd en voldoet aan wet- en regelgeving en professionele standaarden.
3. Veilig Thuis Twente is toegerust op complexiteit van de casuïstiek, werkdruk en capaciteitsvraagstukken.
4. Veilig Thuis Twente werkt effectief samen met gemeenten en ketenpartners, wat leidt tot goede uitkomsten voor inwoners.
5. Veilig Thuis Twente stuurt op basis van betrouwbare informatie.

Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT)

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten, op basis van de Wmo 2015 en Jeugdwet, verantwoordelijk voor de Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet. Er is bij SamenTwente onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) een organisatie ingericht, die uitvoering geeft aan zowel de wettelijk verplichte regionale taken, als aan taken waarvan de gemeenten besloten hebben deze gezamenlijk uit te voeren.

In 2027 werkt het OZJT aan de volgende ambities:

1. De Prioritaire Agenda Jeugdzorg is in 2026 vertaald naar een implementatieplan, dat eind 2027 zo volledig als mogelijk is gerealiseerd.
2. Het gebruik van wonen verblijf in Twente (= uithuisplaatsing) wordt omlaag gebracht, door het meer organiseren van hulp thuis of zo thuis en nabij als mogelijk.
3. Invulling geven aan een meer robuuste Twentse jeugdzorgregio, onder andere door een slagvaardige regionale samenwerking.

4. Inbedden van een effectieve, efficiënte en integrale manier van sturen volgens het sturingsplan indicatoren op het zorglandschap, in gezamenlijkheid met gemeenten en aanbieders, volgens de principes van data- en opgabegericht werken en de PDCA-cyclus.
5. Het Regionaal Expert Team (RET) helpt bij vastgelopen en ingewikkelde jeugdhulpvragen. RET maakt integraal onderdeel uit van OZJT en sluit naadloos aan op bestaande regionale hulplijnen, zoals bijvoorbeeld het Coördinatiepunt Wonen en Verblijf, en maakt inhoudelijk de verbinding met contractmanagement, beleid en inkoop.

Stadsbank Oost Nederland (SON)

De Stadsbank Oost Nederland is een Gemeenschappelijke regeling met 21 andere gemeenten. SON voert voor ons de dienstverlening aan inwoners met problematische schulden in het kader van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) uit.

Arbeidsmarkt regio Twente

Het portefeuillehouderoverleg Arbeidsmarkt regio Twente vervult taken op een breed terrein, waaronder het structureel versterken van de Twentse arbeidsmarkt.

Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo

De Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo is een samenwerking van bovenstaande 3 gemeenten op het gebied van werk & inkomen. De gemeente Hengelo is de uitvoeringsorganisatie voor onder andere de Participatiewet en een aantal andere samenhangende wetten op het gebied van werk en inkomen.

SWB

De SWB is een (sociaal) leerwerkbedrijf dat mensen met afstand tot de arbeidsmarkt begeleidt om weer, regulier of met ondersteuning, aan het werk te kunnen. De SWB voert voor ons de voormalige Wsw-regeling uit en de arbeidsontwikkelingstrajecten voor de doelgroep van de Participatiewet.

Werkplein Twente

Het Werkplein Twente is een samenwerkingsverband tussen veertien Twentse gemeenten en UWV. De partijen op het Werkplein werken samen op het gebied van zowel werkzoekenden- als werkgeversdienstverlening. Door middel van een gezamenlijke aanpak wordt geprobeerd mensen met een WW-uitkering, bijstandsuitkering of arbeidshandicap aan een passende baan te helpen.

Prestatie-indicatoren

Wettelijke indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaartal actuele cijfers	Stand Haaksbergen	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Clënten met een maatwerk arrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	2025	700	675	*
Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners (15-64 jarigen)	2025	117,3	165,5	*
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2025	73,0%	74,0%	*
Banen	Aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar	2024	756,3	719,4	*
Werkloze jongeren	16 t/m 22-jarigen	2024	1%	1%	*
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2025	161,0	144,7	*
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2024	4%	3%	*
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2021	1%	1%	*
Jongeren met Jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	11,2%	13,1%	*
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	0,9%	0,9	*
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2024	0,3	0,4	*

* Voor de indicatoren geldt dat geen norm is vastgesteld.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2025	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
6	Sociaal domein	Baten	11.485	11.571	10.594	10.617	9.182	9.175
6	Sociaal domein	Lasten	37.745	38.096	38.747	37.911	34.847	34.838
	Totaal programma Sociaal domein		-26.260	-26.525	-28.153	-27.294	-25.666	-25.663

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

7. Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Binnen dit programma valt de inzameling van afval. Ook het aanleggen en onderhouden van riolering en watersystemen en de bijbehorende rioolheffing vallen onder dit programma. Daarnaast vallen de werkzaamheden rondom milieubeheer, begraafplaatsen en volksgezondheid onder dit programma.

Het programma Volksgezondheid richt zich op het bevorderen van een gezonde leefstijl, voorkomen van ziekte en beschermen van de gezondheid van inwoners van Haaksbergen. Vanaf 1 januari 2026 is de uitvoering van suïcidepreventie een wettelijke taak onder de Wet publieke gezondheid (Wpg) geworden.

Waar doen we het voor?

Een gezonde Haaksbergse generatie in 2040 en stimuleren van een actieve leefstijl. Dit door inwoners toegang te bieden tot preventieve voorzieningen en te werken aan een gezonde leefomgeving.

Volksgezondheid

Wat willen we bereiken?

- 7.1 Een duurzame samenleving waarin de inwoners van Haaksbergen beschermd worden tegen gezondheidsrisico's, gestimuleerd worden tot een gezonde leefstijl en ondersteund worden in hun fysieke, mentale en sociale welzijn.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 7.1.1 Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) wordt opgevolgd door het Aanvullend Zorg en Welzijns Akkoord (AZWA). Gemeenten en zorgverzekeraars stellen een regionale werkagenda op. De taken en ambities rond D5 en D6 uit het AZWA worden gefinancierd vanuit specifieke uitkeringen en de extra doorbraakmiddelen uit het AZWA. De uitvoering hiervan start conform de planning per 1 januari 2027.
- 7.1.2 We passen bij alle nieuwe ruimtelijke ontwikkelingsprojecten standaard een gezondheidstoets toe. Hierbij wordt gekeken naar aspecten als toegankelijkheid van beweegruimte, voldoende groen, schaduwplekken en veilige speelvoorzieningen. Zo bouwen we aan een omgeving die gezondheid stimuleert.
- 7.1.3 We onderzoeken de mogelijkheden om het JOGG-programma (gezonde jeugd, gezonde toekomst) ook in 2027 voort te kunnen zetten.
- 7.1.4 In samenwerking met de GGD geven we uitvoering op de thema's 'mentale gezondheid', 'leefstijl', 'beschermen en vaccineren' en 'leefomgeving' onder de visie 'Gezonde Generaties in Twente'. Binnen deze uitvoering onderscheiden we vanuit de levensloopbenadering drie levensfasen:
- gezond opgroeien; het verminderen van zorgvragen en de daarmee samenhangende zorgconsumptie op latere leeftijd, start met het bevorderen van gezond gedrag bij kinderen en adolescenten. We sluiten aan bij daar waar jeugdigen opgroeien: het gezin, de school, de wijk, sport en cultuur.
 - gezond meedoen; "meedoen" staat voor die levensfase, waarin men actief is in de samenleving. Gevolgen van leefstijl van volwassenen uiteten zich in de mate van gezondheidsvraagstukken op latere leeftijd.
 - gezond oud zijn; het accent verschuift naar het ondersteunen van het aanpassingsvermogen. Demedicalisering en normalisering is hierbij onze inzet.
- 7.1.5 Uitvoering geven aan het uitvoeringsplan suïcidepreventie.
- 7.1.6 Uitvoering geven aan het regionale transformatieplan Mentaal Gezond Twente.

Riolering en Water

Wat willen we bereiken?

- 7.2 Een duurzaam en toekomstbestendig beheer van water- en rioleringssystemen.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 7.2.1 Uitvoering vervangen riolering Parallelweg Haaksbergen.
- 7.2.2 Uitvoering vervangen riolering Zwartewaterland.
- 7.2.3 Uitvoering maatregelen tegen wateroverlast Veldmaat bomenbuurt (Berk).
- 7.2.4 Voorbereiding en realiseren vervanging riolering in de Hibbertsstraat en Sterkerstraat.
- 7.2.5 Voorbereiding vervanging riolering Industriestraat en omstreken.
- 7.2.6 Voorbereiding vervanging riolering Bartokstraat en de Weert.
- 7.2.7 Voorbereiding vervanging riolering Buurserstraat en Wilhelminaviaduct.

Afval

Wat willen we bereiken?

- 7.3 Onze doelstelling is de komende jaren de hoeveelheid restafval te verminderen en meer recycling van grondstoffen te bereiken. De lange termijn ambitie is een circulaire economie in 2050.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 7.3.1 Uitvoering geven aan de plannen uit de Grondstoffenvisie 2025-2030, inclusief onderliggende afvalstoffenverordening en beleid.
- 7.3.2 Inzet op vermindering restafval en verhoging scheidingspercentage van grondstoffen, in lijn met het landelijke en regionale afvalbeleid.
- 7.3.3 Inzet op afvalpreventie door (meer) bewustwording te creëren onder inwoners.
- 7.3.4 Uitwerken van afspraken uit de nieuwe ketenovereenkomst PMD met Verpact.

Milieubeheer

Wat willen we bereiken?

- 7.4 We werken aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving, zodat iedereen in Haaksbergen prettig kan wonen, werken en leven.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 7.4.1 De Omgevingsdienst heeft de laatste beoordeling omtrent robuustheidscriteria gehad. Op dit moment is het wachten op het resultaat van de beoordeling vanuit het ministerie.
- 7.4.2 Risico- en branchegericht werken toepassen op de frequentie van periodieke controles, om zo de capaciteit van toezicht efficiënter te benutten.
- 7.4.3 Het projectplan Energie & Duurzaamheid loopt op schema. Vanuit dit project worden energie- en duurzaamheidscontrole's uitgevoerd en wordt advies gegeven rondom circulaire economie.
- 7.4.4 Wij geven uitvoering aan de wettelijke bodemtaken. Daarnaast werken wij samen met het Projectbureau bodemasbestsanering aan het saneren van asbest in de bodem.
- 7.4.5 We gaan geleidelijk naar een meer natuurvriendelijke vorm van beheer en onderhoud.

Dierenoverlast/ongediertebestrijding

Wat willen we bereiken?

- 7.5 Overlast van dieren zo veel als mogelijk beperken.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 7.4.6 Bij de strijd tegen de eikenprocessierups gebruiken we geen preventieve bestrijdingsmiddelen meer. In plaats daarvan zetten we volledig in op het beheersen van de plaag door de natuurlijke vijanden van de rups te ondersteunen.

- 7.4.7 In de bebouwde kom creëren we daarom meer leefgebieden voor de natuurlijke vijanden van de rups, zoals sluipwespen, kool- en pimpelmezen. We gaan geleidelijk naar een andere manier van beheer en onderhoud (minder maaien van bermen en gazons) en het inzaaien van bloemenmengsels.
- 7.4.8 Voldoende hondenvoorzieningen, die goed onderhouden worden.

Begraafplaatsen

Wat willen we bereiken?

- 7.6 Het realiseren van meer inkomsten en een betere kostendekking op de begraafplaatsen op basis van het vastgestelde beleidskader Toekomstbestendige Begraafplaatsen.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 7.6.1 Het bieden van diverse keuzemogelijkheden voor begraven en asbestemming, waardoor onze begraafplaatsen aantrekkelijker worden.
- 7.6.2 Een efficiënte en toekomstbestendige exploitatie van de begraafplaatsen.
- 7.6.3 Duurzaam en natuurvriendelijk beheer van de begraafplaatsen en steeds meer omvorming naar herdenkingsparken.
- 7.6.4 Goede zorg voor onze oorlogsgraven.
- 7.6.5 Promoten van onze nieuwe ontwikkelingen op de Hooge Weide en het natuur begraven door rondleidingen, een folder en een actuele website.
- 7.6.6 Realisatie van een ceremonieplek op het natuurgedeelte.
- 7.6.7 Vergroenen van de reguliere grafvelden op het Waarveld.
- 7.8.9 Achterhalen van nabestaanden/rechthebbenden van het katholieke deel op de oude begraafplaats en plannen maken voor ontwikkeling van dit deel van de Hooge Weide.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid (Openbaar Lichaam SamenTwente)

Per 8 juli 2021 is de Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid ingegaan. SamenTwente behartigt de belangen op het gebied van Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente, Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) en Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT).

Twente Milieu

Sinds 2018 is Twente Milieu een partner van de gemeente Haaksbergen voor taken in de openbare ruimte. Twente Milieu is onder andere actief op het gebied van groen, (water)wegen, riolering, afval, evenementen en recreatieve voorzieningen. Samen met de gemeenten Almelo, Berkelland, Borne, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Wierden is Haaksbergen 100% aandeelhouder. Twente Milieu realiseert een aanzienlijk deel van de afgesproken ombuigingen.

Openbaar Lichaam Crematoria Twente/Crematoria Twente-Oost Nederland BV

Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam gevestigd te Enschede. In standhouden en exploiteren van crematoria in Enschede, Almelo, Borne en Oldenzaal.

Twence Holding B.V.

Twence blijft inzetten op de transitie tot een grondstoffen- en energiebedrijf. Daarvoor worden de bestaande installaties optimaal gebruikt en verbeterd, worden meer grondstoffen uit afval, reststromen en biomassa gewonnen en wordt meer duurzame energie uit hernieuwbare energiebronnen opgewekt. Haaksbergen is aandeelhouder van Twence. Door Twence opgewekte duurzame energie telt, naar rato van ons aandelenbezit, mee voor de energiedoelstellingen van Haaksbergen.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

De Omgevingsdienst Twente geeft uitvoering aan de verplichte basistaken op grond van de artikelen 5.4, eerste lid en 5.5 van de Wabo en Omgevingswet. Het betreft in hoofdzaak de activiteiten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden dient voldaan te worden aan vastgestelde normen (de kwaliteitscriteria 3.0.).

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaartal actuele cijfers	Stand Haaksbergen	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm	Type
Hoeveelheid fijn restafval per inwoner in 2030, Afval-loos Twente	kg fijn restafval per inwoner	2024	129	106	50 kg in 2030	*

* Voor de indicatoren geldt dat geen norm is vastgesteld.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2025	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
7	Volksgezondheid en milieu	Baten	8.008	7.842	7.786	7.763	7.762	7.761
7	Volksgezondheid en milieu	Lasten	8.890	9.125	8.844	8.826	8.874	8.893
	Totaal programma Volksgezondheid en milieu		-882	-1.284	-1.058	-1.063	-1.112	-1.132

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Inleiding

Binnen dit programma valt ruimtelijke ontwikkeling binnen de kernen en het buitengebied, het beleid voor woningbouw en duurzaamheid.

Waar doen we het voor?

Een gezonde, duurzame en veilige fysieke leefomgeving met passende en betaalbare huisvesting voor alle inwoners.

Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Wat willen we bereiken?

- 8.1 Een verdere implementatie van de Omgevingswet.
- 8.2 Voldoende woningen bouwen waar nu en in de toekomst behoefte aan is.
- 8.3 Een aantrekkelijk woonaanbod dat flexibel is en past bij de verschillende doelgroepen.
- 8.4 Een inclusieve samenleving, waarin ieder individu passend bij zijn woonsituatie woonruimte kan vinden. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor samenwerking met onze maatschappelijke partners.
- 8.5 Een aantrekkelijke (woon)omgeving.
- 8.6 Een vitaal platteland behouden en waar mogelijk versterken.
- 8.7 Behoud en herstel van het streekeigen landschap en biodiversiteit.
- 8.8 Ondersteunen van onze agrariërs in de transitie van het landelijk gebied.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 8.1.1 Wij gaan verder met het opstellen van een Omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente Haaksbergen. Dit Omgevingsplan moet uiterlijk 1 januari 2032 gereed zijn.
- 8.1.2 De Omgevingsvisie Haaksbergen, die in 2025 is vastgesteld, werken we uit in programma's, waarmee we gestructureerd aan realisatie van doelstellingen uit de omgevingsvisie kunnen werken.
- 8.2.1 We leggen uw raad de wijziging van het omgevingsplan voor de uitbreidingslocaties Honesch en Wissinkbrink voor. Bij de uitbreidingslocaties maken we gebruik van actief grondbeleid, voorzover eigenaren geen beroep doen op zelfrealisatie.
- 8.2.2 De benodigde planologische procedures doorlopen/verlenen voor de benodigde vergunningen voor de (grotere) inbreidingslocaties om woningbouw mogelijk te maken, zoals Van Brakelstraat 3, Bartokstraat 19-21, Holthuiserstraat 12 en het TTH terrein.
- 8.2.3 We werken (woning)bouwmogelijkheden uit voor de Veldmaat, Jhr. Von Heijdenstraat en Spoorstraat.
- 8.2.4 Verdere planvorming en benodigde planologische procedures doorlopen voor nieuwe woningbouwlocaties in Buurse en St. Isidorushoeve.
- 8.2.5 Op basis van de Woondeal Twente sturen wij op een mix van woningtypen bij nieuwe woningbouwontwikkelingen (30-40-30 regeling), zodat er een mix van woningtypen ontstaat in de wijken.
- 8.2.6 Wij geven uitvoering aan de acties uit de Nota grondbeleid, zoals het vaststellen van het Programma Kostenverhaal begin 2027.
- 8.2.7 We actualiseren twee keer per jaar de woningbouwmonitor (dashboard).
- 8.3.1 We ronden de planvorming en de planologische procedure (bopa vergunning) af voor een kleinschalige opvang en tijdelijke flexwoningen aan de Westsingel, nabij de Tolstraat.
- 8.4.1 Uiterlijk 1 juli 2027 moet het volkshuisvestingsprogramma zijn vastgesteld, waarin locaties, doelgroepen en type woningen worden uitgewerkt.

- 8.4.2 We stellen een huisvestingsverordening op. De basis hiervoor is de regionale urgentieverordening, die volgens planning in 2026 wordt vastgesteld. In 2027 implementeren wij de regionale urgentieverordening binnen onze gemeente.
- 8.4.3 Wij geven uitvoering aan de prestatieafspraken met Domijn en de huurdersvereniging.
- 8.5.1 Wij maken afspraken over een goede ruimtelijke inpassing van initiatieven op inbreidingslocaties en in het buitengebied.
- 8.6.1 Wij faciliteren particuliere initiatieven in het buitengebied van Haaksbergen.
- 8.6.2 We stimuleren een gebiedsproces in Buurse en ondersteunen met de inbreng van kennis.
- 8.6.3 We werken aan het programma Toekomstbestendig Buitengebied, waarin beleidsuitgangspunten over wonen en werken in het buitengebied worden opgenomen. We streven naar vaststelling in 2027.
- 8.6.4 In de regio werken we samen aan een intergemeentelijk programma voor het buitengebied. Ook werken we in de regio samen in de Groene Metropool Twente.
- 8.6.5 We beoordelen aanvragen voor cofinanciering die vanuit Leader worden ingediend.
- 8.7.1 We haken aan bij provinciale mogelijkheden voor maatschappelijke groene initiatieven, zoals deelname aan de boomdeeldagen.
- 8.7.2 Daarnaast stimuleren en faciliteren we ondernemer- en inwonersinitiatieven op het gebied van verduurzaming landbouw, landschap en biodiversiteit, zoals deelname aan de akkerrandenregeling en de regeling kruidenrijk grasland.
- 8.7.3 We zetten communicatie in om onze inwoners te informeren en betrekken bij verduurzaming van de landbouw, landschap en biodiversiteit.
- 8.8.1 We organiseren een themabijeenkomst om de transitie van het landelijk gebied te stimuleren en te faciliteren.
- 8.8.2 We stellen ervencoaches beschikbaar voor ondersteuning bij het in kaart brengen van toekomstmogelijkheden voor agrarische erven.

Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

- 8.9 We voeren een effectief duurzaamheidsbeleid uit dat aansluit bij het Klimaatakkoord.
- 8.10 We dragen bij aan de energietransitie in Haaksbergen.
- 8.11 Wij geven het goede voorbeeld met de verduurzaming van ons eigen vastgoed.
- 8.12 Wij ondersteunen maatschappelijke organisaties bij verduurzaming.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 8.9.1 We stellen een uitvoeringprogramma duurzaamheid op en geven hieraan uitvoering.
- 8.9.2 We gaan regionaal samenwerken om de productie van groen gas mogelijk te maken.
- 8.9.3 Wij hebben oog voor de belangen van onze inwoners bij de komst van windmolens. De provincie is bevoegd bezag.
- 8.9.4 We sluiten aan bij Regionale overleggen met betrekking tot de energietransitie.
- 8.10.1 We stellen een warmteprogramma op onder de Omgevingswet. Het warmteprogramma moet uiterlijk 31 december 2027 zijn vastgesteld.
- 8.10.2 We zetten, op basis van de subsidie woningisolatie, het budget van het nationaal isolatieprogramma in om particuliere woningen (verder) te verduurzamen en streven daarbij naar natuur inclusief isoleren en de toepassing van biobased materiaal.
- 8.10.3 We ondersteunen de ondernemers op bedrijventerrein Stepelo bij het opzetten van een Smart Energy Hub en maken daarbij gebruik van de Regiodeal.
- 8.10.4 We zetten communicatie in om onze bewoners meer bewust te maken van de noodzaak tot verduurzaming.
- 8.10.5 We faciliteren energiecoaches die particulieren informatie geven over verduurzaming van hun woning.
- 8.10.6 We brengen de consequenties voor netcongestie in beeld (prioriteringskaders en hoe te handelen bij stroomuitval) en werken samen met Enexis aan de verzwaring en verbetering van het elektriciteitsnet en zoeken daarbij regionale afstemming.

- 8.11.1 We gaan met Twence vanaf 1 januari 2026 bekijken hoe het contract voor de zelflevering van groene en bij voorkeur lokaal geproduceerde duurzame energie bijdraagt aan de (financiële) doelstellingen van de gemeente.
- 8.11.2 We gaan verder met de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.
- 8.12.1 We maken inzichtelijk welke uitdagingen stichtingen, verenigingen en andere maatschappelijke organisaties hebben om hun vastgoed te verduurzamen.

Vergunningverlening

Wat willen we bereiken?

- 8.13 Goede vergunningverlening op basis van de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging (Wkb).

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

- 8.13.1 We besteden aandacht aan een goede dienstverlening en advisering op het gebied van vergunningverlening in relatie tot de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging.

Verbonden partijen

Omgevingsdienst Twente (ODT)

De Omgevingsdienst Twente geeft uitvoering aan de verplichte basistaken van de Omgevingswet. Het betreft in hoofdzaak activiteiten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden dient voldaan te worden aan vastgestelde normen (de kwaliteitscriteria 3.0).

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaartal actuele cijfers	Stand Haaksbergen	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2024	2,6	8,6	5
Demografische druk	Percentage	2026	86	82,9	81
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage	2024	28,5	Geen data	*
Gemiddelde WOZ-waarde	Euro x € 1.000	2026	423	469	*
Gemeentelijke woonlasten eenpersoons huishouden	In Euro's	2026	1.137	1040	Maximaal 10% boven het landelijk gemiddelde
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2026	1.137	1.139	Maximaal 10% boven het landelijk gemiddelde

* Voor de indicatoren geldt dat geen norm is vastgesteld.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Prog.	Omschrijving programma	Baten / Lasten	Werkelijk 2025	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
8	Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Baten	2.083	806	806	806	806	706
8	Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Lasten	4.394	4.597	3.598	3.596	3.594	3.549
	Totaal programma Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening		-2.311	-3.791	-2.793	-2.791	-2.789	-2.843

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

Paragraaf Lokale heffingen

De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties voor de inwoners van Haaksbergen. Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen, dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen wordt door de gemeenteraad, via de vast te stellen verordening, gedaan. De Belastingverordeningen 2027 worden in december 2026 vastgesteld.

Tariefsaanpassingen

Wij stellen voor de OZB-tarieven voor woningen en niet-woningen in 2027 met 9,48% te verhogen. Dit betreft een extra verhoging van 5% bovenop een indexering van 4,48%. De extra verhoging van 5% is overeenkomstig de Kadernota 2026. De verhoging van de indexering van het OZB-tarief met 4,48% is gekoppeld aan de gecombineerde bbp-index. Het Rijk maakt ook gebruik van deze index bij de berekening van het Gemeentefonds. Daarnaast vindt er, zoals gebruikelijk, nog een correctie plaats in verband met de waardeontwikkelingen.

De tarieven voor de afvalstoffen- en rioolheffing en de overige heffingen zijn kostendekkend. Voor de afvalstoffenheffing betekent dit dat het tarief in 2027 gemiddeld met 4,5% wordt verhoogd. Het tarief voor de rioolheffing daalt met 4,8%. Per saldo stijgen de woonlasten met 3,9% (zie ook onderdeel d).

Voor de overige gemeentelijke belastingtarieven wordt voor 2027 een stijging van het tarief met 4,48% voorgesteld.

a. Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten

Overzicht opbrengsten gemeentelijke heffingen (*€ 1.000)	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027
Leges reisdocumenten, rijbewijzen, persoonsregistratie en burgerlijke stand	532	512	574
Leges omgevings- en kapvergunningen	367	410	428
Begraafrechten	188	180	180
Afvalstoffenheffing	2.390	2.563	2.667
Rioolheffing woningen / niet woningen	4.278	4.023	3.964
OZB eigenaren woningen	4.613	5.125	5.609
OZB eigenaren niet-woningen	2.120	2.354	2.482
OZB gebruikers niet-woningen	1.309	1.425	1.560
Forensenbelasting	113	115	126
Toeristenbelasting	142	160	210
Reclamebelasting	42	45	82
BIZ-heffing bedrijventerreinen	110	96	100
Totaal	16.204	17.008	17.982

b. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Hervorming lokaal belastinggebied

In het hoofdlijnenakkoord van het vorige kabinet stonden een aantal maatregelen die zagen op lokale belastingen, zoals een maximering van de Onroerende zaakbelastingen (OZB) en verlaging van de aanmanings- en incassokosten. Het huidige kabinet hanteert een andere visie op financieel en lokaal beleid. De genoemde maatregelen zijn daarom van de baan.

c. Kostendekkendheid

De rioolheffing en afvalstoffenheffing mogen volgens de gemeentewet maximaal kostendekkend zijn. Ook de diverse leges die worden geheven, mogen maximaal kostendekkend zijn. Op grond van de gemeentewet mag de legesverordening als geheel gezien maximaal kostendekkend zijn. Posten worden dus niet afzonderlijk op kostendekkendheid beoordeeld. De kosten van de overhead worden overeenkomstig de BBV regels verdeeld op basis van personeelslasten.

Mate van kostendekking

(bedragen x € 1.000)

Activiteitsgroep	lasten taakvelden	Overhead	BTW	Totale lasten	Heffingen (Baten)	Totaal Baten	Kosten- dekkend heid
Afvalstoffenheffing	2.148	113	406	2.667	2.667	2.667	100%
Rioolheffing	3.106	402	456	3.964	3.964	3.964	100%
Begraafrechten	329	71	0	400	180	180	45%
Subtotaal Heffingen	5.583	586	862	7.031	6.811	6.811	97%
Leges algemene Dienstverlening (Leges Titel 1 Legesverordening)	487	388	0	875	574	574	66%
Leges dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/vergunningen (Leges Titel 2 Legesverordening)	436	302	0	738	428	428	58%
Leges dienstverlening vallend onder Europese dienstrichtlijn (leges Titel 3 Legesverordening)	83	66	0	149	15	15	10%
Subtotaal Leges	1.006	756	0	1.762	1.017	1.017	58%
Totaal	6.589	1.342	862	8.793	7.828	7.828	89%

Afvalstoffenheffing

De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen worden betaald uit de afvalstoffenheffing. De kosten voor afvalinzameling en inkomsten uit de afvalstoffenheffing zijn gelijkgesteld. Hiermee is de afvalstoffenheffing 100% kostendekkend. Vanuit de egalisatievoorziening afvalstoffen wordt € 200.000 ingezet om het tarief te dempen.

Rioolheffing

De kosten voor de riolering worden met de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen. De totale kosten voor riolering en inkomsten uit de rioolheffing zijn gelijkgesteld. Hiermee is de rioolheffing 100% kostendekkend. Vanuit de voorziening rioolheffing wordt € 146.000 ingezet om het tarief te dempen.

Begraafrechten

We begroten € 400.000 aan kosten, te maken voor de begraafplaatsen en crematoria. Het gaat dan grotendeels om onderhoudskosten en nieuwe investeringen. We verwachten voor een bedrag van € 180.000 aan leges te ontvangen. Hiermee is de kostendekkendheid 45%.

Leges

De leges zijn ingedeeld in drie hoofdstukken:

Hoofdstuk 1: De leges algemene dienstverlening bestaan voornamelijk uit burgerzaken en burgerlijke stand. Veruit het grootste deel van de inkomsten bestaat uit leges voor paspoorten en rijbewijzen. Voor een aantal tarieven binnen hoofdstuk 1 geldt dat deze door het Rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Hoofdstuk 2: Hieronder vallen de leges voor omgevingsvergunningen.

Hoofdstuk 3: Dit betreft de leges voor evenementenvergunningen, prostitutievergunningen en drank en horecaverunningen. Voor alle drie titels geldt dat de gemaakte kosten hoger zijn dan de ontvangen inkomsten.

d. Woonlastenontwikkeling

Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt.

In de Nota reserves en voorzieningen is bepaald dat een deel van de egalisatievoorziening afval kan worden ingezet om het tarief te dempen. We stellen voor de komende jaren € 200.000 per jaar in te zetten om het tarief te dempen. Bij de rioolexploitatie wordt € 146.000 ingezet om het tarief te dempen.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. Onderstaand overzicht geeft de hoogte van de woonlasten in Haaksbergen voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden in 2025, 2026 en 2027 weer. De uitgangspunten komen overeen met die van Coelo. Er wordt uitgegaan van een meerpersoonshuishouden met een gemiddelde woningwaarde.

Woonlastenontwikkeling in Haaksbergen

Belastingsoort	Werkelijk 2025	Werkelijk 2026	Begroot 2027	Percentage stijging 2027 tov 2026
Onroerende zaakbelasting	512,33	550,00	602,14	9,5%
Rioolheffing	390,72	365,64	348,12	-4,8%
Afvalstoffenheffing	222,12	221,81	231,72	4,5%
Totale woonlasten	1.125,17	1.137,45	1.181,98	3,9%
Landelijk gemiddelde woonlasten **	1.053,00	1.095,00	1.144,06	4,5%
Percentage boven landelijk gemiddelde	6,9%	3,9%	3,3%	

(*) Deze belastingdruk is bepaald op basis van de voorlopige tarieven. In december 2026 wordt door de vaststelling van de belastingverordeningen de definitieve belastingdruk bepaald.

(**) De stijging van de landelijke gemiddelde woonlasten in 2027 is geschat op 4,48%.

De gemeentelijke woonlasten voor een eigenaar van een woning stijgen in 2027 met 3,9%. Voor een huurder van een woning dalen deze met 1,3%. Wij hanteren de norm dat we met de woonlasten maximaal 10% boven het landelijk gemiddelde mogen uitkomen. Wij voldoen in 2027 aan deze norm, aangezien we in 2027 ongeveer 3,3% boven het landelijke gemiddelde uitkomen.

e. Kwijtscheldingsbeleid

Huishoudens met een inkomen op minimumniveau komen in aanmerking voor kwijtschelding van de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. De specifieke voorwaarden voor kwijtscheldingen staan vermeld in de Verordening kwijtscheldingen. Voor 2027 is in totaal een bedrag van € 200.000 geraamd aan kwijtscheldingen.

Paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing

Algemeen

In deze paragraaf wordt beschreven hoe wij omgaan met risico's en hoe groot het weerstandvermogen moet zijn, om eventuele financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Ook worden wijzigingen in beleid en mutaties in risico's gerapporteerd. In deze paragraaf zijn vijf kengetallen opgenomen. Dit om de gemeenteraad beter inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

In 2023 is de Nota risicomangement en weerstandvermogen opgesteld. Deze paragraaf sluit aan bij de bepalingen, die hierin zijn vermeld.

Weerstandcapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan welke middelen we hebben, om onverwacht grote tegenvallers op te kunnen vangen. Het betreft buffers in het eigen vermogen of in de exploitatie, die zonder gevolgen voor uitvoering van het beleid, ingezet kunnen worden om onverwachte kosten te dekken. De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve, de post onvoorzien en de onbenutte belastingcapaciteit. De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte tussen de huidige woonlasten en de lasten bij 20% boven het landelijke gemiddelde. De onbenutte belastingcapaciteit is berekend op € 1.559.000.

De bestemmingsreserves worden in de berekening van de ratio weerstandvermogen niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend. Voor de volledigheid wordt de ratio ook berekend inclusief de bestemmingsreserves.

De verwachte ontwikkeling weerstandsratio 2027 tot en met 2030

*(bedragen * € 1.000)*

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve (31-12) incl. begrote jaarresultaat	12.156	11.438	11.228	10.817
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	12.156	11.438	11.228	10.817
Onvoorzien	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit OZB (structureel)	1.559	1.559	1.559	1.559
Totaal structurele weerstandscapaciteit	1.559	1.559	1.559	1.559
Totaal inc. + str. weerstandscapaciteit	13.715	12.997	12.787	12.376
Benodigde weerstandscapaciteit	5.945	5.945	5.945	5.945
Ratio	2,3	2,2	2,2	2,1
Bestemmingsreserves	17.014	17.382	17.750	18.118
Ratio incl. bestemmingsreserves	5,2	5,1	5,1	5,1

Stille reserves

Stille reserves (ontstaan wanneer de boekwaarde van een activa lager is dan de verkoopwaarde) worden meegenomen in de weerstandscapaciteit, als deze binnen een jaar te gelde gemaakt kunnen worden. Het gebruiken van stille reserves heeft consequenties en moet als laatste redmiddel worden gezien. Binnen de gemeente Haaksbergen zijn momenteel geen activa, die aan deze criteria voldoen en wordt er dus geen stille reserve toegevoegd aan de weerstandscapaciteit. Wel zullen wij, voor het inzicht, de stille reserves van relevante omvang die niet binnen een jaar te gelde gemaakt kunnen worden, opnemen in deze paragraaf. Bij de panden is de geschatte verkoopwaarde gelijkgesteld aan de WOZ-waarde.

	Geschatte verkoopwaarde	Boekwaarde	Stille reserve
Aandelen	8.313.000	645.000	7.668.000
Panden	20.223.000	6.383.000	13.840.000
Kunstvoorwerpen	250.000	0	250.000
Totaal	28.786.000	7.028.000	21.758.000

Risico's

In de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2023 is de ondergrens voor de risico's vastgelegd. Deze ondergrens is bepaald op 0,25% van de Algemene Uitkering. Dit percentage wordt ook door veel andere gemeenten gehanteerd. De ondergrens komt hiermee uit op afgerond € 130.000. Een onverwacht nadeel tot € 130.000 wordt in beginsel binnen het programma opgelost.

Bij de Begroting 2027 zijn alle risico's opnieuw beoordeeld. Voor de inschaling van de kans dat een risico optreedt wordt de volgende indeling gebruikt:

Klasse	Kans van optreden	Risico
1	Kleiner dan eenmaal per 10 jaar	10%
2	Tussen de eenmaal per 5 jaar en eenmaal per 10 jaar	30%
3	Tussen de eenmaal per 2 jaar en eenmaal per 5 jaar	50%
4	Tussen de eenmaal per 1 jaar en eenmaal per 2 jaar	70%
5	Groter dan eenmaal per jaar	90%

Indien de kans van optreden 90% is, wordt het risico opgenomen in de exploitatie. Per risico maken we vervolgens een inschatting van het meest waarschijnlijke financiële effect als het risico zich voordoet. De risico bedragen worden volgens onderstaande indeling verdeeld in 5 klassen:

Klasse	Financiële gevolgen
1	Kleiner dan €130.000 (wordt niet meegenomen)
2	Tussen de €130.000 en €250.000
3	Tussen de €250.000 en €500.000
4	Tussen de €500.000 en €1.000.000
5	Groter dan €1.000.000

Vervolgens worden met behulp van een risicoscore de risico's gerangschikt en wordt inzichtelijk welke risico's het meest belangrijk zijn om te worden beheerst. Deze risicoscore wordt bepaald door de klassen van kans en gevolg te vermenigvuldigen volgens onderstaande formule, waarbij de maximale score 25 is (5 x 5).

Risicoscore = inschaling kans x inschaling financieel gevolg

Risico's ontwikkelen zich vaak in de tijd. Daarom wordt er periodiek, via de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en jaarrekening, in beeld gebracht hoe de risico's zich ontwikkelen.

Omschrijving risico	Financieel gevolg	Kans van optreden	Benodigd weerstandsvermogen	Inc/Str.	Kans van optreden	Financieel gevolg	Risico score
0. Bestuur en ondersteuning							
Cyberaanval	4.900	20%	980	Inc.	1,5	5	8
Datalek	725	35%	254	Inc.	2	4	8
Stijgende rente	400	30%	120	Str.	2	3	6
6. Sport, cultuur en recreatie							
Zwembad de Wilder	400	50%	0*	Inc.	3	3	9
Huis van Haaksbergen	200	50%	100	Inc.	3	2	6
6. Sociaal domein							
Vertragend effect BUIG inkomsten	300	50%	150	Str.	3	3	9
Aantallen Wmo en jeugdhulptrajecten	900	50%	450	Str.	3	4	12
Onzekerheden Sociaal Domein	575	70%	403	Str.	4	4	16
8. Ruimtelijke ontw. en wonen							
Milieuverontreiniging	500	30%	150	Inc.	2	4	8
Vastgestelde grondexploitaties	2.088	50%	1.044	Inc.	3	5	15
Niet vastgestelde grondexploitaties	2.660	10%	266	Inc.	1	5	5
Kleinschalige opvanglocaties	0	0%	0	Inc.	0	0	0
Diverse programma's							
Calamiteiten	500	30%	150	Inc.	2	4	8
Juridische claims	1.000	50%	500	Inc.	3	5	15
Verbonden partijen	1.000	50%	500	Str.	3	5	15
Garantstellingen	490	10%	49	Inc.	1	3	3
Wachtgeldverplichtingen	517	30%	155	Inc.	2	4	8
Hogere kosten aanbestedingen	250	70%	175	Str.	4	3	12
Schommelingen in de conjunctuur	1.000	50%	500	Inc.	3	5	15
Benodigd weerstandsvermogen			5.945				

Het benodigd weerstandsvermogen is berekend op € 5.945.000. Mocht bijvoorbeeld het risico van een cyberaanval zich voordoen, is het gevolg € 4.900.000, terwijl we voor dit risico maar 10% van dit bedrag aan benodigd weerstandsvermogen hebben opgenomen. De buffers zouden dan bij een ratio van 1 grotendeels dienen te worden ingezet. Om deze reden wordt met een ratio van 2 gerekend. Dat wil zeggen dat de buffers minimaal tweemaal zo hoog dienen te zijn dan het benodigd weerstandsvermogen. Om deze reden beklemmen we een deel van de algemene reserve. Dit deel kan dus niet voor andere doeleinden worden ingezet. In onderstaande tabel is weergegeven welk deel van de algemene reserve dient te worden beklemd bij een streefratio van 2 en een minimale ratio van 1,4.

Te beklemmen algemene reserve

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Totaal aan risico's	5.945	5.945	5.945	5.945
Benodigde weerstandscap. bij streefratio 2 (2 x risico's)	11.891	11.891	11.891	11.891
Onvoorzien + onbenutte belastingcapaciteit	1.559	1.559	1.559	1.559
Te beklemmen algemene reserve (bij streefratio 2)	10.332	10.332	10.332	10.332
Te beklemmen algemene reserve (bij min. ratio 1,4)	6.764	6.764	6.764	6.764

We streven binnen gemeente Haaksbergen een ratio van boven de 2 na. Om te voorkomen dat de reserves regelmatig moeten worden aangevuld door fluctuaties in de beschikbare

weerstandscapaciteit, hanteren we een ondergrens van 1,4. Bij een ratio van 1,4 bedraagt de weerstandscapaciteit 140% van de omvang van de ingeschatte risico's. Indien de ratio onder de 1,4 komt, wordt een voorstel aan uw raad gedaan over de wijze waarop de ratio weer op het gewenste niveau van boven de 2 wordt gebracht.

Verdeling vrij besteedbare en bekleemde algemene reserve bij ratio 2

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Te beklemmen algemene reserve	10.332	10.332	10.332	10.332
Vrij besteedbare algemene reserve	1.825	1.107	897	486
Totale Algemene reserve (31-12)	12.156	11.438	11.228	10.817

Verdeling vrij besteedbare en bekleemde algemene reserve bij ratio 1,4

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Te beklemmen algemene reserve	6.764	6.764	6.764	6.764
Vrij besteedbare algemene reserve	5.392	4.674	4.464	4.053
Totale Algemene reserve (31-12)	12.156	11.438	11.228	10.817

Uitval applicaties in verband met Cyberaanval (€ 980.000)

De voortschrijdende digitalisering van de samenleving gaat gepaard met een toename in de omvang en complexiteit van cybercriminaliteit. Risico's zoals malware, phishing, ransomware en DDoS-aanvallen kunnen leiden tot ernstige verstoringen in de dienstverlening en de bereikbaarheid van systemen voor medewerkers en inwoners. Daarnaast krijgen kwaadwillenden door de ontwikkeling van AI hiervoor steeds meer middelen in handen. Ook het aandeel van statelijke actoren in hacks neemt steeds verder toe. Meer dan 150 gemeenten waren de afgelopen twee jaar direct of indirect betrokken bij ransomware incidenten, vaak via kwetsbaarheden in de keten. De gemeente Haaksbergen heeft een groot deel van de Informatietechnologie (IT) dan wel uitgeplaatst naar Hengelo, maar veel zogenaamde SaaS-softwarepakketten heeft de gemeente in eigen beheer.

Internationaal onderzoek uit 2025 toont aan dat het aantal cyberaanvallen wereldwijd met ruim 30% is gestegen ten opzichte van het jaar ervoor. De gemiddelde financiële schade per incident bedraagt inmiddels circa € 4.900.000, inclusief kosten voor herstel, juridische gevolgen, reputatieschade en operationele verstoring. Ter illustratie: bij de hack op de gemeente Hof van Twente in 2020 bedroeg de schade circa € 4.000.000.

Op basis van deze actuele inzichten en eerdere ervaringen hanteren we een financieel gevolg van € 4.900.000 bij een cyberincident van enige omvang. Dit onderstreept het belang van structurele investeringen in digitale weerbaarheid, niet alleen voor herstel, maar ook voor (forensisch) onderzoek en inzet van gespecialiseerde partijen. Door de uitplaatsing van IT naar Hengelo in 2022 zijn onze systemen beter beveiligd, maar het risico op cybercrime kan nooit volledig worden uitgesloten. De kans van optreden wordt daarom ingeschat op 20%.

Risico datalekken (€ 254.000)

Binnen de gemeente Haaksbergen is de borging van de AVG verplichtingen in ontwikkeling. Op basis van de zelfevaluatie volgens het Borgingsproduct AVG van de VNG, bevinden wij ons op een volwassenheidsniveau tussen niveau 1 (Ad hoc) en niveau 2 (Basis op orde, maar instabiel). Dit betekent dat processen rondom datalekken, het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's), verwerkersbeheer en privacybewustzijn nog onvoldoende structureel zijn ingericht en niet overal consequent worden gevolgd. Hierdoor is de beheersing van privacyrisico's onvoldoende geborgd. Hierdoor is een verhoogde kans op datalekken. Op basis van een risico-inschatting wordt de kans op een datalek daarom geschat op circa 35%.

Bij overtredingen van de AVG kan de Autoriteit Persoonsgegevens een bestuurlijke boete opleggen. Voor het bepalen van het financiële risico is aangesloten bij de basisboete uit de hoogste boetecategorie uit de Boetebeleidsregels Autoriteit Persoonsgegevens 2019, namelijk € 725.000.

Op basis van de kans-inschatting resulteert dit in een indicatief financieel risico van circa € 254.000 ($35\% \times € 725.000$). Eventuele schadeclaims van betrokkenen, herstelkosten en reputatieschade zijn hierbij niet meegenomen.

Stijgende rente (€ 120.000)

Voor nieuw af te sluiten langlopende leningen in de komende jaren rekenen we met een te betalen rentepercentage van 4%. Het is mogelijk dat het rentepercentage voor onderhandse leningen de komende jaren fors gaat stijgen. Indien deze rente meerdere jaren op 6% zou staan, zou dat € 400.000 aan extra rentekosten kunnen betekenen. De kans van optreden wordt ingeschat op 30%.

Zwembad de Wilder (€ 0*)

In de Begroting 2024-2027 heeft uw raad besloten zwembad De Wilder gedurende twee jaar na afloop van het huidige contract, in stand te houden. Op 29 mei 2024 heeft uw raad ingestemd met het verhogen van de subsidie aan Optisport voor de periode 1 mei 2025 – 1 mei 2027 en ingestemd met de zogenaamde openboek variant, waarbij de winsten en verliezen voor rekening van de gemeente komen. Op 27 mei 2026 heeft uw raad ingestemd met het verlengen van deze overeenkomst met Optisport tot en met 31 december 2027. Dit besluit brengt echter een aantal financiële onzekerheden met zich mee:

1. Optisport heeft tot en met 2027 wel onderhoudskosten begroot. Het is echter onzeker of dit voldoende is, omdat het onderhoud in de voorgaande jaren gericht is geweest op instandhouding van het zwembad tot 1 mei 2025. Welk eventueel aanvullend onderhoud nodig is, wordt in afstemming met Optisport bepaald.
2. De mogelijkheid bestaat dat de bezoekersaantallen verder teruglopen, als er geen duidelijkheid is over wat er met het zwembad gaat gebeuren voor de langere toekomst. Dit betekent dan lagere inkomsten.

*Het totale risico van bovenstaande wordt ingeschat op € 400.000. Dit risico kan worden opgevangen binnen de bestemmingsreserve zwembad. Daarom is het benodigd weerstandsvermogen op nul gesteld.

Huis van Haaksbergen (€ 100.000)

Sinds 1 juli 2024 zijn drie partners samengegaan in het Huis van Haaksbergen, met als doel te fungeren als een centrale ontmoetingsplek in Haaksbergen, gericht op drie pijlers: sociaal maatschappelijk, kunst en cultuur en bibliotheekwerk. De exploitatie is in handen van Stichting Wijkkracht exploitatie. De huidige exploitatie van het Huis van Haaksbergen staat echter onder druk. Om te komen tot een gezonde en duurzame businesscase voor het Huis van Haaksbergen, wordt de komende maanden onderzoek gedaan naar mogelijke oplossingsrichtingen, waaronder de eventuele verplaatsing van (een deel van) De Noaberpoort. De resultaten van dit onderzoek worden begin 2027 verwacht. Er bestaat het risico op frictiekosten, om de continuïteit van de exploitatie en de maatschappelijke doelstellingen van het Huis van Haaksbergen nu en in de toekomst te kunnen blijven realiseren.

Vertragend effect BUIG inkomsten (€ 150.000)

De hoogte van het Inkomensdeel (BUIG) is van veel factoren afhankelijk. Hierdoor dragen gemeenten een financieel risico met betrekking tot de resultaten op het onderdeel bijstand. Het aantal bijstandsccliënten is in 2026 verder gestegen. De verwachting is dat dit aantal de komende jaren blijft stijgen. De systematiek achter de rijksbijdrage heeft een vertragend effect. Dit maakt dat achteraf een tekort mogelijk is en dat nemen we mee als risico.

Wanneer de gemeente in de pas loopt met de landelijke trends, is het risico kleiner. De kans van optreden van dit risico schatten wij op 50%.

Aantallen Wmo-ondersteuningstrajecten en Jeugdhulptrajecten onzeker (€ 450.000)

De gemeente is verantwoordelijk voor alle vormen van Wmo en Jeugdhulp. Wij monitoren de instroom in Wmo en Jeugdhulp en het gebruik van individuele vormen nauwlettend (zowel zorg in natura (ZIN) als persoonsgebonden budget (PGB)). Wij zijn steeds beter in staat een schatting te maken van het zorggebruik. Voor Wmo en jeugd zijn we in de Begroting 2027 uitgegaan van de geconstateerde ontwikkeling in het werkelijk aantal cliënten en de gerealiseerde kosten over 2025 en over het eerste halfjaar van 2026. Sinds 1 januari 2025 werken we, voor zowel Wmo als jeugdhulp, op basis van de nieuwe inkoop. De financiële impact van de inkoop is, vooral voor jeugdhulp (vanwege het grote aantal veranderingen ten opzichte van de vorige inkoop), lastig in te schatten. Er is een risico dat de kosten hoger uitvallen dan begroot.

Onzekerheden Sociaal Domein (€ 403.000)

Sinds de decentralisaties in 2015 plaatsvonden, is het niet rustig geweest in het Sociaal Domein. Na de transitie, waarbij gemeenten met (te) weinig middelen een organisatie dienden op te bouwen voor nieuwe en andere taken dan zij gewend waren te hebben, volgde de transformatie waarbij gemeenten een grote urgentie voelden om zaken anders, beter en goedkoper uit te voeren. De transformatie is nog steeds gaande. Als stelselverantwoordelijke bemoeit het Rijk zich hier echter steeds nadrukkelijker mee, bijvoorbeeld via de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, maar ook via de door het Rijk geïnitieerde ombouw van grote verblijfsvoorzieningen naar veel kleinschaligere verblijfsvoorzieningen.

Bij de Wmo werd de bemoeienis van het Rijk onder meer zichtbaar door de invoering en inmiddels weer voorgenomen afschaffing van het abonnementstarief. De (financiële) gevolgen hiervan voor onze gemeente zijn niet bekend en vormen een risico.

De laatste paar jaar zien we dat vooral de grote gespecialiseerde, (systeem)aanbieders, vooral op het gebied van jeugdhulp, steeds meer moeite hebben financieel rond te komen en tegelijkertijd in toenemende mate (grote) problemen hebben voldoende gekwalificeerd personeel te vinden. Gemeenten zien deze problemen en willen de aanbieders (financieel) tegemoetkomen, maar hebben te maken met dezelfde problemen. De zorg voor onze (jeugdige) inwoners moet echter doorgaan. Dit kan betekenen dat gemeenten, om de zorg overeind te houden, aanbieders extra moeten ondersteunen. Onduidelijk is of gemeenten hiervoor door het Rijk gecompenseerd worden. We nemen een risico op van € 403.000 (70% van € 575.000).

Milieu verontreiniging (€ 150.000)

De gemeente loopt een financieel risico bij verspreiding van gevaarlijke stoffen op gemeentelijk grondgebied, waarbij enige spoed noodzakelijk is. Voorbeelden zijn: het vrijkomen van asbest bij brand en grondverontreiniging bij het dumpen van drugsafval.

Vastgestelde grondexploitaties (€ 1.044.000)

Een nadere onderbouwing van dit bedrag is opgenomen in de paragraaf grondbeleid.

Nog niet vastgestelde grondexploitaties (€ 266.000)

Haaksbergen is bezig met de ontwikkeling van bouwen aan de randen. Hiervoor heeft uw raad een krediet van € 3.500.000 beschikbaar gesteld om gronden te kunnen kopen. Op dit moment is voor bouwen aan de randen nog geen grondexploitatie geopend. Dat kan op pas op een later moment (als er zicht is op realisatie).

Als er niks ontwikkeld wordt op deze locaties en we deze gronden ook niet kunnen inzetten als ruilgrond voor andere locaties, kunnen we deze grond in het slechtste scenario weer verkopen voor agrarische waarde (€ 12/m²). Dit levert een totale opbrengst op van € 840.000. We hebben dan een verlies van € 2.660.000. De kans van optreden is 10%.

Kleinschalige opvang (€ 0)

Op 14 april 2024 heeft uw raad besloten een krediet beschikbaar te stellen van € 3.000.000 voor het realiseren van Flexunits. In het betreffende raadsvoorstel is aangegeven dat de bestemmingsreserve ontheemden wordt aangewend als risicodekking, om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Op dit moment zijn er enkel onderzoekskosten gemaakt vanuit dit krediet. De woningen zijn nog niet aangekocht en geplaatst.

De locatie aan de Westsingel is aangewezen als locatie voor de opvang van asielzoekers. Tevens wordt de mogelijkheid onderzocht hier flexwoningen te plaatsen. Hiervoor wordt een businesscase opgesteld. Het huidige risico is klein en wordt aangepast als de businesscase gereed is. De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de Jaarrekening 2025 een bestemmingsreserve ingesteld om een eventueel tekort op te kunnen vangen.

Voor de huidige opvanglocaties van Oekraïners en de doorstroomlocaties van statushouders hebben we een aantal contracten afgesloten. Voor 2027 levert dit geen risico's op, omdat we in 2027 een vergoeding ontvangen waarmee de kosten gedekt kunnen worden. In de volgende risicoparagraaf vervalt dit risico.

Calamiteiten (€ 150.000)

Diverse risico's ten aanzien van onder andere ongevallen, natuurrampen, storm- en elektriciteitsschade, storingen en ziektes waarvoor wij niet zijn verzekerd.

Juridische claims (€ 500.000)

Wij worden in sommige kwesties gedagvaard tot schadeloosstelling. Als de schadeloosstelling door de rechter toegekend wordt, komt een deel hiervan voor onze rekening. Niet alles valt onder de dekking van onze aansprakelijkheidspolis. Daarom nemen wij een bedrag als risico op.

In de bedrijfsuitvoering van een gemeente is het niet uit te sluiten, dat er juridische claims worden ingediend. Hierbij is het niet altijd mogelijk hangende een procedure inhoudelijk en financieel op een individuele zaak in te gaan in de paragraaf risicobeheersing of in andere openbare documenten. Mocht er in de toekomst een grote schadeclaim ontstaan, zullen wij de gemeenteraad uiteraard informeren binnen de mogelijkheden die er op dat moment zijn (rekening houdend met privacygevoelige informatie en de rechtspositie van de gemeente).

Verbonden partijen (€ 500.000)

Betreft het risico van alle verbonden partijen tezamen. In de paragraaf Verbonden partijen wordt hierover meer informatie gegeven. Specifiek willen we stilstaan bij een financieel risico omtrent de sociale werkvoorziening. Het formele werkgeverschap wordt uitgeoefend door de stichting WSW. Het materiele werkgeverschap wordt uitgevoerd door de SWB. De gemeente Haaksbergen heeft een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de SWB. In de kadernota 2027 hebben we u al laten weten dat we in gesprek zijn met SWB inzake de DVO.

SWB heeft het verzoek gedaan om de volledige Rijksbijdrage voor de uitvoering van de Wsw over te maken aan de SWB. De SWB geeft aan dat een financiële bijdrage van de gemeente Haaksbergen in eerlijke verhouding moet staan tot de andere deelnemende GR gemeenten met het oog op de exploitatie en de dienstverlening. Volgens de SWB is dat nu niet het geval. Als wij gebruik willen blijven maken van de dienstverlening Wsw door de SWB is sprake van een autonome ontwikkeling.

In de onderhandelingen is afgesproken om het huidige DVO voor het gehele jaar 2026 onder dezelfde condities te verlengen. Daarnaast wordt een businesscase opgesteld waarin wordt onderzocht of de extra financiële vraag van de SWB aan Haaksbergen gerechtvaardigd is. Deze ziet op twee scenario's: een scenario op basis van een DVO (huidige situatie) en een

scenario waarbij Haaksbergen toetreedt tot de GR. Op basis van de businesscase maakt Haaksbergen de afweging tussen het scenario om op basis van het DVO-construct (huidige situatie) een redelijk bedrag te gaan betalen óf om toe te treden tot de GR met de daarbij behorende kostenbijdrage. Ook worden de mogelijkheden van andere samenwerkingen onderzocht. Dit scenario zal dan financieel vertaald worden in de begroting 2027 en als voorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Garantstellingen (€ 49.000)

De gemeente Haaksbergen heeft garanties afgegeven op leningen, die zijn aangetrokken door instellingen met een maatschappelijk nut zoals sportverenigingen. Er zijn een aantal zekerheden door de instellingen afgegeven, toch blijft er een financieel risico bestaan. Bij sportverenigingen wordt er vaak in samenwerking met het Waarborgfonds Sport (WFS) een garantstelling afgegeven.

In het hierna opgenomen overzicht staan alle leningen vermeld waar de gemeente (deels) garant voor staat. Bij alle genoemde instellingen worden jaarlijks de jaarrekeningen beoordeeld. Er zijn momenteel geen aanwijzingen dat er bij één van de afgegeven garanties grote risico's worden gelopen.

Staat van gegarandeerde geldleningen (bedragen afgerond in euro's)

Nr.	Naam van de geldnemer	Restant leningen	Door gemeente gewaarborgd	Toelichting
1	St. Accommodatie Buurse	32.000	32.000	100% Via BNG
2	Haaksbergse schutterij	40.000	20.000	50% met WFS
3	Stichting APH (HSC)	90.000	90.000	100% Via BNG
4	SV Bon Boys	100.000	50.000	50% met WFS
5	HHC Haackey	134.000	67.000	50% met WFS
6	Museum Buurtspoorweg	329.000	164.000	100% Via BNG
7	Tennis & Padel Veldmaat	135.000	67.500	50% met WFS
Totaal aan garantstellingen		860.000	490.500	

Wachtgeldverplichting (€ 155.000)

Een huidige wethouder kan uitvallen of zijn functie beëindigen, waarbij hij recht houdt op wachtgeld. Ervan uitgaande dat er geen verplichtingen ontstaan bij alle drie de wethouders, maar bij één, nemen we € 155.000 op als risico.

Hogere kosten aanbestedingen (€ 175.000)

Door marktwerking en wisselende vraag en aanbod is op voorhand niet altijd in te schatten, wat de kosten na aanbestedingen worden. Hierdoor ontstaat het risico dat kosten hoger uitvallen dan vooraf is ingeschat. Bij kredieten gaat het dan om hogere structurele kapitaallasten. Bij de dienstverlening gaat het om hogere structurele bijdragen.

Schommelingen in de conjunctuur (€ 500.000)

Als gevolg van schommelingen in de conjunctuur kunnen zowel aan de kosten- als de opbrengstenkant onvoorziene nadelige incidentele effecten optreden.

Ratio weerstandsvermogen

In 2027 hebben wij een beschikbare weerstandscapaciteit van € 13.715.000. De ratio voor 2027 (excl. bestemmingsreserves) komt daarmee uit op 2,3.

Ratio weerstandsvermogen	=	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigd weerstandsvermogen}}$	=	$\frac{13.715}{5.945}$	=	2,3
--------------------------	---	--	---	------------------------	---	-----

Bij non-profit organisaties wordt vaak de volgende waarderingstabel gebruikt voor classificatie van het weerstandsvermogen:

Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Ons weerstandsvermogen wordt als 'uitstekend' geclassificeerd.

Indien we de bestemmingsreserves meenemen in de berekening van de ratio, komen we uit op een ratio van 5,2.

Kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, in aanvulling op de ratio weerstandsvermogen, een verplichte set van vijf financiële kengetallen wordt opgenomen. De kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te vangen.

Bij het beoordelen van de hoogte en de ontwikkeling van de ratio's moet gekeken worden naar de samenhang tussen ratio's en ontwikkeling ervan in de tijd.

Overzicht kengetallen

Kengetallen	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Netto schuldquote	20%	42%	27%	32%	34%	34%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	15%	37%	23%	29%	31%	31%
Solvabiliteitsratio	36%	26%	35%	34%	34%	33%
Kengetal grondexploitatie	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Kengetal structurele exploitatieruimte	7,2%	1,9%	1,2%	0,2%	0,3%	0,0%
Kengetal lokale lasten	107%	105%	103%	103%	103%	103%

Algeheel oordeel

Kengetal	oordeel	ontwikkeling
1. Netto schuldquote	voldoende	blijft voldoende
2. Solvabiliteit	voldoende	blijft voldoende
3. Grondexploitatie	voldoende	blijft voldoende
4. Structurele exploitatieruimte	voldoende	blijft voldoende
5. Lokale lasten	voldoende	blijft voldoende

Als we de ratio weerstandsvermogen en bovenstaande kengetallen in samenhang beschouwen, constateren we dat alle ratio's in 2027 voldoende zijn. Ook na 2027 blijven de ratio's bij de huidige stand van zaken voldoende.

Netto schuldquote

De hoogte van de schuld die een gemeente kan dragen, hangt af van de hoogte van de inkomsten. De VNG hanteert een norm van 100%. Dus wanneer de totale schuld lager is dan de jaaromzet, wordt dit als voldoende bestempeld. Tussen 100% en 130% is matig en een percentage boven de 130% is onvoldoende. Onze netto schuldquote is met 27% voldoende.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Van de langlopende leningen is voor een bedrag van ongeveer € 3.700.000 doorgeleend. Het betreffen voornamelijk hypotheekleningen aan eigen personeel, doorgeleende gelden aan de Stichting Groot Scholtenhagen en startersleningen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen komt uit op 23% en is volgens de gestelde norm voldoende.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Dit geeft inzicht in de mate waarin onze gemeente in staat is op de langere termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder we zijn.

Onze norm is een solvabiliteit van minimaal 20%. Dit wordt ook door de VNG geadviseerd. Een solvabiliteit kleiner dan 20% is onvoldoende, boven de 25% is voldoende. Onze solvabiliteit komt in 2027 uit op 35% en is daarmee voldoende.

Kengetal grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het kengetal grondexploitatie komt uit op 0%. De norm is een ratio van maximaal 25%. Onze ratio is dus voldoende.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is structurele tegenvallers op te vangen, dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Wij hanteren de norm van 0,5% van het begrotingstotaal. Dit percentage sluit aan bij de norm, die wordt gehanteerd voor artikel 12-gemeenten. Indien de structurele exploitatieruimte ligt tussen de 0% en 0,5% van het begrotingstotaal, wordt dit bestempeld als matig. Een ratio kleiner dan 0% is onvoldoende. Onze structurele exploitatieruimte komt in 2027 uit op 1,2% en is daarmee voldoende.

Lokale lasten

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in onze gemeente zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Wij hanteren de norm van maximaal 10% boven het landelijk gemiddelde. Wij komen voor de totale woonlasten in 2027 uit op 3,3% boven het landelijk gemiddelde (voldoende). In de paragraaf lokale heffingen vindt u verdere informatie over dit onderwerp.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn door de gemeente aangekochte en/of tot stand gebrachte objecten, waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. In deze paragraaf zijn de volgende kapitaalgoederen opgenomen:

- openbare verlichting: verlichtingsarmaturen, lichtmasten, elektrische installatie en netwerken;
- wegen: alle verharding, inclusief bruggen, viaducten en civieltechnische constructies;
- begraafplaatsen: onderhoud van twee begraafplaatsen;
- openbaar groen: plantsoenen, bomen, bossen en natuurterreinen;
- riolering: riolen, putten, drukriolen, etc.;
- water: vijvers, duikers, brandkranen, sloten en wadi's;
- speelvoorzieningen: speelplekken, trapvelden en basketbalvelden;
- gebouwen: in eigendom van de gemeente zoals theater, gemeentehuis, sporthallen en gymzaal;
- buitenkunstwerken: kunstobjecten in eigendom van de gemeente.

Achterstanden in het onderhoud kunnen, naast kapitaalvernietiging (waardoor onvermijdelijk herstel op een later moment duurder wordt), in het ergste geval leiden tot onveilige situaties. Het is daarom zinvol op het gebied van het onderhoud van kapitaalgoederen effectief beleid te voeren. In onderstaande tabellen is te zien welke (beleids)kaders voor de diverse kapitaalgoederen zijn vastgesteld en welke kosten geraamd zijn voor onderhoud van het betreffende kapitaalgoed.

Overzicht beleidsplannen voor begrotingsjaar 2027

Soort kapitaalgoed	Beleidskader	Vastgesteld	Looptijd t/m
Openbare verlichting	Beleidsplan Openbare Verlichting 2017-2026 *	2016	2026
Wegen	Beleidsplan Wegbeheer**	2021	2025
Begraafplaatsen	Beleidskaders toekomstbestendige begraafplaatsen	2021	>2030
Groen	Groenvisie*	2012	2021
Riolering	Water en Rioleringsprogramma 2025-2030	2024	2030
Speelvoorzieningen	Haaksbergen is nog lang niet uitgespeeld	2024	
Gebouwen	Nota Vastgoedbeleid	2025	
Buitenkunstwerken	Kunstbeleid	2018	2021

* Tijdens het schrijven van deze begroting is een nieuw Beheerplan Openbare verlichting in voorbereiding.

** Tijdens het schrijven van deze begroting is een nieuw Beheerplan Wegen en civiele kunstwerken in voorbereiding.

Overzicht beheerplannen voor begrotingsjaar 2027

Beheerplannen	Door het college vastgesteld	Looptijd t/m	Financiële vertaling in de begroting	Achterstallig onderhoud
Openbare verlichting*	2016	2026	ja	ja
Wegen * *	2021	2025	ja	nee
Begraafplaatsen (zie beleid)	2021	>2030	ja	ja
Openbaar groen (Groenvisie)	2012	2021	ja	ja
Riolering (WRP)	2024	2030	ja	nee
Speelvoorzieningen	2024		ja	nee
Gebouwen (meerjarenonderhoudsplan) ***	2014	2024	ja	nee
Kunstwerken	2016	2019	ja	ja

*** Tijdens het schrijven van deze begroting is een nieuw Beheerplan gebouwen in voorbereiding

Overzicht meerjarig onderhoudsbudget

(bedrag x € 1.000)

Onderdeel	2027	2028	2029	2030
Openbare verlichting	243	274	302	295
Wegen	3.253	3.463	3.451	3.495
Begraafplaatsen	314	310	309	309
Openbaar groen	1.456	1.456	1.456	1.456
Riolering en water (WRP)	3.063	3.072	3.122	3.143
Speelvoorzieningen	117	77	66	66
Gebouwen	459	459	459	459
Kunstwerken	25	25	25	25
Totaal	8.929	9.136	9.190	9.248

Bij het beheer van de openbare ruimte maakt de gemeente gebruik van het geautomatiseerd beheersysteem GBI (Geïntegreerd Beheer Informatiesysteem). De onderhoudswerkzaamheden door de verschillende disciplines worden in de uitvoering zoveel als mogelijk integraal afgestemd. Ook in 2027 wordt verder gewerkt aan het op orde brengen van de gegevens en het aansluiten op de basisregistratie, zodat we beschikken over een goede basis voor nieuwe onderhoudsbestekken. Mondiale ontwikkelingen hebben een grote impact op de ontwikkeling van de kosten voor brandstof en grondstoffen, waardoor budgetten onder druk komen te staan.

Openbare verlichting

In de periode 2024-2027 zijn aanvullende budgetten beschikbaar gesteld voor grootschalige vervanging van verlichtingsarmaturen, met name in de woonwijken. Deze investering draagt bij aan het behalen van de klimaatdoelstellingen en het Energieakkoord. Het beleidsplan, dat ook het beheerplan voor de openbare verlichting omvatte, liep af in 2026. In 2026 wordt dan ook een nieuw Beheerplan Openbare verlichting opgesteld, dat aansluit op de actuele ontwikkelingen.

Wegen

In 2026 wordt een nieuw Beheerplan Wegen en civiele kunstwerken opgesteld. In tegenstelling tot het voormalige Beleidsplan wegbeheer, wordt in het nieuwe Beheerplan Wegen en civiele kunstwerken uitgegaan van niveau B voor alle verhardingen.

Om te zorgen dat onze wettelijke zorgplicht niet in gevaar komt, blijven we jaarlijks de onderhoudstoestand monitoren. Duidelijk is al wel dat, om niveau B te kunnen handhaven, er een ruimere financiële inzet moet worden gepleegd. Op basis van actuele inspecties wordt besloten of het beleid moet worden bijgesteld of getemporeerd.

Openbaar groen

In de Groenvisie is ervoor gekozen binnen de gemeente verschillende onderhoudsniveaus te hanteren. Vanaf 2020 geldt in het centrum niveau B en voor overige locaties niveau C. Dit leidt tot meer achterstallig onderhoud en uiteindelijk kapitaalvernietiging. Hoewel steeds meer inwoners plantsoenen van de gemeente adopteren, blijft het onderhoudsbudget krap. Om de biodiversiteit te bevorderen, worden grote stukken gazon, die geen officieel trapveld of hondenlosloopgebied zijn, nog maar twee keer per jaar gemaaid. Voor de renovatie van plantsoenen is structureel budget in de begroting opgenomen, maar het budget is te krap om de totale behoefte aan groot onderhoud in te kunnen lopen.

Daarbij komt dat de droogte van de afgelopen jaren heeft gezorgd voor veel schade aan heestervakken en bomen. Een deel van het renovatiebudget wordt de komende jaren ingezet om deze droogteschade te bekostigen. Het inlopen van achterstallig onderhoud aan plantsoenen vergt hierdoor meer tijd.

Bij het beheer van bomen wordt volgens de principes van Strategisch Bomenbeheer gewerkt, waarbij het planmatig onderhoud van de bomen geoptimaliseerd wordt. Jaarlijks wordt 1/3 van ons bomenbestand gecontroleerd op veiligheid en onderhoudsbehoefte (BVO).

Begraafplaatsen

Om meer inkomsten en een betere kostendekking te realiseren, is er beleid ontwikkeld voor de begraafplaatsen. Conform dit beleid bieden we meer keuzemogelijkheden voor begraven en asbestemming, waardoor onze begraafplaatsen aantrekkelijker worden.

Om de basis op orde te brengen is software aangeschaft voor onze gravenadministratie. Bij toekomstbestendig beheer hoort een actuele gravenadministratie, zodat we de komende jaren inkomsten kunnen blijven genereren door het verlengen van grafrechten.

Riolering

Mede door visuele inspecties van de riolering wordt de actuele onderhoudsbehoefte van het rioleringsstelsel bepaald en het onderhoudsprogramma eventueel bijgesteld. Het softwarepakket Rasmariant helpt bij het bepalen van de onderhoudsbehoefte. In 2027 blijven we verder werken aan het optimaliseren van het systeem. Hiermee stemmen we theorie en praktijk rond risico-gestuurd beheer nog beter op elkaar af.

Speelvoorzieningen

In de begroting is een budget voor onderhoud aan speelvoorzieningen opgenomen, maar geen budget voor renovatie van speelplekken. In de Kadernota 2027 is een bedrag van € 40.000 opgenomen voor tijdelijk extra inzet onderhoud speeltoestellen in het pakket Noodzakelijkheden (pag. 25).

Gebouwen

Voor de gebouwen die wij in eigendom willen behouden bekijken wij jaarlijks, aan de hand van de meerjarenonderhoudsplanning, welke onderhoudswerkzaamheden daadwerkelijk moeten worden uitgevoerd en welke kosten dit met zich meebrengt. Voor de gebouwen die wij willen afstoten, voeren wij alleen die onderhoudswerkzaamheden uit, welke noodzakelijk zijn om het gebouw in stand te houden. Het onderhoud van deze panden voeren wij dus niet uit conform een actuele meerjarenonderhoudsplanning.

Groot onderhoud betalen we uit de voorziening groot onderhoud gemeentelijke panden. Voor dagelijks en contractonderhoud zijn bedragen geraamd in de begroting (vastgoedexploitatie).

Kunstwerken

De gemeente heeft het beheer en onderhoud van de eigen buitenkunstwerken in 2019 overgedragen aan de Stichting Beeldende Kunst Haaksbergen. Op basis van een dienstverleningsovereenkomst met Stichting Beeldende Kunst Haaksbergen, draagt de stichting zorg voor beheer, behoud en zichtbaarheid van de gemeentelijke kunstcollectie en kunstwerken in de openbare ruimte. De overeenkomst omvat daarnaast het signaleren en coördineren van onderhoud, actualiseren van de kunstinventaris, organiseren van publieksactiviteiten, opbouwen van een voorziening voor schadeherstel en het beheer van de opslag- en beheerfaciliteit van de gemeentelijke kunstcollectie.

Financiële consequenties

De kosten per kapitaalgoed voor 2027 zijn in bovenstaande overzichten weergegeven.

Paragraaf Financiering

In deze paragraaf worden de kansen en risico's rond financiering in beeld gebracht. Er wordt gebruik gemaakt van de kaders die in de financiële verordening staan, gebaseerd op de Wet Fido (Financiering decentrale overheden).

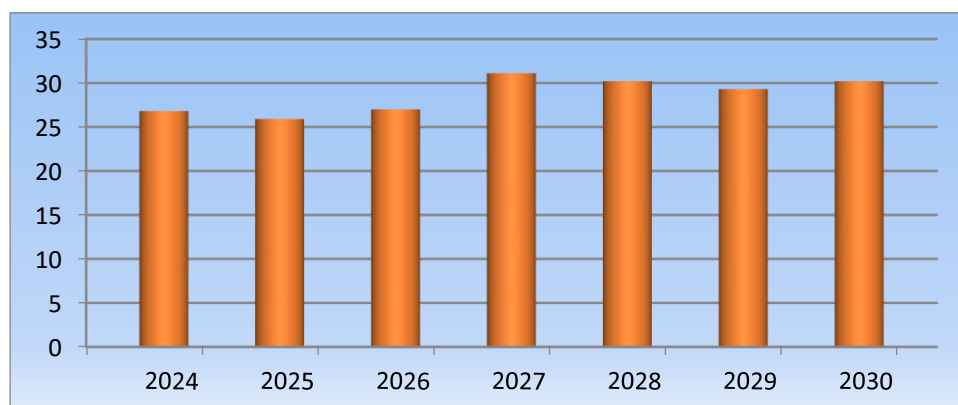
Financiering en schuldpositie

De verwachting is dat we in 2027 een nieuwe langlopende lening van € 5.000.000 dienen af te sluiten. Deze lening wordt grotendeels gebruikt om nieuwe investeringen mee te financieren, zoals de twee basisscholen in Buurse en St. Isidorushoeve. Per saldo zal het totaal aan langlopende leningen in 2027 gaan toenemen met € 4.100.000 tot € 31.100.000.

Ontwikkeling langlopende leningen 2024-2030 (stand per 31-12)

bedragen * € 1 mln

jaar	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Leningen	26,8	25,9	27,0	31,1	30,2	29,3	30,2

Overzicht leningenportefeuille

Lening nr.	Opmerkingen	looptijd	rente %	restantbedrag per 1-1-2027	rente	aflossing	restantbedrag per 31-12-2027
189		2036	4,80%	8.960.788	406.591	896.079	8.064.709
305		2028	1,22%	5.000.000	60.750	0	5.000.000
306		2029	0,62%	5.000.000	30.950	0	5.000.000
	Nog af te sluiten in 2026		4,00%	8.000.000	320.000	0	8.000.000
	Nog af te sluiten in 2027		4,00%		200.000	0	5.000.000
Total rubriek a: geldleningen				26.960.788	1.018.291	896.079	31.064.709
174	Scholtenhagen	2041	5,55%	69.100	3.672	4.600	64.500
Totaal rubriek b: doorgesluisde geldleningen				69.100	3.672	4.600	64.500
Totaal alle geldleningen				27.029.888	1.021.963	900.679	31.129.209

Van de langlopende leningen is voor een bedrag van ongeveer € 3.700.000 doorgeleend. Het betreffen voornamelijk hypotheekleningen aan eigen personeel en startersleningen.

Kredietenlijst

In onderstaand overzicht zijn alle nog niet geautoriseerde geplande investeringen voor de komende jaren opgenomen. We hebben tevens de jaarlijks terugkerende vervangingen in beeld gebracht. In de (meerjaren) begroting is rekening gehouden met de kapitaallasten van al deze geplande investeringen. In de Begroting 2027 worden de kredieten in de jaarschijf 2027 vastgesteld. Kredieten vanaf 2028 zijn alleen voor het meerjarenperspectief.

Daarnaast hebben we in de Kadernota 2027 afgesproken dat het Meerjareninvesteringsplan nogmaals tegen het licht wordt gehouden, om af te wegen of bepaalde investeringen later of op een ander niveau kunnen worden uitgevoerd. Hier is uitvoering aangegeven, waardoor investering c, d, e, j, k, l en m zijn gewijzigd. De verschillende investeringen worden onder de tabel toegelicht.

Kredietenlijst

(bedragen x € 1.000)

Nr.	Overzicht nieuwe kredieten	2027	2028	2029	2030
a	Vervanging verouderde openbare verlichting	400			
b	Krediet I&A	50	50	50	50
c	Wegen: Spoorstraat + plein de Kalter			2.800	
d	Riolering: kruising Eibergsestraat - Scholtenhagenweg				690
e	Wegen: kruising Eibergsestraat - Scholtenhagenweg				1.200
f	Riolering: Bartokstraat - de Weert		570		
g	Wegen: Bartokstraat - de Weert		429		
h	Gemalen: Kolenbranderweg	40			
i	Gemalen: Wiedenbroeksingel	40			
j	Riolering: Centrum Veldmaat				670
k	Wegen: Centrum Veldmaat				pm
l	Riolering: Buurserstraat en Wilhelminaviaduct		566		
m	Wegen: Buurserstraat en Wilhelminaviaduct		1.300		
n	Riolering: 725 pompputten				1.000
o	Riolering: Marktplan				600
p	Nieuwbouw basisschool Buurse	4.735			
q	Nieuwbouw basisschool Sint Bonifacius	4.584			
r	Versterken 3 bruggen Buurserbeek	915			
s	Vervanging Oortjesbrug*	208			
t	Nieuwbouw Assink Lyceum				pm
u	Investing in maatschappelijk vastgoed	1.400			
v	Speelvoorzieningen	pm	pm	pm	pm
	Totaal	12.372	2.915	2.850	4.210

a. Vervanging verouderde openbare verlichting

Op basis van het areaalbestand (energie slurpende lampen) voor de openbare verlichting en de leeftijd van materialen, wordt geïnvesteerd in het vervangen van openbare verlichting. Met name de verouderde SOX verlichting (oranje kleur) dient vervangen te worden door energiezuinige ledverlichting.

b. Krediet I&A

Er wordt er een jaarlijks krediet van € 50.000 begroot voor de aanschaf van nieuwe hardware en software.

c. Wegen: Spoorstraat en plein de Kalter

De inrichting van de Spoorstraat sluit niet meer aan bij de wensen en behoefte van een modern winkelgebied. De Spoorstraat wordt volledig opnieuw ingericht, waarbij het de wens is deze (een gedeelte) autoluw te maken. Verder komt er meer ruimte voor groen en klimaatadaptieve inrichting. Deze investering stond in de kadernota gepland voor 2028. De investering moet echter worden gezien in samenhang met de gebiedsvisie (planning 2027). De verwachting is dat de werkelijke uitvoering in 2029 en 2030 plaatsvindt. De investering bedraagt € 3.500.000.

Wij verwachten voor deze investering in aanmerking komen voor subsidies en een bijdrage uit het bovenwijkfonds. In totaal voor een bedrag van € 700.000, waardoor de netto investering € 2.800.000 bedraagt.

d. t/m o. Kredieten riolering in samenhang met wegen

Het betreft hier diverse vervangingen en reconstructies overeenkomstig het WRP 2025-2030. De kapitaallasten van deze kredieten worden gedekt binnen de rioolexploitatie. Deze kredieten hebben dus geen invloed op het begrotingssaldo. Bij een aantal rioleringsprojecten vindt tevens een reconstructie van de bovenliggende wegen plaats.

d. en e. Kruising Eibergsestraat en Scholtenhagenweg

Het verkeer op de kruising wordt nu nog geregeld met een verkeersregel installatie (VRI). Deze installatie zit aan het einde van de levensduur en kan niet meer in stand gehouden worden. Daarnaast is een fietstunnel aanwezig voor fietsers en voetgangers. Een krediet is nodig voor aanpak van de kruising.

In de kadernota stond deze investering gepland voor 2028. Deze investering moet echter in samenhang worden gezien met het Masterplan uitbreidingslocaties onderdeel Honesch. Woningbouw op die locatie is van invloed op de inrichting van de weg. De verwachting is dat deze investering in 2030 plaats kan vinden en tevens in 2030 wordt afgerond. In de variant van € 1.200.000 wordt een rotonde aangelegd en worden werkzaamheden verricht aan de fietstunnel.

f. en g. Bartokstraat – De Weert

Op dit weggedeelte moet de riolering vervangen worden. De openbare ruimte voldoet met de komst van een nieuwe school en appartementen niet meer aan de eisen en wensen. Met de aanleg van de riolering wordt ook de bovengrondse infra aangepakt.

h. en i. vervangen gemalen Kolenbranderweg en Wiedenbroeksingel

Deze gemalen zijn aan het einde van de technische levensduur en dienen gerenoveerd/vervangen te worden.

j. en k. Riolering en Wegen Centrum Veldmaat

Conform het WRP 2025-2030 wordt een regenwaterriool gerealiseerd en slechte riolering vervangen in het centrum van de Veldmaat. De huidige bovengrondse inrichting draagt niet bij aan een aantrekkelijk winkelcentrum. Vanuit dat oogpunt is een kwaliteitsimpuls noodzakelijk, waarbij ook aandacht is voor een meer klimaatbewuste en duurzame inrichting. De verwachting is dat de investering in bovengrondse inrichting niet plaatsvindt voor 2030. De investering wordt verschoven van 2029 naar 2030. Daarnaast is voor deze investering een PM post opgenomen, omdat op dit moment nog onduidelijk hoe de investering er daadwerkelijk komt uit te zien. Dit is afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden in het kader van woningbouw.

l. en m. Riolering en wegen Buurserstraat en Wilhelminaviaduct

Het betreft de realisatie van een regenwaterriool en vervanging van slechte riolering in de Buurserstraat conform het WRP 2025-2030. Het viaduct en de onderliggende waterbergingskelder voldoen niet meer aan de richtlijnen en kunnen niet al het verkeer dragen, daarbij is de verharding van de Buurserstraat in slechte staat.

Deze investering is verschoven van 2029 naar 2028. Dit is naar voren gehaald om risico's op eventuele wegafsluitingen te voorkomen. Voor de investering (wegen) is € 1.600.000 benodigd. Daarnaast kan de gemeente aanspraak maken op een subsidie van € 300.000. Daarmee komt de netto-investering op € 1.300.000.

n. Riolering (WRP): 725 pompputten (eerst gedeelte)

In de periode 2002-2003 zijn nagenoeg alle huizen in het buitengebied aangesloten op drukriolering. Onderdeel van het drukrioleringssysteem zijn 1450 pompputten. Van deze pompputten zijn het elektrische en mechanische gedeelte na 30 jaar gebruik aan vervanging toe. Dit gebeurt in 2 tranches van 725 putten per stuk.

o. Riolering Marktplan

Ten behoeve van de realisatie van het Marktplan moet riolering aangelegd worden in de openbare ruimte tussen de Hibbertstraat en de Kloksteeg. Deze investering voorziet in het realiseren van een gescheiden rioolstelsel.

p. en q. Basisscholen Buurse en St. Bonifacius

In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) zijn de renovatie van BS Buurse en nieuwbouw van basisschool St. Bonifacius opgenomen. In het IHP was voor beide projecten een krediet gecalculeerd van respectievelijk € 2.259.000 en € 1.845.000. Op basis van de uitgewerkte plannen en actuele kostenramingen, blijkt een hoger investeringskrediet noodzakelijk. Het krediet voor BS Buurse wordt daarom verhoogd naar € 4.735.000 en het krediet voor basisschool St. Bonifacius naar € 4.584.000. De bijbehorende kapitaallasten en incidentele lasten zijn verwerkt in de Begroting 2027. Hiervoor zijn separate voorstellen naar de gemeenteraad verstuurd.

r. en s. Versterken 3 bruggen Buurserbeek en vervangen Oortjesbrug

Het college heeft op 30 oktober 2024 besloten gewichtsbependingen in te stellen op 9 van de 10 bruggen over de Buurserbeek, om schade te voorkomen en zo de verkeersveiligheid en beschikbaarheid van de bruggen te kunnen blijven garanderen (zie besluit van 10 oktober 2024).

Als gevolg van de gewichtsbependingen moeten zware voertuigen, waaronder een deel van het landbouwverkeer en vrachtverkeer, omrijden.

Op 22 januari 2025 heeft uw raad een motie aangenomen, waarin wordt verzocht met een concrete aanpak te komen om de bruggen zo snel mogelijk te versterken of te vervangen, zodat ongehinderd gebruik weer gegarandeerd is.

Uit gesprekken met belanghebbenden, analyse van omrijtijden en benodigde financiële middelen blijkt, dat het vervangen van de Oortjesbrug en het versterken van de Nieuwe brug, Lankheterbrug en Morsinkhofbrug de breedst gedragen oplossing betreft. Daarmee hoeven niet alle bruggen versterkt of vervangen te worden.

In de vastgestelde Begroting 2026 zijn kredieten opgenomen voor deze oplossing. Voor het vervangen van de Oortjesbrug is een krediet van € 2.000.000 beschikbaar. Voor het versterken van de drie genoemde bruggen is een krediet van € 600.000 beschikbaar. Uit een nadere uitwerking blijkt dat de in de Begroting 2026 beschikbaar gestelde middelen niet toereikend zijn om de genoemde maatregelen uit te voeren. Dit wordt veroorzaakt doordat de vastgestelde bedragen in de Begroting 2026 zijn gebaseerd op prijspeil 2024 en bij de te versterken bruggen de voorbereidings-, procedure- en begeleidingskosten en risicoreservering niet zijn meegenomen.

Voor het vervangen van de Oortjesbrug is een ophoging met € 208.000 noodzakelijk, het krediet bedraagt dan € 2.208.000. Voor het versterken van de Nieuwe brug, Lankheterbrug en Morsinkhofbrug is een ophoging met € 915.000 noodzakelijk, zodat een totaal krediet van € 1.515.000 beschikbaar is.

*In de financiële verordening is een afschrijvingstermijn van 25 jaar opgenomen voor het vervangen van een brug. Dit sluit echter niet aan bij de werkelijke levensduur. Conform BBV sluiten wij voor bruggen aan bij de werkelijke gebruiksduur. De financiële verordening wordt hierop nog aangepast. Door de afschrijvingstermijn van een te vervangen brug te verruimen van 25 naar 60 jaar wordt de financiële afschrijving in lijn gebracht met de technische afschrijving.

t. Nieuwbouw Assink Lyceum

In de Begroting 2026 heeft de gemeente Haaksbergen een eerste reservering gemaakt voor nieuwbouw van Het Assink Lyceum in 2030. Daarbij is uitgegaan van investeringsbedragen conform het integraal huisvestingsplan. Deze blijken echter niet toereikend door stijgende

bouwkosten. Definitieve besluitvorming over de bouw van Het Assink Lyceum moet nog plaatsvinden. Afhankelijk van het gekozen scenario wordt een investeringsbedrag opgenomen in het MIP.

u. Investeren in maatschappelijk vastgoed

Naast het onderhoud is een investering van € 1.400.000 in het gemeentelijk vastgoed noodzakelijk. Deze investering is onder meer bedoeld voor:

- de vervanging van de verwarmingsinstallaties in sporthal De Els, waarmee tevens een stap wordt gezet in de verduurzaming van het pand;
- de vervanging van de afgeschreven cv-ketels in het gemeentehuis door een warmtepompsysteem;
- technische verbouwkosten, waaronder aanpassingen aan de luchtbehandelingsinstallatie en de vervanging en verbetering van verlichting en stoffering;
- de aanschaf van meubilair en aanpassingen aan de trouwzaal.

Met deze investeringen wordt zowel de functionaliteit als de duurzaamheid van het gemeentelijk vastgoed verbeterd.

v. Speelvoorzieningen

Recent is een rapport opgesteld over de stand van zaken van de speelvoorzieningen in Haaksbergen. Hieruit blijkt dat de staat van een aantal speelvoorzieningen slecht is. Op dit moment wordt een plan opgesteld voor de aanpak van de speelvoorzieningen. Zodra dit beschikbaar komt, wordt een voorstel voorgelegd.

Kasgeldlimiet

Als de inkomsten van de gemeente (vanuit de Algemene Uitkering en belastingen) niet gelijklopen met de uitgaven, wordt er zogenaamd kort geld (kasgeldleningen) aangetrokken. Dit zijn geldleningen met een looptijd korter dan één jaar. De hoofdlijn van de financieringsstrategie is, dat maximaal kortlopend wordt gefinancierd binnen de grenzen van de Wet Fido. In de Wet Financiering decentrale overheden (Fido) is bepaald dat de gemeente gemiddeld maximaal 8,5% van het begrotingstotaal van de lasten aan kortlopende schulden mag hebben. In 2027 blijven we naar verwachting ruim onder de limiet.

Ontwikkeling kasgeldlimiet

Berekening kasgeldlimiet (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
1. Begrotingstotaal	87.627	87.982	86.253	88.495
2. Vastgesteld percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
3. Kasgeldlimiet (1. x 2.)	7.448	7.478	7.332	7.522

Renterisiconorm

Vanuit de Wet Fido moeten we rapporteren over de renterisiconorm. Deze norm geeft een kader voor de spreiding van de looptijden in de leningenportefeuille. Volgens de renterisiconorm mag in elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal van de lasten geherfinancierd worden. Op die manier worden de renterisico's op de vaste schulden over de jaren gespreid. Uit onderstaande tabel blijkt dat de norm in de jaren 2027 t/m 2030 niet wordt overschreden.

Ontwikkeling renterisiconorm en de ruimte in beeld

(bedragen x € 1.000)

Berekening renterisiconorm (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
1. Begrotingstotaal	87.627	87.982	86.253	88.495
2. Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm (1. x 2.)	17.525	17.596	17.251	17.699
4. Herfinanciering bestaande leningen	5.900	5.900	5.900	5.900
5. Ruimte onder renterisiconorm (3.-4.)	11.625	11.696	11.351	11.799

Renteschema

Om inzicht te hebben in de renteberekening en de bepaling van het omslagpercentage is onderstaand renteschema opgenomen. Dit is overeenkomstig de BBV regels.

	Renteschema (bedragen *€ 1.000)		
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.022	
b	De externe rentebaten	-61	
	Totaal door te rekenen externe rente		961
c	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-59	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
	Per saldo		-59
	Saldo door te rekenen externe rente		902
d1	Rente over eigen vermogen	0	
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0	
	Per saldo		0
	De aan taakvelden toe te rekenen rente		902
e	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente		902
f	Renteresultaat op het taakveld treasury		0

Als we de werkelijk toegerekende rente uit bovenstaand overzicht delen door het totaal aan investeringen per 1 januari 2027, komen we op een omslagpercentage van 1,56%.

$$\frac{€ \quad 902.000}{€ 57.968.000} \times 100\% = 1,56\%$$

Onze gemeente heeft geen renteresultaat begroot.

Rentevisie

De gemiddelde verwachting van vijf banken is dat de rente op langlopende leningen eind 2026 en in 2027 licht gaat stijgen. Voor toekomstig af te sluiten leningen vanaf 2027 rekenen we met een rentepercentage van 4%.

Risicobeheer

Onder financiële risico's worden zowel rente- als krediet-, liquiditeiten- en koersrisico's verstaan. Een belangrijke eis uit de Wet Fido is dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat het beheer prudent (verstandig) dient te zijn. Om de risico's te beperken, hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Wij bezitten aandelenpakketten uitsluitend in het kader van de publieke taak.
- Er wordt zeer terughoudend omgegaan met het verstrekken van leningen. Er is momenteel alleen een lening verstrekt aan Stichting Groot Scholtenhagen.
- Sinds 2009 is het verstrekken van geldleningen aan gemeentepersoneel niet meer toegestaan. De portefeuille met personeelshypotheekleningen wordt daardoor steeds kleiner.
- Met garanties wordt terughoudend omgegaan. Alleen instellingen met een maatschappelijk nut kunnen in aanmerking komen voor een garantstelling. Vaak zijn dit sportverenigingen die een grote investering doen in een sportveld of gebouw. De risico's die hieruit voortvloeien, zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.
- Wij nemen een achtervangpositie in bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) voor verstrekte leningen aan corporaties. De risico's hiervan zijn ingeschat op nihil, aangezien er momenteel geen aanwijzingen zijn dat het WSW niet aan haar

garantieverplichtingen kan voldoen en de gemeente aanspreekt op haar achtervangpositie.

- Wij maken geen gebruik van derivaten.

Aandelen

Wij hebben van een aantal nutsbedrijven aandelen in bezit. Deze zijn uit hoofde van de publieke taak aangetrokken. De aandelen zijn tegen de aankoopprijs gewaardeerd, in overeenstemming met de BBV. De geschatte marktwaarde is het totale eigen vermogen van een bedrijf/het totaal aantal uitstaande aandelen x het aantal aandelen dat wij bezitten.

Aankoopwaarde en de geschatte marktwaarde van onze aandelen (bedragen in €)

	Aankoopwaarde	Geschatte marktwaarde
BNG	81.585	1.900.000
Twence	0	4.600.000
Crematoria Twente	0	300.000
Enexis	2.665	952.000
Twente Milieu	561.000	561.000

EMU-saldo

Onderstaande tabel is een uitvloeisel van het bestuurlijk akkoord "Beheersen EMU-saldo lokale overheid", waarbij is afgesproken dat elke gemeente onderstaande tabel dient op te nemen in de begroting.

(bedragen x € 1.000)

Nr.	Berekening EMU-saldo / liquiditeitsprognose	2027	2028	2029
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-161	-332	176
2	-/- Mutatie (im)materiële vaste activa	6.572	843	5.029
3	+/- Mutatie voorzieningen	192	-49	-49
4	-/- Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-17	0	0
5	-/- Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-6.524	-1.224	-4.902

Paragraaf Bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering bedoelen we de bedrijfsprocessen die nodig zijn, om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren: beleidsmatige processen, ondersteunende processen en sturing en beheersing daarvan. De visie op dienstverlening is hierbij kaderstellend. Deze visie vormt de basis voor de manier waarop wij onze dienstverlening willen organiseren en daarmee ook voor de inrichting van onze processen.

Personeel en Organisatie

Wat willen we bereiken?

Wij willen een toekomstbestendige, wendbare en resultaatgerichte organisatie zijn, die in staat is maatschappelijke opgaven effectief te realiseren en kwalitatief hoogwaardige dienstverlening te bieden aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

In 2027 zetten wij de volgende stap in de ontwikkeling van de organisatie. Daarbij versterken wij de integraliteit, realisatiekracht en samenwerking binnen de organisatie. Met een duidelijke lijnstructuur, georganiseerd in drie domeinen, en een opgavegerichte aanpak via het Ontwikkelbedrijf, vergroten wij ons vermogen om bestuurlijke ambities om te zetten in zichtbare maatschappelijke resultaten.

Daarnaast streven wij naar een gezonde en vitale organisatie met betrokken en deskundige medewerkers. Door te investeren in leiderschap, vakmanschap, duurzame inzetbaarheid en aantrekkelijk werkgeverschap, zorgen wij ervoor dat de juiste kennis en capaciteit beschikbaar blijven om de opgaven van de gemeente uit te voeren.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2027 bouwen wij verder op de ingezette organisatieontwikkeling. De nieuwe domeinstructuur wordt verder doorontwikkeld en het Ontwikkelbedrijf krijgt een belangrijke rol bij de aanpak van domeinoverstijgende en bestuurlijk prioritaire opgaven. Hiermee versterken wij de samenhang tussen beleid en uitvoering en vergroten wij de focus op resultaat.

Wij investeren in de verdere ontwikkeling van leiderschap, teamontwikkeling en organisatiecultuur. Daarbij staan eigenaarschap, samenwerking, vakmanschap en resultaatgericht werken centraal. Ook geven wij verdere invulling aan programmatisch en projectmatig werken, zodat maatschappelijke opgaven doelgericht en integraal kunnen worden gerealiseerd.

Om een gezonde en duurzame werkomgeving te bevorderen, blijven wij actief inzetten op vitaliteit, preventie en duurzame inzetbaarheid. De uitvoering van de jaarlijkse HR- en bedrijfsvoeringskalender ondersteunt deze doelstelling. Onderdeel hiervan zijn onder meer de uitvoering van de gesprekscyclus, onboarding van nieuwe medewerkers en bestuurders, personeelsmonitor, capaciteitsmonitoring, integriteitsactiviteiten en aandacht voor mentale gezondheid, vitaliteit en werkdruk.

Daarnaast blijven wij werken aan een evenwichtige personeelsbezetting. Door middel van strategische personeelsplanning, capaciteitsmanagement en gerichte ontwikkeling, zorgen wij ervoor dat voldoende kennis en expertise beschikbaar zijn voor zowel de reguliere dienstverlening als de uitvoering van maatschappelijke opgaven. De komende jaren ligt de focus op het verder versterken van de vaste formatie en het duurzaam borgen van kennis

binnen de organisatie. Tegelijkertijd blijft een passende flexibele schil beschikbaar om in te spelen op tijdelijke opgaven, voor specialistische expertise en capaciteitsfluctuaties.

Datagedreven werken blijft een belangrijk instrument voor sturing en verantwoording. Met behulp van HR-dashboards, personeelsmonitor en capaciteitsmonitor, verkrijgen wij inzicht in ontwikkelingen op het gebied van bezetting, verzuim, personeelskosten en inzetbaarheid. Deze informatie ondersteunt management, college en gemeenteraad bij het maken van onderbouwde keuzes.

Ook benutten wij de mogelijkheden van digitalisering en kunstmatige intelligentie om werkprocessen slimmer en efficiënter in te richten. Hierdoor verminderen wij administratieve lasten en creëren wij meer ruimte voor werkzaamheden, die direct bijdragen aan maatschappelijke waarde. Daarbij blijven privacy, informatiebeveiliging, transparantie en menselijke maat leidende uitgangspunten.

Tot slot blijven wij actief samenwerken binnen regionale netwerken, waaronder Twentse Kracht, om kennis, expertise en capaciteit te bundelen en gezamenlijke arbeidsmarkt- en organisatievraagstukken effectief aan te pakken.

Formatie	Formatiehuis	Bezetting Formatiehuis	Overig personeel
Formatie per 1-1-2026	164,69*	153,05	21,94
Formatie per 1-1-2027	164,69**	161,19	9,47

* Inclusief toevoeging "investeringsorganisatie 2026".

** Peildatum 1 augustus 2026.

In de tabel hierboven staan naast het formatiehuis en de daadwerkelijke bezetting van het formatiehuis ook de overige fte's. De kolom "overig personeel" bestaat uit bovenformatieve (tijdelijke) medewerkers en ambtelijk personeel dat wordt ingezet op projecten. Bovenstaande tabel laat een stijging van de daadwerkelijke bezetting ten opzichte van vorig jaar zien. De tabel "Prestatie-indicatoren" laat zien dat Haaksbergen relatief laag zit in de bezetting per duizend inwoners in vergelijking met referentiegemeenten. De formatie van Haaksbergen betreft 6,77 fte (per duizend inwoners) in 2026 en de formatie van referentiegemeenten** betreft 9,31 fte (per duizend inwoners) in 2025.

**Referentiegemeenten: Borne, Dinkelland, Hellendoorn, Oldenzaal en Wierden

Personeelskosten

(bedragen x € 1.000)

Loonkosten	Begroot 2026	Mutatie 2026	Begroot 2026 na wijzigingen	Begroot 2027*
1. Loonkosten formatie (incl. vacatures)	15.951	145	16.096	16.891
2. Loonkosten bovenformatieve medewerkers	78	0	78	81
3. Ziektevervanging	340	300	640	666
4. Detachering	-21	0	-21	-22
5. Voormalig personeel	132	240	372	137
Totaal	16.480	685	17.165	17.753

*Inclusief indexeringen.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2026	Gemiddelde van de referentie gemeenten 2025*
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6,77	9,31
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,02	9,26
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	893	980
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom (inclusief totale kosten externe inhuur)	17,5%*** 2024: 23,2% 2025: 17,8%	17,5%**
Overhead	% van totale lasten	15,5%****	11,7%

* Referentiegemeenten: Borne, Dinkelland, Hellendoorn, Oldenzaal en Wierden (Jaarstukken 2025).

** Bron: Personeelsmonitor 2025 A&O Fonds (referentiegemeenten 20.000-50.000 inwoners).

*** Prognose voor het jaar 2026.

**** De systematiek met betrekking tot de doorbelasting van loonkosten wordt integraal tegen het licht gehouden. Deze herbeoordeling heeft in potentie merkbare invloed op de ontwikkeling van het overheadpercentage in de opvolgende jaren.

Flexibele schil

De indicator bezetting betreft de totale ambtelijke bezetting, uitgedrukt in fte per 1.000 inwoners. Hieronder vallen zowel de structurele formatie als medewerkers met een tijdelijk dienstverband. De bezetting geeft daarmee inzicht in de feitelijk beschikbare personele capaciteit binnen de organisatie. Externe inhuur maakt geen onderdeel uit van deze indicator en wordt afzonderlijk verantwoord via de indicator externe inhuur.

Als we kijken naar de samenstelling van het ambtelijk personeelsbestand (exclusief externe inhuur), beschikt 66,5% van de medewerkers over een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd en 33,5% over een tijdelijke arbeidsovereenkomst. Van deze medewerkers met een tijdelijke arbeidsovereenkomst heeft ongeveer de helft zicht op een vast dienstverband. De overige medewerkers met een tijdelijke arbeidsovereenkomst zijn veelal aangesteld in het kader van tijdelijke opdrachten/projecten met een vooraf bepaalde looptijd of ziektevervanging, waardoor de aard van de werkzaamheden een tijdelijk dienstverband rechtvaardigt. Een belangrijk deel van de tijdelijke contracten betreft daarmee reguliere instroom naar vaste formatie.

De flexibele schil bestaat uit tijdelijke personele capaciteit, die wordt ingezet voor tijdelijke opgaven, vervanging, specialistische expertise en overbruggen van vacatures. Deze capaciteit kan bestaan uit tijdelijke dienstverbanden zonder structureel karakter en uit externe inhuur. De afgelopen jaren is de omvang van de flexibele schil afgenomen. Dit blijkt onder meer uit de daling van de externe inhuur van 23,2% van de loonsom in 2024, naar 17,8% in 2025 en een prognose van 17,5% in 2026. Deze ontwikkeling laat zien dat steeds meer capaciteit structureel binnen de eigen organisatie wordt georganiseerd en dat de afhankelijkheid van externe capaciteit verder afneemt.

Externe inhuur

De inzet van externe inhuur is een onderdeel van de totale personele capaciteit en kent verschillende aanleidingen:

1. Project inhuur: inhuur (op tijdelijke projectgelden) om bepaalde expertise/capaciteit tijdelijk in te zetten voor een project/dossier, omdat deze expertise/capaciteit in de organisatie niet aanwezig is.
2. Ziektevervanging: tijdelijke inhuur vanwege vervanging van een uitgevallen medewerker.
3. Vacature-inhuur: (tijdelijke) inhuur op vacatures, omdat deze vacatures niet ingevuld raken, mede vanwege de krapte op de arbeidsmarkt.

De cijfers over 2025 laten echter zien dat een duidelijke positieve ontwikkeling is ingezet. Waar de uitgaven aan externe inhuur in 2024 nog circa 23,2% van de loonsom bedroegen, is dit in 2025 teruggebracht naar circa 17,8%. Hiermee beweegt Haaksbergen zich weer in de richting van het niveau van vergelijkbare gemeenten.

Deze daling is zichtbaar over meerdere componenten. Met name de inzet op vacature-inhuur is aanzienlijk afgenomen (van circa 11,1% naar 5,7%), wat erop wijst dat er gericht is gestuurd op het versterken en invullen van de vaste formatie. Ook bij project inhuur en ziektevervanging is sprake van een meer beheerst en bewuster gebruik van externe capaciteit. Dit duidt op een betere balans tussen structurele capaciteit en benodigde inzet. Bij de beoordeling van ziektevervanging wordt bovendien steeds een afweging gemaakt tussen tijdelijke indiensttreding en externe inzet. Daarbij spelen niet alleen beschikbaarheid op de arbeidsmarkt en snelheid van inzet een rol, maar ook financiële risico's. Als eigenrisicodragers voor de WW draagt de gemeente zelf de lasten van eventuele werkloosheidsuitkeringen. Bij tijdelijke of onzekere vervangingsvraagstukken kan externe inhuur daarom soms een doelmatiger en minder risicovolle oplossing zijn dan het aangaan van een tijdelijk dienstverband.

De ingezette ontwikkeling in 2025 (die zich in 2026 voortzet) laat zien dat de organisatie steeds beter in staat is capaciteit structureel binnen de eigen organisatie te organiseren. Waar eerder externe inhuur in belangrijke mate werd ingezet om continuïteit te waarborgen, wordt nu nadrukkelijker gekozen voor het structureel versterken van de eigen organisatie. Daarmee verschuift de focus van reactief opvangen naar meer planmatig en duurzaam organiseren van capaciteit.

Tegelijkertijd blijft externe inhuur een noodzakelijk instrument. Daarbij wordt eerst gekeken naar oplossingen binnen de eigen organisatie of in samenwerking met andere overheden. Externe inhuur wordt uitsluitend ingezet wanneer dit noodzakelijk is voor de continuïteit van de dienstverlening, uitvoering van tijdelijke projecten, ziektevervanging of inzet van specialistische expertise, die niet structureel binnen de organisatie aanwezig hoeft te zijn.

Gemeenten hebben te maken met tijdelijke opgaven, specialistische vraagstukken, ziekteverzuim en een aanhoudende krappe arbeidsmarkt. Het doel is dan ook niet om externe inhuur volledig uit te sluiten, maar om deze zorgvuldig, doelgericht en tijdelijk in te zetten, op die momenten waarop dit aantoonbare meerwaarde heeft en de meest passende oplossing is.

Informatiemanagement (IM)

Wat willen we bereiken?

In 2027 zetten wij de ontwikkeling voort van het op orde brengen van onze informatievoorziening. Daarbij verschuift de focus geleidelijk van het realiseren van randvoorwaarden, naar het duurzaam verankeren van informatiemanagement binnen de organisatie. Tegelijkertijd erkennen wij dat op verschillende onderdelen verdere professionalisering noodzakelijk blijft om de basis blijvend te versterken. Wij richten ons in 2027 op drie samenhangende thema's:

1. Verankering van informatiemanagement in de organisatie
Informatiemanagement wordt steeds meer een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering. Wij werken aan verdere bewustwording, duidelijk eigenaarschap en een organisatie waarin zorgvuldig omgaan met informatie een vanzelfsprekend onderdeel is van het dagelijks werk.
2. Regionale samenwerking en vermindering van kwetsbaarheid
Door samenwerking met regionale partners versterken wij kennis, continuïteit en uitvoeringskracht. Hierdoor zijn wij beter in staat specialistische kennis beschikbaar te houden en de kwaliteit van de informatievoorziening duurzaam te borgen.

3. Betrouwbare en toekomstbestendige informatievoorziening

Wij werken aan een informatievoorziening die gedurende de gehele levenscyclus van informatie betrouwbaar, toegankelijk en beheersbaar is. Dit draagt bij aan betere dienstverlening, efficiëntere processen, transparantie en naleving van wet- en regelgeving.

Wat gaan we daarvoor doen in 2027?

Om bovenstaande doelstellingen te realiseren, bouwen wij verder aan een informatievoorziening, die zowel toekomstbestendig als beheersbaar is. Daarbij combineren wij het verder op orde brengen van de basis met het verankeren van reeds gerealiseerde verbeteringen binnen de organisatie.

Concreet zetten wij in op de volgende activiteiten:

1. verdere professionalisering en gebruik van het zaakstelsel ter ondersteuning van digitaal en zaakgericht werken;
2. voortzetten van de structurele ondersteuning en opleiding van medewerkers op het gebied van informatievoorziening, informatiebeheer en informatiebewust werken;
3. verder versterken van de kwaliteit, vindbaarheid en betrouwbaarheid van informatie en dossiers ten behoeve van dienstverlening, bedrijfsvoering en Woo-verzoeken;
4. uitvoering geven aan het verbeterplan informatiebeheer en de daarin opgenomen maatregelen, waaronder de verdere ontwikkeling van kwaliteitsborging, monitoring en duurzame toegankelijkheid van informatie;
5. verder professionaliseren van de sturing, rollen en verantwoordelijkheden binnen de informatievoorzieningsketen, zodat informatiemanagement breder wordt verankerd binnen de organisatie;
6. intensiveren van de regionale samenwerking en het onderzoeken van mogelijkheden voor verdere samenwerking met gemeente Hengelo op het gebied van informatiemanagement;
7. vergroten van de continuïteit en verminderen van organisatorische kwetsbaarheid door kennisdeling, standaardisatie van werkwijzen en samenwerking binnen en buiten de organisatie.

Automatisering

Zie voor de IT samenwerking gemeente Hengelo de paragraaf verbonden partijen.

Privacy

Wat willen we bereiken?

De gemeente Haaksbergen streeft naar een zorgvuldige, rechtmatige en transparante omgang met persoonsgegevens. Door privacy structureel onderdeel te laten zijn van de dienstverlening, bedrijfsvoering en beleidsontwikkeling, versterken we het vertrouwen van inwoners, ondernemers en medewerkers in de gemeente. Daarbij willen we privacy risico's beheersen, voldoen aan de eisen van de AVG en Wpg en de privacy volwassenheid van de organisatie verder vergroten.

Wat gaan we ervoor doen in 2027?

We zetten in op het inzichtelijk houden van gegevensverwerkingen, uitvoeren van DPIA's bij verwerkingen met verhoogde privacy risico's en het vroegtijdig betrekken van privacyaspecten bij nieuwe systemen en/of gegevensuitwisseling.

Daarnaast investeren we in kennis en bewustwording van medewerkers door middel van verplichte trainingen en e-learnings. Met periodieke controles en audits wordt aandacht besteed aan de naleving van de AVG en Wpg. Hiermee werken we aan een betrouwbare en zorgvuldige verwerking van persoonsgegevens.

Informatieveiligheid

Wat willen we bereiken?

In 2027 wil de gemeente aantoonbaar voldoen aan de eisen van de Cyberbeveiligingswet (Cbw), waarin de Europese NIS2-richtlijn is verankerd. NIS2 staat voor de Europese richtlijn Network and Information Security Directive 2. Deze wet verplicht organisaties tot het nemen van aanvullende maatregelen op het gebied van informatieveiligheid en introduceert een meld- en zorgplicht bij incidenten. De zorgplicht is risico gebaseerd. Dit betekent dat organisaties eerst inzicht moeten hebben in hun risico's en op basis daarvan passende maatregelen moeten treffen. Het toezicht op de naleving van de meld- en zorgplicht ligt bij de Rijksdienst voor Digitale Infrastructuur (RDI).

De snelle opkomst van kunstmatige intelligentie (AI) leidt tot zowel nieuwe mogelijkheden als nieuwe dreigingen. Criminelen zetten AI steeds vaker in om phishing en ransomware geavanceerder en overtuigender te maken. Hierdoor wordt het voor medewerkers moeilijker malafide berichten tijdig te herkennen. Informatieveiligheid blijft daarmee een essentieel aandachtsgebied.

Daarnaast volgen we de ontwikkelingen rondom malware, virussen, internetfraude en andere vormen van cybercriminaliteit. Het vergroten van het bewustzijn onder medewerkers blijft een belangrijke pijler in het versterken van onze digitale weerbaarheid.

Wat gaan we doen in 2027?

Om invulling te geven aan de wettelijke zorgplicht onder de Cbw, blijven we sturen op de naleving van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De rol van de Chief Information Security Officer (CISO) is hierin essentieel voor het bewaken van de continu verbetercyclus: plannen, uitvoeren, evalueren en bijsturen. Vanuit werkgroepen van de Informatiebeveiligingsdienst gemeenten, onderdeel van de VNG, zijn kritieke gemeentelijke processen benoemd. Samen met de proceseigenaren wordt gekeken naar de risico's in die processen en worden stappen ondernomen deze risico's te verminderen. De behoefte aan extra capaciteit blijft daarom onverminderd groot. Gezien de oplopende complexiteit en verplichtingen, waaronder nieuwe auditvormen, is de formatie structureel uitgebreid naar 32 uur per week.

We zetten stevig in op de menselijke factor door het voortzetten van introductiesessies en e-learning over informatieveiligheid en privacy voor alle medewerkers. Hiermee verkleinen we het risico op incidenten en versterken we een veilig werkklimaat. Onder de Cbw moeten bestuurders een cursus over Informatieveiligheid volgen. Deze wordt ingepland. Doel is vergroten van compliance met de Cbw door het verhogen van inzicht in de Cyber risico's

Binnen de ENSIA-systematiek leggen we jaarlijks verantwoording af over informatiebeveiliging. Dit gebeurt via een zelfevaluatie en een collegeverklaring, die worden beoordeeld door een externe auditor. De uitkomst wordt vastgelegd in een Assurance verklaring voor toezichthouders en gemeenteraad.

Inkoop en aanbesteding en contractbeheer

Wat willen we bereiken?

Op de juiste wijze inkopen en aanbesteden is voor ons van groot belang. We werken continu aan verdere professionalisering van onze inkoopprocessen en contractbeheer. Het doel is niet alleen rechtmatig en doelmatig in te kopen, maar ook de inkoopvolwassenheid in de organisatie te vergroten en grip te houden op de afgesloten overeenkomsten. Alle inkoopprocessen moeten voldoen aan geldende wet- en regelgeving, terwijl we tegelijkertijd maximale waarde voor onze organisatie realiseren. Met behulp van contractbeheer zorgen we voor een centrale beschikbaarheid, overzicht en tijdige signalering op de afgesloten overeenkomsten. Om dit robuust en bestendig in te richten, zoeken we naar samenwerking.

Wat gaan we daarvoor doen in 2027?

1. Opstarten van samenwerking met andere gemeente(n), om zo efficiënter en minder kwetsbaar te zijn.

2. Verhogen van kennis binnen de organisatie op gebied van inkoopbeleid en contractbeheer door kennisdeling.
3. Verder toewerken naar volledig rechtmatig en doelmatig inkopen.
4. We stellen criteria op en integreren deze in het inkoopproces om ervoor te zorgen, dat we altijd de beste prijs-kwaliteitverhoudingen krijgen.
5. Implementeren van gestandaardiseerde inkoopprocessen. Hierbij maken wij gebruik van standaard formats voor offertes en andere inkoopdocumenten. Dit zorgt voor uniformiteit en vermindert de kans op fouten en risico. Dit maakt ook de samenwerking met andere gemeenten makkelijker.
6. We willen bij inkoop meer aandacht voor duurzaamheid en toegevoegde maatschappelijke waarde.
7. Het inrichten van contractbeheer in een centrale database.

Rechtmatigheid

Wat willen we bereiken?

De rechtmatigheid binnen de gemeente Haaksbergen vraagt om verdere versterking. De afgelopen jaren is gebleken dat de geconstateerde onrechtmatigheden de vastgestelde verantwoordingsgrens overschrijden.

Daarom is het noodzakelijk de interne beheersing verder te versterken en rechtmatigheidsrisico's structureel beter te beheersen. Het doel is onrechtmatigheden terug te dringen, herhaling zoveel mogelijk te voorkomen en toe te werken naar een rechtmatigheidsverantwoording, waarbij geconstateerde afwijkingen binnen de vastgestelde verantwoordingsgrens blijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2027 wordt verder gewerkt aan het versterken en borgen van de interne beheersing en rechtmatigheidscontroles, door uitvoering te geven aan het uitvoeringsplan rechtmatigheid. Dit plan bevat gerichte verbetermaatregelen om de interne beheersing te versterken, naleving van wet- en regelgeving en interne kaders te verbeteren en structurele rechtmatigheidsrisico's terug te dringen. Daarbij wordt niet alleen ingezet op aanvullende controles, maar nadrukkelijk op het verbeteren van de beheersing aan de voorkant van processen. Hierbij wordt aandacht besteed aan de inrichting van processen, verantwoordelijkheden, naleving van bestaande kaders en werking van interne beheersmaatregelen.

Voor het realiseren van de benodigde versterking van de interne beheersing zijn voldoende personele capaciteit, vakinhoudelijke expertise en duidelijke verantwoordelijkheden noodzakelijk. De beschikbare capaciteit en voortgang van de verbetermaatregelen worden daarom periodiek beoordeeld. Waar nodig worden prioriteiten gesteld om de maatregelen met het grootste rechtmatigheidsrisico als eerste uit te voeren.

De ingezette lijn om proactiever te sturen op begrotingsrechtmatigheid wordt voortgezet. Door afwijkingen vroegtijdig te signaleren en tijdig te betrekken bij de bestuursrapportages, wordt bijsturing mogelijk gemaakt en wordt het risico op begrotingsonrechtmatigheden beperkt.

Daarnaast wordt binnen de organisatie de bewustwording over rechtmatigheid en verantwoordelijkheid van medewerkers en management verder versterkt. Rechtmatigheid moet zoveel mogelijk onderdeel zijn van de reguliere bedrijfsvoering en niet uitsluitend achteraf door controles worden vastgesteld.

De voortgang en werking van de verbetermaatregelen worden periodiek gemonitord. De uitkomsten van interne controles, verbijzonderde interne controle (VIC) en accountantscontrole worden gebruikt, om waar nodig aanvullende maatregelen te treffen en bij te sturen.

Subsidies

Per programma zijn doelstellingen met de daarbij behorende beoogde effecten en resultaten geformuleerd. Deze doelen kunnen op verschillende manieren worden gerealiseerd. Eén van deze manieren is subsidieverlening. Een subsidie is de aanspraak op financiële middelen die door een bestuursorgaan worden verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager. Een subsidie is geen betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten. Wij verlenen subsidies voor activiteiten die bijdragen aan de realisatie van de vastgestelde beleidsdoelen van de gemeente.

In 2025 is het subsidiebeleid geactualiseerd. Op het moment van schrijven wordt de subsidieregeling naar het college gebracht. Met deze actualisatie borgen we een betere aansluiting bij de huidige maatschappelijke opgaven, rechtmatige subsidieverstreking en bieden we duidelijkheid en transparantie voor zowel de subsidieontvanger als de subsidieverlener. De Algemene subsidieverordening (ASV) is zodanig vormgegeven dat in beginsel (bijna) alle gemeentelijke subsidies hier onder kunnen vallen. Dit zorgt voor een uniform uitgangspunt voor beoordeling, toekenning en verantwoording van subsidies en maakt het voor de aanvrager overzichtelijk welke subsidies kunnen worden aangevraagd. Een belangrijk gevolg van deze actualisatie is dat subsidies die nu als begrotingssubsidie worden verstrekt, voortaan kunnen worden geschaard onder een subsidieverordening en subsidieregeling.

In deze paragraaf geven we inzicht in de (verwachte) subsidieverlening in 2027.

Subsidieverstreking

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht (titel 4.2) mag een bestuursorgaan alleen een subsidie voor activiteiten verstrekken op grond van een wettelijk voorschrift. Dat kan een rijksregeling, provinciale regeling of gemeentelijke (subsidie)verordening zijn. Wij verlenen subsidies op grond van een subsidieverordening, de begroting of incidenteel op grond van de Algemene wet bestuursrecht.

Subsidies op grond van subsidieregelingen

Op grond van de ASV hebben wij een subsidieregeling vastgesteld. Hiermee is een wettelijke en rechtmatige grondslag gecreëerd voor subsidieverstreking. Aan de hand van vooraf bepaalde criteria worden de subsidies verdeeld en toegewezen aan de aanvrager(s).

Begrotingssubsidies

Begrotingssubsidies 2027

In onderstaand overzicht zijn de namen opgenomen van de subsidieontvangers, die in 2027 een begrotingssubsidie ontvangen met daarbij het maximaal te verlenen bedrag. Met het vaststellen van de begroting is per subsidieontvanger het maximale bedrag (de lijst op totaalniveau) aan begrotingssubsidie voor 2027 bepaald. Binnen het maximale bedrag is het college bevoegd te besluiten over het verstrekken van een begrotingssubsidie aan de in de begroting genoemde subsidieontvanger.

Ten tijde van het opstellen van deze begroting dient een aantal van de subsidieaanvragen voor 2027 nog te worden ingediend. De begrote bedragen kunnen naar aanleiding hiervan nog wijzigen.

Begrotingssubsidies	2027
Stichting Groot Scholtenhagen	374.000
Optisport Haaksbergen B.V.	819.724
Stichting Ontmoetingspark De Greune	127.000
Bestuur - Totaal	1.320.724

Het is niet altijd zinvol een aparte regeling op te zetten voor het verstrekken van een subsidie. Bijvoorbeeld als sprake is van één instelling, die een bepaalde gesubsidieerde activiteit kan uitvoeren. Voor die gevallen is in de Algemene wet bestuursrecht voorzien.

Begrotingssubsidies zijn subsidies waarbij de subsidieontvanger en het bedrag dat maximaal als subsidie verleend kan worden, expliciet op de begroting van het bestuursorgaan staat. Wanneer in de begroting een subsidieontvanger vermeld staat én het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld, is geen nader wettelijk voorschrift nodig. Bij de begrotingssubsidies nemen we de uitspraak van 23 juli 2025 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling) in het kader van de leer van de schaarse rechten in acht.

Begrotingssubsidies dragen bij aan het realiseren van diverse beleidsdoelen. Door maatschappelijke organisaties in staat te stellen activiteiten uit te voeren kunnen zij hieraan bijdragen.

Stichting Groot Scholtenhagen

Stichting Groot Scholtenhagen ontvangt een subsidie voor het beheer en onderhoud van het sport- en recreatiepark Groot Scholtenhagen. In 1902 is Groot Scholtenhagen bij legaat geschonken aan de gemeente. Het onderhoud van dit park is belegd bij Stichting Groot Scholtenhagen. Er is geen andere organisatie die deze verantwoordelijkheid draagt of de benodigde infrastructuur heeft om deze rol te vervullen.

Daarnaast is de stichting juridisch en organisatorisch verankerd als beheerder van Groot Scholtenhagen en de daarin aanwezige sport- en recreatievoorzieningen. Zij onderhoudt structurele relaties met tientallen verenigingen en maatschappelijke partners, die op het terrein actief zijn. Hierdoor is zij de enige partij die de subsidie doelmatig en rechtmatig kan inzetten voor het beoogde maatschappelijke effect.

Optisport Haaksbergen B.V (Optisport)

Op grond van de ondertekende 'overeenkomst beheer en exploitatie zwembad De Wilder te Haaksbergen' is de gemeente verplicht een subsidie te betalen aan Optisport. Bij besluiten van 23 april 2024 en 29 mei 2024 is ingestemd met de financiële gevolgen, die voortvloeien uit de verlengde openstelling van zwembad De Wilder. Bij raadsbesluit van 27 mei 2026 is besloten de openstelling van het zwembad te verlengen tot 31 december 2026 en de financiële consequenties te verwerken in de begroting.

Optisport is een grote sportorganisatie die ruime ervaring heeft met het exploiteren van sportieve en maatschappelijke voorzieningen in Nederland en België, waaronder een flink aantal zwembaden. Ze werken met regionale onderhoudsteams en beschikken over diverse vakmensen, die het zwembad goed kunnen onderhouden.

Stichting Ontmoetingspark De Greune

Op 7 juli 2026 heeft Stichting Ontmoetingspark De Greune (hierna: de Greune) een aanvraag ingediend voor een begrotingssubsidie. De subsidie is noodzakelijk voor het borgen van de begeleiding, coördinatie en uitvoering van activiteiten, die de Greune uitvoert.

De Greune organiseert diverse activiteiten die bijdragen aan de realisatie van de ambities uit de gemeentelijke visie op het Sociaal Domein “De Kracht van Samen” (2025-2029) en het bijbehorende beleidsplan (2026-2029). De activiteiten versterken de sociale basis, bevorderen ontmoeting tussen inwoners, dragen bij aan positieve gezondheid en welzijn en ondersteunen de maatschappelijke participatie van inwoners. Ook levert de Greune een bijdrage aan het Lokale Sport en Beweegakkoord II (2023-2026) op de thema's ‘vitale sport- en beweegaanbieders’ en ‘ruimte voor sport en bewegen’.

De Greune vervult binnen de gemeente een unieke positie als beheerder en organisator van activiteiten in en rondom het ontmoetingspark. Zo verzorgen zij onder andere voorliggende dagbesteding, onderhouden zij de omgeving en houden zij deze ook schoon, organiseren zij wijkgerichte bijeenkomsten, jagen zij de transformatie naar een samenredzame wijk aan en jagen zij multifunctionele inzet van haar accommodaties aan. De Greune beschikt daarbij over de benodigde organisatorische structuur, kennis, netwerken, vrijwilligerscapaciteit en gebruiksmogelijkheden van de locatie om deze activiteiten effectief en efficiënt uit te kunnen voeren. De Greune is de enige organisatie die op dit moment deze activiteiten integraal kan uitvoeren en coördineren. De subsidie is daarmee doelmatig en rechtmatig.

Paragraaf Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de gemeente Haaksbergen een bestuurlijk en financieel belang heeft.

De vastgestelde Nota Verbonden Partijen Haaksbergen 2016, inclusief addendum, bevat het beleidskader en legt de basis voor sturing en control van en op verbonden partijen in het algemeen en het verhelderen van de overwegingen, die wij maken bij de sturing, het beheer, de verantwoording en het toezicht op verbonden partijen, kortom de governance.

Onderstaand volgt een overzicht van verbonden partijen. In dit overzicht geven we aan welke rechtsvorm, zeggenschap, openbaar belang of doel er mee is gemoeid. Ook is, indien dat aan de orde is, melding gemaakt van (financiële) risico's voor de gemeente als deelnemer. Daar waar dat van toepassing is, vermelden we het aandelenpercentage. Dit percentage geeft tevens een beeld van de invloed en eventuele financiële risico's, die nooit meer kunnen zijn dan het aandelenpercentage.

Hoewel geen verbonden partij in de letterlijke betekenis van de definitie uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), is in dit overzicht de Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo en Centrumgemeenteregeling samenwerking ICT Hengelo ook opgenomen.

De verbonden partijen komen in de begroting in meerdere programma's voor. Eventueel relevante risico's zijn vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Gemeenschappelijke Regeling SamenTwente <i>Enschede</i>	Gemeenschappelijke Regeling van 14 Twentse gemeenten. 1 lid AB (+ plv)	Het doel van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente is het in zijn rechtsgebied bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van en zorg verlenen aan de bevolking of specifieke groepen daarvan. Daarvoor worden de belangen behartigd op het gebied van Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente; Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) en Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT). In SamenTwente zijn ook de vrijwillige samenwerkingen (coalities) Twentse Koers, Samen14 en Kennispunt Twente ondergebracht. SamenTwente wordt gevormd door het grootste deel van de voormalige Regio Twente, zowel qua budget als qua medewerkers. De GR is op 8 juli 2021 van start gegaan en op 2 maart 2022 is de naam SamenTwente geïntroduceerd.
Financiële risico's	De reguliere gemeentelijke bijdrage 2027 stijgt voor heel Twente met € 3.880.000. Deze verhoging wordt veroorzaakt door een aantal factoren: 1. Loon- en prijsontwikkelingen € 1.413.000 (structureel). 2. Uitvoering Prioritaire Agenda Jeugdzorg € 1.561.000 (incidenteel).	

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
	3. Verwerking eerdere bestuurlijke besluitvorming rondom Kerntakendiscussie € 552.000 (structureel). 4. Technische aanpassingen financieringswijze bestaand beleid € 354.000 (structureel). Al deze wijzigingen hebben geresulteerd in een hogere financiële bijdrage voor de gemeente Haaksbergen van € 136.000 ten opzichte van het jaar 2026. Het geraamde saldo van baten en lasten zal voor het jaar 2027 als voor de jaren 2028-2030 op nul sluiten. Conform het besluit van het Algemeen Bestuur is in de begroting voor het jaar 2027 een post onvoorzien geraamd ter grootte van € 45.000 met een even hoge onttrekking uit de algemene reserve. Hiermee rekening houdende is de verwachting dat het weerstandratio op 0,8 uitkomt. De ratio bevindt zich hiermee wel onder de door het algemeen bestuur gewenste norm van 1,0, maar wel binnen de afgesproken bandbreedte van 0,8 – 1,0.	
Veiligheidsregio Twente Enschede	Gemeenschappelijke regeling van 14 Twentse gemeenten Burgemeester lid AB	De wet Veiligheidsregio, Wet geneeskundige hulpverlening en Wet rampen en zware ongevallen schrijven deze gemeenschappelijke regeling voor. Doel: Op basis van de Wet veiligheidsregio's bereidt de organisatie zich voor op branden, ongevallen, rampen en crises. Daarnaast brengt de VRT risico's in kaart en adviseert zij over maatregelen om deze risico's te beperken. Wanneer zich een incident voordoet, zorgt de VRT ervoor dat de hulpverlening snel, professioneel en doeltreffend wordt ingezet. Hiermee geeft de VRT uitvoering aan de wettelijke taken, die zijn vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's. Daarnaast zet de VRT zich in om de maatschappelijke en organisatorische weerbaarheid nadrukkelijker op de agenda te plaatsen.
Financiële risico's	De Veiligheidsregio heeft voldoende weerstandscapaciteit (€ 2.300.000) om toekomstige risico's op te kunnen vangen. De weerstandratio is 82% en de norm is 70%. De gemeentelijke bijdrage wordt in 2027 niet verhoogd ten opzichte van 2026, met uitzondering van de indexatie.	
Stadsbank Oost Nederland Enschede	Gemeenschappelijke regeling met 20 andere gemeenten Lid DB	Op maatschappelijk en zakelijk verantwoorde wijze voorzien in behoefte van geldkredieten, regelen van problematische schulden van personen die in financiële moeilijkheden zijn geraakt, budgetbeheer voeren en voorlichting en advisering over al deze aangelegenheden. Daarnaast voert de SON beschermingsbewind uit en maakt zij verzoekschriften Wsnp (Wet schuldsanering natuurlijke personen).
Financiële risico's	De reguliere gemeentelijke bijdrage over het jaar 2027 is niet verhoogd, met uitzondering van de indexatie voor loon- en prijsontwikkelingen. Algemeen volumebeleid gemeenten: indien gemeenten besluiten tot een ingrijpende beperking van het gebruik van diensten van de SON, heeft dit mogelijk consequenties voor de inkomsten van de bank. De bank kan namelijk niet haar bedrijfsvoering ingrijpend aanpassen. Een substantiële daling van meer dan 20% heeft een negatief gevolg voor de resultaten en brengt een herschikking van de formatie met zich mee.	

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
	Er is nog steeds sprake van arbeidsmarktkrapte. Ondanks dat het werven van nieuwe medewerkers nog steeds goed lukt, loopt de SON het risico dat medewerkers voortijdig vertrekken als gevolg van concurrentie op de arbeidsmarkt. Het weer invullen van de betreffende vacatures met de daarbij behorende inwerktijd duurt vaak langer. Om dit adequaat op te vangen, heeft SON een zogenaamde sponscapaciteit, om dit risico tot op zekere hoogte op te kunnen vangen. Er zouden financiële risico's kunnen optreden, als SON voor een deel van haar activiteiten Vennootschapsbelasting moet afdragen op de behaalde 'winst'. SON is in de huidige situatie voor haar activiteiten vrijgesteld van vennootschapsbelasting. De begroting 2027 en het meerjarenperspectief laten een sluitende begroting zien. Het algemeen bestuur heeft besloten de algemene reserve in 2026 af te bouwen naar een weerstandsniveau van 1,4 (niveau 'voldoende'). Daarnaast wordt voor 2026 een positief saldo van baten en lasten verwacht van € 31,000 en voor 2027 € 0. Hierdoor zal het weerstandsvermogen naar verwachting op € 1.786.800 uitkomen, bij een weerstandsratio van 1,56 (niveau 'ruim voldoende').	
Gemeentelijk Belasting Kantoor Twente Hengelo	Gemeenschappelijke regeling met Almelo, Borne, Enschede, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Twenterand, Berkelland en Bronckhorst 1 bestuurder lid AB Lid DB (positie delen met Borne, Losser en Oldenzaal).	Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.
Financiële risico's	Het GBT heeft geen buffers om grote financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Eventuele tegenvallers worden naar rato verdeeld over de gemeenten. Uit de risicoanalyse blijkt dat de financiële risico's beperkt zijn.	
Openbaar Lichaam Crematoria Twente / Crematoria Twente-Oost Nederland BV Enschede	Gemeenschappelijke regeling van 11 gemeenten met een Besloten Vennootschap als onderdeel. Lid AB	Gemeenschappelijke regeling, met openbaar lichaam gevestigd te Enschede. In stand houden en exploiteren van crematoria in Almelo, Borne, Enschede en Oldenzaal. Er is een aparte BV opgericht om dividenduitkering mogelijk te maken. OLCT heeft in haar begroting 2027 het dividend meerjarig opgenomen. Hiermee kan de dividenduitkering door gemeenten als structurele inkomstenbron worden meegenomen in hun begrotingen in plaats van incidenteel.
Financiële risico's	De bedrijfsrisico's zijn grotendeels afgedekt door procedures en verzekeringen.	
Omgevingsdienst Twente (ODT) Almelo	Gemeenschappelijke Regeling met 14 Twentse gemeenten en provincie Overijssel.	De Omgevingsdienst Twente geeft uitvoering aan de verplichte basistaken op grond van artikel 18.22. Omgevingswet. De verplichte basistaken staan vastgesteld in artikel 13.12. van het Omgevingsbesluit. Het betreft in hoofdzaak activiteiten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden dient voldaan te

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
	Lid AB (+ plv)	worden aan vastgestelde normen (de kwaliteitscriteria 3.0). De begroting 2027 is opgesteld met inachtneming van de ontwerpbegroting van de ODT 2027. Deze begroting is opgesteld, aan de hand van het aantal benodigde (productieve) uren per deelnemer, gebaseerd op de regionaal vastgestelde ambities omtrent de VTH samenwerking. Er wordt uitgegaan van één integraal uurtarief, waarbij het totaal van de exploitatiebegroting wordt gedeeld door het totaal aantal productieve uren. Op basis van de door de ODT daadwerkelijk gemaakte uren wordt aan het einde van het jaar per deelnemer afgerekend. Na deze individuele afrekening vindt bij overschotten of tekorten nog een collectieve afrekening plaats op basis van het percentage van de deelnemersbijdrage. Bij het financieel vertalen van producten en uren wordt uitgegaan van een productiviteit van 1360 uur per fte op jaarbasis. Het uurtarief is harder gestegen dan verwacht. De deelnemersbijdrage is daarom € 19.560 hoger uitgevallen dan was verwacht in de meerjarenbegroting 2026 (€ 1.061.560 in plaats van. € 1.042.000). Dit komt door een hoger dan verwachte stijging van het uurtarief door indexaties en toevoeging woonwerk vergoeding. Daarnaast is er een schattingspost opgenomen van € 1.418.000 om verwachte overschrijdingen op het programma advies op te vangen. Hiervoor is gekozen omdat hiervoor benodigde extra capaciteit aangetrokken kan worden zonder invloed te hebben op de deelnemersbijdrage. Verwacht wordt dat mogelijke extra kosten, verrekend kunnen worden met een positief resultaat.
Financiële risico's	Het financiële risico is gering.	
Euregio <i>Enschede/Gronau</i>	Samenwerkingsverband van 104 Duitse en 26 Nederlandse gemeenten. 2 leden gemeenteraad zijn lid van het AB. 1 lid gemeenteraad is lid van Euregioraad Vertegenwoordiging is politiek gerelateerd.	EUREGIO is geen verbonden partij in de zin van de Wet Gemeenschappelijke regelingen, maar is een openbaar lichaam. Dit betekent dat voor EUREGIO niet de verplichtingen gelden ten aanzien van bijvoorbeeld de verzending van de begroting aan de deelnemende gemeenten. Voor de begroting 2027 betekent dit, dat deze pas wordt vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van EUREGIO in januari 2027. Het jaar 2025 sloot met een overschot van circa € 137.000, waar eerder een positief resultaat van circa € 70.000 verwacht werd. Ook in 2026 wordt een overschot verwacht. Op de middellange termijn worden verslechterde resultaten verwacht. Hiervoor staat echter een toereikende egaliseriereserve ter beschikking. De ledenbijdrage is € 0,29 per inwoner. Alle activiteiten van de EUREGIO blijven de komende jaren, in overeenstemming met de "Strategie EUREGIO 2023", in het teken staan van de overkoepelende thema's "digitalisering, demografische verandering, overdracht van kennis en klimaatadaptatie/klimaatmigratie.
Financiële risico's	Niet van toepassing.	

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Recreatieschap Twente Wierden	Gemeenschappelijke Regeling van 14 Twentse gemeenten. Lid Bestuur	Het Recreatieschap Twente fungeert als uitvoeringsorganisatie van veertien Twentse gemeenten. Het is verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van de recreatiegebieden Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld. Daarnaast verzorgt het Recreatieschap het onderhoud van recreatieve fietspaden en routenetwerken voor inwoners en bezoekers van Twente. Ook fungeert het Recreatieschap Twente als doorstroomportaal voor de subsidie, die door 14 Twentse gemeenten beschikbaar wordt gesteld aan Twente Marketing. Zij beheren en verdelen deze middelen volgens de vastgestelde afspraken, zonder zelf invloed uit te oefenen op de inzet of besteding ervan. Deze rol is puur faciliterend: zij zorgen ervoor dat de toegekende subsidies op een correcte en efficiënte manier worden doorgestuurd naar Twente Marketing, zodat zij de regiopromotie optimaal kunnen uitvoeren. <u>Speerpunten voor het begrotingsjaar 2027 zijn:</u> Recreatieparken Twente: 1. Instandhouding en verbetering van basisvoorzieningen: zorgdragen voor goed onderhouden faciliteiten, zoals sanitaire voorzieningen, paden en parkeerplaatsen om een veilige en aangename omgeving voor bezoekers te garanderen. 2. Meer bezoekers trekken naar de parken door het aanbieden van steeds meer jaarrond voorzieningen en gerichte marketing en promotie. 3. Nieuw toiletgebouw op Het Lageveld. 4. Duurzaam investeren. 5. Doorontwikkeling en meer beleving Het Rutbeek: meer speelnatuur en een sterker aanbod voor gezinnen en kinderen. Routenetwerken Twente: 1. Hoogwaardig beheer- en kwaliteitsverbetering met als doel een schoon, veilig, toegankelijk en aantrekkelijk netwerk dat een optimale beleving biedt. 2. Uniforme, actuele en gebruiksvriendelijke bewegwijzering. 3. Samenwerking met gemeenten, ondernemers, vrijwilligers en gemeenschappen om de kwaliteit, betrokkenheid en economische impact te versterken. 4. Zorg voor natuur, landschap en duurzaamheid. 5. Doelgerichte promotie en beleving: krachtige, samenhangende marketing- en beleavingsstrategie, waarin de unieke kwaliteiten van Twente centraal staan. 6. Juridische duidelijkheid en financieel duurzame organisatie (focus op MTB), zodat er een toekomstbestendige balans is tussen juridische beheersbaarheid, aansprakelijkheid en kosten. 7. Centrale huisvesting en werkplaats op Het Lageveld: door alle functies op één plek te bundelen, van logistiek tot productie en opslag, wordt de

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
		samenwerking versterkt, verbetert de kwaliteit en worden de doorlooptijden verkort.
Financiële risico's	De weerstandsratio moet zich in de bandbreedte bevinden van 0,8 en 1,0. De ratio in 2026 komt uit op 1. Structurele tegenvallers kunnen worden opgevangen, omdat er structurele ruimte is binnen de begroting. Het financiële risico is gering.	

Vennootschappen en coöperaties

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Twence Holding BV <i>Hengelo</i>	Besloten Vennootschap als onderdeel van een holding Aandeelhouderschap Percentage aandelen: 3,77%	Het vanuit de zorgtaak van deelnemende overheden beheren en exploiteren van milieuvoorzieningen en het verlenen van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen en het bewerken en verwerken van huishoudelijk en bedrijfsafval in het bijzonder. Het produceren en leveren van (duurzame) energie en secundaire grondstoffen en daarmee bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Haaksbergen. Recente ontwikkelingen: Twence werkt verder aan het bijdragen aan het provinciaal warmtenetwerk. Het geproduceerde biogas wordt opgewaardeerd naar groen gas. Er gaat een grote upgrade plaatsvinden van turbinelijn 3.
Financiële risico's	Twence blijft investeren in nieuwe technologieën en uitbreidingen van de huidige technologieën, waarvoor grote bedragen benodigd zijn, waarbij de gemeenten uiteraard de beslissers zijn. Dit kan leiden tot, tijdelijk, lagere dividenduitkeringen. Bij tegenvallende bedrijfsresultaten, waarin de energieopbrengsten cruciaal zijn, zal ook de dividenduitkering lager uitvallen.	
Twente Milieu NV <i>Hengelo</i>	Naamloze Vennootschap Aandeelhouderschap Percentage aandelen: 4,8 %	Sinds 2018 voert Twente Milieu het onderhoud uit in de openbare ruimte. Sinds 2019 is Twente Milieu ook verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijk afval. De gemeenten Almelo, Berkelland, Borne, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Wierden en Haaksbergen zijn samen 100% aandeelhouder. Recente ontwikkelingen: Twente Milieu werkt aan het verder verduurzamen van haar werkzaamheden. Daarnaast is zij bezig met het afbouwen van de flexibele schil en meer medewerkers in vaste dienst nemen. In 2027 wordt een nieuwe meerjarenstrategie opgesteld.
Financiële risico's	Twente Milieu kent een stabiele positieve meerjarenbegroting. Hierin wordt aangegeven dat de kans dat er zich financiële risico's zullen manifesteren als relatief klein moet worden betiteld. Mogelijk ontstaat er enige druk op de solvabiliteit. De meeste input wordt daarbij verwacht van de effecten van stijgende olieprijs en in de toekomst mogelijk oplopende pensioenlasten als gevolg van de vergrijzing.	

Verbonden partij	Vorm/ zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Bank Nederlandse Gemeenten 's-Gravenhage	Naamloze Vennootschap Aandeelhouderschap Percentage aandelen: 0,065%	Bank van en voor overheden en instellingen die het maatschappelijk belang behartigen. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner. Klanten van de BNG zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en nut.
Financiële risico's	De financiële risico's die we lopen bij de BNG worden als nihil beschouwd.	
Enexis Holding NV 's-Hertogenbosch	Naamloze Vennootschap Aandeelhouderschap Percentage aandelen: 0,014%	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. Het belang van deelneming is, behartigen van het publieke belang van een betrouwbaar en continu transport van nutsvoorziening tegen de laagst mogelijke prijs. Partijen: 6 provinciale en 130 gemeentelijke aandeelhouders.
Financiële risico's	Het financiële risico bij Enexis is zeer gering, omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen, wat 10% boven de wettelijke eis ligt.	

Stichtingen en verenigingen

Verbonden partij	Vorm/ Zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Groot Scholtenhagen Haaksbergen	Stichting Collegelid is voorzitter	Sport- en recreatiepark Groot Scholtenhagen is ontstaan door een schenking van textielfabrikant Jordaan van een gedeelte van zijn grondbezit aan de gemeenschap van Haaksbergen. De schenking dient bij te dragen aan de mogelijkheden tot ontspanning en recreatie voor de bevolking van Haaksbergen. Stichting Groot Scholtenhagen is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het gehele sport- en recreatiepark, dat onder meer bestaat uit sportvelden, fiets- en wandelpaden, park- en bosplantsoenen, kinderboerderij en monumenten. De stichting draagt op deze wijze bij aan de realisatie van beleidsdoelen op verschillende beleidsterreinen, zoals sport, kunst en cultuur en recreatie en toerisme.
Financiële risico's	Het park is met een legaat aan de gemeente geschonken. Voor het beheer daarvan is Stichting Groot Scholtenhagen opgericht. Als de leden van de stichting stoppen en de stichting het beheer niet meer op zorgvuldige wijze kan uitvoeren, valt de verantwoordelijkheid voor het beheer terug aan de gemeente.	
Stichting Wsw Haaksbergen Haaksbergen	Stichting	Doelstelling: het namens de gemeente Haaksbergen bieden van formeel werkgeverschap aan werknemers (artikel 2, eerste lid van de Wet sociale werkvoorziening, de Wsw-

Verbonden partij	Vorm/ Zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
	Gemeente- secretaris is bestuurslid.	medewerkers), die in de gemeente Haaksbergen wonen en voorheen werkzaam waren bij het inmiddels ontmantelde Wsw-bedrijf Hameland. Het formeel werkgeverschap wordt ook geboden voor een aantal Wsw-medewerkers, niet woonachtig in Haaksbergen en destijds werkzaam bij het inmiddels ontmantelde Wsw-bedrijf Hameland. Voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening is een overeenkomst met een door de gemeente aangewezen SW-bedrijf (SWB te Hengelo) gesloten.
Financiële risico's	Niet van toepassing.	

Overige regelingen/samenwerkingsverbanden

Verbonden partij	Vorm/ Zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Gemeenschap- pelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo	Gemeenschappelijke regeling met Borne en Hengelo, waarbij Hengelo als centrumgemeente is aangewezen. Eens per kwartaal een bestuurlijk overleg met de bestuurders van de deelnemende gemeenten.	Namens de colleges van Borne en Haaksbergen is, de als centrumgemeente aangewezen gemeente Hengelo, de Uitvoeringsorganisatie van de bevoegdheden van de Participatiewet en aanverwante wetten en regelgeving, met uitzondering van de (beleidsmatige) bevoegdheden. Laatstgenoemde bevoegdheden blijven aan de afzonderlijke raden en colleges. De omschrijving van de uitvoeringsbevoegdheden is opgenomen in vastgestelde Mandaatbesluiten samenwerking sociale zaken Borne en Hengelo en Haaksbergen en Hengelo. Exacte omschrijving van werkzaamheden die de centrumgemeente Hengelo voor Haaksbergen uitvoert, zijn omschreven in de vastgestelde Dienst-verleningsovereenkomst Hengelo – Haaksbergen. Ontwikkelingen: Het klantenbestand van de klantmanagers verandert door onder andere de toename van (multi)problematiek en statushouders. Daardoor verandert de complexiteit van trajecten voor re-integratie en arbeidsontwikkeling. Dat vraagt meer van de begeleiding en coaching in de terugkeer naar (regulier) werk.
Centrumge- meenteregeling samenwerking I&IT Hengelo	Gemeenschappelijke regeling met Borne, Hengelo, Oldenzaal en het openbaar lichaam SWB Midden Twente, waarbij Hengelo als centrumgemeente is aangewezen.	In 2022 is Haaksbergen met centrumgemeente Hengelo en mede-deelnemers Oldenzaal en SWB Midden-Twente een samenwerking aangegaan, waarbij het beheer van ICT bij de gemeente Hengelo is ondergebracht. In 2026 is de centrumgemeenteregeling gewijzigd vanwege de toetreding van de gemeente Borne en het (juridisch) faciliteren van de af te nemen optie dienstverlening op het gebied van informatiemanagement. De beleidsbepalende bevoegdheden en het recht om financiële kaders te stellen, berusten bij de individuele deelnemers.
Financiële risico's	Met de ICT-transitie naar de gemeente Hengelo is de kans op een groot cyberincident gereduceerd. De aansprakelijkheid van partijen jegens elkaar voor schade is per kalenderjaar beperkt tot maximaal 50% van het bedrag van de jaarlijks te betalen vergoeding voor te verrichten werkzaamheden. In de paragraaf	

Verbonden partij	Vorm/ Zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
	weerstandsvermogen en risicobeheersing in de Begroting 2027 reserveren we voor de uitval van applicaties in verband met een cyberaanval een bedrag van € 980.000 (financieel gevolg € 4.900.000 x incidentie 20%).	
Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOK – SES) <i>Per juli 2021</i>	Bestuurs overeenkomst tussen de Twentse gemeenten met uitzondering van Twenterand Bestuurlijk overleg Vertegenwoordiging in Stg. Twenteboard is getrapt. Haaksbergen in cluster met Borne, Hengelo en Hof van Twente	Deze bestuursovereenkomst beschrijft de samenwerking tussen de Twentse gemeenten voor het versterken, verbreden en uitzetten van een gezamenlijke koers van en voor de sociaal economische structuur van Twente. In het bestuurlijk overleg wordt gezamenlijk de inbreng in het bestuur van de Stichting Twenteboard voorbereid, afgestemd en teruggekoppeld. Daarnaast wordt overleg gevoerd en afgestemd over het lobbyen van de gemeenten bij provincie, Rijk, Europese Unie en andere (semi)overheden en haar organisaties ten behoeve van de sociaal economische structuurversterking en andere door het bestuurlijk overleg gekozen onderwerpen. Twenteboard Development is de uitvoeringsorganisatie van Twenteboard. Zij (mede)financiert projecten op basis van de investeringsagenda Agenda voor Twente. Deze heeft een looptijd tot en met 2027. Middelen van de Regiodeal (2023-2028) met het Rijk worden beheerd door de provincie Overijssel. Op deze middelen maakt de Twenteboard met subsidieaanvragen aanspraak.
Financiële risico's	In de overeenkomst is vastgelegd dat bij de start van de bestuursovereenkomst t/m het jaar 2022 elke gemeente een bedrag van € 9,01 per inwoner per jaar beschikbaar stelt. Met dit bedrag wordt mede in de kosten van de Twenteboard Development (personeel, huisvesting, materieel, etc.) voorzien. Dit bedrag wordt geïndexeerd. De afspraak is verder dat gemeenten zich ten opzichte van elkaar verbinden zich in te spannen de besluiten, die over de financiële inbreng worden gemaakt, na te komen.	

Kengetallen verbonden partijen

(bedragen x € 1.000)

Naam verbonden partij*	Eigen Vermogen 01-01-2027	Vreemd Vermogen 01-01-2027	Eigen Vermogen 31-12-2027	Vreemd Vermogen 31-12-2027	Verwacht resultaat 2027
Samen Twente	3.447	20.923	3.455	18.820	0
Veiligheidsregio Twente	3.038	84.051	3.308	83.781	0
Stadsbank Oost Nederland	2.347	7.098	1.787	8.296	0
Gemeentelijk Belasting Kantoor Twente	826	7.582	846	9.524	0
Openbaar Lichaam Crematoria Twente	2.573	0	2.398	0	50
Omgevingsdienst Twente (ODT)	902	2.607	902	2.327	0
Recreatieschap Twente	2.419	4.763	2.374	5.126	0
Euregio	2.611	39.482	2.669	39.424	0
Twence Holding BV	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Twente Milieu NV	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Bank Nederlandse Gemeenten	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.

Enexis NV	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Stichting Groot Scholtenhagen	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Stichting Wsw Haaksbergen	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
GR samenwerking sociale zaken	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
ICT Hengelo	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Sociaal Economische Structuurversterking	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bijdragen aan verbonden partijen

(bedragen x € 1.000)

Naam verbonden partij	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Samen Twente	1.590	1.635	1.771
Veiligheidsregio Twente	1.924	1.967	2.037
Stadsbank Oost Nederland	167	170	180
Gemeentelijk Belasting Kantoor (GBT)	736	737	722
Openbaar Lichaam Crematoria Twente	0	0	0
Omgevingsdienst Twente (ODT)	744	1.023	1.062
Recreatieschap Twente	215	162	166
Euregio	7	7	7
Twence Holding BV	0	0	0
Twente Milieu NV	3.288	3.714	3.837
Bank Nederlandse Gemeenten	0	0	0
Enexis NV	0	0	0
Stichting Groot Scholtenhagen	352	374	374
Stichting Wsw Haaksbergen	2.033	2.253	2.192
GR samenwerking sociale zaken	1.770	1.779	1.875
ICT Hengelo	1.658	1.810	1.795
Sociaal Economische Structuurversterking	0	267	275
Totaal	14.484	15.631	16.310

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

De basis voor het gemeentelijk grondbeleid is vastgelegd in de “Nota grondbeleid 2025”. Deze is op 17 oktober 2025 vastgesteld door uw raad.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor provincies en gemeenten is opgenomen welke gegevens in de paragraaf grondbeleid moeten worden vermeld. Daarnaast heeft de rekenkamercommissie in het rapport “Bezint eer ge begint” over het grondbeleid van de gemeente Haaksbergen een aantal aanbevelingen gedaan, om de informatiewaarde te verbeteren. Deze aanbevelingen zijn, voor zover mogelijk, in de paragraaf grondbeleid opgenomen.

Tussenactualisatie grondexploitaties voor Begroting 2027

De regels van de BBV verplichten de gemeente jaarlijks de grondexploitaties te actualiseren. Bij deze actualisaties worden de nieuwe ontwikkelingen verwerkt, welke gevolgen kunnen hebben voor de planning, het programma en verwachte resultaat. Ook wordt aandacht geschonken aan de risico's en eventuele voorzieningen, die daarvoor moeten worden getroffen. Voor de Begroting 2027 hebben wij de grondexploitaties tussentijds geactualiseerd. De grondexploitaties zijn jaaroverschrijdend en over de looptijd van de grondexploitaties leiden de daarin geboekte en nog te realiseren kosten en opbrengsten tot een bepaald verwacht eindresultaat.

Overzicht complexen

Per augustus 2026 telt het grondbedrijf vier actuele complexen:

- Marktplan (centrumontwikkeling; looptijd tot en met 2030);
- Brem 5 (woningbouw; looptijd tot en met 2026);
- Buurse De Noor Oost (woningbouw; looptijd tot en met 2029);
- Stepelerveld fase II (bedrijventerrein; looptijd tot en met 2035).

Stand van zaken projecten

Marktplan

Op 28 november 2024 is het bestemmingsplan “Haaksbergen centrum, partiële herziening Marktplan” vastgesteld. Tegen dit besluit zijn acht beroepen ingesteld. De grondexploitatie Marktplan is exclusief de ontwikkeling van De Bron. In 2024 is met de ontwikkelaars een koop- en realisatieovereenkomst opgesteld. Op basis van die overeenkomst is ook de grondexploitatie geactualiseerd. Verdere afronding van deze ontwikkeling is afhankelijk van de beroepsprocedure bij de Raad van State tegen het bestemmingsplan.

Brem 5

In 2025 hebben we een ontwikkelaar geselecteerd om deze locatie te ontwikkelen. Wij hebben een koopovereenkomst opgesteld met deze ontwikkelaar. Nu de ontwikkelaar beschikt over een onherroepelijke omgevingsvergunning voor de bouw van vijf woningen, vindt dit jaar de eigendomsoverdracht plaats. De grondexploitatie kan bij de Jaarrekening 2026 worden afgesloten. In 2026 start de ontwikkelaar met de bouwwerkzaamheden en het inrichten van de openbare ruimte (wadi).

Burse, De Noor Oost

De grondexploitatie is op 10 juli 2024 vastgesteld, gelijktijdig met de vaststelling van het bestemmingsplan. Tegen de vaststelling van het bestemmingsplan is beroep ingesteld bij de Raad van State. Indien het besluit bij de Raad van State in stand blijft, starten we met de voorbereidingen om deze locatie bouwrijp te maken en de gronden te verkopen.

Stepelerveld fase II

Nadat uw raad de grondexploitatie heeft vastgesteld, en voordat het voorkeursrecht is gevestigd, heeft een ontwikkelaar de gronden met opstallen in het plangebied Stepelerveld fase II aangekocht. Een deel van de gronden is inmiddels eigendom van deze ontwikkelaar. Op basis van afspraken in de intentieovereenkomsten onderzoeken we samen met de ontwikkelaar de mogelijkheid voor de ontwikkeling van Stepelerveldfase II.

Parameters

Per 1 januari 2026 zijn de grondexploitaties geactualiseerd. Voor de fasering is rekening gehouden met de volgende parameters. De rente is vastgesteld door het cluster Financiën en de parameters zijn gebaseerd op de Metafoor Outlook 2026.

Parameters	2026	2027	2028	2029 e.v.
Kostenstijging GWW	3,50%	3,00%	3,00%	2,00%
Kostenstijging plankosten	4,50%	3,00%	3,00%	2,00%
Opbrengstenstijging woningbouw	3,50%	2,00%	2,00%	2,00%
Opbrengstenstijging bedrijventerrein	3,00%	3,00%	3,00%	2,00%
Rente	1,18%	1,18%	1,18%	1,18%
Disconteringsvoet	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

Eindwaarde zonder winstneming

In 2026 heeft de gemeente vier actieve grondexploitaties. Onderstaande tabel geeft allereerst aan wat de eindwaarde van de grondexploitaties is. Deze saldi zijn opgesteld exclusief de (volgens het BBV verplichte) eventuele winstneming van 2025, maar inclusief eerder gerealiseerde winstnemingen.

Het onderstaande overzicht toont het geraamde planresultaat bij de afsluiting van de grondexploitatie. Dit resultaat is contant gemaakt per 1 januari 2026; de eindwaarde is volgens BBV-regelgeving berekend tegen een discontovoet van 2%.

Exploitatieresultaat	EW	NCW	Afsluiting
Marktplan	€ -2.622.771	€ -2.375.524	2030
Brem 5	€ -50.091	€ -49.109	2026
Burse de Noor Oost	€ 12.139	€ 11.215	2029
Stepelerveld fase II	€ 1.281.847	€ 1.051.561	2035
Totaal	€ -1.378.876	€ -1.361.858	

Tussentijdse winstneming

Het BBV schrijft voor dat winst moet worden genomen, wanneer daar voldoende zekerheid over bestaat. Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe, dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen. Hierbij dient de Percentage Of Completion methode (POC-methode) te worden gevolgd.

Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

- het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
- de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
- (een gedeelte van de) kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

Op dit moment worden voor twee grondexploitaties positieve resultaten geprognosticeerd: Burse, De Noor Oost en Stepelerveld fase II. Voor beide grondexploitaties bedraagt de winstneming echter € 0, omdat nog niet aan alle hierboven genoemde voorwaarden is voldaan (er heeft namelijk nog geen grondverkoop plaatsgevonden).

Exploitatieresultaat	Winstneming
Marktplan	€ -
Brem 5	€ -
Buurse De Noor Oost	€ -
Stepelerveld fase II	€ -
Totaal	€ -

Voorzieningen

Volgens de richtlijnen van het BBV moet een voorziening worden getroffen voor grondexploitaties, die een voorgerecalculeerd tekort laten zien (voorziening ter hoogte van het voorgerecalculeerd tekort). Op basis van de jaarlijkse actualisatie van de grondexploitatie wordt de hoogte van de voorziening herijkt.

Op dit moment hebben twee grondexploitaties een voorzien tekort: Marktplan en Brem 5. De voorzieningen zijn gebaseerd op de eindwaarde van deze grondexploitaties. Samen leiden deze tekorten per 1 januari 2026 tot een verliesvoorziening van € 2.672.862. Voor de grondexploitatie Stepelerveld is de verwachting dat in een later stadium een verliesvoorziening moet worden gevormd. In deze fase van de grondexploitatie kan de verliesvoorziening conform BBV voorschriften nog niet worden gevormd, omdat toekomstige kosten in deze fase nog onvoldoende zeker zijn.

Verliesvoorziening	Per 31-12-2025
Marktplan	€ -2.622.771
Brem 5	€ -50.091
Stepelerveld fase II	
Totaal	€ -2.672.862

Meerjarenperspectief

Het exploitatieresultaat op eindwaarde heeft de volgende uitwerking uitgezet in de tijd:

sluiting grondexploitaties	2026	2027	2028	2029	2030	2035
Marktplan					€ -2.622.771	
Brem 5	€ -50.091					
Buurse de Noor Oost				€ 12.139		
Stepelerveld fase II						€ 1.281.847
Totaal	€ -50.091	€ -	€ -	€ 12.139	€ -2.622.771	€ 1.281.847
Inzet verliesvoorziening	€ 50.091	€ -		€ -	€ 2.622.771	€ -1.281.847
Resultaat na inzet voorziening	€ -	€ -	€ -	€ 12.139	€ -	€ -

Weerstandsvermogen

De IFLO-norm is door het Ministerie van Binnenlandse Zaken opgesteld om de weerstandscapaciteit te bepalen. De IFLO-norm relateert de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit aan de boekwaarden van de grondexploitaties (10%), de nog te maken kosten (10%) en de opgenomen voorziening. De verwachtingswaarde is 50%, omdat niet alle risico's zich gelijktijdig voor zullen doen. De weerstandscapaciteit per grondexploitatie is als volgt geraamd:

Grondexploitatie	Boekwaarde 31-12-2025	Verwachte kosten	Voorzieningen	Totaal voor risico	Risico obv IFLO norm (10% totaal)	50% IFLO-norm
Marktplan	€ 2.739.197	€ 1.036.802	€ -2.622.771	€ 1.153.228	€ 115.323	€ 57.661
Brem 5	€ 459.369	€ 15.000	€ -50.091	€ 424.278	€ 42.428	€ 21.214
Buurse de Noor Oost	€ 9.986	€ 296.562	€ 0	€ 306.549	€ 30.655	€ 15.327
Stepelerveld fase II	€ 4.722	€ 12.489.354	€ -	€ 12.494.076	€ 1.249.408	€ 624.704
Totaal	€ 3.213.275	€ 13.837.718	€ -2.672.862	€ 14.378.131	€ 1.437.813	€ 718.907

Gelet op de onzekerheden in de grondexploitatie van Marktplan, zoals met name de langlopende juridische procedures, wordt dit risico te laag berekend met deze systematiek. Afhankelijk van de voortgang van de juridische procedures kan dit flink extra kosten met zich meebrengen, ook kan het zijn dat wij de koopprijs later ontvangen. Daarom is het risico verhoogd met € 325.000 tot een totaal van € 1.043.907.

Paragraaf Openbaarheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Deze wet heeft als doel de toegankelijkheid en transparantie van overheidsinformatie te vergroten. De wet voorziet in twee vormen van openbaarmaking: passieve openbaarmaking, waarbij wij overheidsinformatie op verzoek van inwoners of bedrijven verstrekken, en actieve openbaarmaking, waarbij wij uit eigen beweging, zonder dat hierom is gevraagd, informatie openbaar maken.

Ingevolge de Woo hebben wij een contactpersoon aangesteld voor vragen die zien op de Woo. Men kan hier terecht via onze website, de balie in het gemeentehuis en ons klantcontactcentrum. Wij vinden het belangrijk dat men gemakkelijk een Woo-verzoek kan doen. Ten tijde van het schrijven van deze paragraaf is de functie van Woo-coördinator vacant. De Woo-coördinator coördineert de actieve en passieve openbaarmaking. Als een Woo-verzoek binnenkomt, zorgt de Woo-coördinator dat deze bij de juiste medewerkers terechtkomt. Daarnaast draagt de Woo-coördinator zorg voor trainingen die zien op bewustwording van openbare informatie.

Passieve openbaarmaking

In 2027 blijven we uitvoering geven aan de wettelijke taken, die voortvloeien uit de Woo. We zetten in op een zorgvuldige en tijdige behandeling van Woo-verzoeken en verdere professionalisering van het (interne) werkproces.

Actieve openbaarmaking

De Woo verplicht ons tot actieve openbaarmaking van 17 informatiecategorieën. De openbaarmaking hiervan wordt gefaseerd, na koninklijk besluit, gedaan. Sinds 1 november 2024 zijn wij verplicht vier van die informatiecategorieën openbaar te maken. Hier voldoen wij aan. Via de Woo-pagina op onze gemeentelijke website is de informatie beschikbaar. Wij volgen de ontwikkelingen vanuit het Rijk en treffen waar mogelijk voorbereidende maatregelen voor de verdere implementatie van actieve openbaarmaking.

Paragraaf Taakstellingen en reserveringen

Taakstellingen

Bij de behandeling van de Begroting 2026-2029 zijn diverse taakstellingen opgenomen, om tot een structureel sluitende begroting te komen. Deze taakstellingen vormen een mix van inkomstenverhoging, versoering en efficiëntie in samenwerking en organisatie. Ze zijn noodzakelijk om als Haaksbergen bestuurlijk zelfstandig, financieel gezond en maatschappelijk veerkrachtig te blijven in het licht van het zogeheten “ravijnjaar”, waarin de rijksbijdrage aan gemeenten substantieel daalt. In 2026 is uitvoering gegeven aan de verschillende taakstellingen. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de verschillende pakketten en de voortgang.

Strategie en doelstelling

De Taakstellingen in de Kadernota 2026 zijn onderverdeeld in drie pakketten: het basispakket, het basispluspakket en het toekomstbestendig pakket. Deze pakketten verschillen in zwaarte en reikwijdte, maar hebben allen hetzelfde doel: het versterken van de financiële positie van de gemeente. Gezamenlijk leveren deze een structurele besparing op van circa € 3.400.000. Deze maatregelen zijn zorgvuldig afgewogen, om de impact op de dienstverlening en leefbaarheid in Haaksbergen te minimaliseren.

Pakketten:

Het basispakket bevat maatregelen die noodzakelijk zijn om de begroting sluitend te krijgen. Deze maatregelen zijn ingrijpend voor inwoners en organisaties, maar leveren stabiele inkomsten en directe besparingen op.

Het basispluspakket gaat verder dan het basispakket en bevat maatregelen die zichtbaarder ingrijpen in de leefomgeving. Dit raakt meer voorzieningen en gebruikers, maar creëert tegelijkertijd extra financiële ruimte.

Het toekomstbestendige pakket bevat de meest ingrijpende maatregelen, vooral in het Sociaal Domein en voor cultuur. De gevolgen voor inwoners en instellingen zijn aanzienlijk, maar het pakket levert een duurzaam sluitende begroting op.

Pakket	Omschrijving	Oorspronkelijk taakstelling	Taakstelling gerealiseerd/ opeglost	Taakstelling in uitvoering
Basispakket	Bezuinigingen zonder maatschappelijke impact	905.100	563.900	341.200
Basispluspakket	Aanvullende bezuinigingen met beperkte impact	413.700	203.700	210.000
Toekomstbestendig pakket	Maatregelen om noodzakelijke investeringen te dekken	2.074.070	1.980.230	93.840
Totaal structureel		3.392.870	2.747.830	645.040

In bijlage 7 is een lijst opgenomen met de specifieke ombuigmaatregelen per pakket en de stand van zaken van de maatregelen.

Monitoring en bijsturing

De voortgang van de taakstelling wordt periodiek gemonitord en geëvalueerd. Indien nodig worden aanvullende maatregelen getroffen, om de financiële doelstellingen te behalen en de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening te waarborgen.

Totaaloverzicht baten en lasten per programma

In onderstaand overzicht vindt u voor de Begroting 2027-2030, in één overzicht, de baten en lasten en toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, inclusief de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Dit is conform artikel 8 van het BBV. Als gevolg daarvan wijken de totalen van programma 0 en programma 3 af van de totalen, die in het hoofdstuk 'Financiële begroting per taakveld' zijn gepresenteerd.

Prog.	Omschrijving programma	Werkelijk 2025	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten							
0	Bestuur en Ondersteuning	4.210	3.426	4.038	6.005	7.642	9.809
1	Veiligheid	2.754	2.677	2.959	2.859	2.859	2.859
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	4.330	4.549	4.763	4.957	4.823	4.867
3	Economie	1.034	1.238	1.189	1.189	1.069	1.069
4	Onderwijs	2.668	2.964	3.473	3.376	3.427	3.500
5	Sport, cultuur en recreatie	6.253	6.084	6.096	5.325	5.181	5.170
6	Sociaal domein	37.745	38.096	38.747	37.911	34.847	34.838
7	Volksgezondheid en milieu	8.890	9.125	8.844	8.826	8.874	8.893
8	Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	4.394	4.597	3.598	3.596	3.594	3.549
0.7	Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
0.4	Overhead	12.463	14.302	13.896	13.915	13.914	13.917
0.9	Vennootschapsbelasting	109	23	23	23	23	23
	Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten		84.851	87.082	87.627	87.982	86.253	88.495
Baten							
0	Bestuur en Ondersteuning	937	818	746	721	656	636
1	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	254	271	94	94	94	94
3	Economie	182	189	194	194	194	194
4	Onderwijs	522	407	458	458	491	510
5	Sport, cultuur en recreatie	1.656	942	723	723	713	713
6	Sociaal domein	11.485	11.571	10.594	10.617	9.182	9.175
7	Volksgezondheid en milieu	8.008	7.842	7.786	7.763	7.762	7.761
8	Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	2.083	806	806	806	806	706
	Algemene dekkingsmiddelen	63.780	63.683	66.056	66.266	66.524	68.674
0.4	Overhead	442	258	9	9	9	9
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
	Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten		89.349	86.788	87.466	87.650	86.429	88.470
Totaal saldo Baten en lasten		4.497	-294	-161	-332	176	-25
0.10	Storting in Reserves	9.095	16.504	114	414	414	414
0.10	Onttrekking aan reserves	9.779	18.094	678	287	28	28
Saldo reserves		684	1.589	564	-128	-386	-386
Resultaat		5.181	1.295	403	-460	-210	-411

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

Financiële begroting per taakveld

In dit hoofdstuk wordt per programma een financiële toelichting gegeven op de afwijkingen tussen de Begroting 2027 en de gewijzigde Begroting 2026. In de gewijzigde Begroting 2026 is de Eerste bestuursrapportage 2026 verwerkt.

In de financiële overzichten is per programma en taakveld weergegeven, met welke bedrag de budgetten worden geïndexeerd en welke mutatie heeft plaatsgevonden op basis van de Kadernota 2027. Het saldo dat wordt toegelicht en de verschillenverklaring is opgenomen in de meest rechter kolom "Nog te verklaren".

0 Bestuur en ondersteuning

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten/ Lasten	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Index 2027	Mutaties kadernota	Nog te verklaren
0.1	Bestuur	Baten	0	0	0	0	0
0.1	Bestuur	Lasten	1.638	1.658	0	80	-60
	Bestuur - Totaal		-1.638	-1.658	0	-80	60
0.2	Burgerzaken	Baten	512	575	0	72	-10
0.2	Burgerzaken	Lasten	861	873	0	36	-25
	Burgerzaken - Totaal		-349	-298	0	36	15
0.3	Beheer overige gebouw en en gronden	Baten	85	88	0	4	0
0.3	Beheer overige gebouw en en gronden	Lasten	122	416	0	4	291
	Beheer overige gebouwen en gronden - Totaal		-37	-328	0	0	-291
0.4	Overhead	Baten	258	9	0	1	-251
0.4	Overhead	Lasten	14.302	13.896	0	845	-1.251
	Overhead - Totaal		-14.044	-13.887	0	-844	1.001
0.5	Treasury	Baten	585	476	0	0	-109
0.5	Treasury	Lasten	91	178	0	0	87
	Treasury - Totaal		494	298	0	0	-196
0.61	OZB w oningen	Baten	5.125	5.609	0	0	484
	OZB woningen - Totaal		5.125	5.609	0	0	484
0.62	OZB niet-w oningen	Baten	3.779	4.042	0	0	263
	OZB niet-woningen - Totaal		3.779	4.042	0	0	263
0.63	Parkeerbelasting	Baten	0	0	0	0	0
	Parkeerbelasting - Totaal		0	0	0	0	0
0.64	Belastingen overig	Baten	150	40	0	2	-112
0.64	Belastingen overig	Lasten	541	544	0	3	0
	Belastingen overig - Totaal		-391	-504	0	-1	-112
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	53.968	55.615	0	142	1.505
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Lasten	0	0	0	0	0
	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds - Totaal		53.968	55.615	0	142	1.505
0.8	Overige baten en lasten	Baten	21	22	0	1	0
0.8	Overige baten en lasten	Lasten	174	370	-450	-2.250	2.897
	Overige baten en lasten - Totaal		-152	-347	450	2.251	-2.897
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	Lasten	23	23	0	0	0
	Vennootschapsbelasting (VpB) - Totaal		-23	-22.500	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	Baten	18.094	678	0	-181	-17.235
0.10	Mutaties reserves	Lasten	16.504	114	0	0	-16.390
	Mutaties reserves - Totaal		1.589	564	0	-181	-845
	Totaal programma Bestuur en ondersteuning		48.322	49.083	450	1.323	-1.013

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

0.1 Bestuur

Toelichting op het saldo van € 60.000 (V)

Actualisatie wachtgelduitkeringen € 60.000 (V)

In 2026 heeft een actualisatie plaatsgevonden van de wachtgelduitkeringen. Dit heeft ertoe geleid dat in 2026 de begroting incidenteel was verhoogd met € 60.000.

0.2 Burgerzaken

Toelichting op het saldo van € 15.000 (V)

Referendum € 25.000 (V)

Voor het referendum zijn € 25.000 aan kosten gemaakt voor burgerzaken. Hiervoor is de begroting incidenteel verhoogd met € 43.000 in 2026. De overige € 18.000 aan kosten is benoemd onder 0.4 overhead, voor juridische en communicatie kosten.

Leges burgerlijke stand € 10.000 (N)

In 2026 waren de opbrengsten van de leges burgerlijke stand incidenteel verhoogd met € 10.000.

0.3 Beheer overige gebouwen

Toelichting op het saldo van € 291.000 (N)

Onderhoud maatschappelijk vastgoed € 175.000 (N)

Binnen het gemeentelijk vastgoed zijn diverse technische installaties en bouwkundige voorzieningen aan vervanging of herstel toe. Voor sporthal De Els is vervanging van de platdakbedekking noodzakelijk. In het gemeentehuis zijn onder meer het klokkencarrousel, de zonnewering en cv-pompen defect. Daarnaast zijn er problemen met dakgoten, lekkages en afvoersystemen.

Beleids capaciteit € 115.000 (N)

Om de ambities van de gemeente de komende jaren adequaat te kunnen realiseren, is beleids capaciteit noodzakelijk voor vastgoed. Op dit moment ligt de beschikbare formatie sterk op de uitvoering van projecten en werkzaamheden. Hierdoor ontstaat het risico dat ambities onvoldoende worden voorbereid, uitgewerkt en bestuurlijk vertaald naar uitvoerbare plannen. Voorgesteld wordt daarom voor de jaren 2027 en 2028 incidenteel extra capaciteit beschikbaar te stellen voor het beleidsterrein vastgoed (1 fte).

0.4 Overhead

Toelichting op het saldo van € 1.001.000 (V)

Aanvulling opleidingsbudget € 55.000 (N)

Zoals vastgesteld in de Kadernota 2026, wordt het opleidingsbudget structureel met € 55.000 verhoogd in 2027.

Uitkeringen voormalig personeel € 240.000 (V)

In 2026 is het begrote bedrag incidenteel verhoogd met € 240.000.

Salariskosten € 149.000 (V)

Zoals vastgesteld in de Kadernota 2026, waren de salariskosten incidenteel verhoogd in 2026 met € 149.000.

Maatregelen ter voorkoming van overlast asielzoekers € 50.000 (V)

Bij de Meicirculaire 2026 is eenmalig een bedrag ontvangen van € 50.000 voor maatregelen ter voorkoming van overlast door asielzoekers.

Uitkeringen personeelslasten € 250.000 (Neutraal)

Zowel de baten als de lasten zijn in 2026 incidenteel verhoogd met € 250.000.

Reiskostenvergoeding € 7.500 (N)

In deze begroting is de verhoging van de reiskostenvergoeding aangemerkt als autonome ontwikkeling. In 2026 is deze verhoging aangemerkt als incidentele verhoging van € 7.500 voor de maanden juli t/m december. Vanaf 2027 betekent dit een structurele verhoging van € 15.000.

Haaksbergen Ster(ke) in ontwikkeling € 100.000 (V)

Vanuit 2025 is € 100.000 overgeheveld naar 2026 voor het uitvoeren van het programma Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling.

Referendum € 18.500 (V)

Voor het referendum in 2026 zijn € 18.500 aan kosten gemaakt voor juridische zaken en communicatie. Hiervoor is de begroting incidenteel verhoogd met € 18.500 in 2026. De overige € 25.000 aan kosten zijn benoemd onder 0.2 Burgerzaken.

Juridische zaken € 25.000 (V)

In 2026 heeft een incidentele verhoging van de juridische kosten plaatsgevonden van in totaal € 25.000.

Informatiemanagement € 400.000 (V)

Zoals vastgesteld in Kadernota 2024 is € 400.000 extra begroot voor de jaren 2024 t/m 2026 ten behoeve van informatiemanagement.

Actualisatie kapitaallasten en riool- en afvalexploitatie € 92.000 (N)

Actualisatie van de kapitaallasten geeft een nadeel van € 49.000 en de actualisatie van riool- en afvalexploitatie geeft een nadeel van € 43.000

Overige kleine verschillen € 3.000 (V)

Diverse overige verschillen geven een voordeel van € 3.000.

HR21 ontwikkelingen € 95.000 (V)

In de Eerste bestuursrapportage 2026 is deze ontwikkeling opgenomen als autonome ontwikkeling. Het budget is incidenteel verhoogd met € 95.000 in 2026. In de Kadernota 2027 is deze ontwikkeling opgenomen als autonome ontwikkeling, waarbij het budget structureel is verhoogd. Door de kadernota mutatie in bovenstaande tabel, ontstaat een verschil.

Ziektevervangingsbudget € 75.000 (V)

In de Eerste bestuursrapportage 2026 is deze ontwikkeling opgenomen als autonome ontwikkeling. Het budget is incidenteel verhoogd met € 75.000 in 2026. In de Kadernota 2027 is deze ontwikkeling opgenomen als autonome ontwikkeling, waarbij het budget structureel is verhoogd. Door de kadernota mutatie in bovenstaande tabel, ontstaat een verschil.

0.5 Treasury

Toelichting op het saldo van € 196.000 (N)

In 2026 hebben we bij de eerste bestuursrapportage een voordeel van € 200.000 op de rentekosten voor langlopende leningen opgenomen. In 2027 hebben we dit voordeel niet.

0.61 OZB woningen

Toelichting op het saldo van € 484.000 (V)

Dit betreft de geïndexeerde verhoging van de OZB-tarieven.

0.62 OZB niet-woningen

Toelichting op het saldo van € 263.000 (V)

Dit betreft de geïndexeerde verhoging van de OZB-tarieven.

0.63 Parkeerbelasting

Geen verschillen te verklaren.

0.64 Belastingen overig

Toelichting op het saldo van € 112.000 (N)

In 2026 hebben we een resultaatuitkering van € 112.000 over 2025 ontvangen van GBTwente. In 2027 is dit bedrag niet geraamd.

0.7 Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds

Toelichting op het saldo van € 1.505.000 (V)

De inkomsten uit het Gemeentefonds zijn € 1.505.000 hoger dan in 2026. Via raadsinformatiebrieven wordt uw raad hierover periodiek geïnformeerd.

0.8 Overige baten en lasten

Toelichting op het saldo van € 2.897.000 (N)

Prijsstijgingen € 2.897.000 (N)

In de Kadernota 2027 zijn prijsstijgingen doorgevoerd. In de tabel worden de kadernota mutaties gecorrigeerd, wat een verschil veroorzaakt in de toelichting.

0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)

Geen verschillen te verklaren.

0.10 Mutaties reserve

Toelichting op het saldo van € 845.000 (N)

De gemeenteraad neemt jaarlijks diverse besluiten, die van invloed zijn op mutaties van reserves. Hierdoor kunnen jaarlijks verschillen ontstaan tussen het huidige begrotingsjaar en volgende begrotingsjaar. De onttrokken geraamde bedragen in 2027 zijn voornamelijk lager door de onttrekking in 2026 ten aanzien van de budgetoverhevelingen.

1 Veiligheid

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten/ Lasten	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Index 2027	Mutaties kadernota	Nog te verklaren
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	1.918	2.089	0	72	99
	Crisisbeheersing en brandweer - Totaal		-1.918	-2.089	0	-72	-99
1.2	Openbare orde en veiligheid	Lasten	760	870	0	132	-21
	Openbare orde en veiligheid - Totaal		-760	-870	0	-132	21
	Totaal programma 1 Veiligheid		-2.677	-2.959	0	-204	-78

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Toelichting op het saldo van € 99.000 (N)

In 2026 hebben we een resultaatuitkering van € 99.000 over 2025 ontvangen van de Veiligheidsregio Twente. In 2027 is dit bedrag niet geraamd.

1.2 Openbare orde en veiligheid

Toelichting op het saldo van € 21.000 (V)

In 2026 is een eenmalig budget beschikbaar gesteld van € 21.000 voor veiligheidsmaatregelen BOA's. Dit bedrag wordt in 2027 niet geraamd.

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten/ Lasten	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Index 2027	Mutaties katernota	Nog te verklaren
2.1	Verkeer en vervoer	Baten	221	54	0	1	-167
2.1	Verkeer en vervoer	Lasten	4.450	4.660	0	-36	246
	Verkeer en vervoer - Totaal		-4.229	-4.606	0	37	-413
2.2	Parkeren	Baten	0	0	0	0	0
2.2	Parkeren	Lasten	43	45	0	2	0
	Parkeren - Totaal		-43	-45	0	-2	0
2.5	Openbaar vervoer	Baten	50	40	0	2	-12
2.5	Openbaar vervoer	Lasten	56	58	0	2	0
	Openbaar vervoer - Totaal		-6	-19	0	0	-12
	Totaal programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat		-4.279	-4.670	0	35	-425

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

2.1 Verkeer en vervoer

Toelichting op het saldo van € 274.000 (N)

Straatmeubilair € 26.000 (V)

Vanuit 2025 is € 26.000 overgeheveld naar 2026 voor het uitvoeren van achterstallig onderhoud aan banken.

Verkeerskundige aanpassing Braamweg Buurse € 17.000 (N)

Vanuit de belangengemeenschap Buurse is het verzoek binnengekomen een verkeerskundige aanpassing te doen aan de Braamweg. Met markeringen en verkeersborden worden fietsers op deze locatie naar de bermverharding geleid. In praktijk worden deze niet gebruikt en is het weghalen beter voor de doorstroom van de weg.

Versterking beleidscapaciteit infra € 121.000 (N)

Om de ambities van de gemeente de komende jaren adequaat te kunnen realiseren, is beleidscapaciteit voor infrastructuur noodzakelijk. Op dit moment ligt de beschikbare formatie sterk op de uitvoering van projecten en werkzaamheden. Hierdoor ontstaat het risico dat ambities onvoldoende worden voorbereid, uitgewerkt en bestuurlijk vertaald naar uitvoerbare plannen.

Voorgesteld wordt daarom om voor de jaren 2027 en 2028 incidenteel extra beleidscapaciteit beschikbaar te stellen voor infrastructuur (1 fte).

Gladheidbestrijding € 50.000 (V)

In 2026 heeft een incidentele verhoging plaatsgevonden van het budget met € 50.000 in verband met extra gladheidbestrijding begin 2026.

Straatreiniging € 12.000 (N)

De kosten voor straatreiniging zijn incidenteel verlaagd in 2026.

Openbare verlichting € 80.000 (Neutraal)

De baten en lasten in 2026 zijn incidenteel verhoogd met € 80.000. De kosten die worden gemaakt voor het herstellen van openbare verlichting, worden verhaald bij derden door het Nederlands Licht Instituut.

Wegen en onderhoud € 81.000 (Neutraal)

Vanwege een leidingbreuk moest een wegdek worden hersteld. De veroorzaker van de schade is verantwoordelijk gesteld. Hierdoor zijn de baten en lasten in 2026 incidenteel verhoogd met € 81.000.

Actualisatie kapitaallasten € 397.000 (N)

De actualisatie van kapitaallasten geeft een nadeel van € 397.000.

Overige kleine verschillen € 11.000 (N)

Diverse overige verschillen geven een nadeel van € 11.000

Energiekosten verkeersverlichting € 70.000 (V)

In de Eerste bestuursrapportage 2026 is deze ontwikkeling opgenomen als autonome ontwikkeling. Het budget is incidenteel verhoogd met € 70.000 in 2026. In de Kadernota 2027 is deze ontwikkeling opgenomen als autonome ontwikkeling, waarbij het budget structureel is verhoogd. Door de kadernota mutatie in bovenstaande tabel, ontstaat een verschil.

2.2 Parkeren

Geen verschillen te verklaren.

2.5 Openbaar vervoer

Toelichting op het saldo van € 12.000 (N)

Extra inkomsten reclame bushokjes € 12.000 (N)

In 2026 is het budget incidenteel verhoogd met € 12.000 door extra inkomsten.

3 Economie

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten/ Lasten	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Index 2027	Mutaties kadernota	Nog te verklaren
3.1	Economische ontwikkeling	Baten	0	0	0	0	0
3.1	Economische ontwikkeling	Lasten	793	708	0	15	-100
	Economische ontwikkeling - Totaal		-793	-708	0	-15	100
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	0	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	59	61	0	2	0
	Fysieke bedrijfsinfrastructuur - Totaal		-59	-61	0	-2	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Baten	108	112	0	5	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Lasten	149	156	0	7	0
	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen - Totaal		-42	-43	0	-2	0
3.4	Economische promotie	Baten	358	417	0	14	45
3.4	Economische promotie	Lasten	238	265	0	27	0
	Economische promotie - Totaal		120	153	0	-12	45
	Totaal programma 3 Economie		-773	-660	0	-32	145

3.1 Economische ontwikkelingen

Toelichting op het saldo van € 100.000 (N)

Vitale Vakantieparken € 100.000 (N)

Voor het project Vitale Vakantieparken is een projectteam ingericht dat werkt aan een sterke, vitale en toekomstbestendige recreatiesector in Haaksbergen. Om uitvoering te geven aan dit project is in de Begroting 2027 een aanvullend budget van € 100.000 opgenomen. Hierdoor nemen de lasten in 2027 met € 100.000 toe ten opzichte van 2026.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Geen verschillen te verklaren.

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Geen verschillen te verklaren.

3.4 Economische promotie

Toelichting op het saldo van € 45.000 (N)

Reclamebelasting € 45.000 (N)

Uw raad heeft eind december 2025 ingestemd met een andere wijze van innen van de reclamebelasting, namelijk op basis van de WOZ-waarde. Dit resulteert in een hogere opbrengst. Waar dit eerder € 45.000 opleverde, begroten we voor 2026 een opbrengst van € 82.000. De extra opbrengsten van € 37.000 voor de reclamebelastingen worden beschikbaar gesteld voor activiteiten, die bijdragen aan de promotie, vitaliteit en aantrekkelijkheid van het centrum. Derhalve stijgen de kosten evenredig mee.

4 Onderwijs

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten/ Lasten	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Index 2027	Mutaties katernota	Nog te verklaren
4.1	Openbaar basisonderw ijs	Lasten	157	302	0	7	139
	Openbaar basisonderwijs - Totaal		-157	-302	0	-7	-139
4.2	Onderw ijshuisvesting	Baten	72	75	0	4	0
4.2	Onderw ijshuisvesting	Lasten	1.415	1.662	0	-86	333
	Onderwijshuisvesting - Totaal		-1.344	-1.587	0	90	-334
4.3	Onderw ijsbeleid en leerlingzaken	Baten	336	383	0	0	47
4.3	Onderw ijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	1.393	1.508	-2	100	17
	Onderwijsbeleid en leerlingzaken - Totaal		-1.057	-1.125	2	-100	30
	Totaal programma 4 Onderwijs		-2.557	-3.015	2	-17	-442

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

4.1 Openbaar basisonderwijs

Toelichting op het saldo van € 139.000 (N)

Gymzaal Pius X

In de Begroting 2027 is een bijdrage van bijna € 139.000 opgenomen voor noodzakelijk groot onderhoud aan gymzaal Pius X. De gymzaal wordt gebruikt door meerdere basisscholen en is belangrijk voor het bewegingsonderwijs in Haaksbergen. Met het onderhoud blijft de accommodatie veilig, functioneel en geschikt voor gebruik in de komende jaren. De werkzaamheden zijn bewust beperkt tot de maatregelen die nodig zijn om de gymzaal minimaal vijf jaar in stand te houden, in afwachting van de uitkomsten van het nieuwe Integraal Huisvestingsplan.

4.2 Onderwijshuisvesting

Toelichting op het saldo van € 334.000 (N)

Basisscholen Buurse en St. Bonifacius € 300.000 (N)

Voor de renovatie van BS Buurse te Buurse en de nieuwbouw van basisschool St. Bonifacius te Sint Isidorushoeve heeft de gemeenteraad in het Integraal Huisvestingsplan 2022 al rekening gehouden met een deel van de toekomstige jaarlijkse lasten. Op basis van de uitgewerkte plannen en een actuele bouwkostenraming blijkt, dat de benodigde investeringen hoger uitvallen dan eerder werd voorzien. Daarom zijn aanvullende middelen opgenomen in de begroting. In 2027, 2028 en 2029 gaat het daarbij onder meer om kosten voor tijdelijke huisvesting en afschrijving van de bestaande gebouwen. Vanaf 2028/2029

worden de vernieuwde scholen naar verwachting in gebruik genomen en resteert vanaf 2029/2030 voornamelijk het structurele effect van de aanvullende kapitaallasten.

Integraal huisvestingsplan € 90.000 (V)

In de Eerste bestuursrapportage 2026 is het budget met € 90.000 incidenteel verhoogd. Het extra budget was nodig voor de actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) en voor een onderzoek naar de bouwkundige staat van de locatie Bouwmeester van het Assink Lyceum. Hierdoor vallen de kosten in de Begroting 2027 met dit bedrag lager uit.

Actualisatie van de kapitaallasten en toerekening rente € 144.000 (N)

Door de toe te rekenen rente over de boekwaarde, zijn de lasten in de Begroting 2027 € 42.000 hoger uitgevallen. Daarnaast waren in de primaire Begroting 2027 kapitaallasten opgenomen voor 2 basisscholen van € 102.000. De kapitaallasten starten echter in 2028 in plaats van 2027. Dit is tevens verwerkt in de Kadernota 2027.

Technische wijziging GBT van Brakelstraat 1 € 20.000 (V)

Het gebouw aan de Van Brakelstraat 1 was de voormalige huisvesting van het Assink Lyceum. Het gebouw heeft geen onderwijsfunctie meer. De kosten die hiervoor worden gemaakt, zijn daarom overgeheveld naar taakveld 8.3 Wonen en bouwen. Dat is de reden dat op het taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting de lasten met € 20.000 lager uitvallen ten opzichte van de Eerste bestuursrapportage 2026.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Toelichting op het saldo van € 30.000 (V)

Tegemoetkoming Pleegouders kinderopvang en buitenschoolse opvang 2025 € 14.000 (V)

In 2025 zijn via de decembercirculaire gelden beschikbaar gekomen voor het verstrekken van een tegemoetkoming in de kosten, die pleegouders maken voor kinderopvang en buitenschoolse opvang van hun pleegkinderen. Deze gelden zijn in de Jaarrekening 2025 verwerkt. Op advies van de VNG heeft een budgetoverheveling plaatsgevonden via de resultaatbestemming van de deze gelden naar 2026. Hierdoor liggen de lasten voor 2026 incidenteel hoger dan de opgenomen lasten in de Begroting 2027.

Reguliere Peuteropvang € 15.000 (V)

In 2026 zijn de eindafrekeningen over 2025 voor € 15.000 hoger uitgevallen, doordat meer peuters gebruik hebben gemaakt van een opvangplaats, dan waarvan bij de subsidieverlening aan de opvangaanbieders was uitgegaan. Hierdoor is in 2026 een extra incidentele last ontstaan.

Overige verschillen € 1.000 (V)

Diverse overige verschillen geven een voordeel van € 1.000.

5 Sport, cultuur en recreatie

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten/ Lasten	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Index 2027	Mutaties kadernota	Nog te verklaren
5.1	Sportbeleid en activering	Baten	120	0	0	0	-120
5.1	Sportbeleid en activering	Lasten	934	889	0	297	-343
	Sportbeleid en activering - Totaal		-815	-889	0	-297	223
5.2	Sportaccommodaties	Baten	381	395	0	14	0
5.2	Sportaccommodaties	Lasten	616	715	0	10	89
	Sportaccommodaties - Totaal		-235	-320	0	4	-89
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Baten	303	292	0	13	-23
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Lasten	744	735	-18	26	-18
	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie - Totaal		-442	-443	18	-13	-5
5.4	Musea	Lasten	125	125	-6	6	0
	Musea - Totaal		-125	-125	6	-6	0
5.5	Cultureel erfgoed	Baten	15	15	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	Lasten	108	128	0	3	17
	Cultureel erfgoed - Totaal		-93	-114	0	-3	-17
5.6	Media	Baten	44	0	0	0	-44
5.6	Media	Lasten	847	636	0	26	-237
	Media - Totaal		-803	-636	0	-26	193
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Baten	80	21	0	1	-60
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	2.709	2.868	-17	173	2
	Openbaar groen en (openlucht) recreatie - Totaal		-2.629	-2.847	17	-173	-62
	Totaal programma 5 Sport, cultuur en recreatie		-5.141	-5.373	40	-515	243

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

5.1 Sportbeleid en activering

Toelichting op het saldo van € 223.000 (V)

Exploitatieresultaat 2025 Optisport zwembad € 58.000 (N)

In 2026 is een positief resultaat vastgesteld van de exploitatie in 2025 van het zwembad de Wilder door Optisport. Dit resultaat zorgde voor een incidentele verlaging van de lasten in 2026.

Exploitatiebijdrage zwembad € 295.000 (V)

In de Kadernota 2027 is de exploitatiebijdrage van het zwembad bijgesteld met € 295.000. Door de kadernota mutatie in bovenstaande tabel, ontstaat een voordelig verschil € 295.000

Lokaal Sportakkoord € 15.000 (N)

Op 1 januari 2027 eindigt de rijksbijdrage Sportakkoord. We willen de ingezette koers van de vorige Sportakkoorden ook in de periode 2027-2030 voortzetten, zodat wij sport- en beweegaanbieders ook in de volgende periode kunnen ondersteunen en nieuwe initiatieven kleinschalig kunnen aanjagen en stimuleren.

Overige kleine verschillen € 3.000 (V)

Diverse overige verschillen geven een voordeel van € 3.000.

5.2 Sportaccommodaties

Toelichting op het saldo van € 89.000 (N)

IHP Sport en bewegen € 40.000 (N)

Er wordt incidenteel budget gevraagd voor een integraal Huisvestingsplan Sport en Bewegen. Voor toekomstbestendige sportvoorzieningen, die bijdragen aan sportdeelname, gezondheid en een sterk verenigingsleven is een IHP Sport nodig. In het IHP Sport worden duidelijke kaders gesteld en een toekomstbestendige langetermijnvisie opgesteld voor binnensportaccommodaties, gebaseerd op de uitkomsten van diverse onderzoeken en de behoeften van onderwijs, verenigingen en inwoners.

Onderhoud maatschappelijk vastgoed € 75.000

Binnen het gemeentelijk vastgoed zijn diverse technische installaties en bouwkundige voorzieningen aan vervanging of herstel toe. Voor sporthal De Els is vervanging van de platdakbedekking noodzakelijk.

Belasting en waterschapsbelasting € 9.500 (V)

In 2026 is het budget incidenteel verhoogd met € 16.500. In deze begroting wordt het budget structureel verhoogd met € 7.000, wat een voordeel geeft van € 9.500. Door het beter verdelen van de kosten is de structurele verhoging in 2027 minder groot, dan de incidentele verhoging in 2026.

Onderhoud buitensport € 13.000 (V)

In 2026 is een incidentele verhoging van het budget van € 13.000 opgenomen voor extra onderhoud van buitenvelden.

Overige kleine verschillen € 3.000 (V)

Diverse overige verschillen geven een voordeel van € 3.000.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Toelichting op het saldo van € 5.000 (N)

Herstel nachtwacht van Haaksbergen € 20.000 (N)

De Stichting Beeldende Kunst Haaksbergen (SBKH) heeft beschadigingen geconstateerd aan een kunstwerk, dat op de zolder van het gemeentehuis was opgeslagen. Het kunstwerk is eigendom van de gemeente. In de DVO staat dat SBKH zorgdraagt voor eventuele schades tot een bedrag van maximaal € 20.000 per afzonderlijk schadegeval. De verwachting is dat de kosten voor reparatie van dit kunstwerk circa € 40.000 bedragen, waardoor de gemeente een tegemoetkoming in deze kosten verleent.

Coöperatie de Kappen € 24.000 (V)

In 2026 zijn de middelen voor de SPUK Informatie Digitale Overheid (IDO) incidenteel uitgegeven onder taakveld 5.3 Coöperatie de Kappen. Vanaf 2027 zullen deze gelden structureel uitgegeven worden onder taakveld 5.6 Bibliotheek.

Overige kleine verschillen € 9.000 (N)

Diverse overige verschillen geven een nadeel van € 9.000.

5.4 Musea

Geen verschillen te verklaren.

5.5 Cultureel erfgoed

Toelichting op het saldo van € 17.000 (N)

Versterking beleidscapaciteit erfgoed € 57.000 (N)

Om de ambities van de gemeente de komende jaren adequaat te kunnen realiseren, is beleidscapaciteit noodzakelijk voor erfgoed. Op dit moment ligt de beschikbare formatie sterk op de uitvoering van projecten en werkzaamheden. Hierdoor ontstaat het risico dat ambities onvoldoende worden voorbereid, uitgewerkt en bestuurlijk vertaald naar uitvoerbare plannen. Voorgesteld wordt daarom om voor de jaren 2027 en 2028 incidenteel extra capaciteit beschikbaar te stellen voor het beleidsterrein erfgoed (0,5 fte).

Cultureel erfgoed € 40.000 (V)

In 2026 is er een incidentele uitgave gedaan van € 40.000 voor 20 extra aangewezen objecten als gemeentelijk monument. De kosten die hiervoor gemaakt zijn, zijn voor de redengevende beschrijvingen die opgesteld dienen te worden.

5.6 Media

Toelichting op het saldo van € 193.000 (V)

Bibliotheek € 178.000 (V)

In 2026 is er een incidentele uitgave gedaan van € 200.000 voor de Zorgplicht Bibliotheek. Vanaf 2027 wordt de financiering van de Zorgplicht bibliotheken via het Gemeentefonds beschikbaar gesteld.

De middelen voor de SPUK IDO maken vanaf 2027 deel uit van het Gemeentefonds en leveren een nadeel op van € 22.000. Dit is een verschuiving van taakveld 5.3.

Lokale omroep € 15.000 (V)

In 2026 is er een incidentele uitgave gedaan van € 15.055 subsidie voor de Lokale omroep Sternet.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Toelichting op het saldo van € 62.000 (N)

Actualisatie kapitaallasten € 20.000 (N)

In 2026 is een geplande investering later uitgevoerd dan gepland. Daardoor is er een onderuitputting op de afschrijvingskosten en dit leidt tot een nadeel van € 20.000.

Actualisatie rioolexploitatie € 20.000 (N)

De actualisatie rioolexploitatie geeft een nadeel van € 20.000.

Groenuitgifte € 26.000 (N)

In 2025 is besloten dat de beleidslijn gehanteerd wordt dat vanaf 2027 geen nieuwe verzoeken voor verkoop en verhuur van snippergroen in behandeling worden genomen. In 2026 zijn lopende verzoeken, die bij de notaris lagen, afgehandeld. Vanaf 2027 komen alleen nog inkomsten binnen uit de bestaande verhuur van snippergroen. De vermindering in opbrengsten geeft een nadeel van € 26.000.

Overige kleine verschillen € 4.000 (N)

Diverse overige verschillen geven een nadeel van € 4.000.

6 Sociaal Domein

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten/ Lasten	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Index 2027	Mutaties kadernota	Nog te verklaren
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	3.553	2.174	0	-463	-915
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	4.593	4.693	-66	-299	466
	Samenkracht en burgerparticipatie - Totaal		-1.040	-2.519	66	-164	-1.381
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	Lasten	103	80	0	3	-26
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	Baten	28	0	0	0	-28
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	Lasten	505	398	-18	18	-107
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	Lasten	2.194	2.382	-9	137	59
	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen - Totaal		-2.775	-2.860	26	-158	46
6.3	Inkomensregelingen	Baten	6.701	7.604	0	0	903
6.3	Inkomensregelingen	Lasten	10.319	10.610	0	158	133
	Inkomensregelingen - Totaal		-3.618	-3.006	0	-158	770
6.4	WSW en beschut werk	Baten	577	590	0	0	13
6.4	WSW en beschut werk	Lasten	2.858	2.821	0	23	-60
	WSW en beschut werk - Totaal		-2.281	-2.231	0	-23	73
6.5	Arbeidsparticipatie	Baten	476	0	0	0	-476
6.5	Arbeidsparticipatie	Lasten	1.016	554	0	2	-465
	Arbeidsparticipatie - Totaal		-540	-554	0	-2	-12
6.60	Maatw ervoorzieningen (WMO)	Lasten	1.065	1.110	0	42	3
	Maatwerkvoorzieningen (WMO) - Totaal		-1.065	-1.110	0	-42	-3
6.711	Hulp bij het huishouden (WMO)	Baten	236	226	0	14	-24
6.711	Hulp bij het huishouden (WMO)	Lasten	2.690	2.771	0	363	-283
	Hulp bij het huishouden (WMO) - Totaal		-2.454	-2.545	0	-349	258
6.712	Begeleiding (WMO)	Lasten	1.715	1.776	0	61	0
	Begeleiding (WMO) - Totaal		-1.715	-1.776	0	-61	0
6.713	Dagbesteding (WMO)	Lasten	741	808	-1	28	39
	Dagbesteding (WMO) - Totaal		-741	-808	1	-28	-39
6.714	Overige maatw erkarrangementen (WMO)	Lasten	3	3	0	0	0
	Overige maatwerkarrangementen (WMO) - Totaal		-3	-3	0	0	0
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	Lasten	195	35	0	1	-161
	Jeugdhulp ambulant lokaal - Totaal		-195	-35	0	-1	161
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	Lasten	4.882	5.056	0	193	-19
	Jeugdhulp ambulant regionaal - Totaal		-4.882	-5.056	0	-193	19
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	Lasten	30	47	0	0	17
	Jeugdhulp ambulant landelijk - Totaal		-30	-47	0	0	-17
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	Lasten	98	0	0	0	-98
	Jeugdhulp met verblijf lokaal - Totaal		-98	0	0	0	98
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	Lasten	2.926	3.416	0	103	387
	Jeugdhulp met verblijf regionaal - Totaal		-2.926	-3.416	0	-103	-387
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	Lasten	55	9	0	0	-46
	Jeugdhulp met verblijf landelijk - Totaal		-55	-9	0	0	46
6.791	PGB WMO	Lasten	123	101	0	3	-25
	PGB WMO - Totaal		-123	-101	0	-3	25
6.792	PGB Jeugd	Lasten	211	219	0	8	0
	PGB Jeugd - Totaal		-211	-219	0	-8	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouw enopvang (WMO)	Baten	0	0	0	0	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouw enopvang (WMO)	Lasten	238	259	0	9	12
	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO) - Totaal		-238	-259	0	-9	-12
6.821	Jeugdbescherming	Lasten	489	509	0	20	0
	Jeugdbescherming - Totaal		-489	-509	0	-20	0
6.822	Jeugdreclassering	Lasten	66	68	0	2	0
	Jeugdreclassering - Totaal		-66	-68	0	-2	0
6.91	Coördinatie en beleid WMO	Lasten	500	521	0	21	0
	Coördinatie en beleid WMO - Totaal		-500	-521	0	-21	0
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	Lasten	480	500	0	20	0
	Coördinatie en beleid Jeugd - Totaal		-480	-500	0	-20	0
	Totaal programma 6 Sociaal domein		-26.525	-28.153	94	-1.367	-354

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Toelichting op het saldo van € 1.381.000 (N)

Verwacht voordeel opvang Oekraïense ontheemden en statushouders € 1.500.000 (N)

In de Eerste bestuursrapportage 2026 hebben wij uw raad geïnformeerd over een incidenteel voordeel op de ontvangen gelden voor de opvang van Oekraïense ontheemden en statushouders in doorstroomlocaties ter grootte van € 1.500.000. Omdat het hier om een incidenteel voordeel gaat in 2026, valt het budget in de Begroting 2027 hoger uit.

Inclusie Agenda € 25.000 (V)

In de Begroting 2027 is conform het ombuigingenpakket in de Kadernota 2026 een ombuiging opgenomen ter grootte van € 25.000 voor de uitvoering van het beleid ten aanzien van de Inclusie Agenda. Hierdoor vallen de lasten in de Begroting 2027 lager uit dan in 2026.

Incidenteel hogere Inzet GGZ Preventie € 16.000 (V)

In de Eerste bestuursrapportage 2026 hebben wij uw raad geïnformeerd over een toename van het aantal meldingen voor preventieve interventies, waardoor de beschikbare capaciteit is overschreden. De verwachting is dat dit incidenteel van aard is, waardoor de lasten over het 2026 hoger uitvallen dan de lasten zoals opgenomen in de Begroting 2027.

Administratieve verschuiving € 97.000 (V)

Budget inzake personele inzet is verschoven van taakveld 6.1 naar taakveld 6.23

Overige verschillen € 19.000 (N)

Diverse overige verschillen geven een nadeel van € 19.000.

6.21, 6.22 en 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Toelichting op het saldo van € 46.000 (V)

Overgeheveld budget Hervormingsagenda € 111.000 (V)

In de Eindejaarsrapportage 2025 heeft een budgetoverheveling ter grootte van € 111.000 plaatsgevonden, voor de uitvoering van de beleidsdoelstellingen zoals opgenomen in de Hervormingsagenda en de Regionale Samenwerkingsagenda. Het bedrag is daarmee opgenomen in de Begroting 2026. Aangezien dit een incidentele wijziging is, vallen de lasten in de Begroting 2027 met dit bedrag lager uit.

Procesregie Zorg en Veiligheid € 107.000 (N)

Binnen het Integraal Veiligheidsplan 2024-2027 is ingezet op een integrale aanpak van complexe zorg- en veiligheidsvraagstukken. De in 2025 door de Noaberpoort uitgevoerde pilot procesregie zorg & veiligheid laat zien, dat deze inzet leidt tot betere samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners, snellere en preventieve interventies en meer bestuurlijke grip op risicovolle situaties. Door een duidelijke scheiding tussen casusregie en procesregie wordt voorkomen, dat kwetsbare inwoners tussen wal en schip vallen en worden escalaties en hoge maatschappelijke kosten op termijn beperkt.

Om deze werkwijze structureel voort te kunnen zetten en de opgebouwde kennis, samenwerking en resultaten te borgen, zijn voor 2027 en 2028 aanvullende middelen noodzakelijk. Hiermee kunnen maatschappelijke en bestuurlijke risico's beter worden beheerst en blijft de gemeente in staat complexe zorg- en veiligheidsvraagstukken integraal aan te pakken. Vanaf 2029 worden de werkzaamheden binnen de bestaande formatie voortgezet en structureel geborgd.

Verlenging TeamAnders € 59.000 (V)

In 2026 is incidenteel € 59.000 opgenomen voor het voortzetten van de pilot TeamAnders. Aangezien het om een incidentele ophoging van het budget gaat, is dit bedrag niet opgenomen in de Begroting 2027. Hierdoor vallen de lasten lager uit dan de lasten in 2026.

Overige verschillen € 17.000 (N)

Diverse overige verschillen geven een nadeel van € 17.000.

6.3 Inkomensregelingen

Toelichting op het saldo van € 770.000 (V)

Algemene kosten bijstandsverlening € 863.000 (V)

Hoger geraamde rijksbijdrage BUIG als gevolg van een verwacht hogere bijstandsvolume. De BUIG-uitkering is geactualiseerd op basis van de meest recente inzichten in de ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden en de landelijke financieringssystematiek.

Bijstand aan thuiswonende personen < 65 jaar € 118.000 (N)

Het aantal bijstandsccliënten stijgt, de verwachting is dat dit aantal de komende jaren blijft stijgen. In de meerjarenbegroting is hier rekening mee gehouden, dit leidt tot een stijging van de lasten met € 158.000.

Hier tegenover staat een voordeel van € 40.000 op de baten. Door een effectievere inzet van het Sociaal Recherche Team (SRT) wordt er meer ingevorderd. In de meerjarenbegroting is deze opbrengst structureel bijgesteld.

Bijzondere bijstand € 88.000 (V)

De lagere lasten in 2027 hebben betrekking op alleenverdienersproblematiek. Bij de Eindejaarsrapportage 2025 is € 50.000 overgeheveld naar 2026. Bij de Eerste bestuursrapportage 2026 is € 38.000 incidenteel opgenomen in 2026 voor de aanpak van problematische schulden. Hiervoor wordt de gemeente gecompenseerd via de Algemene Uitkering.

Loonkostensubsidie € 63.000 (N)

De gemeente Haaksbergen ontvangt van het Rijk subsidie voor de loonkosten van Wsw-medewerkers. Deze rijkssubsidie neemt (landelijk) echter steeds meer af, terwijl de loonkosten volgens de Cao Wsw stijgen.

6.4 Wsw en beschut werk

Toelichting op het saldo van € 73.000 (V)

Door de geleidelijke afname van het aantal Wsw-medewerkers als gevolg van pensionering en uitstroom naar regulier werk, nemen de uitvoeringskosten van de sociale werkvoorziening af. Hierdoor dalen de lasten in 2027.

6.5 Arbeidsparticipatie

Geen verschillen te verklaren.

6.60 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Geen verschillen te verklaren.

6.711 Hulp bij het huishouden (Wmo)

Toelichting op het saldo van € 258.000 (V)

Kostenstijging naar aanleiding van tariefonderzoek € 276.000 (V)

In de Eerste bestuursrapportage 2026 hebben wij uw raad geïnformeerd over de effecten van het uitgevoerde kostprijsonderzoek op de tarieven van de Wmo Huishoudelijke ondersteuning. Het totale negatieve effect bedraagt € 276.000.

In de Kadernota 2027 is het effect structureel doorgevoerd en is als negatieve post opgenomen in de kolom "Mutaties Kadernota". Omdat deze post ook is opgenomen in de Eerste bestuursrapportage 2026 bestaat geen verschil tussen de opgenomen lasten in de Kadernota 2027 en de Eerste bestuursrapportage 2026. Daarom staat in de kolom "Nog te verklaren" hetzelfde bedrag, maar dan als positief effect.

Uitstel inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo Huishoudelijke ondersteuning € 24.000 (N)

In de Begroting 2026 was al rekening gehouden met het uitstel van de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor de Huishoudelijke ondersteuning. Toen is uitgegaan van een effect ter grootte van € 96.000. Bij de herijking van het effect in de Begroting 2027 is een bedrag berekend ter hoogte van € 120.000. Hierdoor ontstaat een negatief verschil van € 24.000 ten opzichte van de lasten, zoals opgenomen in de Eerste bestuursrapportage 2026.

Overig verschillen € 6.000 (V)

Diverse overige verschillen geven een voordeel van € 6.000.

6.712 t/m 6.714 Individuele voorzieningen (Wmo)

Toelichting op het saldo van € 39.000 (N)

Onderbesteding budget Wmo dagbesteding € 50.000 (N)

In de Eerste bestuursrapportage 2026 hebben wij u geïnformeerd over een incidentele onderbesteding van het budget van € 50.000 als gevolg van een geconstateerde daling van het aantal cliënten, dat gebruik maakt van de voorziening dagbesteding. Omdat het om een incidentele meevaller gaat in 2026, vallen de lasten in Begroting 2027 hoger uit.

KIES Coaching technische wijziging € 11.000 (V)

In 2026 hebben verschuivingen plaatsgevonden in de activiteiten en daarmee gepaarde budgetten voor de subsidieverlening aan Wijkkracht. Hierdoor is het budget voor de voorziening KIES coaching in 2026 incidenteel verhoogd met € 11.000. Hierdoor vallen de lasten in de Begroting 2027 voor hetzelfde bedrag lager uit.

6.751 t/m 6.763 Jeugdhulp

Toelichting op het saldo van € 80.000 (N)

Ombuigingen Jeugdhulp € 67.000 (V)

In de Kadernota 2026 zijn een tweetal ombuigingen opgenomen voor Jeugdhulp. Door een betere sturing op de doorverwijzingen van de praktijkondersteuners/huisartsen wordt in 2027 verwacht dat hiermee de lasten met € 75.000 dalen. Hiertegenover staat dat tijdelijk extra capaciteit wordt aangetrokken (kosten € 58.000).

Tenslotte wordt een besparing verwacht ter grootte van € 50.000 door de effecten vanuit de Hervormingsagenda, zoals een verdere professionalisering van de regievoering door jeugdregisseurs en maatregelen die waren opgenomen bij de inkoop van de jeugdvoorzieningen.

In totaal vallen de lasten dan € 67.000 lager uit ten opzichte van de lasten, zoals opgenomen in de Eerste bestuursrapportage 2026.

Ambulante Jeugdhulp en Wonen/Verblijf jeugdigen € 147.000 (N)

In de Eerste bestuursrapportage 2026 hebben wij uw raad geïnformeerd over de positieve ontwikkelingen (€ 231.000 voordeel), als gevolg van een daling van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulpvoorzieningen. Tevens hebben wij voorgesteld het positieve financiële effect voorzichtigheidshalve incidenteel af te ramen. Voor de Begroting 2027 zijn de prognoses geactualiseerd, waardoor een verwachte voordeel van € 147.000 is berekend. Als gevolg van het incidentele voordeel, vallen de lasten in de Begroting 2027 met hetzelfde

bedrag hoger uit. Dit is 1,8% ten opzichte van de lasten opgenomen in de Eerste bestuursrapportage 2026.

6.791 PBG Wmo

Toelichting op het saldo van € 25.000 (V)

Ombuiging Wmo begeleiding PGB € 25.000 (V)

In de Kadernota 2026 is een ombuiging opgenomen ter grootte van € 25.000 op de Persoonsgebonden budgetten Wmo begeleiding ingaande in 2027. Door verdere professionalisering in de regievoering door Wmo-regisseurs, zoals bijvoorbeeld een zorgvuldige analyse ten behoeve van positieve gezondheid, wordt verwacht dat kan worden bespaard op de lasten.

6.792 PBG Jeugd

Geen verschillen te verklaren.

6.812 Maatschappelijke en vrouwenopvang (Wmo)

Toelichting op het saldo van € 12.000 (N)

Indexatie Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang € 12.000 (N)

De algemene voorzieningen maatschappelijke opvang en vrouwenopvang worden uitgevoerd door de centrumgemeente Enschede. Zij krijgt via het Gemeentefonds hiervoor budget. Echter de indexatie van dit budget wordt via het Gemeentefonds uitgekeerd aan de individuele gemeenten. Deze indexatie wordt vervolgens weer doorbelast aan de centrumgemeente. Op basis van de indexatieoverzichten die wij hebben ontvangen van de centrumgemeente, is de doorbelasting bijgesteld waardoor de lasten in 2027 € 12.000 hoger uitvallen dan in 2026.

6.821 Jeugdbescherming

Geen verschillen te verklaren.

6.822 Jeugdreclassering

Geen verschillen te verklaren.

6.91 Coördinatie en beleid Wmo

Geen verschillen te verklaren.

6.92 Coördinatie en beleid Jeugd

Geen verschillen te verklaren.

7 Volksgezondheid en milieu

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten/ Lasten	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Index 2027	Mutaties kadernota	Nog te verklaren
7.1	Volksgezondheid	Baten	109	0	0	0	-109
7.1	Volksgezondheid	Lasten	1.425	1.365	0	46	-106
	Volksgezondheid - Totaal		-1.316	-1.365	0	-46	-3
7.2	Riolering	Baten	4.171	4.110	0	0	-61
7.2	Riolering	Lasten	3.244	2.944	0	12	-312
	Riolering - Totaal		928	1.166	0	-12	250
7.3	Afval	Baten	3.086	3.199	0	0	113
7.3	Afval	Lasten	2.692	2.680	0	5	-17
	Afval - Totaal		394	519	0	-5	130
7.4	Milieubeheer	Baten	295	296	0	1	0
7.4	Milieubeheer	Lasten	1.433	1.448	0	14	0
	Milieubeheer - Totaal		-1.139	-1.152	0	-13	0
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Baten	180	180	0	0	0
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	331	406	0	66	8
	Begraafplaatsen en crematoria - Totaal		-151	-226	0	-66	-8
	Totaal programma 7 Volksgezondheid en milieu		-1.284	-1.058	0	-143	369

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

7.1 Volksgezondheid

Betreft overige kleine verschillen.

7.2 Riolering

Betreft de actualisatie van de rioolexploitatie.

7.3 Afval

Betreft de actualisatie van de afvalexploitatie.

7.4 Milieubeheer

Geen verschillen te verklaren.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Betreft overige kleine verschillen.

8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten/ Lasten	Begroot 2026 *	Begroot 2027	Index 2027	Mutaties kadernota	Nog te verklaren
8.1	Ruimte en leefomgeving	Baten	238	218	0	9	-30
8.1	Ruimte en leefomgeving	Lasten	2.005	1.446	0	57	-616
	Ruimte en leefomgeving - Totaal		-1.766	-1.228	0	-48	586
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Baten	15	15	0	0	0
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Lasten	25	25	0	0	0
	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) - Totaal		-10	-10	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	Baten	553	573	0	120	-100
8.3	Wonen en bouwen	Lasten	2.567	2.127	0	-371	-69
	Wonen en bouwen - Totaal		-2.014	-1.554	0	491	-31
	Totaal programma 8 Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening		-3.791	-2.793	0	443	555

* incl. eerste bestuursrapportage 2026

8.1 Ruimte en leefomgeving

Toelichting op het saldo van € 586.000 (V)

De lasten in de Begroting 2027 zijn € 616.000 lager dan het beschikbare budget in 2026. Hiervoor zijn drie oorzaken aan te wijzen. Allereerst wordt dit voornamelijk veroorzaakt door een budgetoverheveling van 2025 naar 2026 van € 282.000, voor de verdere implementatie van de Omgevingswet. De gemeente heeft uiterlijk tot en met 2032 de tijd alle regels uit de bruidsschat, ruimtelijke plannen en lokale verordeningen, die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving, te verwerken in één integraal Omgevingsplan. Dit Omgevingsplan dient bovendien digitaal raadpleegbaar te zijn via toepasbare regels. Gezien de omvang van deze opgave heeft de wetgever hiervoor een overgangstermijn tot en met 2032 vastgesteld.

Daarnaast zijn in de Kadernota 2024 extra middelen beschikbaar gesteld voor 2024 en 2025 ten behoeve van de intensivering van activiteiten en de ontwikkeling van beleid voor een leefbaar buitengebied. Een deel van deze middelen is overgeheveld van 2025 naar 2026. Hierdoor valt het budget in 2027 € 230.000 lager uit dan het budget in 2026.

In 2025 zijn verschillende verplichtingen aangegaan om te komen tot een leefbaar buitengebied. De uitvoering van deze werkzaamheden en de bijbehorende verantwoording lopen door in 2026, waardoor een budgetoverheveling noodzakelijk was. Zo is een start gemaakt met het opstellen van het Programma Toekomstbestendig Buitengebied als gebiedsgerichte uitwerking van de Omgevingsvisie. Deze werkzaamheden worden in 2026 voortgezet. Daarnaast zijn verplichtingen aangegaan voor initiatieven gericht op een vitaal en leefbaar platteland. Ook deze activiteiten lopen door in 2026. Hiermee wordt ingezet op cofinanciering van burgerinitiatieven vanuit LEADER en ondersteuning van gebiedsprocessen om inwoners te faciliteren.

Verder is via de Decembercirculaire 2025 een incidenteel budget van € 80.000 beschikbaar gesteld voor de versterking van de regie op de volkshuisvesting. In de Begroting 2026 was al een bedrag van € 40.000 opgenomen. Het resterende bedrag van € 40.000 is verwerkt in de Eerste Bestuursrapportage 2026. Dit budget wordt ingezet voor externe advisering en ondersteuning bij de uitvoering van deze wettelijke taak en de bijbehorende beleidsontwikkeling.

Tot slot heeft bij de Eindejaarsrapportage 2025 een budgetoverheveling plaatsgevonden van € 25.000 voor het gereedmaken van de parkeerplaats Hassinkborgh.

Toelichting op het saldo van € 30.000 (N)

Voor het opstellen van het beleid voor een leefbaar buitengebied is in 2026 € 30.000 beschikbaar gesteld door de provincie.

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Geen verschillen te verklaren.

8.3 Wonen en bouwen

Toelichting op het saldo van € 31.000 (N)

Met ingang van 1 november 2025 is een gedeelte van het voormalige schoolgebouw aan de Van Brakelstraat 1 verhuurd aan het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). Hiervoor ontvangen wij huurinkomsten van € 100.000 per jaar tot uiterlijk 31 december 2029. Deze inkomsten zijn verwerkt in de Eerste bestuursrapportage 2026.

Voor de subsidie Programmeringsafspraken Wind is bij de Eindejaarsrapportage 2025 een bedrag van € 40.000 overgeheveld naar 2026. Dit budget wordt ingezet om inwoners van

Buurse te ondersteunen en te adviseren bij de uitwerking van de provinciale plannen voor Windpark Oude Buurserdijk. Hiervoor is specifieke technische expertise noodzakelijk.

In de Kadernota 2026 is een ombuigingsmaatregel opgenomen voor het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed. Door een incidentele investering wordt een structurele besparing van € 52.000 op de energielasten gerealiseerd.

Daarnaast heeft in de Begroting 2027 een technische wijziging plaatsgevonden van € 20.000 aan GBT-lasten voor de Van Brakelstraat 1. De lasten voor gemeentelijke belastingen worden hiermee administratief aan het juiste taakveld toegerekend. Aanleiding hiervoor is dat het pand niet langer als schoolgebouw wordt gebruikt, maar door de gemeente wordt verhuurd.

Financiële uitgangspunten

Loon- en prijscompensatie

Percentage loon- en prijsontwikkeling

Onderwerp	2027			Bron
	Aanp. 2026	2027	Totaal	
Salarislasten	0,00%	4,20%	4,20%	CEP loonvoet overheid
Jeugd	-0,16%	3,74%	3,58%	NZA (90% personeel, 10% materieel)
Jeugd maatregelhulp	-0,16%	3,74%	3,58%	NZA (90% personeel, 10% materieel)
Wmo	-0,16%	3,74%	3,58%	NZA (90% personeel, 10% materieel)
Huishoudelijke ondersteuning	-0,16%	3,74%	3,58%	NZA (90% personeel, 10% materieel)
GR'en/verbonden partijen				Conform begrotingen 2027 GR'en
Vervoer		3,20%	3,20%	NEA Index
Contractueel	0,18%	4,30%	4,48%	BBP Index
Overige prijsgevoelige budgetten	0,18%	4,30%	4,48%	BBP Index
Subsidies*	0,00%	0,00%	0,00%	
Belastingen en heffingen	0,18%	4,30%	4,48%	BBP Index
Overige baten	0,18%	4,30%	4,48%	BBP Index

De kolom 'Aanp. 2026' betekent dat het ten tijde van de Begroting 2026 bekende indexpercentage vergeleken wordt met het actuele indexpercentage 2026 en hier voor 2027 een correctie op wordt toegepast. De reden hiervoor is dat verschillen tussen begroting en realisatie zich alleen incidenteel in 2026 voordoen en niet structureel doorwerken naar toekomstige jaren. Er vindt geen nacalculatie van het jaar 2025 plaats.

Salarislasten

In deze begroting is rekening gehouden met de consequenties van de Cao en de verwachte ontwikkeling van de index 'loonvoet overheid' uit het Centraal Economisch Plan (CEP) 2026. De huidige Cao loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. Voor 2027 is rekening gehouden met een stijging van 4,2%.

Loon-prijscompensatie Jeugd en Wmo

Voor loon-prijscompensatie Jeugd en Wmo wordt uitgegaan van de indexatiepercentages van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA). Voor 2027 is gerekend met een percentage voor loon-prijscompensatie van 3,58%, afhankelijk van het type zorg (Jeugd, Jeugd maatregelhulp, huishoudelijke ondersteuning en overige Wmo-zorg), conform de contracten.

Vervoer

Voor loon-prijscompensatie voor Vervoer wordt uitgegaan van de indexatiepercentages van de Nationale Energie Efficiency index (NEA-index). Het is een maatstaf die de energie-efficiëntie van het Nederlandse wegtransport meet. De index wordt gebruikt om de kostenontwikkeling in de transportsector, en daarmee ook in de zorg- en taxivervoersector, inzichtelijk te maken.

Contracten en overige prijsgevoelige budgetten

De budgetten waarbij sprake is van een wettelijke of contractuele verplichting tot indexatie en overige prijsgevoelige budgetten, zijn verhoogd met een percentage voor prijscompensatie. Hierbij wordt uitgegaan van de ontwikkeling van de zogenaamde bbp-index. Het Rijk gebruikt dezelfde index bij de loon- en prijsontwikkeling van het accres in de Algemene Uitkering. Dit sluit aan bij de werkwijze van het Rijk.

Gemeenschappelijke regelingen/verbonden partijen

De indexatie voor gemeenschappelijke regelingen (GR) en verbonden partijen is gebaseerd op de ontwerpbegrotingen 2027 van de gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen.

*Subsidies**

Voor subsidies wordt normaliter de bbp-index gehanteerd. Gezien de financiële positie van de gemeente is de opgenomen indexatie in de Kadernota 2027 teruggedraaid in de Begroting 2027. Daarmee is de indexatie op de subsidies voor 2027 € 0.

Belastingen en heffingen

Voor de verhoging van de belastingen en heffingen wordt voor 2027 uitgegaan van de gecombineerde bbp-index. Het Rijk maakt ook gebruik van deze index bij de berekening van het Gemeentefonds. Daarnaast vindt er, zoals gebruikelijk, nog een correctie plaats in verband met de waardeontwikkelingen.

Overige baten

Voor de verhoging van de overige baten wordt ook de bbp-index gebruikt, tenzij in een overeenkomst een andere afspraak is gemaakt.

Ontwikkeling belastingdruk

De ontwikkeling van de belastingdruk is uitgewerkt in de paragraaf Lokale heffingen van de Begroting 2027.

Omslagpercentage

Het omslagpercentage wordt in de paragraaf financiering van de Begroting 2027 berekend en opgenomen.

Gemeentefondsuitkering

In de Begroting 2027 is de uitkering door het Gemeentefonds gebaseerd op de Meicirculaire 2026.

Onvoorzien

Er is jaarlijks € 0 opgenomen voor onvoorziene ontwikkelingen.

Afschrijvingen en rentetoerekening

Op investeringen is de Financiële Verordening Haaksbergen van toepassing. De afschrijving en rentetoerekening starten op 1 januari van het jaar ná afronding en/of ingebruikname van een actief. De rente wordt berekend over de boekwaarde per 1 januari. Indien afwijkende afschrijvingstermijnen worden gebruikt, wordt dit ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

Incidentele baten en lasten en structureel saldo

In onderstaande tabel hebben wij de incidentele baten en lasten per programma samengevat. Voor het beoordelen hiervan volgen we het BBV. Het aanmerken van voor- en nadelen, die uiteindelijk bepalend zijn voor het berekenen van het structurele begrotingssaldo, zijn aan deze regels gebonden.

<i>Begrotingssaldo totaal</i>			<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Baten en lasten			2027	2028	2029	2030
Baten saldo totaal			87.466	87.650	86.429	88.470
Lasten saldo totaal			87.627	87.982	86.253	88.495
Saldo baten en lasten voor reservemutaties			-161	-332	176	-25
Onttrekkingen uit reserves			678	287	28	28
Stortingen in reserves			114	414	414	414
Begrotingssaldo totaal			403	-460	-210	-411

<i>Structurele-incidentele baten en lasten</i>			<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Programma	Omschrijving	Bron	2027	2028	2029	2030
Baten						
6 Sociaal domein	Opvang ontheemden	Begroting 2026-2029	2.612			
8 Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Verhuuropbrengsten COA	Kadernota 2027	100	100	100	
Incidenteel saldo baten			2.712	100	100	0
Structureel saldo baten (baten totaal -/- baten incidenteel)			84.754	87.550	86.329	88.470
Lasten						
2 Verkeer en vervoer	Inhalen achterstand onderhoud straatmeubilair	Kadernota 2027	40	25		
3 Economie	Vitale vakantieparken	Begroting 2027	100	100		
4 Onderwijs	Tijdelijke huisvesting t.b.v. BS Buurse BS Bonifacius	Begroting 2027	178	377	199	
4 Onderwijs	Afschrijving boekwaarden t.b.v. BS Buurse BS Bonifacius	Begroting 2027	132	71		
4 Onderwijs	Gymzaal Plus X	Begroting 2027	139			
5 Sport, cultuur en recreatie	IHP sportvoorzieningen	Begroting 2027	40			
5 Sport, cultuur en recreatie	Herstel nachtwacht van Haaksbergen	Begroting 2027	20			
6 Sociaal domein	Hervormingsagenda Jeugd	Begroting 2026-2029	253			
6 Sociaal domein	Uitstel inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo	Begroting 2027-2030	120			
6 Sociaal domein	Frictiekosten Wmo dagbesteding Pluspakket	Kadernota 2026	87			
6 Sociaal domein	Frictiekosten Jeugdhulp Basispakket	Kadernota 2026	58	58		
6 Sociaal domein	Stijging cliënten hoge indicatie PGB Jeugdhulp	Begroting 2026-2029	75			
6 Sociaal domein	Opvang ontheemden	Begroting 2026-2029	2.612			
6 Sociaal domein	Aanpak armoede en schulden	Begroting 2025-2028	39			
Incidenteel saldo lasten			3.893	631	199	0
Structureel saldo lasten (lasten totaal -/- lasten incidenteel)			83.733	87.351	86.054	88.495
Totaal incidenteel saldo voor reservemutaties (incidentele baten -/- incid. lasten)			-1.181	-531	-99	0
Totaal structureel saldo voor reservemutaties (structurele baten -/- struct. lasten)			1.021	199	275	-25

Reservemutaties						
0 Dekking kadernota 2024/ begroting 2024		Begroting 2024-2027	209			
0 Dekking frictiekosten kadernota 2026		Begroting 2026-2029	146	58		
0 Dekking structureel budget zwembad		Begroting 2026-2026, A	0	200		
0 Dekking exploitatiebijdrage zwembad		1e berap 2026	295			
Incidenteel saldo reservemutaties			649	258	0	0
Structureel saldo reservemutaties (saldo reservemut. -/- incid. saldo reservemut.)			-86	-386	-385	-386
Totaal incidenteel (incidentele baten -/- incid. lasten + incid. saldo reservemut.)			-532	-273	-99	0
Totaal structureel (structurele baten -/- struct. lasten + struct. saldo reservemut.)			935	-187	-110	-411

De verschillende incidentele lasten en baten worden hieronder toegelicht.

Opvang ontheemden € 2.612.000 (Neutraal)

Voor de opvang van Oekraïense ontheemden en voor de doorstroom van statushouders naar reguliere woningen, ontvangt de gemeente jaarlijks gelden van het Rijk via het Gemeentefonds. Er is aangekondigd dat de regelingen worden aangepast per 1 januari 2027, echter is nog niet duidelijk hoe deze eruit komen te zien en wat de financiële impact hiervan is. Wij hebben daarom de lasten en baten incidenteel opgevoerd, totdat meer duidelijk is. De verwachting is dat de bijdrage vanuit het Rijk voldoende is om de kosten te dekken in 2027, waardoor de baten en lasten als neutraal zijn opgevoerd.

Verhuuropbrengsten COA € 100.000 (V)

Vanaf 1 november 2025 wordt een gedeelte van het voormalige schoolgebouw aan de Van Brakelstraat 1 verhuurd aan het COA. Hiervoor ontvangt de gemeente huurinkomsten tot uiterlijk 31 december 2029.

Inhalen achterstand onderhoud straatmeubilair € 40.000 (N)

In 2027 en 2028 worden extra middelen beschikbaar gesteld voor het wegwerken van achterstallig onderhoud bij straatmeubilair. De staat van het straatmeubilair neemt verder af en er is geen geld beschikbaar voor vernieuwing van straatmeubilair. Met dit incidentele budget kan de achterstand in onderhoud worden ingehaald, zodat het reguliere onderhoudsbudget voldoende is voor instandhouding van het straatmeubilair.

Vitale vakantieparken € 100.000 (N)

Voor het project Vitale Vakantieparken is een projectteam ingericht dat werkt aan een sterke, vitale en toekomstbestendige recreatiesector in Haaksbergen. In 2025 is gestart met de uitvoering van het project en zijn middelen beschikbaar gesteld voor de periode 2025-2026. Om het project voor de komende 2 jaar voort te zetten en de behaalde resultaten verder te borgen, zijn voor 2027 en 2028 aanvullende middelen noodzakelijk.

De aanpak richt zich op zowel vakantieparken als solitaire recreatiewoningen en bestaat uit drie samenhangende onderdelen:

1. Versterken en vitaliseren van de verblijfsrecreatieve sector door ondersteuning van ondernemers, kwaliteitsverbetering van recreatieve locaties en het stimuleren van toekomstbestendige recreatieve ontwikkelingen.
2. Projectcoördinatie, communicatie, beleidsontwikkeling en interne afstemming vanuit een integrale aanpak, waarbij verschillende gemeentelijke beleidsterreinen en externe partners worden verbonden.
3. Toezicht en handhaving op nieuwe gevallen van permanente bewoning van recreatiewoningen, gericht op het behouden van de recreatieve functie en het voorkomen van ongewenste ontwikkelingen.

Met de voortzetting van het project wordt verder gewerkt aan een kwalitatief hoogwaardige recreatiesector, een aantrekkelijke leefomgeving en een effectieve aanpak van vraagstukken rondom recreatief vastgoed.

Tijdelijke huisvesting ten behoeve van BS Buurse en St. Bonifacius € 377.000 (N)

In verband met de voorgenomen renovatie van BS Buurse en nieuwbouw van basisschool St. Bonifacius, is tijdelijke huisvesting noodzakelijk, zodat het onderwijs gedurende de bouwperiode ongehinderd kan doorgaan. De kosten hebben uitsluitend betrekking op de tijdelijke situatie gedurende de realisatie van de renovatie/nieuwbouw. Omdat de tijdelijke huisvesting na ingebruikname van de (ver)nieuwe schoolgebouwen komt te vervallen, betreft dit een incidentele last.

Afschrijving boekwaarden ten behoeve van BS Buurse en St. Bonifacius € 203.000 (N)

Als gevolg van de voorgenomen renovatie van BS Buurse en nieuwbouw van basisschool St. Bonifacius, worden de bestaande schoolgebouwen buiten gebruik gesteld. De resterende boekwaarden van deze gebouwen dienen daarom eenmalig ten laste van de exploitatie te worden gebracht. De afschrijving van de resterende boekwaarden vindt uitsluitend plaats als gevolg van deze specifieke ontwikkeling en heeft daarmee een incidenteel karakter.

Gymzaal Pius X € 139.000 (N)

Vooruitlopend op de uitkomsten van het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) is het noodzakelijk gymzaal Pius X de komende jaren veilig, toegankelijk en functioneel te houden

voor het bewegingsonderwijs. Daarom wordt voorgesteld eenmalig € 139.000 beschikbaar te stellen voor noodzakelijk groot onderhoud aan de accommodatie.

De werkzaamheden zijn uitsluitend bedoeld om de gymzaal tijdelijk in stand te houden, totdat duidelijkheid bestaat over de toekomstige onderwijshuisvesting op deze locatie. Het betreft nadrukkelijk geen structureel onderhoudsbudget. De kosten voor klein en regulier onderhoud maken geen onderdeel uit van dit budget en blijven volgens de geldende afspraken voor rekening van de eigenaar. De uitgaven hebben daarmee een incidenteel karakter.

Integraal huisvestingsplan Sport en Bewegen € 40.000 (N)

Incidenteel budget wordt gevraagd voor een integraal Huisvestingsplan Sport en Bewegen. Voor toekomstbestendige sportvoorzieningen, die bijdragen aan sportdeelname, gezondheid en een sterk verenigingsleven, is een IHP Sport nodig. Voor het opstellen van het IHP Sport is incidenteel geld benodigd. In het IHP Sport worden duidelijke kaders gesteld en een toekomstbestendige langetermijnvisie opgesteld voor binnensportaccommodaties, gebaseerd op de uitkomsten van diverse onderzoeken en behoeften van onderwijs, verenigingen en inwoners.

Herstel nachtwacht van Haaksbergen € 20.000 (N)

De Stichting Beeldende Kunst Haaksbergen (SBKH) heeft beschadigingen geconstateerd aan een kunstwerk, dat op de zolder van het gemeentehuis was opgeslagen. In juni 2025 is het kunstwerk door een verhuisbedrijf verplaatst van het gemeentehuis naar een depot. Het kunstwerk heeft als bestemming Huis van Haaksbergen, waar het kunstwerk is uitgepakt waarna beschadigingen zijn geconstateerd. Voor het herstel is een bedrag in de begroting opgenomen.

Hervormingsagenda Jeugd € 253.000 (N)

Het Rijk heeft in de Meicirculaire 2025 via het Gemeentefonds voor twee jaar (2026 en 2027) incidenteel extra gelden beschikbaar gesteld voor jeugdzorg. Deze extra middelen zijn volgens het Rijk bedoeld, om het ingroeipad van de maatregelen van de Hervormingsagenda te verzachten. Een deel van dit geld is incidenteel in de begroting opgenomen voor de uitvoering van een drietal activiteiten:

- implementatie en uitvoering van de methodiek Verklarende Analyse (€ 71.000);
- inhuur tijdelijke extra capaciteit voor de herindicatie jeugdzorg vanuit huisartsen en medisch specialisten (€ 55.000) en,
- een pilot met betrekking tot de inzet van een ambulant hulpverlener (€ 127.000).

Uitstel inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo € 120.000 (N)

De inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo zou in 1 januari 2027 worden ingevoerd. In de Meicirculaire 2026 is aangegeven dat de invoering met 1 jaar is uitgesteld. De hiervoor reeds ingeboekte verwachte baten zijn daarom teruggedraaid, waardoor een incidenteel nadeel in 2027 ontstaat.

Frictiekosten Wmo dagbesteding Pluspakket € 87.000 (N)

In de Kadernota en Begroting 2026 is een set aan ombuigingsmaatregelen vastgesteld. Eén van de maatregelen betreft de aanpassing van de werkwijze voor de indicatiestelling van de voorziening dagbesteding. Dit zou tot een structurele besparing moeten leiden van in totaal € 100.000. Om dit te realiseren zijn voor twee jaar (2026 en 2027) incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld voor inhuur, om eigen medewerkers hiervoor vrij te kunnen maken.

Frictiekosten Jeugdhulp Basispakket € 58.000 (N)

Eén van de ombuigingsmaatregelen die in Kadernota en Begroting 2026 is opgenomen, is de verbetering van de sturing op de (externe) verwijzingen Jeugd GGZ door praktijkondersteuners/huisartsen. Dit zou tot een structurele vermindering van lasten moeten opleveren van € 75.000. Om dit te realiseren, zijn voor 2027 en 2028 incidenteel frictiekosten opgevoerd. Deze zijn bedoeld voor de inhuur van personeel.

Stijging cliënten hoge indicatie PGB Jeugdhulp € 75.000 (N)

Eind 2025 hebben een tweetal cliënten een hoge indicatie voor een persoonsgebonden budget jeugdhulp ontvangen. De te verwachten kosten voor deze indicaties zijn voor 2026 en 2027 incidenteel ingeboekt, omdat beide jeugdigen in 2027 de 18-jarige leeftijd bereiken en daarmee uitstromen.

Aanpak armoede en schulden € 39.000 (N)

Deze middelen zijn incidenteel toegekend via de Algemene Uitkering en hebben betrekking op alleen verdienersproblematiek en problematische schulden (beide € 19.500).

Huishoudens die getroffen zijn door de alleenverdienersproblematiek worden gecompenseerd uit deze middelen. De uitvoering hiervan gebeurt door de Uitvoeringsorganisatie. Zij benaderen deze huishoudens en berekenen de compensatie.

Het IBO-budget voor problematische schulden komt binnen via de Algemene Uitkering. Het wordt in 2027 ingezet voor het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) of voor de investering van het nieuwe schuldhelpverleningssysteem. Hierbij volgen we de elementen van de basisdienstverlening.

Bijlage 1 Reserves en voorzieningen

Onderstaande bijlage is opgesteld volgens de Nota reserves en voorzieningen.

Omschrijving reserve (bedragen * € 1.000)	Stand JR 25 31-12-2025	mutatie 2026	begroot 31-12-2026	mutatie 2027	begroot 31-12-2027	mutatie 2028	begroot 31-12-2028	mutatie 2029	begroot 31-12-2029	mutatie 2030	begroot 31-12-2030
Algemene reserve											
Algemene reserve*	17.405	-5.297	12.108	49	12.156	-718	11.438	-210	11.228	-411	10.817
Algemene reserve totaal	17.405	-5.297	12.108	49	12.156	-718	11.438	-210	11.228	-411	10.817
Bestemmingsreserves											
Budgetoverheveling	1.059	-1.059	0		0		0		0		0
Bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting (IHP)	4.944	5.814	10.758	114	10.872	414	11.287	414	11.701	414	12.115
Bestemmingsreserve av-middelen raadszaal	102	-20	82	-20	61	-20	41	-20	20	-20	0
Bestemmingsreserve verbouwing archief	200	-8	192	-8	184	-8	176	-8	168	-8	160
Bestemmingsreserve zwembad	750	1.420	2.170	-295	1.875	0	1.875	0	1.875	0	1.875
Bestemmingsreserve Aankoop kunstwerken	13	0	13	0	13	0	13	0	13	0	13
Bestemmingsreserve woonrijp maken Wissinkbrink	0	169	169	0	169	-18	151	-18	133	-18	115
Bestemmingsreserve Flexwoningen	0	1.940	1.940	0	1.940	0	1.940	0	1.940	0	1.940
Bestemmingsreserve Ontwikkelbedrijf	0	1.500	1.500	0	1.500	0	1.500	0	1.500	0	1.500
Bestemmingsreserve Krachtige Kernen tot 2050	0	400	400	0	400	0	400	0	400	0	400
Totaal Bestemmingsreserves	7.068	10.155	17.223	-209	17.014	368	17.382	368	17.750	368	18.118
Totaal Eigen vermogen	24.473	4.858	29.331	-160	29.170	-350	28.820	158	28.978	-43	28.935

* Stand Algemene reserve per einde begrotingsjaar is inclusief begrote jaarresultaat

Algemene reserve

De algemene reserve heeft als voornaamste doel eventuele financiële tegenvallers op te kunnen vangen. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt hier dieper op ingegaan. Hier wordt ook aangegeven welk deel van de algemene reserve beklemd is voor het opvangen van risico's en welk deel vrij besteedbaar is.

Bestemmingsreserve Budgetoverheveling

Budgetoverhevelingen worden via een aparte bestemmingsreserve gestort en onttrokken. Er is conform het raadsbesluit bij de Eindejaarsrapportage 2025 € 1.059.000 overgeheveld naar 2026. Dit bedrag wordt in 2026 weer onttrokken.

Integraal huisvestingsplan (IHP)

Het betreft een bestemmingsreserve ter dekking van toekomstige kapitaalslasten, die voortvloeien uit investeringen in onderwijshuisvesting. In het raadsvoorstel wordt voorgesteld de naam van de reserve te wijzigen en deze enkel in te zetten voor dekking van kapitaallasten.

Bestemmingsreserve AV-middelen raadszaal

Dit betreft een bestemmingsreserve welke dient ter dekking van de kapitaalslasten voor de investeringen die gedaan zijn in de Audiovisuele middelen voor de raadszaal.

Bestemmingsreserve verbouwing archief

Dit betreft een bestemmingsreserve, welke dient ter dekking van de kapitaalslasten voor investeringen, die gedaan zijn voor de verbouwing van het archief.

Bestemmingsreserve zwembad

Het doel van de bestemmingsreserve zwembad is het aanleggen van een spaarpot voor renovatie, vervangende nieuwbouw of significante calamiteiten, waarvoor maatregelen nodig zijn met betrekking tot zwembad De Wilder in de breedste zin van het woord.

Bestemmingsreserve kunstaankopen

In de Begroting 2027 en meerjarenperspectief 2028-2030 zijn geen aanwendungen voorzien.

Bestemmingsreserve woonrijp maken Wissinkbrink

De bestemmingsreserve is benodigd voor dekking van toekomstige kapitaallasten voor het woonrijp maken van de Wissinkbrink.

Bestemmingsreserve Flexwoningen

De bestemmingsreserve is bedoeld voor dekking van kapitaallasten van flexwoningen. Gedurende de afschrijvingsperiode van de flexwoningen, wordt ieder jaar een vast bedrag onttrokken voor structurele dekking van de kapitaallasten.

Bestemmingsreserve Ontwikkelbedrijf

Om ondersteuning te geven aan alle ambities en opgaven wordt een ontwikkelbedrijf opgezet. Onder het "Ontwikkelbedrijf" wordt in dit kader geen afzonderlijke rechtspersoon verstaan, maar een organisatiebrede werkwijze, waarin strategische en complexere opgaven programmatisch worden aangepakt. Het betreft opgaven die bestuurlijk prioriteit hebben, waarvoor gerichte aandacht, samenhang en voortgang noodzakelijk zijn.

Bestemmingsreserve Krachtige Kernen tot 2050

Deze reserve wordt ingezet voor planvorming, proceskosten en voorbereidingsactiviteiten ten behoeve van de verstedelijkingsopgave.

Voorzieningen

Omschrijving voorziening (bedragen * € 1.000)	stand 31-12-2025	mutatie 2026	begroot 31-12-2026	mutatie 2027	begroot 31-12-2027	mutatie 2028	begroot 31-12-2028	mutatie 2029	begroot 31-12-2029	mutatie 2030	begroot 31-12-2030
Pensioenen wethouders	2.933	0	2.933	0	2.933	0	2.933	0	2.933	0	2.933
De Greune	2	-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Verlof sparen	472	0	472	0	472	0	472	0	472	0	472
Afronding Stepelerveld	47	-47	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	3.454	-49	3.405	0	3.405	0	3.405	0	3.405	0	3.405
Egalisatie riolering	8.067	354	8.421	95	8.516	-146	8.370	-146	8.224	-146	8.078
Egalisatie afvalstoffen	1.352	-200	1.152	-200	952	-200	752	-200	552	0	552
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	9.419	154	9.573	-105	9.468	-346	9.122	-346	8.776	-146	8.630
Onderhoud gemeentelijke panden	1	297	298	297	595	297	892	297	1.189	297	1.486
Wegenfondsen	1	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen ten behoeve van gelijkmatige verdeling van lasten over begotingsjaren	2	296	298	297	595	297	892	297	1.189	297	1.486
Totaal voorziening	12.875	401	13.276	192	13.468	-49	13.419	-49	13.370	151	13.521

Pensioenen wethouders

Het doel is op elk moment te kunnen voldoen aan de verplichting tot het uitbetalen van toekomstige aanspraken van wethouders op ouderdomspensioenen. De huidige politieke ambtsdragers bouwen hun pensioen op onder de Appa-regeling (Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers). Vanaf 1 januari 2028 worden de pensioenen van politieke ambtsdragers ondergebracht bij het ABP in het kader van de Wet toekomst pensioenen.

Voorziening De Greune

Voor de afwikkeling van de inrichting van De Greune, Stepelo en St. Isidorushoeve is een voorziening gevormd. Deze voorziening loopt af in 2026.

Verlofsparen

Deze voorziening dient voor dekking van toekomstige lasten, wanneer medewerkers voor een langere periode verlof opnemen.

Afronding Stepelerveld

Inmiddels afgewikkeld.

Egalisatievoorziening rioolbeheer

Het doel van deze voorziening is al te grote schommelingen binnen de jaarlijkse exploitatie van het rioolbeheer te voorkomen, waardoor een stabiel tarievenbeleid kan worden gevoerd. De egalisatievoorziening rioolbeheer is te onderscheiden in een egalisatie-, onderhoud- en spaarcomponent vervangingsinvesteringen.

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

Het doel van deze voorziening is al te grote schommelingen binnen de jaarlijkse exploitatie van de afvalstoffen te voorkomen, waardoor een stabiel tarievenbeleid kan worden gevoerd.

Onderhoud gemeentelijke panden

Deze voorziening is voor het opvangen van kosten voor groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen.

Voorziening wegenfonds

Het wegenfonds is ingesteld om te anticiperen op komende grote investeringen in onderhoud.

Bijlage 2 Geprognosticeerde balans

	Stand per 31-12-2025	Stand per 31-12-2026	Stand per 31-12-2027	Stand per 31-12-2028	Stand per 31-12-2029	Stand per 31-12-2030
Activa						
Immateriële vaste activa	1.611	1.541	1.471	1.401	1.331	1.261
Materiële vaste activa	53.232	54.036	60.312	65.360	66.862	68.349
Financiële vaste activa	5.224	4.961	4.457	3.952	3.447	2.943
Totaal vaste activa	60.067	60.538	66.240	70.713	71.640	72.553
Voorraad	540	221	17	0	0	0
Uitzettingen	20.120	20.000	15.000	12.000	12.000	12.000
Liquide middelen	973	973	973	973	973	973
Overlopende activa	1.337	1.337	1.337	1.337	1.337	1.337
Totaal vlottende activa	22.969	22.531	17.327	14.310	14.310	14.310
Totaal activa	83.036	83.069	83.567	85.023	85.951	86.863

Bedragen x € 1.000

	Stand per 31-12-2025	Stand per 31-12-2026	Stand per 31-12-2027	Stand per 31-12-2028	Stand per 31-12-2029	Stand per 31-12-2030
Passiva						
Eigen Vermogen	29.654	29.331	29.170	28.820	28.978	28.935
Voorzieningen	12.873	13.276	13.468	13.419	13.370	13.521
Vaste schuld	25.930	27.030	31.129	30.229	34.328	33.427
Totaal vaste passiva	68.458	69.637	73.767	72.468	76.676	75.883
Vlottende schuld	7.368	7.432	3.800	6.555	3.275	4.980
Overlopende passiva	7.210	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal vlottende passiva	14.578	13.432	9.800	12.555	9.275	10.980
Totaal passiva	83.036	83.069	83.567	85.023	85.951	86.863

Bijlage 3 Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Algemene uitkeringen	-55.615	-55.071	-55.322	-57.472
Dividenden	-415	-415	-415	-415
Ongebonden lokale heffingen	-10.027	-10.780	-10.787	-10.787
Saldo van de financieringsfunctie	0	0	0	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totaal	-66.056	-66.266	-66.524	-68.674

Bijlage 4 Gemeentefonds

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht / %	Uitkering
1g-2 OZB-waarde niet-woningen eigenaren	4.605.300,00	-0,3409	-1.569.946,77
1h-2 OZB-waarde niet-woningen gebruikers	4.034.100,00	-0,2401	-968.587,41
1a OZB-waarde woningen eigenaren	35.474.920,00	-0,0842	-2.986.988,26
Subtotaal			-5.525.522,44

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht	Bedrag in basis
8a-3 Bijstandsontvangers	253	5.148,48	1.302.565,44
2 Inwoners	24.313,00	378,01	9.190.557,13
7c-5 Huishoudens met een laag inkomen met drempel	2.088,83	3.945,91	8.242.348,34
12b-2 Inwoners met een migratieachtergrond	1.669,00	386,27	644.684,63
3c Eenpersoonshuishoudens	3.195,00	172,7	551.776,50
8b Loonkostensubsidie	57	5.148,48	293.463,36
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar	4.200,00	585,44	2.458.848,00
8f-2 Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	166	1.041,30	172.855,80
5d-2 Inwoners 75+ met drempel	1.691,22	1.374,36	2.324.345,12
7m-2 Laag opleidingsniveau met drempel	2.028,70	273,95	555.762,37
14a-2 Lokale centrumfunctie (max 20km)	23.650,00	10,86	256.839,00
14b-2 Regionale centrumfunctie (max 60km)	18.740,00	159,74	2.993.527,60
14c-2 Landelijke centrumfunctie	15.830,00	45,41	718.840,30
15e Leerlingen VO	872	384,9	335.632,80
15h-3 Onderwijsachterstand	608,64	150,84	91.807,26
38 Bedrijven	2.965,00	134,78	399.622,70
36 Meerkernigheid	6	115.477,98	692.867,88
36a Kernen met 500 of meer adressen	1	75.166,66	75.166,66
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	1.737,00	31,4	54.541,80
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	4.003,00	13,42	53.720,30
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (oad)	11.662,35	85,11	992.582,61
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	95	2.935,95	278.915,25
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	168	10.743,51	1.804.909,68
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	95	7.892,32	749.770,40
22a Oppervlakte bebouwing woonkernen	168	6.807,82	1.143.713,76
19 Oppervlakte binnenwater	66	126,1	8.322,60
16 Oppervlakte land	10.484,00	39	408.876,00
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	10.484,00	25,72	269.648,48
24b-2 Woonruimten	11.107,00	11,61	128.952,27
25b-2 Woonruimten * bodemfactor woonkernen	11.107,00	52,99	588.559,93
39 Vast bedrag	1	979.230,12	979.230,12
Subtotaal			38.763.254,08

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

Uitkeringsfactor	1,549
Subtotaal (B x C (=uf))	60.044.280,57

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	-1.911.745,00	-1.911.745,00
Subtotaal		-1.911.745,00

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	40.860,00	40.860,00
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	35.922,00	35.922,00
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	74.658,00	74.658,00
260 Participatie (IU)	2.553.610,00	2.553.610,00
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	8.636,00	8.636,00
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	5.073,00	5.073,00
421 Extra capaciteit BOA's (DU)	32.849,00	32.849,00
435 Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	3.356,00	3.356,00
441 Wet betaalbare huur (DU)	14.055,00	14.055,00
487 Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)	841.031,00	841.031,00
492 Overheidsbrede Dienstverlening (DU)	23.642,00	23.642,00
526 Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren (DU)	12.166,00	12.166,00
Subtotaal		3.645.858,00

Onderdeel G - Aanvullingen

Gemeenteposten	
Stelpost: Klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	-841.000,00
Stelpost: BTW compensatiefonds	203.000,00
Subtotaal	-638.000,00

Totaal uitkering 2027:	55.614.871,12
-------------------------------	----------------------

Bijlage 5 Latente ontwikkelingen

De volgende latente ontwikkelingen zijn niet verwerkt in de Begroting 2027.

Latente ontwikkeling	Incidenteel ben.	Structureel ben. 2027	Structureel ben. 2028	Categorie	Consequentie voor de samenleving bij niet uitvoeren
Investeren in beleidsinzet Zorg, Veiligheid en Inburgering om alle benodigde taken met goede kwaliteit uit te voeren.			92.051	Urgent	Toename van ernstige incidenten en ontbreken van een gestructureerde aanpak van inwoners met multiproblematiek. Geen capaciteit voor beleid rondom nieuwkomers, statushouder en asielzoekers, alsmede voor inburgering. Het is ook niet mogelijk om, conform regionale afspraken, voldoende capaciteit te leveren aan de regio. En niet doen kan tot een kostenuitzetting leiden bij VTT. Vanaf 2023 zijn nieuwe wettelijke taken naar de gemeenten gekomen. t.w. mensenhandel, aanpak radicalisering, AVE, Centrum seksueel geweld. De taken onder Asiel en Integratie, huisvesting en inburgering van statushouders en gezinsemigranten zijn ook wettelijke taken, die structureel moeten worden geborgen. het niet uitvoeren van deze taken heeft consequenties voor de uitvoeringsbudgetten die wij van het Rijk ontvangen.
Investeren in beleidsinzet Jeugd om alle benodigde taken met goede kwaliteit uit te voeren.		103.557		Niet urgent	Nodig voor de uitvoering van de maatregelen in de hervormingsagenda Jeugd die bijdrage aan het dempen van de kosten voor jeugdhulp. De hervormingsagenda Jeugd is een landelijke verplichting. Vanuit het Rijk is er geld voor de Hervormingsagenda Jeugd. Deze zou hier ook beschikbaar voor moeten zijn. Gelet op de te plegen ombuigingen is meer inzet op beleid nodig om de benodigde maatregelen ingang te kunnen zetten. Niet alle jeugdtaken kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft gevolgen voor de dienstverlening aan de inwoners en leidt tot stagnering van de transformatie en de realisatie van de ombuigingen. Het is ook niet mogelijk om, conform regionale afspraken, voldoende capaciteit te
Coördinator Preventie en Gezondheid		47.000		Niet urgent	Sinds 2023 geven gemeenten uitvoering aan integraal gezondheidsbeleid gebaseerd op het landelijk akkoord "Gezond en Actief Leven Akkoord" (GALA). Het doel is een gezonde leefomgeving, gezonde leefstijl, mentale gezondheid en vitale inwoners. D.m.v. een Specifieke Uitering (SPUK) richten we ons op vijf preventieve ketenaanpakken: Kansrijke Start, Welzijn op Recept, Valpreventie, Kind naar een Gezonder Gewicht en Volwassenen naar een Gezonder Gewicht. Deze domein overstijgende aanpakken vragen om voortdurende afstemming, samenwerking met netwerkpartners en monitoring. Voor 2026 ontvangen wij voor de ketenaanpakken van het Rijk nog SPUK GALA middelen. Met het nieuwe Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) wordt deze beweging verder versterkt. Landelijke wordt nadrukkelijk ingezet op de verschuiving van ziekte en zorg naar gezondheid en preventie, met een sterke verbinding tussen zorg en het sociaal domein. Als gemeenten moeten we zorgdragen voor een goede borging daarvoor is vanaf 2027 structurele coördinerende rol noodzakelijk. We houden regie en overzicht door coördinatie te bundelen. We willen versnippering voorkomen en zien een efficiëntieslag in het bundelen van coördinatie. Om de uitvoering en coördinatie van deze landelijke preventietaken, én de samenwerking tussen zorgpartners, GGD, sociaal werk en gemeentelijke teams duurzaam te organiseren, is een structurele coördinator Gezondheid & Preventie nodig voor 20 uur per week. Budget €47.000
Vergroten van het aantrekkelijk en goed werkgeverschap door het hebben van een goed en concurrerend thuiswerkbeleid (voorziening binnen Arbobudget).	€ 40.000	12.000		Niet urgent	Thuiswerkbeleid is een essentieel instrument voor een toekomstbestendige organisatie. Draagt bij aan goed werkgeverschap (oog hebben voor behoeften en welzijn medewerkers), efficiëntie / productiviteit (minder reistijd, flexibele werktijden) en het vergroten van de aantrekkelijkheid van de organisatie (moderne werkcultuur, duurzaamheid en concurrentiepositie). Daarnaast bestaat er momenteel spanning m.b.t. de naleving van de Cao-afspraken en de Arbo-wet.
Groene toezichthouder (opzichter)		86.000		Urgent	Het behoud van bestaand groen en bomen wordt steeds belangrijker, vanwege biodiversiteit, klimaatadaptie en gezondheid. Dit vraagt om aangescherpte toezicht en handhaving hierop, zodat ongewenst verlies van groen wordt voorkomen. De Toezichthouder Groen houdt toezicht op het beheer en onderhoud van het gemeentelijk groen in Haaksbergen. Daarnaast ziet de hij toe op de aanleg en renovaties van nieuwe groenvoorzieningen en geeft hij adviezen qua behoud van bomen bij infrastructurele werkzaamheden.
Burgerpanel		35.000		Urgent	Met een burgerpanel beschik je over een instrument waarmee inwoners hun mening kunnen geven over relevante thema's binnen Haaksbergen. De onderzoeken gaan dus over onderwerpen die in Haaksbergen spelen of van andere maatschappelijke meerwaarde zijn. We kunnen hiermee inwoners raadplegen over gemeentelijke vraagstukken. Met de inbreng van inwoners weten wij wat zij belangrijk vinden en deze informatie nemen wij mee bij bijvoorbeeld de ontwikkeling van beleid. Het panel valt onder inwonersparticipatie.

Latente ontwikkeling	Incidenteel ben.	Structureel ben. 2027	Structureel ben. 2028	Categorie	Consequentie voor de samenleving bij niet uitvoeren
Motie eenzaamheid		45.000		Niet urgent	Uw raad heeft in 2025 via de motie Samen Sterk tegen eenzaamheid onder jongvolwassenen verzocht om een versterkte aanpak. Regionaal en lokaal is een (beperkte) aanpak in uitvoering. Een uitgebreide(re) aanpak kost extra tijd en middelen die binnen de huidige formatie en begroting niet beschikbaar zijn. Realisatie van de motie vraagt dus om aanvullende capaciteit en middelen. Hiervoor is aan personele capaciteit en activiteiten een extra structureel bedrag van in totaal € 45.000 nodig. Met deze middelen kan een samenhangende lokale aanpak worden ontwikkeld die aansluit bij bestaande netwerken en preventieve inzet op mentaal welbevinden. Indien er geen aanvullende middelen beschikbaar worden gesteld, blijft uitvoering beperkt tot integratie binnen bestaande werkzaamheden.
Toekomstbestendig centrum Haaksbergen		25.000		Urgent	Een sterke samenwerking tussen gemeente, ondernemers en pandeigenaren met een duidelijke koers en uitvoeringsstrategie, geborgd bij de achterbannen van deze partijen. Het instellen van een gezamenlijke centrum regie, een niet-vrijblijvende samenwerking waar men langjarig gezamenlijk investeert in projecten voor een gezond centrum. De samenwerking werkt, als iedere partner sterk is. Dit betekent dat zij weet wat ze wil, weet wat ze kan en hiervoor ook de middelen (mensen en €) heeft. Bij het niet investeren zal er geen vitaal centrum zijn omdat samenwerking ontbreekt tussen pandeigenaren en centrumondernemers.
Structurele middelen voor aanpak netcongestie		220.000		Urgent	Wanneer de gemeente niet structureel inzet op de opgave netcongestie, komen meerdere onderdelen van bestaand vastgesteld beleid tot stilstand. Woningbouwprojecten kunnen niet worden aangesloten en lopen vertraging op. Bedrijven kunnen niet uitbreiden of verduurzamen, wat leidt tot economische schade en verlies van werkgelegenheid. Maatschappelijke voorzieningen (scholen, sport, zorg) kunnen de overstap naar duurzame warmte of elektriciteit niet maken. Vergunningverlening en ruimtelijke ontwikkeling worden vertraagd of juridisch kwetsbaar, met risico op bezwaar, beroep en planschade. Zonder regie en afstemming met Enexis ontstaan langere wachttijden, meer overlast, beperkte investeringsruimte en afnemend vertrouwen bij inwoners en ondernemers. De leefbaarheid, economische vitaliteit en klimaatdoelen van Haaksbergen komen hierdoor direct in het geding. We willen de aanpak voor netcongestie betalen uit de middelen die we ontvangen voor CDOKE (gericht op duurzaamheid). Dit moet nog nader onderzocht worden.
Samenwerking informatiemanagement met de gemeente Hengelo	€ 1.000.000		950.000	Urgent	De vorm van de samenwerking en de uitwerking daarvan dient nog plaats te vinden. De structureel opgevoerde kosten betreffen daarom een inschatting. Dit zijn de extra kosten die nodig zijn voor de structurele samenwerking met Hengelo indien besloten wordt deze samenwerking vorm te geven. De incidenteel benodigde middelen betreffen ook een inschatting. Deze middelen zijn nodig om op een volwassenheidsniveau te komen die voorwaardelijk is voor het aangaan van een samenwerking. Deze kosten worden niet enkel in het jaar 2027 ingezet.

		Structureel 2027	Structureel 2028	Totaal structureel
Latente ontwikkelingen	€ 1.040.000	573.557	1.042.051	€ 1.615.608

Bijlage 6 Interbestuurlijk toezicht

Het is de verantwoordelijkheid van iedere overheid om haar eigen taken, ook die in medebewind, goed uit te voeren en financieel stabiel te zijn. Horizontale controle door de gemeenteraad is leidend. Het interbestuurlijk toezicht door de provincie is een wettelijke taak, als onderdeel van het geheel aan 'checks and balances' voor een goed functioneren van het openbaar bestuur. De provincie beoordeelt hoe een aantal medebewindstaken door gemeenten wordt uitgevoerd. De systematiek die de provincie Overijssel hanteert, is gebaseerd op een bestuursovereenkomst, die de colleges van elke gemeente met Gedeputeerde Staten zijn aangegaan. In aansluiting op de veranderende maatschappij, wil de provincie deze taak samen met gemeenten zoveel mogelijk vanuit partnerschap oppakken. Gemeenten onderschrijven deze insteek. Partnerschap staat centraal zonder uit te sluiten dat, waar nodig, sturend door de provincie wordt opgetreden. Dit is uitgangspunt van de herziene Overijsselse bestuursovereenkomst IBT, welke tijdens de Twentse en Zwolse burgemeesterskring op respectievelijk 11 februari en 11 maart 2022 door provincie en gemeenten is ondertekend.

Wij hebben toegezegd uw raad in de reguliere verantwoordingsdocumenten op de hoogte te houden van de afspraken en ontwikkelingen op de diverse domeinen. Het laatste document waarin wij de voortgang op IBT hebben gerapporteerd betreft de Programmabegroting 2026. De peildatum daarvan is relatief kort gelegen voor de totstandkoming van deze rapportage. Wij hebben de IBT bijlage ten opzichte van de begroting geactualiseerd met informatie, die wij recent met uw raad hebben gedeeld via raadsinformatiebrieven. Indien zich belangrijke ontwikkelingen binnen de domeinen voordoen, berichten wij u daar separaat over.

Algemeen

De beoordeling door de provincie gaat gepaard met het toekennen van een verkeerslichtkleur (groen-oranje-rood). Dit gebeurt per domein en op basis van de kleuring op de afzonderlijke domeinen wordt de totaalkleur toegekend. De kleuring heeft een signaalfunctie en is niet bedoeld als 'goed' of 'fout'. Op domeinen die oranje of rood kleuren ziet de provincie risico's, waarop in haar ogen actie nodig is en waarover de provincie, in aansluiting op het kader IBT, het gesprek wil voeren met de gemeente. De bevindingen op de afzonderlijke domeinen vormen input voor het voorliggende integrale totaalbeeld. Dit totaalbeeld is het gewogen gemiddelde van de genoemde zes domeinen. Het totaalbeeld 2026 over het toezichtsjaar (2025) is groen.

Totaalbeeld 2026: Groen					
Financiën	Omgevingsrecht VTH	Ruimtelijke Ordening	Informatie- en archiefbeheer	Huisvesting statushouders	Erfgoed
Groen	Oranje	Groen	Groen	Groen	Groen

Domein Financiën

De provincie Overijssel heeft de Programmabegroting 2026 van de gemeente Haaksbergen beoordeeld en vastgesteld dat Haaksbergen onder het repressieve (reguliere) toezicht blijft. Dit betekent dat de gemeente haar begroting kan uitvoeren zonder voorafgaande goedkeuring van de provincie. De provincie concludeert dat de Programmabegroting 2026 structureel en reëel in evenwicht is. De structurele baten zijn toereikend om de structurele lasten te dekken en de ramingen worden als realistisch gekwalificeerd. Daarnaast is het de gemeente gelukt een structureel en reëel sluitende meerjarenraming op te stellen, waarmee wordt voldaan aan alle wettelijke criteria.

Maatregelen en financieel perspectief

Waar Haaksbergen in 2025 nog in risicocategorie oranje was ingedeeld, kleurt de gemeente in 2026 groen. Dit is het resultaat van een uitgebreid traject gericht op het herstellen van het structurele evenwicht in zowel het begrotingsjaar als de meerjarige periode. Daarbij is ingezet op vier instrumenten: transformeren, bezuinigen/ombuigen, investeren en verhogen van inkomsten. De gemeente heeft een basis- en basispluspakket aan ombuigingsmaatregelen vastgesteld, waarin maatregelen zijn opgenomen met en zonder maatschappelijke impact. De voortgang van de taakstellingen wordt gedurende de uitvoering gemonitord. Indien maatregelen niet (volledig) realiseerbaar blijken, worden waar nodig aanvullende acties getroffen om de financiële doelstellingen te borgen.

De gemeente richt zich daarbij op een toekomstbestendig financieel perspectief, met ruimte voor investeringen in maatschappelijke voorzieningen, infrastructuur, duurzaamheid en ambtelijke organisatie. Samenwerking met inwoners, verenigingen en maatschappelijke partners vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Voorzieningen en investeringsopgaven

De gemeente heeft enkele grote investeringsopgaven die nog financiële uitwerking behoeven, waaronder zwembad De Wilder, Huis van Haaksbergen en het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Voor al deze opgaven geldt dat zij pas tot realisatie overgaan, wanneer sprake is van een structurele en reële financiële dekking. Hiermee voorkomt de gemeente dat er een “hypotheek op de toekomst” ontstaat, door het aangaan van nieuwe structurele verplichtingen die toekomstige begrotingen onder druk zetten.

Het eigen vermogen (solvabiliteit) en de weerstandsratio liggen in deze begroting boven de door de gemeenteraad vastgestelde normen. Tevens verwacht de gemeente het jaar 2025 af te sluiten met een voordelig financieel resultaat.

Achterstallig onderhoud

De provincie constateert dat er sprake is van achterstallig onderhoud aan civiele kunstwerken, groen en gebouwen. In de Programmabegroting 2026 anticipeert de gemeente hier al deels op, zowel beleidsmatig als financieel. Er resteert echter een deel waarvoor nog geen dekking of planning is opgenomen. Het toezichtkader schrijft voor dat achterstallig onderhoud binnen vier jaar moet worden opgelost. De provincie verwacht dat de gemeente dit resterende deel, uiterlijk in de volgende programmabegroting volledig heeft uitgewerkt en opgenomen.

Domein Omgevingsrecht VTH (voorheen Wabo)

Op basis van de uitgevoerde toetsing van IBT op het domein Omgevingsrecht VTH en de onderlinge samenhang van de documenten is het kleurbeeld voor de gemeente Haaksbergen **oranje**.

Verbeterpunten vorig jaar

De gemeente is onvoldoende met de verbeterpunten uit het beeld 2025 aan de slag gegaan. Aan een belangrijk verbeterpunt, het actualiseren van VTH-beleid voor de thuishaken, is niet voldaan.

Beleidskader

Het VTH-beleid voor de thuishaken dateert uit 2021 en bevat onder andere een probleemanalyse, strategieën, meerjarendoelstellingen en risicoanalyse. Dit beleid is verouderd en ook de risicoanalyse vraagt actualisering. In 2024 heeft de gemeente een werkwijze voor de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) vastgesteld. Het uniforme regionale VTH-beleid voor de taken die bij de Omgevingsdienst Twente zijn belegd, is in 2023 door Haaksbergen vastgesteld. In dit beleidsplan zijn onder andere een probleemanalyse, strategieën en doelen opgenomen. Voor een aantal doelen is nog nadere uitwerking nodig. Voor de toezichtstaken wordt (gedeeltelijk) gewerkt met het dynamisch risicoprioriteringsinstrument (RPI). De toepassing van het RPI is in ontwikkeling, maar geeft

nog geen volledig inzicht in de wijze waarop risico-inschattingen doorwerken in de prioriteitenstelling en toezichtplanning.

Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma 2026 voor de thuishaken is tijdig vastgesteld. In het uitvoeringsprogramma is aangegeven welke activiteiten de gemeente wil gaan uitvoeren voor de thuishaken en hoe de gemeente gaat werken aan de realisatie van de beleidsdoelen. Uit het uitvoeringsprogramma blijkt dat de beschikbare capaciteit in eerste instantie onvoldoende is om de geplande werkzaamheden uit te voeren. In het uitvoeringsprogramma is opgenomen dat er zo nodig maatregelen worden getroffen, zoals tijdelijke inhuur, maar concrete maatregelen voor de tekorten of het benoemen van de risico's hiervan blijven achterwege.

Het uitvoeringsprogramma 2026 voor de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente is tijdig vastgesteld. In het uitvoeringsprogramma is aangegeven welke activiteiten voor Haaksbergen worden uitgevoerd. Daarnaast zijn grotendeels de doelstellingen uit het beleid overgenomen in het uitvoeringsprogramma. Verder wordt in het uitvoeringsprogramma aangegeven, dat voor het overgrote deel wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria voor de deskundigheidsgebieden belegd bij de Omgevingsdienst Twente. Uit het uitvoeringsprogramma blijkt dat voor Haaksbergen actualisatietoetsen en actualisaties van vergunningen gepland staan. Tot slot blijkt dat er capaciteitstekorten zijn om de geplande werkzaamheden in het uitvoeringsprogramma uit te voeren.

Rapportage en evaluatie

Het jaarverslag 2024 over de thuishaken is tijdig vastgesteld. In het jaarverslag geeft de gemeente inzicht in de uitgevoerde werkzaamheden en realisatie van de voorgenomen doelen. Uit het jaarverslag blijkt dat er in 2024 onvoldoende capaciteit is geweest, maar dit heeft geen grote gevolgen gehad voor de uitvoering van de werkzaamheden. Het jaarverslag geeft onvoldoende inzicht in het voldoen aan de kritieke massa zoals opgenomen in de kwaliteitscriteria.

Het jaarverslag 2024 over de taken die bij de Omgevingsdienst Twente zijn belegd, is tijdig vastgesteld. Het jaarverslag geeft inzicht in de uitgevoerde activiteiten. Het jaarverslag geeft deels inzicht in de realisatie van de voorgenomen doelen, maar dit is nog onvoldoende. Voor Haaksbergen is er in 2024 een enkele actualisatietoets uitgevoerd en heeft geen actualisatie van vergunningen plaatsgevonden. In 2025 heeft het IBT een reality check uitgevoerd naar de actualisatie van vergunningen. Hieruit blijkt dat een groot deel van de relevante vergunningen in de afgelopen jaren niet is geactualiseerd en dat bovendien niet inzichtelijk is welke vergunningen moeten worden geactualiseerd.

Verbeterpunten

Voor 2027 heeft de gemeente Haaksbergen de volgende verbeterpunten:

1. Stel in 2026, zoals voorgenomen, het geactualiseerde VTH-beleid voor de thuishaken vast. Dit is vastgesteld in mei 2026.
2. Actualiseer de risicoanalyse voor de thuishaken, verwerk deze in het VTH-beleid en gebruik deze bij de uitvoering en programmering van het uitvoeringsprogramma 2027.
3. Geef in 2026 inzicht in het voldoen aan de kritieke massa van de kwaliteitscriteria en motiveer wanneer niet wordt voldaan aan deskundigheidsgebieden.
4. Zorg dat voldoende capaciteit beschikbaar is voor de uitvoering van de thuishaken en beschrijf de risico's bij tekorten.
5. Werk aan de verdere ontwikkeling van indicatoren en streefwaarden voor de gestelde doelen in het uniforme regionale VTH-beleid en maak de realisatie hiervan inzichtelijk in het jaarverslag 2025.

6. Zet in 2026 vervolgstappen om de inzet van het regionale dynamisch risicoprioriterings-instrument (RPI) verder te concretiseren en implementeren, zodat inzichtelijk wordt hoe RPI-uitkomsten de toezichtplanning sturen.
7. Zorg voor inzicht in de actualiteit van de relevante vergunningen die bij de Omgevingsdienst zijn belegd en actualiseer deze, waar nodig, volgens de wettelijk vastgestelde termijnen.
8. Zorg dat het uitvoeringsprogramma 2027 voor de taken belegd bij Omgevingsdienst Twente aansluit bij de vastgestelde Begroting 2027, zodat voldoende middelen beschikbaar zijn voor uitvoering van het programma.

Domein Wro

Op 26 november 2025 is de Omgevingsvisie Haaksbergen vastgesteld. Hierin staat de strategische visie voor de fysieke leefomgeving voor de (middel)lange termijn.

Ter uitvoering van de omgevingsvisie is gestart met het opstellen van het programma toekomstbestendig buitengebied en het volkshuisvestingsprogramma.

Verder zijn we bezig met het omzetten van gebruiks- en bouwregels, die benodigd zijn voor het faciliteren van lopende ontwikkelingen. Met andere woorden: de bestemmingsplanregels worden 'omgevingswetproof' herschreven (STOP-TPOD).

Lopende ontwikkelingen worden gefaciliteerd in het transitiehoofdstuk. Zodra dit goed werkt, verschuift de aandacht steeds meer naar de integrale structuur. Naast het opstellen van regelingen voor het transitiehoofdstuk, zijn we bezig met:

- het maken van GEO-locaties;
- het inrichten van een webpagina voor de ETFAL motiveringen en onderzoeken;
- samenwerking met een adviesbureau voor het maken van regelingen;
- het organiseren van interne overleggen over bepaalde thema's en regels, die moeten worden aangepast;
- extern handboek, intern handboek;
- deelname SPRONG (regionale samenwerking).

Domein Informatie- en archiefbeheer

In 2026 is de ingezette koers op het gebied van informatie- en archiefbeheer voortgezet. Met de beschikbare capaciteit is binnen de gehele informatievoorzieningsketen gewerkt aan het verder verbeteren en bestendigen van processen, werkwijzen en verantwoordelijkheden.

Daarbij is nadrukkelijk ingezet op het structureel versterken van informatiebeheer als onderdeel van de dagelijkse bedrijfsvoering.

Een belangrijke mijlpaal was de definitieve groene beoordeling door de provincie. Deze beoordeling vormt een erkenning van de verbeteringen, die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd en van de structurele aandacht, die binnen de organisatie wordt besteed aan informatie- en archiefbeheer. Tegelijkertijd betekent deze beoordeling nadrukkelijk geen eindstation. De opgaven binnen de informatievoorziening blijven omvangrijk en vragen ook de komende jaren blijvende aandacht, inzet en investeringen om de kwaliteit en beheersbaarheid verder te versterken.

In het verslagjaar vraagt met name de verbouwing van het archief veel aandacht. Daarnaast wordt gewerkt aan de verdere professionalisering van onze digitale informatievoorziening én structurele borging van informatiebeheer binnen de organisatie. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar archiefbeheer, maar naar de gehele informatieketen en de wijze waarop verantwoordelijkheden, processen en toezicht duurzaam kunnen worden ingebed.

Het interbestuurlijk toezicht (IBT) blijft daarbij een belangrijk instrument voor sturing en verbetering. De aandacht richt zich met name op de aandachtspunten en aanbevelingen, die vanuit het toezicht naar voren komen. Ook de verwachte inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet brengt de komende jaren nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen met zich mee. Om de ingezette positieve ontwikkeling voort te zetten en de groene beoordeling te

behouden, blijft de gemeente Haaksbergen nauw samenwerken met de provincie en de archiefinspectie.

Domein statushouders

Per 1 januari 2026 is een nieuwe taakstelling van 20 te huisvesten statushouders vastgesteld voor de eerste helft van 2026. In 2025 hebben we de taakstelling met één extra gerealiseerde huisvesting afgesloten, waardoor we de eerste helft van 2026 19 statushouders moeten huisvesten. Volgens het Taakvolgsysteem (TVS) van het COA, zijn er voor 1 juli 2026 13 huisvestingen geregistreerd. Dit komt doordat onverwacht nareizende gezinnen moesten worden ondergebracht in Haaksbergen, in plaats van bij het COA opgevangen te worden. De beschikbare plaatsen in de doorstroomlocaties zijn daardoor ingezet voor deze nareizende gezinnen, waardoor er geen plekken beschikbaar waren voor de huisvesting van statushouders.

Vanaf 1 juli 2026 geldt een nieuwe taakstelling van 22 statushouders voor de tweede helft van het jaar. Daarmee komt het totaal aantal te huisvesten statushouders in 2026 op 41. Tot op heden zijn 19 statushouders gehuisvest.

De huisvesting van statushouders blijft landelijk een grote opgave. In de toezichtladder wordt meegewogen of eventuele achterstanden in huisvesting uit vorige perioden zijn weggewerkt. Als het ernaar uit ziet dat een gemeente de taakstelling niet gaat halen, wordt door de provincie Overijssel een ambtelijk overleg ingepland. Daarbij wordt informatie opgevraagd en geëvalueerd welke stappen genomen kunnen worden om aan de taakstelling te voldoen. In een dergelijk geval wordt de frequentie van monitoring geïntensiveerd van maandelijks naar tweewekelijks. Dit is de interventieladder en stappenplan.

Gemeente Haaksbergen blijft op trede 0 van de interventieladder. De provincie beschouwt deze omstandigheden als een gegronde reden voor het niet volledig behalen van de taakstelling.

Domein Erfgoed

De gemeente Haaksbergen kent een actuele erfgoedverordening uit 2018. Op dit moment wordt gewerkt aan een update van deze erfgoedverordening, zodat deze aansluit op het laatste model van de VNG.

Haaksbergen kent een Erfgoedcommissie die adviseert over het aanwijzen van nieuwe monumenten en over karakteristieke panden. Daarnaast is er een gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit. Deze adviescommissie, welke wordt uitgevoerd door Het Oversticht (voorheen monumentencommissie), heeft dit jaar twee adviezen voor gemeentelijke monumenten afgegeven. Van deze adviezen is niet afgeweken. VTH is voldoende ingericht, waarbij wordt aangegeven dat toezicht gebeurt op basis van verleende vergunningen en dat handhaving alleen plaatsvindt bij een handhavingsverzoek.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen worden archeologie en cultuurhistorie meegewogen. Dit gebeurt via archeologisch onderzoek, advies door de regioarcheoloog (van Het Oversticht) en het benutten van de Cultuurhistorische Atlas van de provincie Overijssel.

Bijlage 7 Voortgang Ombuigmaatregelen

Maatregelenpakket 1 Basispakket						
Prog.	Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Taakstelling gerealiseerd/ opeglost	Stand van zaken
0	Begrotingsprogramma 0 (Bestuur en Ondersteuning): reduceren structureel budget uitvoering meerjarig programma 'Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling'.	schaven	2026	€ 30.000	Ja	Budget bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
0	Programma 0 (Bestuur en Ondersteuning): collegepost 'onvoorzien' schrappen.	schrappen	2026	€ 40.000	Ja	Post is geschrapt en budget bijgesteld.
0	Programma 0 (Bestuur en Ondersteuning): halveren van het collegebudget.	schaven	2026	€ 6.000	Ja	Budget bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
0	Besparing op de brandverzekering n.a.v. nieuw aanbesteding.	schaven	2026	€ 10.000	Ja	Budget bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
0	Schrappen inhuurbudget voor de interne ambtelijke organisatie.	schrappen	2026	€ 59.000	Ja	Budget bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
0	Afspraken dienstverlening gemeenschappelijke regeling Samenwerking ICT Hengelo.	schaven	2026	€ 25.000	Ja	Budget bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
2	Doorbelasten werkelijke kosten inritten / uitritten.	transformeren	2026	€ 5.000	Ja	Budget bijgesteld en daarmee gerealiseerd. De werkelijke kosten worden doorbelast aan de inwoner.
2	Opheffen verkeerslichten Wiedenbroek & Zeedijk.	schrappen	2026	€ 5.000	Ja	Verkeerslichten zijn verwijderd en besparing gerealiseerd.
4	Personeelskosten SPUK OAB.	schaven	2026	€ 20.000	Ja	Is gerealiseerd.
4	Leerlingenvervoer anders organiseren.	transformeren	2026	€ 183.200	In uitvoering	In 2025 is deze taakstelling gerealiseerd. De verwachting is dat de taakstelling ook wordt gerealiseerd in 2026. We blijven dit monitoren.
5	Groen; weghalen hanging baskets en pyramiden centrum.	schrappen	2026	€ 18.000	Ja	Budget bijgesteld en daarmee gerealiseerd. De hanging baskets zijn niet weggehaald vanwege bezuinigingen op andere gebieden bij Twente Milieu. Hierdoor kon het budget worden bijgesteld met €18.000, maar konden de baskets blijven hangen.
5	Begrotingsprogramma 5 (Sport, cultuur en recreatie): kunstwerken (activiteiten) op verzekering besparen.	schaven	2026	€ 10.000	Ja	Budget is bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
5	Subsidieplafondbedrag bibliotheekwerk in de begroting 2026 naar beneden bijstellen naar het aangevraagde en verleende subsidiebedrag.	schaven	2026	€ 23.000	Ja	Budget is bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
5	Subsidieplafondbedrag MBS in de begroting 2026 naar beneden bijstellen naar het aangevraagde en verleende subsidiebedrag.	schaven	2026	€ 8.000	Ja	Budget is bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
5	Minder aangevraagde subsidie Stichting Groot Scholtenhagen.	schaven	2026	€ 5.000	Ja	Budget is bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
6	Verschuiving gemeentelijk budget inburgering naar budget vanuit SPUK voor uitvoering maatschappelijke begeleiding inburgeraars.	schaven	2027	€ 127.500	Ja	Budget is bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
6	Sturing op verwijzingen jeugd GGZ door praktijkondersteuners/huisartsen.	transformeren	2027	€ 75.000	Ja	De beleidsturing en gesprekken met praktijkondersteuners en huisartsen hebben er toegeleid dat de kosten zijn afgenomen. Dit heeft er voor gezorgd dat de taakstelling is gerealiseerd. We monitoren of dit ook structureel wordt geborgd.
6	Verschuiving budget voorschools overlegteam van gemeentelijke middelen naar Onderwijsachterstandenbeleid.	transformeren	2026	€ 21.000	Ja	Kosten voor voorschools overlegteam zijn ten laste gebracht van de SPUK Onderwijsachterstandenbeleid en daarmee is de ombuiging gerealiseerd.
6	Toekenning van 2-wekelijks Huishoudelijk ondersteuning voor nieuwe indicaties	transformeren	2026	€ 118.000	In uitvoering	Per 1 januari 2026 is begonnen met het om de week indiceren. Momenteel wordt onderzocht of aan de verwachte aantallen en daarmee gepaarde besparing is voldaan. De verwachting nu is dat we in 2026 de ombuiging gaan realiseren.
6	Professionalisering regievoering Wmo-regisseurs. Betreft onder meer: gespreksvoering, probleemoplossend werken, zorgvuldige analyse ten behoeve van positieve gezondheid.	transformeren	2026	€ 25.000	Ja	In de eerste helft van 2026 een dalende trend is waargenomen. Deze trend is bij de Dagbesteding waargenomen. Naast het stopzetten van de dagopvang van Livio (€ 100.000) wordt nog een extra lagere last verwacht ter grootte van € 50.000. Deze is voorzichtigheidshalve nog als incidenteel aangemerkt totdat meer zekerheid is dat het een structureel karakter heeft. De taakstelling is in 2026 gerealiseerd. We monitoren of dit ook structureel gerealiseerd wordt.
6	Subsidiebedrag dagbesteding De Greune bijgesteld naar het niveau van 2023.	schaven	2026	€ 8.000	Ja	De subsidie is bijgesteld naar het niveau 2023. Daarmee is deze ombuiging verzilverd.
8	Ruimtelijke ontwikkeling-doorbelasten van de kosten van externe expertise aan de initiatiefnemers.	transformeren	2026	€ 40.000	In uitvoering	Het budget is bijgesteld. In 2026 blijven de inkomsten nog achter. De verwachting is dat in 2027 de inkomsten wel toenemen. We blijven dit budget monitoren.
Samenwerking	Gemeentelijk belastingkantoor Twente (GBT).	schaven	2026	€ 43.400	Ja	Taakstelling is gerealiseerd
	Pakket 1 (basispakket)			€ 905.100		

Prog.	Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Jaartal verzily.	Omvang ombuiging	Taakstelling gerealiseerd/ opglost	Stand van zaken
2	De gedragscampagnes voor de Verkeersveiligheid stoppen.	schrappen	2026	€ 8.500	Ja	Budget is bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
6	Aangepaste werkwijze voor de indicatiestelling Wmo dagbesteding (ZIN).	transformeren	2026	€ 100.000	Ja	Door het stopzetten van de Algemene Voorziening bij Livo is een besparing gerealiseerd ter grootte van € 100.000 die in 2026 is geëffectueerd.
6	Professionalisering regievoering Wmo-regisseurs. Betreft onder meer: gespreksvoering, probleemoplossend werken, zorgvuldige analyse ten behoeve van positieve gezondheid.	transformeren	2027	€ 25.000	In uitvoering	De genomen maatregelen zijn gerealiseerd. Wij gaan er vanuit dat de effecten in 2027 tot uitdrukking komen.
6	Inzet van vrijwilligers Humanitas afbouwen 2026.	schrappen	2026	€ 18.500	Ja	De voorziening om de inzet vrijwilligers Humanitas is in 2026 stop gezet. Hiermee is de ombuiging gerealiseerd.
6	Inzet van vrijwilligers Humanitas afbouwen 2027.		2027	€ 5.000	Ja	De voorziening om de inzet vrijwilligers Humanitas is in 2026 stop gezet. Hiermee is de ombuiging gerealiseerd.
6	Effecten van de maatregelen hervormingsagenda jeugd zoals Professionalisering regievoering jeugdregisseurs, en maatregelen inkoop jeugd.	transformeren	2026	€ 50.000	In uitvoering	In de eerste helft van 2026 wordt verwacht dat de lasten lager uitvallen dan is opgenomen in de begroting. De taakstelling wordt naar verwachting in 2026 gerealiseerd. We monitoren of dit ook structureel is.
6	Effecten van de maatregelen hervormingsagenda jeugd zoals Professionalisering regievoering jeugdregisseurs, en maatregelen inkoop jeugd.	transformeren	2027	€ 50.000	In uitvoering	Zie hierboven.
6	Kinderopvang (sociaal-medische indicatie; SMI).	schaven	2026	€ 15.000	In uitvoering	In de Kadernota 2026 is een ombuiging op de SMI opgenomen van € 15.000. Op basis van de huidige prognoses kan deze ombuiging vanaf 2027 worden gerealiseerd.
6	Transformatie dienstverlening Wijkkracht in lijn met de visie Sociaal Domein obv de structurele financiering en vertalen in prestatieafspraken Wijkkracht: doorlopen van alle producten van Wijkkracht om voortgang te bepalen.	transformeren	2026	€ 70.000	Ja	Transformatie op de dienstverlening vanuit Wijkkracht is gerealiseerd in 2026. De bezuiniging is gerealiseerd op een drietal onderdelen: Mantelzorg (€ 16.000), Thuisbegeleiding (€ 34.000) en DigiTaalhuis Oekraïners (€ 20.000).
6	Transformatie dienstverlening Wijkkracht in lijn met de visie Sociaal Domein obv de structurele financiering en vertalen in prestatieafspraken Wijkkracht: doorlopen van alle producten van Wijkkracht om voortgang te bepalen.	transformeren	2028	€ 70.000	In uitvoering	Deze transformatie staat ingepland eind 2026. Dan worden de activiteiten en bijbehorende financiering met Wijkkracht te bespreken. Aangezien geen indexatie wordt toegepast in 2027, wordt deze taakstelling verschoven van 2027 naar 2028
8	Website Sterk samen duurzaam en website Energiecorporatie stopzetten.	schrappen	2026	€ 800	Ja	Budget is bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
8	Klimaatabonnement (kennisbank) opzeggen.	schrappen	2026	€ 900	Ja	Budget is bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
Pakket 2 (basispluspakket)				€ 413.700		

Maatregelenpakket 3 Toekomstbestendig Haaksbergen						
Prog.	Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Taakstelling gerealiseerd/ oeglost	Stand van zaken
2	Onderhoudsniveau straatmeubilair verlagen of stoppen	schaven	2026	€ 10.000	Ja	Ombuiging niet doorgevoerd. De ombuiging was opgenomen op basis van incidenteel verhoogd budget. Door het wegvallen van deze incidentele verhoging is het structurele budget niet bereikend. De ombuiging is reeds teruggedraaid in de begroting.
2	Wegen en onderhoud; kwaliteitsniveau Centrum verlagen van A naar B.	schaven	2026	€ 40.000	Ja	Budget is bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
6	Besparing op de was- en strijkservice door nieuwe goedkopere aanbesteding.	schrappen	2026	€ 27.580	Ja	In het voorjaar 2025 heeft een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden. Met deze nieuwe aanbesteding is de ombuiging meer dan gerealiseerd. Uit de doorrekening is gebleken dat de lasten met € 40.000 lager uitvallen.
6	Aangepaste werkwijze mbt indicatiestelling Wmo maatwerkvoorzieningen.	transformeren	2026	€ 50.000	Ja	De ombuiging is gerealiseerd op het verstrekken van hulpmiddelen en diensten. Door meer aan de voorkant in te zetten op positieve gezondheid, het op orde brengen van de sociale basis en het verbeteren van de toegang is in 2026 een bezuiniging gerealiseerd ter grootte van € 50.000.
6	Schrappen van de strijkservice.	schrappen	2027	€ 6.840	In uitvoering	Het stopzetten van de strijkservice staat nog steeds gepland voor het jaar 2027 en daarmee wordt de ombuiging naar verwachting gerealiseerd.
6	Aangepaste werkwijze voor de indicatiestelling Wmo PGB vervoer ondersteuning maatschappelijke deelname (OMD).	transformeren	2026	€ 30.000	Ja	Door de daling van het aantal personen in de dagbesteding (sluiting dagbesteding Livio) is het aantal vervoersbewegingen naar de dagbesteding ook afgenomen. Hiermee is de ombuiging gerealiseerd.
6	Verminderen ondersteuning minima.	schaven	2026	€ 35.000	In uitvoering	In 2026 is deze taakstelling niet gerealiseerd. De ombuiging is bij de eerste bestuursrapportage incidenteel teruggedraaid. We blijven deze ombuiging monitoren.
6	Niet actief sturen op inclusie maatregelen.	schrappen	2026	€ 15.000	Ja	Het budget is hierop aangepast en daarmee is de ombuiging gerealiseerd.
6	Niet actief sturen op inclusie maatregelen.	schrappen	2027	€ 10.000	Ja	Zie hierboven.
8	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed door te incidenteel te investeren structureel besparingen realiseren op energiekosten.	besparingen	2027	€ 52.000	In uitvoering	Tot op heden is € 30.000 Euro uitgegeven. De verwachting voor 2026 is dat er nog voor € 100.000 aan besparende maatregelen zullen worden getroffen. Het restant zal in 2027 worden besteed. We blijven dit budget monitoren.
8	Verduurzaming maatschappelijk vastgoed via structurele financiering stopzetten/uitsluiten en ipv de incidentele investering te doen.	schrappen	2026	€ 131.000	Ja	Budget bijgesteld en daarmee gerealiseerd.
inkomsten	Meeropbrengsten onderhoud kabels en leidingen (MOOR)		2026	€ 20.000	Ja	De meeropbrengsten worden gerealiseerd
inkomsten	Invoeren van extra administratiekosten bij vermissing van een rijbewijs en een reisdocument.		2026	€ 2.625	Ja	Tarieven zijn verhoogd en de extra inkomsten worden gerealiseerd
inkomsten	Afschaffing 60 m3 regeling riolering.		2026	€ 17.000	Ja	Is inmiddels doorgevoerd
inkomsten	Verhogen van tarieven voor gemeentelijke diensten: 1. Voor een uittreksel uit de BRP vragen wij bijvoorbeeld €8,50. Oldenzaal vraagt hiervoor bijvoorbeeld €14,70 en Enschede zelfs €19,40.		2026	€ 3.400	Ja	Tarieven zijn verhoogd en de extra inkomsten worden gerealiseerd
inkomsten	Kostendekkend maken van de legkosten voor het kappen van bomen. Een voorbeeld van de kosten zou kunnen zijn: € 100,- per boom en € 50,- per extra boom (tot een maximum van € 1000,-).		2026	€ 2.180	Ja	Budget is bijgesteld en wordt gemonitord.
inkomsten	Harmoniseren van toeristenbelasting naar het hoogste tarief. Daarmee komt tariefstelling op € 1,90 in 2027. Gemiddeld zit Haaksbergen dan zelfs nog onder het gemiddeld van 2024 (€ 2,14).		2027	€ 35.000	Ja	Is inmiddels doorgevoerd
inkomsten	Verhogen van forensenbelasting.		2026	€ 10.000	Ja	Is inmiddels doorgevoerd
inkomsten	OZB verhogen met extra 7,5% in 2026 (bovenop de reeds in de begroting voor 2026 opgenomen verhoging van 4,45%).		2026	€ 568.069	Ja	Budget is bijgesteld en besluit wordt verwerkt in de tarieven
inkomsten	OZB verhogen met extra 5% in 2027 (bovenop de reeds in de begroting voor 2027 opgenomen verhoging van 4,45%).		2027	€ 378.713	Ja	Budget is bijgesteld en besluit wordt verwerkt in de tarieven
inkomsten	OZB verhogen met extra 5% in 2028 (bovenop de reeds in de begroting voor 2028 opgenomen verhoging van 4,22%).		2028	€ 378.713	Ja	Budget is bijgesteld en besluit wordt verwerkt in de tarieven
samenwerking	Beëindiging deelname Twente Board via Bestuursovereenkomst Sociaal-Economische structuurversterking Twente. Deze treedt in werking als er geen 6% bezuinigd kan worden op de overige GR-en.	schrappen	2028	€ 250.950	Ja	Van deze taakstelling is € 70.000 gerealiseerd. De resterende taakstelling van € 181.000 is voor 2028 teruggedraaid in de begroting 2026-2029. De taakstelling wordt in de begroting 2027-2030 vanaf begrotingsjaar 2029 structureel opgeheven. De extra kosten zijn verwerkt in de begroting 2027-2030.
samenwerking	Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Recreatieschap Twente. LET OP: deze ombuiging staat nu niet op geld, omdat deze erg onzeker is. Als tegenmaatregel is het stoppen met deelname aan de TwenteBoard opgenomen à € 250.950.	schaven	2027			
samenwerking	Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Samen Twente. LET OP: deze ombuiging staat nu niet op geld, omdat deze erg onzeker is. Als tegenmaatregel is het stoppen met deelname aan de TwenteBoard opgenomen à € 250.290.	schaven	2027			
samenwerking	Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Omgevingsdienst Twente (ODT). LET OP: deze ombuiging staat nu niet op geld, omdat deze erg onzeker is. Als tegenmaatregel is het stoppen met deelname aan de TwenteBoard opgenomen à € 250.950.	schaven	2027			
samenwerking	Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Veiligheidsregio Twente (VRT). LET OP: deze ombuiging staat nu niet op geld, omdat deze erg onzeker is. Als tegenmaatregel is het stoppen met deelname aan de TwenteBoard opgenomen à € 250.950.	schaven	2027			
samenwerking	Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Stadsbank Oost-Nederland. LET OP: deze ombuiging staat nu niet op geld, omdat deze erg onzeker is. Als tegenmaatregel is het stoppen met deelname aan de TwenteBoard opgenomen à € 250.950.	schaven	2027			
Pakket 3 Toekomstbestendig Hbg				€ 2.074.070		

Bijlage 8 Portefeuilleverdeling

In onderstaande tabel is verantwoordelijk portefeuillehouder opgenomen per taakveld.

	Omschrijving Taakveld	Portefeuillehouder
0	Programma bestuur en ondersteuning	
0.1	Bestuur	G.J. van den Hengel
0.2	Burgerzaken	G.J. van den Hengel
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	mr. J.H. Niemans
0.4	Overhead	G.J. van den Hengel/mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
0.5	Treasury	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
0.61	OZB woningen	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
0.62	OZB niet woningen	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
0.63	Parkeerbelasting	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
0.64	Belastingen overig	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
0.7	Algemene Uitkering en Gemeentefonds	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
0.8	Overige baten en lasten	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
0.9	Vennootschapsbelasting	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
0.10	Mutaties reserves	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
0.11	Resultaat rekening van baten en lasten	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
1	Programma veiligheid	
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	G.J. van den Hengel
1.2	Openbare orde en veiligheid	G.J. van den Hengel
2	Programma verkeer en vervoer	
2.1	Verkeer en vervoer	mr. J.H. Niemans
2.2	Parkeren	mr. J.H. Niemans
2.5	Openbaar vervoer	mr. J.H. Niemans
3	Programma economie	
3.1	Economische ontwikkeling	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	mr. J.H. Niemans
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
3.4	Economische promotie	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
4	Programma onderwijs	
4.1	Openbaar basisonderwijs	T.J.H. Looman
4.2	Onderwijshuisvesting	T.J.H. Looman
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	T.J.H. Looman
5	Programma sport, cultuur en recreatie	
5.1	Sportbeleid en activering	T.J.H. Looman
5.2	Sportaccommodaties	mr. J.H. Niemans
5.3	Cultuur	T.J.H. Looman
5.4	Musea	T.J.H. Looman
5.5	Cultureel erfgoed	mr. J.H. Niemans
5.6	Media	G.J. van den Hengel
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	mr. J.H. Niemans/mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
6	Programma Sociaal Domein	
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	T.J.H. Looman
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	T.J.H. Looman
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	T.J.H. Looman
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	T.J.H. Looman
6.3	Inkomensregelingen	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff/ T.J.H. Looman
6.4	Begeleidende participatie	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
6.5	Arbeidsparticipatie	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff

6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	T.J.H. Looman
6.711	Hulp bij het huishouden (WMO)	T.J.H. Looman
6.712	Begeleiding (WMO)	T.J.H. Looman
6.713	Dagbesteding (WMO)	T.J.H. Looman
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	T.J.H. Looman
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	T.J.H. Looman
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	T.J.H. Looman
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	T.J.H. Looman
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	T.J.H. Looman
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	T.J.H. Looman
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	T.J.H. Looman
6.791	PGB WMO	T.J.H. Looman
6.792	PGB Jeugd	T.J.H. Looman
6.811	Beschermd wonen (WMO)	T.J.H. Looman
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	T.J.H. Looman
6.821	Jeugdbescherming	T.J.H. Looman
6.822	Jeugdreclassering	T.J.H. Looman
6.91	Coördinatie en beleid WMO	T.J.H. Looman
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	T.J.H. Looman
7	Programma volksgezondheid en milieu	
7.1	Volksgezondheid	T.J.H. Looman
7.2	Riolering	mr. J.H. Niemans
7.3	Afval	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
7.4	Milieubeheer	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	G.J. van den Hengel
8	Programma volkshuisvesting en RO	
8.1	Ruimtelijke ordening	mr. J.H. Niemans
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	mr. E.J. Diepenmaat-van den Hoff
8.3	Wonen en bouwen	mr. J.H. Niemans

Bijlage 9 Afkortingenlijst

A

AB	-	Algemeen Bestuur
Appa	-	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
AR	-	Algemene reserve
AVG	-	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Awb	-	Algemene wet bestuursrecht

B

BADO	-	Besluit accountantscontrole decentrale overheden
BBV	-	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBP index	-	Bruto Binnenlands Product index
BCF	-	Btw-compensatiefonds
BIO	-	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BOA	-	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BUIG	-	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BNG	-	Bank Nederlandse Gemeenten
BRP	-	Basisregistratie personen
Btw	-	Belasting toegevoegde waarde

C

Cbw	-	Cyberbeveiligingswet
CEV	-	Coördinator externe verwijzers
COELO	-	Centrum Onderzoek Economie Lagere Overheden

D

E

F

Fido	-	Wet financiering decentrale overheden
Fte	-	Fulltime equivalent

G

GBTwente	-	Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
GGD	-	Gemeentelijke Gezondheidsdienst

H

HOV	-	Haaksbergse Ondernemers Vereniging
-----	---	------------------------------------

I

IHP	-	Integraal HuisvestingsPlan
IKC	-	Integraal Kindcentrum
IOAW	-	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	-	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen
ISO	-	Informatie Security Officer
IVP	-	Integraal Veiligheidsplan

J

K

KGO	-	Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving
-----	---	----------------------------------

L

LBB	-	Landelijk Bureau Bibob
LEADER	-	Europees subsidieprogramma voor plattelandsontwikkeling
LED	-	Light Emitting Diode

LSA	-	Lokale Samenwerkingsagenda
M		
N		
NIS	-	Netwerk- en informatiesystemen
NOREA	-	Beroepsorganisatie van IT-auditors
O		
ODT	-	Omgevingsdienst Twente
OLCT	-	Openbaar Lichaam Crematoria Twente
OZB	-	Onroerendezaakbelasting
OZJT	-	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente
P		
PGB	-	Persoonsgebonden budget
POC	-	Percentage of completion
Q		
R		
RIEC	-	Regionaal Informatie en Expertisecentrum
S		
SON	-	Stadsbank Oost-Nederland
SPUK	-	Regeling specifieke uitkering stimulering sport
SWB	-	Sociaal Werkvoorzieningsbedrijf
T		
U		
V		
VAB	-	Vrijkomende Agrarische Bebouwing
VCP	-	Vertrouwenscontactpersoon
VNG	-	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VRT	-	Veiligheidsregio Twente
VTT	-	Veilig Thuis Twente
VVE	-	Voorschoolse- en Vroegschoolse Educatie
W		
WAK	-	Week van de Amateurkunst
WAZO	-	Wet arbeid en zorg
Wlz	-	Wet langdurige zorg
Wmo	-	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wmebv	-	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer
Wnra	-	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
Woo	-	Wet open overheid
WOZ	-	Waardering onroerende zaken
WRP	-	Water- en Rioleringsprogramma
Wsnp	-	Wettelijke schuldsanering natuurlijke personen
Wsw	-	Wet sociale werkvoorziening
X		
Y		
Z		
ZIN	-	Zorg in Natura